

Bo Revoz še onesnaževal okolje?

Šele sedaj prihajajo na dan stari podatki o onesnaževanju - Je nova Revozova lakirnica res tako nedolžna? - Spremljanje učinkov industrije na zdravje ljudi

NOVO MESTO - Revoz je vsekakor velik onesnaževalec okolja. Ne samo da ima skoraj 90 odst. vseh zalog posebnih odpadkov v novomeški občini, ljudje, zlasti bližnji sosedje nemarno razbohotenega industrijskega kompleksa sredi mesta, se že dolgo pritožujejo zaradi Revozove lakirnice, ki s smradom in lakom onesnažuje okolje. Kljub vsemu so tudi novo velikansko lakirnico (na črno) zgradili znotraj novomeškega Revozovega imperija. In tudi z delovanjem te lakirnice ni prišlo do objubljenega ekološkega eldorada, še več, "lakiranje" okolice, od vrtoev do avtomobilov, se nadaljuje, poleg tega pa se je še močno povečal hrup.

Meritve, ki so jih začeli v Revozovi okolici opravljati lani, potrjujejo trditve ljudi, da tovarna prekomerno onesnažuje okolje. Nove meritve je z razpisom izbrani izvajalec začel opravljati pred kratkim, prvi rezultati pa bodo znani kmalu. Spremljanje vplivov te tovarne na okolje je spodbudil in vodi občinski sekretariat za varstvo okolja. Kot rečeno, so meritve pokazale, da je zlasti stara lakirnica obremenjevala okolje nad dopustno mejo, kar (je) okolje (in gotovo tudi

ljudem) povzroča (lo) trajno škodo. Hrup v okolici Revoza sicer po meritvah mariborskega Inštituta za varstvo pri delu in varstvo okolja na nobenem merilnem mestu ni presegel najvišje dovoljenega, vendar so te meritve opravljali le na nekaterih lokacijah, in še to ne kontinuirano.

Po mnenju izvedencev bi morali za natančno sliko meriti hrup na 20 lokacijah, in to 16 ur podnevi in eno uro ponoči, kot zahtevajo predpisi, ana-

lize pa morajo opravljati kontinuirano vsaki dve leti.

Pri meritvah izpustov v zrak iz stare lakirnice so ugotovili, da je bila močno prekoračena koncentracija ksilena, da o povečani emisiji delcev laka sploh ne govorimo. Emisije dimnih plinov iz 17 kurilšč kar na 11 mestih ne ustrezajo, najpogostejši vzrok neustreznosti pa je previsoka koncentracija ogljikovega monoksida. Z novo lakirnico naj bi se po napovedih stanje postopno izboljševalo. Po sedanjem občinskem programu naj bi meritve omogočile stalno spremljanje negativnih vplivov na okolje. Tako naj bi šele sedaj popisali vse tehnološke izpuste iz Revoza, potem pa opravljali stalne in redne ekološke meritve. Poleg programa ekoloških meritev naj bi redno spremljali tudi vpliv industrije na zdravje ljudi.

V občinskem sekretariatu za varstvo okolja opozarjajo, da bi morali najprej opraviti analizo zdravstvenega stanja ljudi iz okolice Revoza pa tudi tam zaposlenih, in to na osnovi medicinske dokumentacije zadnjih desetih let. V prvi fazi naj bi statistično obdelali okoli 2000 ljudi, razdeljenih v tri skupine: delavce Revozove lakirnice, okoliške prebivalce in kontrolno skupino, npr. prebivalce Bučnice vasi.

A. BARTELI

POSEBNI ODPADKI NA DVORIŠČU - V Revozu je skoraj 90 odst. vseh posebnih odpadkov v novomeški občini. No, sedaj so sodi s posebnimi odpadki na dvorišču, pred leti, v "zlatih" časih IMV-ja, pa so lake in druge posebne odpadke zivali in stresali po prelepi (kraški) novomeški okolici.

Bo letošnja zima spet smučarska?

Bogata zimska ponudba Emona Globtour - Na Črmošnjicah bo vozovnica 900 in 1200 tolarjev - Tedenski paketi v Italiji pa od 100 do 300 DEM - V modi Francija

NOVO MESTO - Če drže napovedi, bo letošnja zima spet prava, z veliko snega in mraza. Kot nalašč za smučarje in prav njim veliko zimskega užitka ponuja novi zimski katalog, ki so ga prejšnji teden predstavili podjetja Emona Globtour na tiskovni konferenci predstavili zastopnikom poslovalnic in novinarjem.

Emona Globtour že več kot 20 let ponuja smučarske pakete. Novi katalog za letošnjo zimo predstavlja ponudbo smučanja v petih državah, v 36 smučarskih krajih, v katerih lahko počitničarji izbirajo med 112 objekti, za smučanje pa je na voljo več kot 3700 km smučarskih prog. Za slovenska smučišča bo tudi letos v ponudbi nekaj novosti. Tako se bodo neuki smučarji lahko prijavili v smučarsko šolo za smučišča na Rogli, v Bohinju, Kranjski Gori in Bovcu po znatno nižji reklamni ceni, če bodo šolo plačali v predprodaji. Od novih ponudb bo ponovno zanimivo Mariborsko Pohorje s hoteloma Bellevue in Areh, v Kranjski Gori pa hotela Kompas in Alpina. V Bohinju so ponovno usposobili nekdanji Mladinski dom, ki se bo po vsej imenoval Apolon. Tudi cene smučarskih vo-

zovnic bodo v predprodaji veliko nižje. Za pet dni bodo odrasli odšli 58 DEM, otroci le 41 DEM. V Globtourju pravijo, da te cene veljajo za december in januar, februarja pa bodo kar 40 odst. dražje.

V ponudbi je tudi dolenski smučarsko središče Rog Črmošnjice, ki ga upravljajo in vodi Krkina Zdravilišča. Po besedah namestnice vodje novomeške poslovalnice Emona Globtour Milene Furlan bodo tudi letošnjo zimo v njihovi ponudbi avtobusni prevozi na to smučišče. Na voljo bo smučarski paket z avtobusnim prevozom, karto in enolončnico. Sicer pa bo dnevna smučarska vozovnica med tednom veljala 900 tolarjev, ob vikendih pa 1.200 tolarjev. Poln penzion v hotelih za sedem dni bo veljal za osebo najmanj 400 DEM. Kljub takšnim cenam pa je naše naj-

boljše smučišče na Rogli že precej razprodano, še posebej za čas okoli novega leta. Zanimivo je, da se Slovenci vse bolj obračajo tudi proti smučiščem Italije, Avstrije, Švice in celo Francije, ki postaja najnovije slovensko odkritje.

Slovenskim gostom tamkajšnji smučarski delavci ponujajo velike popuste pa tudi njihova ponudba v smučarskih središčih je veliko bolj pestra, kot naša. Ponujajo športne dvorane, fitness centre, vožnjo s konjskimi vpregami in druge oblike rekreacije. Tedenski apartmaji v Italiji bodo na višku zimse sezone veljali od 300 DEM naprej za osebo, januarja pa bo ta cena celo dvakrat nižja. Na smučišča Francije bo Emona Globtour ob večjem zanimanju pripravila skupinski paket z avtobusnim prevozom, kar bo precej znižalo stroške.

Milena Furlan: "Slovenci si v zimi lahko zamislijo tudi pravo vroče poletje s križarjenjem po Karibih ali Kanarskih otokih. Takšno razkošje velja 1.600 ameriških dolarjev."

"Lani je na smučiščih v tujini letovalo 250 Dolenjcev, pa tudi letos je zanimanje in smo precej mest že prodali", je povedala Milena Furlan.

J. PAVLIN

Samopostrežba za denar

Že kakih 12.000 dolenskih "bankomanov"

NOVO MESTO - Lani je Ljubljanska banka Dolenska banka namestila prva bankomata v Novem mestu, pred letom dni, oktobra, v mesecu varčevanja, pa so jih namestili še v Trebnjem, Metliki in Črnomlju. "Uvedba bančnih avtomatov pomeni na področju bančništva pomembno izboljšavo, saj nadomešča bančnega delavca pri rutinskih opravilih in mu tako omogoča tudi, da se komitentom posveti pri zahtevnejših bančnih poslih, kot so svetovanje in informiranje," pravi Marina Jazbec iz sektorja za poslovanje s prebivalstvom pri LB Dolenskih banki.

Poslovanje z bankomatom je vezano na uporabo bančne kartice in tajne osebne številke, ki preprečuje možnost zlorabe, če lastnik kartico izgubi. Oboje - bančno kartico in tajno osebno številko - dobi komitent v svoji bančni enoti. Poslovanje z bankomatom je enostavno, saj navodila, zapisana na ekranu bankomata, vodijo uporabnika skozi celoten

Prvič sistem pasivnega varovanja

Novi, sodobni prostori ekspoziture SDK

TREBNJE - V dosedanjih prostorih osnovne šole, ekspozitura SDK Trebnje, ustanovljena 1. septembra 1982, ni več mogla slediti tehničnemu napredku in plačilnem prometu. Zato je petkova selitev v nove poslovne prostore na Gubčevi cesti pomembna ne le za 8 zaposlenih v ekspozituri, ki jo vodi Ana Fink, marveč še toliko bolj za 243 pravnih oseb, za katere opravljajo storitve. Finkova se je zahvalila projektantom GP Grosuplje in ID Interior design Novo mesto, izvajalcema del, GP Grosuplje in Trelesu, posebej pa še hiši za varnostne sisteme Milich iz Mengša, ki je v tej ekspozituri prvič vgradila v svetu dobro znan sistem pasivnega varovanja. Zahvalila se je med drugim tudi prejšnjemu generalnemu direktorju SDK Igorju Omerzi, zdaj poslancu v državnem zboru, ki se je tudi udeležil slovesnosti, nadalje sedanji generalni direktorici Romani Logar in direktorici podružnice SDK Novo mesto Joži Miklič. Pomočnik generalne direktorice SDK Slovenije Miran Zrimc se je še posebej zahvalil vodstvu in direktorici podružnice SDK Novo mesto Joži Miklič, nato pa ob pomoči najmlajše delavke SDK Mateje Plavec prerezal vrvice (na posnetku). Pridobitev je pozd-

ravil tudi trebanjski župan Ciril Pungartnik, za kulturni spored pa sta poskrbela Staša Vovk in oktlet Lipa pod vodstvom Tonete Strmoleta.

P. P.

ZASTAL PROJEKT

TREBNJE - Trebanjski turistični delavci so za dokončanje projekta Dolenska in Bela krajina načrtovali 720.000 tolarjev. Ker te zadeve vodijo na regijski ravni, nanje nimajo zadostnega vpliva in jim ni znano, zakaj se nič nikamor ne premakne. Kot dobri gospodarji razmišljajo, da bi denar čimprej drugače obrnili, in sicer naj bi se 150 tisočakov porabili za ohranjanje navad, običajev in domačih obrti, za dodatno promocijo turizma trebanjske občine pa 570.000 tolarjev.

ČRNOMELJ: ZAHVALNA SLOVESNOST

ČRNOMELJ - V nedeljo, 7. novembra, ob 10. uri v župnijski cerkvi v Črnomlju zahvalna maša, ki jo bo vodil nadškof in ljubljanski metropolit dr. Alojzij Šuštar, srebrna maša belokranjskega rojaka Vinka Dragoša ter sprejem novomašnika Marka Avsenika. Po maši bo blagoslov novega doma župnijske Karitas, zimske kapele v župnišču, obnovljene notranjosti župnišča in temeljnega kamna za štiri veroučne učilnice in dvorano. Pred župniščem bo kulturni program, v katerem bodo sodelovali pevski zbori in recitatorji, nagovore pa bodo imeli zunanji ministri Lojze Peterle, direktor škofijske Karitas in predsednica župnijske Karitas.

naša anketa

Brez južne avtoceste

Jadran bo najbrž bliže Muri kot Jesenice Obrežju. Zemljepisna stvarnost kajpak ostaja nespremenjena, da se razdalje krajšajo, se bo zdela ob bodočih avtomobilskih cestah. Hitre ceste v naši državi bodo namreč najprej bližale Jadran in Prekmurje. Če bi graditelji bodočih slovenskih glavnih prometnic poslušali "glas ljudstva", bi imeli v ušesih tudi to, da se Dolenska poteguje za južno avtomobilsko cesto. Toda odločujoči Slovenci so ob podpori zahodnoevropskih lastnikov denarja to javno mnenje preglasili s poročili o dejanskem stanju. Drugače rečeno, menijo, da zahodnjaki potujejo na vzhod skozi Slovenijo zdaj v glavnem po poti od Jadrana do Prekmurja in da "dolenjska" avtocesta zaradi sedanje balkanske vojne postaja nepotrebna. Dolenjci se ne zadovoljijo z omejenim štetjem prometa in z evropskim izrazito praktičnim pristopom. Ne mislijo, da je nekdanja cesta Ljubljana-Zagreb, kot so ji tudi rekli, za vse večne čase slepa ulica. In tudi ne verjamejo, da so dolenjski in posavski politični predstavniki v državnih ustanovah izkoristili vse možnosti, da bi južna Slovenija dobila avtomobilsko cesto.

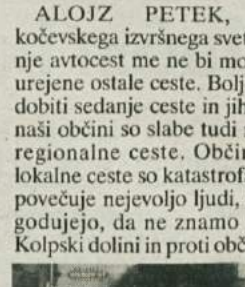
TONE BANOVEC, inž. strojništva z Blatnika pri Črnomlju: "Tam, kjer so ceste kolikor toliko urejene, lahko sedaj malo počakajo, pa naj jih uredijo tam, kjer so razmere kritične. Skrb za ceste bi morala biti bolj v državni in manj v občinski domeni. Republika bi morala enako skrbeti za vse regije oz. za glavne niti, ki te regije povezujejo z Ljubljano. Ker pa tega ni, bi morali biti na Dolenjskem sami bolj agresivni in glasni, če hočemo imeti boljše ceste."

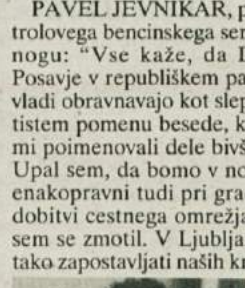
ANTON PETRIC, strojni delovodja z Lokvice pri Metliki: "Zapostavljeni smo pri gradnji cest, tako avtomobilske do Bregane kot vseh ostalih. Delno smo krivi sami, ker smo tiho in se zanašamo na lastne sile. Toda če naši delegati v republiki ne bodo glasnejši, bodo naše asfaltne ceste kmalu makadamske. Zagotoviti bi morali vsaj, da se denar za ceste od na Dolenjskem prodanega bencina in zavarovanja avtomobilov vrača k nam."

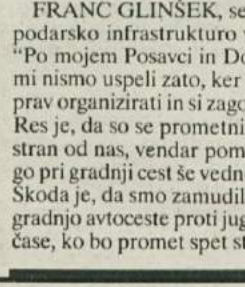
JOZE FLORIJANČIČ, direktor podjetja GIM iz Novega mesta: "Razmišljanje odgovornih v državi, da cesta proti Hrvaški ni zanimiva, je kratkoročno. Po vojni bo povezava Vzhoda z Evropo spet po tej prometnici. Mislim, da dolenska avtomobilska cesta ne bi izpadla iz seznama gradnje avtocest, če bi bili dolenjski možje v republiških organih agresivnejši. To velja posebno za gospoda Dvornika, sekretarja v ministrstvu za promet in zveze."

ALOJZ PETEK, predsednik kočevskega izvršnega sveta: "Plan gradnje avtocest me ne bi motil, če bi imeli urejene ostale ceste. Bolje bi bilo posodobiti sedanje ceste in jih vzdrževati. V naši občini so slabe tudi magistralne in regionalne ceste. Občinske oziroma lokalne ceste so katastrofalno slabe, kar povečuje nejevoljo ljudi, ki že sicer negotujejo, da ne znamo urediti cest v Kolpski dolini in proti občini Črnomelj."

PAVEL JEVNIKAR, poslodavca Petrolovega bencinskega servisa v Mokronogu: "Vse kaže, da Dolensko in Posavje v republiškem parlamentu in v vladi obravnavajo kot slepo črvo, v tistem pomenu besede, kot smo večjih mi poimenovali dele bivše Jugoslavije. Upal sem, da bomo v novi državi bolj enakopravni tudi pri gradnji oz. posodobitvi cestnega omrežja, toda očitno sem se zmotil. V Ljubljani ne bi smeli tako zapostavljati naših krajev."

FRANC GLINŠEK, sekretar za gospodarsko infrastrukturo v krški občini: "Po mojem Posavci in Dolenjci s cestami nismo uspešni zato, ker se nismo znali prav organizirati in si zagotoviti denarja. Res je, da so se prometni tokovi obrnili stran od nas, vendar pomembnejšo vlogo pri gradnji cest še vedno igra politika. Škoda je, da smo zamudili, saj bi se z izgradnjo avtoceste proti jugu pripravili na čase, ko bo promet spet stekel."

JELENA ANDOLJŠEK, uslužbenka predstavništva Unitrade v Ribnici: "Nimam ničesar proti gradnji avtocest, vendar menim, da bi morali prej poskrbeti za dobro vzdrževanje sedanjih cest. Ceste v ribniški občini so namreč slabe in to velja tudi za magistralno cesto, ki je še posebno slaba v smeri proti Kočevju. Slaba je tudi regionalna cesta proti Sotražici. Tako je s cestami v naši občini, drugod, kjer se znajdejo, imajo asfalt do vsake hiše."

ALENKA ZAVRL, prodajalka v trgovini Kaja v Selnici, doma iz Boštjanja: "Prava sramota je, kako slabe ceste imamo in se hočemo s tako infrastrukturo zrinuti v Evropo. Le kdo nas bo hotel, če ne bomo naredili več za boljše povezave? Zdej se nam Dolenjcem spet dogaja krivica, ker so na nas in na naše ceste v Ljubljani pozabili. To se mi zdi sicer nekoliko nenavadno, ker imamo Dolenjci vendarle nekaj ljudi iz naših krajev v vladi, pa spet nič."

LADISLAV ROŽIČ, sindikalist iz Brezic: "V naših krajih smo politično premalo agresivni. Zdejšnja politika očitno ni sposobna predstaviti Sloveniji, kako pomembna je cestna povezava med Jesenicami in Obrežjem, zato bomo še dolgo ostali brez boljših cest. Ko se bo promet v tej smeri spet povečal, bo seveda prihajalo do nepotrebnih zastojev. Menim, da gre za kupčkanje, v katerem dolenjske in posavske občine niso dovolj enotne."

VINKO BLATNIK, sekretar za gospodarsko infrastrukturo v krški občini: "Po mojem Posavci in Dolenjci s cestami nismo uspešni zato, ker se nismo znali prav organizirati in si zagotoviti denarja. Res je, da so se prometni tokovi obrnili stran od nas, vendar pomembnejšo vlogo pri gradnji cest še vedno igra politika. Škoda je, da smo zamudili, saj bi se z izgradnjo avtoceste proti jugu pripravili na čase, ko bo promet spet stekel."

Ljubljansko pismo

Stisko beguncev izrabljajo za druge cilje

Le žuganje Istri ali tudi državni Sloveniji?

LJUBLJANA - Nastanitev hrvaških beguncev iz Bosne v slovenskih počitniških domovih v Istri, ki jo je omogočila hrvaška vojska, nas je znova opomnila, da se bo problem beguncev nadaljeval vsaj še v prihodnjem desetletju. Po zadnjih podatkih visokega sekretariata Združenih narodov za begunce naj bi na območju nekdanje Jugoslavije zapustilo svoje domove že nad 3.600.000 ljudi, od tega v BiH že doslej 2.280.000. In kaj bo, če se vojna še razširi? Ob dogodkih v zvezi s slovenskimi počitniškimi domovi v Istri zbujajo še najmanj skrbi gmotna škoda, ki bi jo utegnili na slovenski lastniki narediti begunci iz srednje Bosne pred svojim (morebitnim!) odhodom. Jasno je, da gre predvsem za politični problem s silno zapletenim ozadjem in številnimi možnimi rešitvami ali še verjetnejšimi nadaljnjimi zapleti.

Do "zasledbe" je namreč prišlo takoj po potrditvi Tudmanove "karizme" na kongresu HDS in, kot je že navada, tik pred napovedanimi slovensko-hrvaškimi pogajanjem med strokovnimi komisijami in celo med predsednikoma vlad. Hrvaška torej nadaljuje znano taktiko odlašanja s podpisom kakršnega koli konkretnega sporazuma z našo državo in si hkrati z izsiljevanjem in iztavljanjem zagotavlja večji

maneviski prostor za pogajanja, ki se bodo - ne glede na pogoste zastoj - čez dan ali leto, kdo ve, vendarle nadaljevala.

Hrvaška vlada se je lastnikom slovenskih počitniških domov tudi tokrat opravičila za ta "spodrsrljaj" in obljubila, da bo domove izpraznila najkasneje do prihodnje turistične sezone. Le kako je mogoče verjeti, da se bodo novi begunci kmalu izselili iz počitniških domov, če Hrvaška javno napoveduje nove in nove "pošiljke" beguncev. Kam jih bodo naselili? Predstavnikom istrskih občin na primer ni uspelo izseliti kakih dva tisoč muslimanskih (!) beguncev iz Borozije. Zakaj bi torej čez tri mesece hoteli s selitvijo beguncev (Hrvatov) iz slovenskih počitniških domov? Begunci iz srednje Bosne pridejo dvakrat prav že pred leti predstavljenemu Tudmanovemu načrtu o dodatni poselitvi Istre. Po eni strani pomagajo utrjevati Tudmanov položaj v nepokorni Istri, hkrati pa obračunavajo s slovensko družbeno lastnino počitniških domov. Prav nič ne pomaga, če se Slovenija drugače obnaša do hrvaške lastnine.

Slovenski zunanji minister Lojze Peterle je v izjavi po srečanju s hrvaškim kolegom dr. Matom Granješem vsaj trikrat povedal, kako vesel je zaradi tega ali onega, kar se dogaja v odnosih med državama. To njegovo veselje pa Slovenijo drago stane. Skrajni čas je že, da Slovenija pod odnose z južno sosedo potegne črto in ugotovi kaj je bilo doslej uspešnejše: "trda" ali "mehkopolitika". Glede na to, da Zagreb v glavnem uporablja "trdo" in da je, kot kaže, tudi v prihodnje pripravljen vsaj del begunskega problema, ki ga je tudi sam zakrivil, prevlati na naša pleča, bi vsekakor kazalo znova razmisliti, ali pri takšnem sosedu res zaleže le "diskretna diplomacija", s katero se pogosto hvali naš zunanji minister, če ga potem partnerji izigrajo in celo osmešijo?

VINKO BLATNIK

Kdo je pobral najtežje pridelke?
V soboto izbor v Cerkljah na Gorenjskem

CERKLJE NA GORENJSKEM - Turistično društvo Cerklje bo to soboto ob 19. uri že petič zapored pripravilo izbor najtežjih kmečkih pridelkov v Sloveniji. Pokrovitelja prireditve sta kranjski izvršni svet in Gorenjski glas, glavna sponzorja pa Adriatic, p. e. Kranj, in Agropromot Cerklje. V zadruženem domu bodo za devet največjih pridelkov podelili praktične nagrade. Dobili jih bodo: najtežji krompir, zelje, krmilno in rdeče korenje, rdeča in krmilna pesa, repa ter nadzemna in podzemna koleraba. Organizatorji priporočajo vsem, ki bi želeli sodelovati pri izboru, da svoje pridelke stehajo že doma. Po končanem izboru "kraljev in kraljic" kmečkih pridelkov bo v Cerkljah še bogat kuturno zabavni program.
JANEZ KUHAR

Z NOVOMESKE TRZNICE

Petkov tržni dan, ki je bil v znamenju rož in sveč, je nudil naslednje cene: zelje za kisanje 30, jabolka 50, hruške 100, paprika 100, radič 140, med 350, propolis 200, jajca 16, česen 350, fižol 500, smetana 400 tolarjev. Pri Sadju in zelenjavi so bila: jabolka 45, solata 130, radič 115, hruške 130, čebula 40, zelje 28, krompir 30, kumare 100 in peteršilj 150 tolarjev. Pri Deladiniji je veljalo: grozdje 190, banane 130, cvetača 250, česen 390, koren 150, čebula 120, paprika 150, fižol 180, zelje 70, krompir 50, solata 250, jagode 300, slive 250, jabolka 300 in breskve 200 tolarjev.

sejmišča

BREŽICE - Na sobotnem sejmu je bilo na prodaj 324 do tri mesece starih in 57 starejših prašičev. Prvih so prodali 137 po 230 do 270 tolarjev, drugih pa 23 po 180 do 210 tolarjev kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Klet lahko zaduši krompir

Dobro izolirane kleti v sodobnih blokkih in stanovanjskih hišah uničujejo krompir, zato ga marsikomu bolj kaže kupovati sproti, smo svoj čas zapisali v Priloginem "Praktičnem križ-kraju". Na tem mestu je več prostora, da nasvet strokovno bolj utemeljimo in se izognemo morebitnemu očitku, da učimo krivo vero. Seme je živ organizem, ne glede na to, v kakšni obliki nastopa. Zato tudi gomolj diha, da preživi in ohrani kalivost. Ta običajni fiziološki pojav je odvisen predvsem od temperature pa tudi vlage. Dihanje krompirjevih gomoljev je najbolj šibko v kleti, ki ima temperaturo od 4 do 10° C, poveča pa se, če je klet toplejša ali hladnejša. V prvem primeru zaradi povečane presnove, v drugem zaradi upiranja mrazu, v obeh pa na račun hranilne vrednosti in kakovosti krompirja. Nikakor pa dihanja ni mogoče preprečiti, saj bi se sicer gomolji zadušili, kar se tudi v resnici zgodi v pretoplih in zatohlih kletih. Zadušen gomolj prepoznamo po "črnem srcu", po naglo propadajoči sredici, kjer je kisika najprej zmanjkalo. Ze iz tega je mogoče sklepati, kakšno skladišče ne sme biti, upoštevati pa je treba še izhlapevanje in kaljenje, ki tudi odločilno vplivata na kakovost uskladiščenega pridelka. Kaljenje postane zelo nevarno običajno šele v poznih zimskih oz. zgodnjih spomladanskih mesecih. Rast kalčkov izčrpuje gomolje in jim zmanjšuje obrambne sposobnosti proti trohnenju in gnitju (najnevarnejše bolezni so bela in suha trohnoba, stebrolkost in mehka ali bakterijska gniloba). Trosenje z živim apnom zaleže za nekaj mesecev, učinkoviteje pa kaljenje in boleznii ustavi pripravek tuberite, s katerim pa ne gre pretiravati, saj seme utegne ostati brez kalčkov tudi tedaj, ko jih bo ob saditvi potrebovalo. Vsekakor je pri skladiščenju koristno poznati tudi skladiščne lastnosti posameznih krompirjevih sort. Igor je bil v vseh pogledih in tudi glede skladiščenja odlična sorta. Žal se je tudi ta izrodil, četudi se je tej degeneraciji upiral presenetljivo dolgo. Na nesrečo skladiščenje slabo prenašajo nekatere novejšje tuje sorte, ki zdaj nadomeščajo igorja, med njimi bogato rodni sante, resy in jaerla. Pri izbiri sorte je lahko usodno prezreti ali podceniti njeno vzdržljivost v kleti.
Inž. M. L.

Obeta nov vzpon

Novo vodstvo (J. Ravnikar) obljublja poživitev kmetijskih dejavnosti

LOŠKI POTOK - Znana so leta, ko je več manjših zadrug doživelo propad ali pa so se združile z večjimi, ki so imele svoj sedež v občinskih središčih. PE Loški potok, ki je dolga leta bolj živovarila v sklopu ribniške zadruge, je skrbela edino za odkup mleka in dostavo krmil in gnojil, medtem pa so objekti propadali. Novo vodstvo - vodja enote je J. Ravnikar, ki je tudi sam izkušen živinorejec - pravi, da bodo v najkrajšem možnem času obnovili vsaj osnovne dejavnosti, ki zanimajo kmete in manjše pridelovalce. Načrtujejo odkup vseh kmetijskih in živinorejskih presežkov, še posebej mleka, ki ga daje živina, krmljena predvsem z visokogorskim kvalitativnim senom. Šest zbiralnic - hladilnic za mleko pa že več kot eno leto obratuje in se tako zvišuje kvaliteta. Tudi prevoz v mlakarno Velike Lašče je zadovoljivo urejen. Prav tako pripravljajo in delno že izvajajo odkup lesa. Ravnikar omenja tudi posebno skrb za dobavo kvalitativnih semen, zlasti primerne sorte krompirja, ki se je zadnja leta zelo izrodil in je v celoti okužen. Prodajali bodo tudi nadomestne dele za stroje ter manjše kmetijske stroje in priključke in posredovali nabavo težje poljske in gozdne mehanizacije. Posebno skrb posvečajo pospeševalni in svetovalni službi. To nalogo, ki gotovo ne bo lahka, sedaj opravlja član Kmetijskega zavoda Ljubljana, domačin, tehnik Janko Debeljak, ki je tudi sam uspešen živinorejec.
A. KOŠMERL

JUTRI ZBIRANJE VZORCEV MLADIH VIN
ČRNOMELJ - Podjetji Flora in Gostinstvo Črnomelj, ki v sodelovanju s Črnomeljsko podružnico društva vinogradnikov Bele krajine pripravljata 12. in 13. novembra v tukajšnjem hotelu Lahinja martinovanje, želita še enkrat spomniti vse vinogradnike, da bodo jutri, 5. novembra, od 13. do 15. ure v hotelu Lahinja sprejemali vzorce mladih vin. Mošt, ki ga bo moč poskusiti tudi na martinovanje, bo v soboto ocenila komisija pod vodstvom mag. Mojmira Wondre in inž. Antona Pezdirca.

BREZPLAČEN DELAVEC
GORA PRI SODRAŽICI - Gora, skupno ime za več vasi, je znana po kvalitativnem in obilnem sadju. Je pa redko naseljena in kakšen priložnostni obiralec prav pride. V teh dneh se je tak prostovoljec v obliki medvedje močine lotil dela v sadovnjaku Janeza Koširja. Krzeti 2, in otrsel zeladne hruške. Pri tem pa ni niti toliko pazil, da ne bi polomil tudi vej, in je ozimnico v celoti pospravil. Streljaj od tam se je v župniškem sadovnjaku lotil sliv. Kaj o tem meni župnik, nam ni uspelo izvedeti.
A. K.

● Nisem v nobeni stranki. Kmet naj ima svojo stranko v hlevu. (Anton Potokar, kmet iz Dolenjske)
● Krave so moje najljubše pacientke - samo v oči jim pogledaš, pa veš, ali jih kaj boli. (Poslanika Vida Čadonič-Spelič, veterinarika)

GORENJCII SPET SEGAJO PO CVIČKU - Po uspeli prvi predstavitvi cvička v Kranjski Gori vinogradnik Vinko Štemberger s svojim sinom Gregorjem že pripravljata novo promocijo v enem od gorenjskih krajev v korist vsem pridelovalcem tega edinstvenega slovenskega vina. Mu bodo večji pridelovalci cvička sledili po tej poti? (Foto: J. Pavlin)

Na cviček so čakali v vrsti

V Kranjski gori martinujejo 14 dni - Uspela prva predstavitev cvička - Klub prijateljev cvička

KRANJSKA GORA - Čeprav se Gorenjcem o vinogradništvu še sanja ne, bolj vedo za martinovanje kot mi na Dolenjskem. Začeli so že v soboto zvečer, končali bodo 14. novembra. Ta čas lokalni radio vabi na krst cvička, dolenski narezek, pečeno gos, Martinovo ploščo in celo pečnega kopuna imajo na jedilnem listu. Šentjernejski petelin na vabilu in plakatu ponuja cviček in ostala vina priznanega vinogradnika Vinka Štembergerja. "Cviček teče v potokih," bi lahko rekli temu, kar se je dalo že na sa-

Učinkovita vodna past za voluharja

"Novost" svetuje Sivis

Kaj vse so že poskušali sadjarji, da bi se znebili smrtnega sovražnika voluharja! Ko je hud stруп endrin že obetal zanesljivo zmago nad njim vsaj v plantažnih nasadih, so to iz prepričljivih razlogov prepredili narovarstveniki. Ekologija je povrnila "stano slavo" neškodljivim načinom zatiranja voluharja, predvsem pa mehanskim pastem. Sem lahko prištevamo tudi pasti za vodo, ki jih v zadnji številki priporoča revija za sadjarstvo, vinogradništvo in vinarstvo - Sivis, ki izhaja v Sevnici.

Gre za preprosto in ceneno past, ki izkorišča voluharjevo lastnost, da ima rad vodo, saj je pravzaprav vodna žival. Past pripravimo iz (zavržene) plastične posode z gladkimi stenami, tako da ji odrežemo zgornji del, preostanek pa do roba zakopljemo v zemljo ter vanj nalijemo vode. Med iskanjem vode bo voluhar prejel ali slej prišel do pasti, skočil vanjo in zaplaval. Ta velika ljubezen do vode pa bo zanj usodna, saj se po gladkih stenhah plastične posode, v kateri pa vode ne sme biti do vrha, ne bo mogel več skobacati na kopno. V agoniji bo priklikal na pomoč še druge plavalce in jim pomagal do enako žalostnega konca. Ker je strošek postavitev teh preprostih pasti zanemarljiv v primerjavi s škodo, ki jo v sadjarstvu povzročajo voluharji, Sivis (oz. njen urednik inž. Franc Kotar) priporoča postavitev ene pasti na 50 do 100 sadik v gostem nasadu, v klasičnem pa seveda ustrezno manj.
- n

POZNA TRGATEV - Poleg gospodarja Jožeta so na Prusovi domačiji na Krmačini glavna delovna sila še žena in mama, pomagajo pa tudi še otroci Joži, Simona in mali Matjažek. Za otroke so posebno doživlje kmečki prazniki, med katerimi je tudi trgatve, zlasti šč, če je pozna. Zato so očetu hitro priskočili na pomoč. (Foto: M.B.-J.)

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemanič

Pretok se razlikuje od pretoka

Način pretakanja, ki je običajen v kmečkih zidanicah, je pretok z močnim zračenjem. Dober in pazljiv kletar ve, da lahko z nepravilnim pretakanjem vinu več škodi kot koristi. Zračenje ob pretokih, ko vino začne padati v globoki sod, gotovo kakovosti škodi. Poznamo več vrst pretokov: zračni pretok, pretok z omejenim zračenjem, brezračni pretok. Zračni pretok je namenjen samo zdravljenju bolnih vin in vin z napako. Veliko vinogradnikov je že imelo smolo zaradi vonja vina po gnilih jajcih ali t.i. bekserja. Kadar zdravimo tako vino, ga moramo ob pretoku zelo zračiti. Če nam postane sluzavo, ga zdravimo z zelo zračenjem pretokom. Sluz želimo raztrgati, to nekateri delajo s preluknjajo cevjo, skozi katero teče vino v sod v več curkih, da se na luknjicah sluz raztrga. Zračenje v tem primeru ne koristi, se mu pa pri tej tehniki pretakanja ne moremo izogniti. Ob zdravljenju sluzavega vina (to je bakterijska bolezen) je potrebno vino močno zažveplati. To nam uspe, če sod s travki pred pretokom močno zažveplamo in drobni curki vina, ki prši v sod, se navzamejo SO₂ in žveplastege okusa. Verjemite, da je kletarski greh, če lepo, aromatično vino pretakamo po stari enostavni tehniki, da ga s čebrom ali vedrom natakamo skozi lakovnico s kratko cevjo v sod, na štrbunk. Lepa, kakovostna, posvečena vina z vinskimi ali sortno cvetico pretakamo ali z omejenim zračenjem ali brezračno. Muškata vina, rizvanec, skratka vse, kar lepo diši, je potrebno

pretakati nežno, da v sod drsi, polzi, da ne pada. Kako naj torej ravnamo, da bomo zračenje vsaj omejili, če ga že ne moremo preprečiti? Tisti, ki imate vinske črpalke, boste takoj pomislili na cev, ki jo boste potisnili do dna, in se bo sod mirno natakal. Toda črpalke vino premetavajo, seveda različno, odvisno od tega, ali so batne ali na srk, ali centrifugalne itd. Ročna batna črpalka, na videz sicer ni najbolj ugledno orodje, toda v zidanici je še najboljša od vseh črpalke. Vendar moramo črpati tako, da teče vino na polno cev brez zraka, da črpaмо iz sode, ne iz posode, v katero teče vino iz pipe, na dno sode, ki ga polnimo. Ali je možno pretakanje brez zraka? Je! Občutljivo, čudovito dišeče vino razsluži, da si organiziramo takšno tehniko. Pretok poteka pod zaščito plina. Iz polnega sode vino potiskamo s plinom (ogljikov dioksid in dušik) v prazen sod. Prazen sod, predno začnemo natakati, napolnimo s plinom. Sam dušik je lahek in ga je težko dozirati v sod, ker pobegne. Ogljikov dioksid je pa težji od zraka in ga lahko iz jeklenke uporabimo za polnitev sode pred natakanjem z vinom. Vino, ki bo teklo v sod z ogljikovim dioksidom, bo kasneje potrebovalo tudi manj žvepla. Obstaja mišljenje, da je rdeča vina ob pretakanju nujno zračiti. To je narobe! Rdeča vina res potrebujejo nekaj zraka, ne smemo pa s tem pretiravati. Čim svetlejšje je rdeče vino, manj zračenja potrebuje. Cviček ob pretoku ni potrebno zračiti, sicer zgubi svežino in vinskovo cvetico. Močne frankinje potrebujejo nekaj zraka, posebno, če jih mislimo starati. Rdeča vina dobijo dovolj zraka, če zorijo v neparafiniranem lesenem sodu.
mag. JULIJ NEMANIČ

Vrhunska vina iz Prusove zidanice

Jože Prus s Krmačine je eden redkih v metliški občini, ki je imel letos pozno trgatve laškega rizlinga - Vrhunski rumeni muškati v ledene stekleničke oblikovalca Kogoja

KRMAČINA - Leto in jesen je imelo pozno trgatve le nekaj metliških vinogradnikov ter kmetijska zadruga. Eden med njimi je bil tudi Jože Prus s Krmačine pri Metliki, ki je laški rizling, iz katerega bo okrog 130 litrov vina, potrgal v vinski gori, imenovani Repica, 29. oktobra. A to ni bila Prusova prva pozna trgatve, saj je zadnji dve leti že imel pozno trgatve rumenega muškata. Za obe je na Vinski vrgredi dobil plaketo za vrhunsko vino.

Jože Prus, sicer delovodja v združenem vinogradu na Vinomeru, poudarja, da je zanj bolj kot količina pomembna kakovost vina. In glas o njegovih dobrih vinih je šel že daleč naokrog, zato nima težav s prodajo. Prav zaradi tega se je odločil, da bo štiri tisoč trtam spomladi dodal še osemsto novih. Res pa je, da doma predela le belo grozdje, medtem ko črno frankinjo in žametno črnilno proda v vinsko klet, saj pravi, da je zanimanje za rdeča vina vse manjše. S Prusovim rumenim muškatom obeh poznih trgatve so napolnili tudi znamenite ledene stekleničke, ki jih je oblikoval znani oblikovalec Oskar Kogoj, na trgu pa jih pod svojo blagovno znamko ponuja Janez Filak

s Talčjega Vrha pri Črnomlju. Prusovo vino je bilo doslej edino, s katerim so polnili te tridecilitrske stekleničke. Z vinom lanskega letnika so jih na primer napolnili 800. Prus je letos tudi sam prvič uradno stekleničil laški rizling lanskega letnika, ki je na Vinski vrgredi dobil plaketo za vrhunsko vino. Za pokušnjo je iz njegove kleti prišlo prvih 650 steklenic. Ker pa si je nabavil drago opremo za polnjenje, bo v prihodnje stekleničil vsa sortna vina. Teh pa bo v Prusovi zidanici glede na znanje in

trud, ki ga Jože vloži v kletarjenje, vsako leto gotovo več kot le za pokušnjo.
M.B.-J.

HELENA MRZLIKAR gospodinjki kotichek Zdravilnost jabolčnega kisa

Doma pripravljen jabolčni kis ima kar nekaj prednosti pred industrijskim kisom, saj se mu po vrenju ohrani mnogo vrednih snovi, ki jih ljudje že od nekdaj izkoriščajo v zdravilne namene. Za dober jabolčni kis je pomembna temperatura med vrenjem, to je 20 do 25° C in primeren dostop zraka. Paziti je potrebno, da vrenje ne poteka predolgo, sicer se zaradi kemičnih procesov razgradi ocetna kislina. V svoji sestavi ima jabolčni kis veliko kalija, ki je potreben pri zgradbi mehkega tkiva v človeškem telesu in hkrati veže druge rudniške snovi. V domače zdravilne namene spada z minerali bogat napitek, ki ga pripravimo iz 1/2 dl jabolčnega kisa, 1 male žličke medu in 2 dl vode. Mešanico pijemo na tešče ali pred spanjem, ker pomirja. Razredčen kis z vodo pijemo tudi pri hudih migrenah in pri visokem krvnem pritisku. Pri težjem vnetju grla segrejemo 2 dl jabolčnega kisa

pod vrenjem, vanj namočimo krpo in položimo na vrat. Vse skupaj ovijemo z brisačo. Čež pol ure postopek ponovimo. Pri gnojni angini je priporočljivo spiranje grla s toplo mešanico vode in kisa. Če obolenje spremlja tudi visoka vročina, jo znižamo z mlačnimi povitki nog ali celega telesa. Tisti pa, ki jim primanjkuje žlezočne kisline, naj uživajo jedi z dodatkom jabolčnega kisa. Kis lahko pripravimo sami kar v kuhinji. Potrebujemo nekaj litrov veliko stekleno ali plastično posodo. Olupke in peščiča nekoliko stisnemo in postavimo v bližino štedilnika. Po dveh dneh doljemo toplo vodo, ki naj prekrija jabolčno maso, in posodo prekrijemo z gazo. Po nekaj tednih bomo lahko kis precedili v čiste steklenice in jih shranili v hladnem in temnem prostoru. Če si hočemo pripraviti dišavn kis z različnimi zelišči, jih sesekljamo ali pa nekatere pustimo cele in namočimo v jabolčni kis.

Vsakemu petemu sindikalna pomoč

V treh letih so svobodni sindikati dali v Novem mestu denarno pomoč v več kot 3.000, v Trebnjem v več kot 731 primerih - do 20 tisočakov za (največ) pol leta

NOVO MESTO - V prihodnjem mesecu bodo minila tri leta, odkar je Zveza svobodnih sindikatov začela v Novem mestu dodeljevati članom denarno pomoč, ki se razlikuje od nekdanje sindikalne pomoči po tem, da je sedanjo potrebno vrniti. Od novembra 1990 do zdaj so sindikati denar iz tega sklada dali v 3.186 primerih; v letošnjem letu so odobrili omenjeno finančno pomoč 896 proslilec. Sindikalno pomoč dajejo od junija leta 1991 tudi v Trebnjem in tam so jo doslej izplačali 731 proslilec, v letošnjem letu 185.

Največji znesek, za katerega ljudje lahko zaprosijo, je za zdaj 20.000 tolarjev, rok za vračilo pa je 3 do 6 mesecev. Sindikalna statistika o tem pove, da večina ljudi vrne denar po skoraj 5 mesecih, kar kaže, da za omenjeno sindikalno pomoč prosijo največkrat delavci z najnižjimi osebnimi prejemki. Pravilo, ki velja pri najemanju omenjene sindikalne pomoči, je, da član zaprosi za novo pomoč, ko vrne prejšnjo. V nekaterih primerih, o katerih se na sindikalnih prej posvetujejo, novo denarno pomoč odobrijo že tudi pred vračilo predhodne.

Statistika tudi govori o tem, da je pomoč iz sindikalne blagajne prejel že vsak peti član. V Novem mestu si je sindikalno članstvo doslej izposodilo skupno več kot 31 milijonov tolarjev, v Trebnjem je skupno izplačana sindikalna pomoč presegla 7 milijonov tolarjev. Vir je del članarine.

V svobodnih sindikatih v Novem mestu se zavedajo, da ob pogojih, ki veljajo pri vračilu tega denarja, ne zaslužijo. Zaslužiti tudi ni namen sindikata, kot pravi predsednik Igor Vizjak. Po njegovih besedah je cilj pomagati najrevnejšim delavskim slojem. Da sindikat vztraja pri vračanju denarja, je uresničevanju tega humanega cilja lahko celo v oporo. Če bi dodeljeval nevratična denarna

• Ko so voditelji prislunili narodu, je večina oglušela. (Logar)

• Definicija družbene lastnine po Cezarju: prišel, videl, pokradel. (Janja Vidmar)

• Imamo evropski radio in balkansko televizijo. (Jagodnik)

sredstva, bi razpoložljivi denar v sedanjem družbenem in gospodarskem

PRESTAVITEV PESNIŠKE ZBIKE "HARLEKIN" PATRICIJE GERBEC - Prejšnji teden je bila v lovski sobi grada Otočec predstavitev prve Patricije Gerbec knjige *Harlekin*, ki jo je izdala Dolenjska založba. Knjiga je opremljena tudi z ilustracijami Borisa Zajca. Na predstavitvi je Franci Salj povedal, da je ta pesniška zbirka pomembna tudi zato, ker ljudje v današnjem času hlepijo le po vnanjih stvareh, pozabljajo pa na notranje. Ali kot je rekel Niko Galeša: "Patricija je imela veliko poguma, da je razkrila svojo dušo." (Foto: J. Domiž)

Odkrili 200 črnih gradenj

Prevladujejo pomožni objekti - Povabilo 511 lastnikom

NOVO MESTO - Novomeška Geodetska uprava je septembra in oktobra pripravila razgledni podatki registriranih novih objektov v delu Novega mesta in Otočca. Podatke so jim priskrbeli Geodetski zavod Ljubljana in druge geodetske firme, dobili pa so jih na terenu. Preprosto povedano gre za ugotavljanje črnih gradenj.

Na Geodetsko upravo so povabili 511 lastnikov teh objektov. Seveda ne gre v vseh primerih za črne gradnje, saj so ljudje lahko imeli za razne pri-

sistemu namreč kmalu skopnel.

Medtem ko je bilo nekdanje mogoče za denar ali včasih tudi vrednostni bon, pridobljen kot pomoč iz sindikalnega sklada, uporabiti samo v določenih trgovinah, je zdaj proslilceva stvar, kje in za kaj bo potrošil denar. Pomembno je, da ga vrne. L. M.

Kljub temu da tudi letos pričakujejo pomoč v delu in napravah od številnih dolenjskih podjetij in ustanov, brez denarja Veselega decembra ne bo mogoče pripraviti. Več kot polovico potrebnega denarja za darilo, vredno 900 tolarjev, bodo organizatorji zagotovili z Miklavževim, prednovoletnim in novoletnim sejmom na Glavnem trgu, ostali denar pa pričakujejo od podjetij, ustanov in obrtnikov, katerim so v minulem tednu že poslali prijazno pismo s prošnjo za pomoč ali pokroviteljstvo. Med prvimi, ki so namenili 900 tolarjev za zaposlenega, je bil Dolenjski list. Pri Zvezi prijateljev mladine ne razumejo odnosa velikega Revoza, ki že tretje leto za enotno obdaritev ni namenil niti tolarja, čeprav vsi otroci tam zaposlenih delavcev dobe darila enako kot ostali.

Ce bo zbranega dovolj denarja, bo novoletna dekoracija zasvetila že 2. decembra, ko se bo pričel Miklavžev sejem, v nedeljo, 5. decembra, bo ob 16. uri trg obiskal Miklavž s spremstvom in razkošnim ognjemtom. Vsak petek zvečer bo na trgu nastopil znan ansambel, pevec ali plesna skupina. Od 20. do 24. decembra bo novoletni kamion obiskoval krajevne skupnosti in se vsak večer ustavil tudi na Glavnem trgu. Predtem bo, kot je že v navadi, čakajoče zabaval znan slovenski pevec. Na božični večer bi organizatorji radi povabili na trg New Swing Quartet, ki bi pripravil večer božičnih pesmi. Organizatorji računajo tudi na že utečeno prireditev "Dobimo se na trgu" na silvestrsko noč. J. P.

PONATIS KARTE OBČINE NOVO MESTO

NOVO MESTO - Hkrati z razpisom za izbor izvajalca za karto Novega mesta bo objavljen tudi razpis za izvajalca za karto občine Novega mesta. Medtem ko gre pri karti Novega mesta za velike in bistvene popravke in novosti, pa tega za novo karto občine ni moč trditi. Zadnja karta občine je bila izdana leta 1987, in to v dveh različicah - kot turistična in kot upravna karta. Po novem bosta ti vsebini združeni v eni karti. Ker se v tem času tudi meje občine (še) niso spremenile, gre pri karti občine bolj za ponatis kot za izdelavo nove karte. Še največ sprememb se je v tem času dogodilo na potni mreži - veliko je na novo asfaltiranih cest, kar je seveda treba vnesti v novo karto, uskladiti pa je treba imena naselij z novim slovenskim pravopisom. Pri izdaji nove karte občine pričakujejo sodelovanje občinskih gospodarskih resorjev in turističnih delavcev.

Brez denarja ne bo Veselega decembra

Na enotno obdaritev letos čaka 5000 otrok

NOVO MESTO - Sodelavci Občinske zveze prijateljev mladine se v tem času že mrzlično pripravljajo na novoletne prireditev, ki bi jo tudi letos radi dobro izpeljali. Člani predsedstva te organizacije so med kopico ponudnikov izbrali najboljša, največja in najcenejša darila, s katerimi bi radi enotno obdarili več kot 5.000 otrok od 1. do 6. leta starosti iz vse novomeške občine. Med njimi so tudi Romi in begunci. Poleg obdaritve želijo pripraviti več kot 50 prireditev v vseh krajevnih središčih ter okrasiti Glavni trg v Novem mestu.

Kljub temu da tudi letos pričakujejo pomoč v delu in napravah od številnih dolenjskih podjetij in ustanov, brez denarja Veselega decembra ne bo mogoče pripraviti. Več kot polovico potrebnega denarja za darilo, vredno 900 tolarjev, bodo organizatorji zagotovili z Miklavževim, prednovoletnim in novoletnim sejmom na Glavnem trgu, ostali denar pa pričakujejo od podjetij, ustanov in obrtnikov, katerim so v minulem tednu že poslali prijazno pismo s prošnjo za pomoč ali pokroviteljstvo. Med prvimi, ki so namenili 900 tolarjev za zaposlenega, je bil Dolenjski list. Pri Zvezi prijateljev mladine ne razumejo odnosa velikega Revoza, ki že tretje leto za enotno obdaritev ni namenil niti tolarja, čeprav vsi otroci tam zaposlenih delavcev dobe darila enako kot ostali.

Ce bo zbranega dovolj denarja, bo novoletna dekoracija zasvetila že 2. decembra, ko se bo pričel Miklavžev sejem, v nedeljo, 5. decembra, bo ob 16. uri trg obiskal Miklavž s spremstvom in razkošnim ognjemtom. Vsak petek zvečer bo na trgu nastopil znan ansambel, pevec ali plesna skupina. Od 20. do 24. decembra bo novoletni kamion obiskoval krajevne skupnosti in se vsak večer ustavil tudi na Glavnem trgu. Predtem bo, kot je že v navadi, čakajoče zabaval znan slovenski pevec. Na božični večer bi organizatorji radi povabili na trg New Swing Quartet, ki bi pripravil večer božičnih pesmi. Organizatorji računajo tudi na že utečeno prireditev "Dobimo se na trgu" na silvestrsko noč. J. P.

KOLESA NA 10 OBROKOV

NOVO MESTO - Nekdanji izvrstni novomeški kolesar Jože Smole, ki si je v zadnjem času pridobil ime kot izvrsten serviser, popravljalec in prodajalec koles in kolesarske opreme, pripravlja v soboto v svojih prostorih v Zabji vasi veliko akcijsko prodajo moških, ženskih in otroških koles Rog in Biria. V soboto bo moč pri Smoletu kupiti klasična in novi kolesa na 10 obrokov, gorska in druga specialna kolesa pa na 7 obrokov. Celotno zimo pa bo Smole prodajal kolesa, tudi sobna, na 5 obrokov.

Pred skupščino dva predloga

Gradnja bencinskih servisov v Novem mestu

NOVO MESTO - Novomeški občinski izvršni svet bo skupščini predlagal za gradnjo bencinskih servisov lokacijo ob Vzhodni cesti in ob Topliški cesti pri odcepu za Irčo vas. Zemljišče, kjer naj bi ob Topliški cesti gradili bencinski servis, je na prvem kmetijskem območju, zato bo izvršni svet to lokacijo predložil odbornikom v obravnavo, če bo dobil soglasje od ustrezne državne komisije. Preden se je izvršni svet odločil za dve omenjeni lokaciji, so v Novem mestu predlagali tri, in sicer poleg navedenih še Ločno.

Gradnjo bencinskega servisa v Ločni so tamkajšnji prebivalci zavrnili, češ da bi "črpalka" v tem delu mesta razvrednotila zdravo bivalno okolje, ki je tam že tako ali tako nekako načeto zaradi neposredne bližine Tovarne zdravi Krka. Domačini so gradnjo nasprotovali tudi v pričrnanju, da bi se zaradi bencinskega servisa poslabšale prometne razmere na bližnji magistralni cesti.

Na odpor krajanov je sprva načeljena tudi načrtovana gradnja ob Topliški cesti, ki jo načelno podpira izvršni svet kot rečeno. V začetnih javnih razpravah so se prebivalci KS Drska, v katero spada omenjena lokacija, pritoževali nad premajhno oddaljenostjo predvidenega bencinskega servisa od stanovanj. Domačini so tudi povedali, da nameravajo urediti ob Krki, in to v bližini načrtovane "črpalke", letno kopališče. Bencin in kopališče po njihovem ne sodita skupaj.

Edina lokacija, ki je šla v javni razpravi razmeroma dobro "skozi" pri domačinih, je v Zabji vasi ob Vzhodni cesti, pri čemer ta hip verjetno vendarle še ne poznajo točnega mesta, kjer bo stal oskrbeni bencinski in mogoče še kakšen drugačen center. Domačini v tem predelu KS Zabja vas so zahtevali le, da mora investitor zgraditi sodoben in ekološko neoporečen objekt. Ko bo servis obratoval, mora zaposliti - tako krajani KS Zabja vas - (tudi) domačine. L. M.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 18. do 24. oktobra so v novomeški porodnišnici rodile: Silva Plut iz Črnomlja - Evo, Janja Kemperle iz Blatnika - Urško, Marjana Maršič iz Metlike - Vladimirja, Ana Urbanč iz Podbočja - Majo, Antonija Stankovič iz Draščev - Luka, Majda Udovč iz Mirne - Luka, Zdenka Verce iz Koroške vasi - Simona, Milena Korenič iz Dol. Maharovca - Karmen, Marija Kastelic iz Mirne - Moniko, Irena Zagorac iz Orehovca - Matica, Stanka Kuzma iz Adlešičev - Urško, Tatjana Kerin iz Ardrega - Tjašo, Brigita Bakan iz Škocjana - Marušo, Slavka Pušavec iz Otočca - Mirjam, Jana Mežan iz Trebnjega - Mihaela, Jovanka Staniša iz Kanizaričice - Davida, Mojca Malesič iz Otočca - Anjo, Slavka Korenc iz Segonj - Melito, Verena Tavčar iz Straže - deklico, Renata Kužnik s Sel - deklico, Ana Zorko iz Cdraž - deklico, Nataša Zaman z Vrtače - deklico.

Iz Novega mesta: Darinka Cimermančič, Ivana Roba 66 - Sašo, Nada Pepič, Nad mljni 41 - Denisa, Renata Trentelj iz Šegove 4 - Jana, Marjeta Ferkolj z Drške 2 - Anko, Janja Kotnik iz Smihela 47 - Katjo.

Cestitamo!

Povratek črno-bele slike

Novomeški center za fotografijo Vista 21 lastnika Bojana Radoviča je eden najbolje opremljenih v Sloveniji

NOVO MESTO - Vista 21, novomeški center za fotografijo, je pod vodstvom Bojana Radoviča, ki ni samo znan fotograf, ampak očitno, tudi dober poslovnež, postal eden največjih in najpomembnejših tovrstnih centrov v Sloveniji. Še posebej to velja za črno-belo fotografijo, ki med profesionalci in poznalci v svetu doživlja pravo renesanso. Tako po opremljenosti kot po ponudbi Vista 21 že presega tudi slovensko fotografsko sceno, saj ta novomeški center postaja vse bolj zanimiv tudi za sosednji Avstrijo in Hrvaško.

Do nedavnega je imel Radovič prostore na treh lokacijah: v Bršljinu, v Domu kulture, kjer je bila fotogalerija, in še laboratorij v Ljubljani, sedaj pa je vse to združil v lastnih velikih prostorih v Bršljinu, kjer je vse na enem mestu od studia do skladišča. Poleg kompletne ponudbe, od fotografiranja, laboratorijskega dela, izdelave slik različnih formatov do okvirjanja, izdelave katalogov in drugih publikacij, ima Radovič še ekskluzivno zastopstvo za Slovenijo dveh svetovno znanih firm: Ilford, ki proizvaja fotografski material, od filmov in kemikalij do fotografskega papirja in opreme, kot so na primer razvijalni stroji; druga firma pa je Durst, ki proizvaja izvrstne povečevalnice in ostalo fotografsko laboratorijsko opremo. Pred kratkim je bila Vista skupaj z Ilfordom glavni sponzor tako imenovanega foto sessiona v Sloveniji; sedem svetovno znanih fotografov je tedni dni po lastni izbiri fotografirali po vsej Sloveniji, Vista 21 pa jih je opremila s filmi Ilford in vsak dan so v laboratoriju v Novem mestu razvili 50 do 80 filmov in takoj

Bojan Radovič

izdelali tudi kontaktne kopije, kasneje pa še povečave (30 x 40 cm oz. 50 x 60 cm). "To smo zmogli, ker smo pred kratkim nabavili stroj za razvijanje črno-belih filmov, ki film razvije povsem natančno, najbolje možno, celoten postopek s sušenjem vred pa traja le nekaj minut," je povedal Radovič. "Imamo pa tudi naj sodobnejšo opremo za izdelavo barvnih fotografij. Največja povečava, tako da je slika osvetljena naenkrat, je 3,5 x 3,5 m. Prav te dni smo montirali še napravo, s pomočjo katere neposredno izdelujemo barvne fotografije iz dia pozitivov; manjše povečave, na primer 10 x 15 cm, naredimo takoj in lahko stranka kar počaka."

Radovič zalaga s fotografskim materialom, zlasti s filmi Ilford, vse večje novinarske hiše v Sloveniji, te filme pa je moč kupiti tudi v prosti prodaji. "Ukvarjam se z mislijo na ustanovitev Ilford kluba, katerega člani bi imeli razne ugodnosti. Naš cilj je doseči čim nižjo ceno in dostopnost teh filmov ter tako njihovo čim večjo porabo." A. B.

Tujih dobrotnikov manj kot prej

V novomeški občini manj kot 700 beguncev - Pribežnikom dajeta humanitarno pomoč Rdeči križ in Karitas - Enotna evidenca za pravičnejšo delitev dobrin

NOVO MESTO - V novomeški občini je v družinah in v zbirnih centrih 670 beguncev. Med različne oblike pomoči, ki jo dobivajočasni priseljenci, sodijo paketi Rdečega križa in Karitas.

Rdeči križ v Novem mestu razdeli pribežnikom mesečno približno 150 paketov. Pomaga, in sicer v denarju, tudi družinam, pri katerih bivajo begunci. Denar družinam gostiteljicam, ki ga sicer zagotavlja visoki komisar Karitas združenih narodov za begunce, je Rdeči križ doslej že izplačal za prvih šest mesecev letošnjega leta.

Organizirano, kot Rdeči križ, pomaga beguncem v Novem mestu Karitas. Pakete in druge vrste pomoči Karitas izroča tedensko okrog 50 posameznikom ali družinam, kot ocenjujejo nekateri v Novem mestu. Karitasove humanitarne pakete so v začetku sedanje balkanske vojne dostavljali celo ljudem v Bosno in

Hercegovino, vendar je tovrstna oskrba zdaj malodane nemogoča, zato Karitas z njo tudi več ne poskuša.

V Novem mestu so uvedli za begunce, ki prejemajo pomoč, enotno evidenco. V praksi to pomeni, da dobijo begunci človekoljubne pakete ene ali druge omenjene humanitarne organizacije samo ob predložitvi kartončka, iz katerega je razvidno, kdaj in kje je begunec nazadnje prejel pomoč. S to enotno evidenco sta se omenjeni humanitarne organizaciji, ki sicer sodelujeta tudi z novomeškim centrom za socialno delo, zavarovali, da ne bi kdo prišel po paket prevečkrat.

Blago, ki ga kot človekoljubno

pomoč dajeta beguncem v Novem mestu Karitas in Rdeči križ, se vedno prispevajo različni darovalci. Tujih je v zadnjem času vse manj, kot ugotavljajo v novomeškem odboru Rdečega križa. Med tistimi tujimi

• V skrbi za begunce in njihove gostitelje je mednarodni Rdeči križ zasnoval obsežen projekt socialne pomoči beguncem. Na ta način seznanja uslužbence Rdečega križa z različnimi navesti o delu z begunci na različnih področjih.

donatorji, ki so v Novo mesto poslali že veliko paketov za begunce, omenja osebe Rdečega križa predvsem italijansko organizacijo Acli in Langenhagen, Novemu mestu prijateljsko nemško mesto. L. M.

IGRE - V novomeški športni dvorani in okoli nje bodo pripravili prireditev v čast Leonu Štuklju, ki jo bo menda popestril prihod konj in (žive) levinje. Med pripravljajci tokratnega spektakla so tudi ljudje, ki so pred časom naredili Priglasje na gori Eiger. Za primer, če bi njihov tokratni umetniški izdelek privabil v športno dvorano in okrog nje preveliko število gledalcev, menda obstaja rezervni scenarij. Del občinstva bi prestavili v Bučno vas, kjer bo spremljalo svečano snemanje napisa nad cesto, ki se dandanašnji obvešča, da bo v Novem mestu Priglasje na gori Eiger. Napis bodo snemali s pomočjo helikopterja, pri čemer se bodo ozirali bolj na bližnje bučke in manj na stroške.

APLAVZ - Ob otvoritvi novomeške parkirne hiše je uradna napovedovalka v nekem trenutku najavila prihod slavnostnega govornika Marjana Dvornika, državnega sekretarja v ministrstvu za promet. Navzoče je tedaj tudi zaprosila, da bi Dvorniku ploskali, ko bo prišel. Ob tem pa se je iz ozadja zaslišal glas: "Jaz sem ploskal, ko je Dvornik šel iz Novega mesta."

SEMAFOR - V športni dvorani v Novem mestu so zamenjali semafor, ki ob tekmah kaže rezultat na igrišču. Očividci trdijo, da je nova naprava slabša od "stare". Novi semafor v času obratovanja ne kaže vsega, kar bi moral po predpisih, poleg tega večših "crkne" že pred koncem tekme. Red v športnem svetu je tak, da organizator tekme plača kazni, če semafor ne dela.

PREPOVED - Uspešen mariborski mednarodno uveljavljen nogometni klub je omejil število novinarjev, ki lahko službeno gledajo njegovo tekmo. Tako po novem lahko spremlja tekmo največ osem novinarjev iz posamezne redakcije. Tudi novomeški tretjerazredni žogobrcarji iz "Krke Novoterma" so omejili število novinarjev na tekmi, in sicer na nič iz vsake redakcije.

Ena gospa je rekla, da jo je sekretar Dvornik malce zneriral. Ko je odpiral novomeško parkirno hišo, ki jo je Novo mesto gradilo z lastnimi žulji, se je hvalil, kako Slovenija odvarja avtomobilsko ceste po Gorenjskem.

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 6. novembra, bodo odprte naslednje prodajalne živit:

- Novo mesto: od 7. do 19. ure: Market, Ljubljanska
- od 8. do 19. ure: trgovina Gros, Ragovska 17
- od 7. do 18. ure: trgovina Darja, Ljubljanska 27
- od 7. do 20. ure: market Saša, K Roku 33
- od 7. do 19.30: trgovina Čuček, Ul. Slavka Gruma
- od 7.30 do 13. ure: trgovina Brin, Trdinova ulica
- od 7. do 19.30: trgovina Vita - mlečni diskont, Šmihel
- od 7. do 14.30: mini market Maja, Bučna vas
- od 7. do 19. ure: trgovina Cekar v BTC, Bučna vas
- od 7. do 20. ure: samopostrežba Azalea, Brusnice
- od 7.30 do 14. ure: mini market Pri kostanju, Prečna
- od 8. do 16. ure: mini market Pero, Stopiče
- od 8. do 20. ure: Perko, market v Sempetru
- od 8. do 18. ure: Urška, Uršna sela
- Šentjemej: od 7. do 17. ure: Dolenjka, Market
- Dolenjske Toplice: od 7. do 17. ure: Mercator-Standard, Rog
- Žužemberk: od 7. do 17. ure: Mercator-KZ Krka, Samopostrežba
- Straža: od 7. do 17. ure: Dolenjka, Market

V nedeljo, 7. novembra, bodo odprte naslednje prodajalne živit:

- Novo mesto: od 8. do 11. ure: Mercator-Standard, Prodajalna Glavni trg 3, in vse Dolenjske prodajalne
- od 8. do 11. ure: trgovina Gros, Ragovska 17
- od 7. do 12. ure: trgovina Darja, Ljubljanska 27
- od 8. do 13. ure: market Saša, K Roku 33
- od 7. do 19.30: trgovina Čuček, Ul. Slavka Gruma
- od 8.30 do 13. ure: trgovina Brin, Trdinova ulica
- od 7. do 19.30: trgovina Vita - mlečni diskont, Šmihel
- od 8. do 11. ure: mini market Maja, Bučna vas
- od 8. do 12. ure: trgovina Cekar v BTC, Bučna vas
- od 8. do 12. ure: samopostrežba Azalea, Brusnice
- od 7.30 do 11. ure: mini market Pri kostanju, Prečna
- od 8. do 12. ure: mini market Pero, Stopiče
- od 8. do 12. ure: Perko, market v Sempetru
- od 8. do 12. ure: Urška, Uršna sela

HVALA - V črnomaljskih visokih uradnih krogih niso grajali, ampak so celo pohvalili svoje občane, ki hvalijo Metličane in njihov razvoj. "Vsaj nekdo jih hvali, saj tega, da bi metliški občani javno hvalili svoje predstavljene, tako in tako ni slišati," je bilo še rečeno iz ust črnomaljskih mož. Metličani bi k temu gotovo dodali le tri besede: "Pridite v Metliko!"

OBISK - Pa je bilo Črnomaljece res videti na otvoritvi metliške avtobusne postaje. Še sama sreča, da so se bolj držali okrog prigrizka, sicer bi lahko ugotovili to, kar je uspelo laičnim Metličanom. Da so namreč na sicer lični postaji nadstreški pri peronih prekratki in da bo potnikom v deževnem vremenu kapljalo za vrat, ko bodo vstopali v avtobuse ali iz njih izstopali. Je pa še druga možnost: da je bil avtobus, ki je ob otvoritvi zapeljal na postajo, predolg. Bog ve, kaj imajo Metličani za bregom! Morda bodo uporabljali manjše avtobuse, s katerimi bodo potnike vozili do letališča v Prilozju, naprej pa bodo šli z letali. Kakor koli, Črnomalji bodo sedaj iz metliških napak potegnili pameten nauk in njihova avtobusna postaja bo (ko seveda bo) boljša od metliške.

OKRAJ - Na razpravi o novi lokalni samoupravi, ki je bila ob semiškem krajevnem prazniku, je bilo izrečenih veliko besed o upravnih okrajih, predvsem pa, ali naj se tisti, ki bo v Beli krajini, imenuje črnomaljski ali belokranjski. Tisti, ki se na bodočo lokalno ureditev bolj spoznajo, so zatrjili, da bo okraj predvsem nekaj, kar pri ljudeh ne bo priljubljeno. Pa je eden od prisotnih pripomnil, da je potem boljše, če se imenuje črnomaljski okraj. Razumljivo, da je predlog prišel iz semiških ust.

Sprehod po Metliki

V DRAŠIČIH BO 13. NOVEMBRA MARTINOVANJE, na katerem bodo točili sortna vina, prodajali piškote in pogache ter odročeka z raznja. Za srbeče pete bo igral narodnozabavni ansambel, v gasilskem domu, kjer bo prireditev, pa bodo tudi krstili most.

GOSTILNICARJA ROMANA KAPUŠINA S KRASINCA so obiskali metliški policisti, da bi mu pokazali, da oni niso tisti, ki naj bi poznali na krasinskem mostu nepredvidna italijanska ribiča. Po krajšem pogovoru se je izkazalo, da sta tuja, sicer Kapušinova gosta, "nepravilno" prišla v Slovenijo čez most pri Zuničih. Metliški policisti so torej čisti kot solza. Da je tako tudi s črnomaljskimi, se bo izkazalo po objavi tega poravnka. Užaljena in za 10.000 tolarjev lažja Italijana pa se bosta verjetno izogibala Bele krajine kot vrag križa.

MILAN PREDOVIČ, uslužbenec zavarovalnice, je imel v akciji Studia D iz Novega mesta največ sreče. Metličani so bili namreč prek radijskih valov povabljeni, naj poiščejo na Trgu svobode oz. na Mestnem trgu skrito ovojnico, v kateri je bil kupon za 500 mark. Predovič ni dobil denarja, ampak različne izdelke, toda veselja kljub temu ni mogel skriti. V vinoteki Pinot je gostil, da se je vse kresalo.

Trebanjske iveri

DOBRNIČ - Na pokopališču v Dobrniču se je komaj teden dni po proslavi 50. obletnice 1. kongresa Slovenske protifašistične ženske zveze, zgodil nevsakdanji incident, ki še močno odmeva. Ljudje govoriijo, da naj bi tam govornik, v prostem času funkcionar Nove zaveze, sicer pa državni tožilec Anton Drobnič, ob odkritju spominskega obeležja padlim, pobitim in zatajevanim med in po 2. svetovni vojni, grdo žalil in celo opsoval trebanjskega župana Cirila Pungartnika. Drobnič naj bi Pungartnika, po pripovedovanju ljudi, primerjal celo z življajo, ki rada raje po blatu. Pungartnik zanika, da bi mu Drobnič rekel karkoli takega ali pa obratno, kot že spet ugibajo drugi. Vsekakor pa se je na pokopališču zgodil med vznemerenim Drobničevim govorom incident. Dokler se je Drobnič le "sprehajal" po zgodovini, ni to nikogar motilo. Trebanjski župan pa je gospodu iz Ljubljane rekel adijo po njegovem ostrem dnevnopolitičnem govorjenju o 50. obletnici človeškega zbora ter 50. obletnici shoda SPZZ v Dobrniču. Drobnič pa se ni, vsaj javno ne, spotaknil ob to, da je dobrniškemu shodu poslal brzojavko z željo po spravi celo sam slovenski metropolit in nadškof dr. Alojzij Šuštar.

PODBOJI - Trebanjci sicer ne bi radi obešali na veliki zvon, da jim je uspelo izprazniti šolo na Čatežu, kjer je bil doslej begunski center. Kljub temu da so sprva z urada za begunce gozili, da bodo v primeru izsiljene selitve pobrali vse s seboj, kar so vložili, se to ni zgodilo. Pač pa so na neobičajen način selili pralni stroj. Že takrat, ko so ga prinesli v prostor, so morali razbiti podboj prezoške vhoda, zdaj pa se je zgodba ponovila.

IZ NAŠIH OBČIN

IZ NAŠIH OBČIN

V Semiču se ne boje nove občine

Nasprotno, želijo, da bi v republiki čim prej sprejeli zakon o lokalni samoupravi in zopet dobili občino, ki so jo nekdanje že imeli - Več prednosti kot pomanjkljivosti

SEMIČ - Ob praznovanju krajevnega praznika so konec preteklega tedna v Semiču pripravili razpravo o lokalni samoupravi, ki so se poleg domačinov in predstavnikov obeh belokranjskih občin udeležili še poslanci v državnem zboru Mihaela Logar in Žare Pregelj ter državni svetnik, sicer pa domačin dr. Dušan Plut. Po Plutovih besedah Semič izpolnjuje vse pogoje, da bi občina lahko zaživela. Opozoril pa je, da nove občine ne bodo imele več takšne vloge kot sedanje.

Če bo imela Bela krajina po novem štiri občine, bo v črnomaljski živel 12.700 prebivalcev (od tega bo zaposlenih 4.900 ali 41 odst.). V metliški občini bo 8.200 prebivalcev (3.100 zaposlenih ali 40 odst.), v viniški 2.200 občanov (800 ali 34 odst. zaposlenih) ter v semiški 3.700 prebivalcev (1.974 ali 54 odst. zaposlenih). Več kot polovica zaposlenih je za semiško občino prednost, a tudi pomanjkljivost, saj jih večina dela v Iskri, in če zaškrpije tam, bo šlo narobe v vsej občini. Druga pomanjkljivost je skromno občinsko premoženje. Pozitivno pa je, da se število prebivalcev na območju nove občine od leta 1961 povečuje ter da imajo veliko delovnih

mest. Poleg tega je semiško področje nadpovprečno opremljeno z osnovno infrastrukturo. Med ljudmi, ki so močno navezani na svoj kraj, je še vedno živ spomin na nekdanjo semiško občino.

V razpravi je bilo slišati bojazen, ali ne bodo zaradi nepredvidenih stalnih virov financiranja nove občine potisnjene na rob revščine. Eden od razpravalcev je vprašal, zakaj ne ostane pri starem, saj bodo novim občinam ostali le komunalni problemi, ki bi jih lahko naprtili tudi sedanjim. Vendar so bile takšne razprave v manjšini. Večina je bila za čim hitrejši sprejem zakona o lokalni samoupravi, kajti Semičani so svojo občino že postavili

in in če bo referendum, bo občina zagotovo izglasovana.

M. BEZEK-JAKŠE

METLIČANI ZA SAMOPRISPEVEK

METLIKA - Dr. Anton Starc, direktor novomeške bolnišnice, je delegat metliške občinske skupščine predstavil težave pri gradnji nove porodnišnice v Novem mestu. Ker zmanjkuje denarja, bi s samoprispevom lahko pospešili dokončanje gradnje. Delegati so bili enotni, da bi morali gradnjo zaključiti čim prej, ker pa je novomeška občina prispevala že precej, bi bilo prav, da svoj delež prikmaknejo tudi metličani. Zato so se strinjali, da razpišejo referendum za samoprispevek, vendar bi morala steči enotna akcija v vseh petih občinah.

Občani ne smejo biti na slabšem

Metliški delegati o novi lokalni samoupravi - Občani ne smejo biti prikrajšani - Javni protest proti kopičenju moči in denarja v Ljubljani - Odločilen naj bo izračun

METLIKA - Delegati metliške občinske skupščine so na zadnjem zasedanju pretekli teden nanizali celo rešto pripomb na zakon o lokalni samoupravi. Rdeča nit, ki se je vlekla skozi vso razpravo, pa je bila, da mora biti nova ureditev cenejša in učinkovitejša in da bodo ljudje svoje interese lahko uresničevali v svoji občini. Izrazili so tudi javni protest proti vse večji centralizaciji moči in kapitala v Ljubljani.

Skrbelo jih je, kako bo s financiranjem občin, saj v predlogu zakona ni predvidenih stalnih virov financiranja, razen če bi se občina obnašala kot podjetje. Bojazen pa je, da bo nova samouprava dražja od sedanje, na kar kot davkoplačevalci ne pristajajo. Odprli so tudi vprašanje delitve nalog v okraju, kajti ve se že, da bo Bela krajina en okraj. Predlagali so, naj bi se delile med vse belokranjske občine, saj bi kopičenje moči, kadra in denarja le v Črnomlju pomenilo slabitev ostalih občin. Predvsem pa ne bodo dovolili, da bi z metliškim delom in denarjem gospodarili drugi. Pomeni, da bi v Metliki ohranili

vsa to, kar so si s trdom pridobili, in da v novi organiziranosti ne bi bili na slabšem kot sedaj. Slišati je bilo celo predlog, da bi država naredila bolje, če bi pristojnosti, ki jih namerava prenesti na okraje, dala kar občinam, kajti več ko je posrednikov, dražje je. Zato so Metličani menili, da pri poveljanju novosti ne bi prav nič hiteli, zlasti ne, dokler ne bodo videli finančnega izračuna.

Po njihovem bi bilo prav, da bi se v novem zakonu videla tudi organiziranost krajevnih skupnosti. Obstaja namreč bojazen, da bodo po novem krajani predvideni le kot vir za financiranje države, okraja, občine.

Če pa bodo želeli napredek v krajevni skupnosti, bodo morali zanj sami odšteti denar in seveda tudi delati. Ker je sprememba lokalne samouprave najpomembnejša v Sloveniji po njeni osamosvojitvi, bo, če ne bodo

• **Predsednik izvršnega sveta Jože Matekovič je poudaril, da metliška občina predstavlja v Sloveniji le pol odst. Zaradi majhnosti se mora še bolj samozaščitno organizirati. Prednost občine je v tem, da bo tudi v prihodnje ostala enotna, komunalna in občinska uprava pa sta že sedaj organizirani tako, kot bosta v prihodnje.**

dovolj upoštevani predlogi državljanov, državni svet o spremembi predlagal referendum, je povedal predsednik metliške občinske skupščine Branko Matkovič, ki je tudi svetnik v državnem svetu.

M. BEZEK-JAKŠE

Dom starejših čutijo kot potrebo in nujo

Mnenja ljudi pred občinskim referendumom

Franci Smolič Slavko Kržan

TREBNJE - O nedeljskem občinskem referendumu za uvedbo samoprispevka za gradnjo doma starejših občanov imajo ugledni in preprosti ljudje zvečine podobno mnenje. Ceravno marsikdo reče, da so časi hudi, marsikje še za preživetje ni denarja, skoraj vsak na koncu pripomni, da je ta dom nujno potreben. Tako so govorili za občinsko glasilo občanov in za naš časopis. Politične stranke v skupni izjavi soglašajo, da ta referendum ni politično vprašanje, temveč skupna potreba vseh ljudi v občini. Zato strankarska vodstva in njihovi predsedniki Ciril Pevec (DS), Bruno Gričar (LDS), Anton Strah (SLS), Jože Vencelj (SDSS), Tone Perpar (SSS) in Jože Tomažin (ZLS) podpirajo ta humani projekt dobrega namena.

Mirenski dekan Janez Petek opozarja, da je vedno več ljudi, ki preživljajo večer svojega življenja sami. Ne morejo si urediti niti vsakdanjih opravil, potrebujejo sočloveka, da priskoči v pomoč. Ker pa takšnih ljudi ni, je nujno potreben dom za starejše, ki naj bi bil čim bliže občanov, kjer so preživeli največ let svojega življenja. "Cerkev je v vsej svoji zgodovini ustanavljala in imela različne domove, med temi tudi za onemogle in ostarele. Žal je prejšnji sistem vse to prepovedal, čeprav so potrebe rasle. Skoraj vse občine v Sloveniji imajo urejeno za starejše občane, le v trebanjski občini se je odlašalo iz leta v leto. Nič ne more vedeti, kdaj in zakaj bo

potreboval pomoč ali oskrbo v takšnem domu. Zato je potrebna skupna solidarnost za uresničitev takšnega načrta," pojasnjuje dekan Janez Petek. "Sem za izgradnjo doma ostarelih, čeprav poznamo danes v svetu veliko bolj humano skrb za ljudi, ki si tudi pri nas že utira pot. Menim, da bo samoprispevek še bolj obremenil dohodek družin in posameznikov. Vse kaže, da bomo v prihodnje obremenjeni še s premoženjskimi davki. Za izgradnjo takih objektov danes že prispevamo v obliki raznih davkov in prispevkov," meni Franci Smolič z Dolenjih Ponikev.

"Enkrat smo v trebanjski občini že zamudili priložnost, da bi prišli do svojega doma starejših, prepričan sem, da se to ne bo ponovilo in bomo tokrat uspeli. S predsedniki društev upokojencev smo se dogovorili, da bomo pravočasno in celovito informirali 3800 naših članov in da bomo upokojenci v veliki večini za samoprispevek," pravi predsednik Zveze društev upokojencev v občini Trebnje, Slavko Kržan.

"Jaz bi raje doma ostala pri sinu. Veste, na kmetiji je to drugače, toda če bi bila nepokretna, ne bi hotela biti v breme svojim sorodnikom, takrat bi bil dober dom dobrodošel," pravi Olga Novak, kmetica, upokojena po mozi, iz Zagorice pri Dobrniču.

P. P.

GAŠPERIČ SE NAPREJ RAVNATELJ

METLIKA - Delegati metliške občinske skupščine so na zadnjem zasedanju dali soglasje k imenovanju Tonija Gašperiča za ravnatelja osnovne šole Podzemelj za naslednja štiri leta. Gašperič je bil že doslej ravnatelj omenjene šole.

Gospodarski forum je že zaživel

Predsednik belokranjskega foruma Malenšek

ČRNO MELJ, METLIKA - Ko je bil sredi oktobra v Črnomlju ustanovljen Belokranjski gospodarski forum (BGF), so izvolili tudi devetčlanski izvršni odbor. Člani odbora do pozneje za predsednika izvolili podjetnika Antona Malenška, za podpredsednika pa direktorja metliškega Kometa Antona Tomca.

Kot je moč sklepati že po dosežanem delu, forum ne bo ostal le na papirju. Predvsem se bo zavežal za povezovanje belokranjskih obrtnikov, podjetnikov in gospodarstvenikov z gospodarskimi institucijami doma in v tujini. Vsem občanom pa bodo svetovali pri

Anton Malenšek

vlaganju lastninskih certifikatov, da bi bili kar najboljše naloženi. Sicer pa prav sedaj pripravljajo program dela, ki ga bodo predstavili tudi širši javnosti.

"Vse člane, teh je sedaj okrog 30, ter tiste, ki se nam želijo pridružiti, vabimo na prvi redni kongres Gospodarskega foruma Slovenije, ki bo 5. in 6. novembra v Portorožu. To srečanje bo toliko pomembnejše zato, ker se ga bodo udeležili ministri in državni sekretarji iz gospodarskih resorjev pa tudi tuji strokovnjaki, tako da bodo obrtniki in podjetniki lahko dobili veliko koristnih napotkov za svoje delo," je povedal Anton Malenšek. Vsi, ki bi se želeli včlaniti v BGF, se lahko oglasijo pri tajniku Vladu Starešiniču v 1. nadstropju glasbene šole v Črnomlju ali po telefonu 51-320. M.B.-J.

BOGATA RAZSTAVA - Ob semiškem krajevnem prazniku je pripravila nastop v kulturnem domu folklorna skupina "Semiška ohect". Okrog 30 članov semiškega društva upokojencev pa se je v hotelu Smuk prvič predstavilo z izdelki ročnih del, ki si jih je ogledalo veliko obiskovalcev. (Foto: M.B.-J.)

Kilometrski uspehi

Vodovod in še kaj

SEMIČ - V Semiču ob krajevnem prazniku - praznovali so ga 28. oktobra - navadno naredijo pregled del, ki so jih opravili v iztekačem se letu. In teh tudi tokrat ni bilo malo. Največ denarja je sicer prišlo iz občinskega proračuna in sredstev krajevnih skupnosti, veliko so prispevali tudi prebivalci, podjetja in drugi.

Letos so v semiški krajevni skupnosti asfaltirali 1,6 km lokalne ceste v Rožnem Dolu ter 1,1 km ceste Štrekļevce-Jugorje. Prav te dni asfaltirajo krajevne ceste v Vavpči vasi, na Vrtači, na železniški postaji, mimo Rupe v Staro goro, parkirišča pri stanovanjskih blokkih in na pokopališču pri sv. Duhu. Asfaltiranih bo okrog 9.000 kv. metrov v vrednosti več kot 10 milijonov tolarjev. Te dni bodo pričeli tudi z gradnjo vodovoda za Nestopļjo vas in Starihov Vrh. Naložba bo veljala več kot 5,4 milijona tolarjev. V načrtu imajo še gradnjo podpornega zidu na pokopališču pri sv. Roku pri Nestopļji vasi. Sicer pa je bilo vse leto v KS več manjših naložb, kot je vzdrževanje krajevnih poti, nabava kontejnerjev za odpadki ipd.

Krajevna skupnost je uspešno pripravila tudi sedmo slikarsko kolonijo. Med društvu so ob krajevnem prazniku posebej pohvalili folklorno skupino in gasilce, zlasti štrekļevske. M.B.-J.

gorenje proizvaja TIKA prodaja

TRGOVINA & SERVIS, Trebnje
tel.: 068/44-940, fax: 068/44-987

Trebanjci se odločajo o domu

Občinski samoprispevek bodo uvedli za gradnjo doma starejših občanov v Trebnjem, če bodo v nedeljo na referendumu v večini za to naložbo - Vsi žele bliže domu

TREBNJE - "Zaupam občanom, da se bodo na referendumu v nedeljo, 7. novembra, zvečine odločili za uvedbo samoprispevka za gradnjo doma starejših občanov v Trebnjem. Navkljub pripravam na nove občine sem prepričan, da majhne občine takih bremen, kot je omenjena naložba, ne bi zmogle. V preteklosti smo s pomočjo nekaj občinskih samoprispevkov gradili šole, vrtnice in igrišča. Veliko denarja je šlo za ceste, vodovode in telefonijo. Zdaj bi bil končno čas, da poskrbimo tudi za naše starostnike, potrebne domske nege, da bodo na jesen življenja bližje svojim domačijam in sorodnikom," je pretekli petek povedal predsednik trebanjske občinske skupščine Ciril Pungartnik na novinarski konferenci.

Direktorica Centra za socialno delo Anica Miklič je podobno kot že nekajkrat opozorila, da se prebivalstvo trebanjske občine vse bolj stara in da je trenutno 125 trebanjskih starejših občanov nameščenih v kar 22 domovih po Sloveniji. Najdlje je tak dom okrog 200 km, povprečna oddaljenost med krajem stalnega bivališča in domom pa je od 50 do 60 km. Večina Trebanjcev si želi bližje svojemu domu, v prid takim njihovim hotenjem je tudi stroka.

Predsednik trebanjskega občinskega izvršnega sveta Jože Rebolj meni, da je dom starejših v Trebnjem potreben ne zaradi političnega prestiža, ampak zato, ker bo to velika pridobitev za ostarele, v domu pa bi tudi našlo delo okrog 50 usposobljenih ljudi. Izbrana in rezervirana lokacija v neposredni sosesčini samega središča mesta pa se tudi arhitektonsko lepo vključuje v podobo mesta. Tega mnenja je seveda tudi arhitekt Andrej Ravnikar iz projektantske

firme Dia, d.o.o., iz Ljubljane, katere predlog je ustrezna komisija soglasno izbrala na javnem natečaju za pridobitev najboljše urbanistične in arhitektonske rešitve doma. "Dom upokojencev je zasnovan kot zbirališče vseh starostnikov, in ne le tistih, ki v njem bivajo stalno. V njem bo tudi ambulanta, knjižnica in čitalnica, prostori za delovno terapijo, za fizioterapijo, za društva upokojencev.

Arhitekt Ravnikar

Poleg doma bodo tudi delavnice s prilagojenim programom. Karitas je izrazil željo, da bi dobil dom v sklopu večjega večnamenskega prostora za občasne cerkvene obrede še stalni prostor za verske obrede. Člani komisije Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, za pregled investicijskih programov in projektov ter predstavniki občine so s tem soglašali, tako da smo kapelico dopolnili s kapelico na izredno primernem kraju. Sicer pa je že omenjena komisija menila, da je tudi v letu 2000 po demografskih presoajah potrebna zmogljivost 125 oskrbovancev v domu in 34 motenih oskrbovancev v posebnih zavodih. Možna bi bila tudi

• Če bo v nedeljo, 7. novembra, na referendumu v trebanjski občini od 13.073 volilnih upravičencev na 73 glasovalnih mestih več kot polovica glasovala za uvedbo samoprispevka, bodo 5 let prispevali odstotek od plač, pokojnin in katastrskega dohodka, za gradnjo doma starejših občanov v Trebnjem. Samoprispevka, skladno z zakonom, ne bodo plačevali tisti občani, ki ne presegajo osebnega dohodka, ki zagotavlja njihovo materialno in socialno varnost.

poznejša dozidava za 40 oskrbovancev, je pojasnil arhitekt Ravnikar. P. PERC

PETNAJST JIH SPET DELA - Na fotografiji je del delavk bivše Konfekte v Sodražici, ki so po stečaju tega podjetja dobile delo v novem obratu zasebnega podjetja Zaščita.

Belokranjci okupirajo Notranjsko "Zaščita" v Sodražici

SODRAŽICA - V stavbi, kjer so gasilski dom, krajevna skupnost, krajevni urad, prostori novega zasebnega odkupnega podjetja in morda še kakšni, so pred kratkim v nekdanjih prostorih mladinskega kluba uredili proizvodno trenirk, pižam in moškega perila. Organiziralo jo je podjetje Zaščita Suhor. V novem obratu je zaposlenih 15 delavk bivše Konfekte Sodražica, ki je v stečajnem postopku.

Zgovorni sofer Zaščite Andrej Vuk je povedal, da je lastnik podjetja Peter Kostelec iz Suhorja oz. Berče vasi 13 a, da nameravajo proizvodnjo v Sodražici še razširiti in zaposliti še več delavk, vendar jim tega sedanjih prostorih ne dovoljujejo, ker so premajhni. Potrebujemo torej večje prostore. Najprimernejši bi bili tisti v Konfektu, ki pa jih bo lastnik prodal. Novi obrat vodi Božena Kovčič, proizvodnja pa Anica Muhič.

V Ribnici smo zvedeli, da bodo šli prostori Konfekte Sodražica na javno licitacijo, iztrženi denar pa v stečajno maso, iz katere bodo poravnane terjatve upnikov. Glavni upnik so nekdanje delavke Konfekte, se pravi tisti, ki so zdaj zaposlene v Zaščiti. To dejstvo in še certifikati, ki jih bodo delavke dobile, ter zmožnost in pripravljenost novega delodajalca pa dajejo nove možnosti za bolj ali manj ugodno pridobitev primernejših prostorov Zaščite.

Zadeve se torej počasi razrešujejo. Kako se bodo, se še ne ve. Za vse bi bilo najbolje, če bi dobilo primeren kruh največ bivših delavk. Kako trd pa bo ta kruh, se bo pokazalo že pri prvem izplačilu plač. Vsi pa upajo na najboljše in da bo vse potekalo zadovoljivo, čeprav je razdalja med Suhorjem in Sodražico kar 103 km. J. PRIMC

KRVODAJALSKA AKCIJA V SEVNICI

SEVNICA - Občinski odbor Rdečega križa Sevnica sporoča krvodajalcem, da bo krvodajalska akcija v Sevnici v sredo, 10. in v četrtek, 11. novembra. Prepričani smo, da boste tudi tokrat pokazali humanost, kakršne ne zmore vsakdo, in darovali najbolj dragoceno tekočino za sočloveka ali morebiti zase. Prijazno vabljeni!

Sevniški cestni križi in težave

Na zadnjem zasedanju skupščine je bilo daleč največ razprav pod točko razno, ko so poslanci dali vrsto pobud in tudi kritik na račun novomeških cestarjev

SEVNICA - Na zaradi nesklepnosti prejšnje seje so poslanci v razširjeni seji sevniške občinske skupščine pretekli četrtek so poslanci svoje delo opravili zelo hitro. Še najdlje so se zadržali ob točki razno, ko so poslanci dajali številne pripombe glede neurejenosti cestnih povezav v občini in pobude, kako bi premostili sedanje razmere. Zasedanje občinske skupščine je po vsebini mnogo bolj spominjalo na nekdanje sisovske čase.

Ker je bilo na račun slabega vzdrževanja cest izrečenih toliko kritik na račun novomeških cestarjev, da bi jih morali slišati predvsem ti, so sklenili, da jih povabijo na eno prihodnjih sej občinske skupščine. To naj bi se zgodilo do decembra, vsekakor pa še letos. Plaz vprašanj in kritik na rovaš cestarjev je sprožil poslanec Miro Gačnik, ki je opozoril na neurejenost bankin, predvsem pa zaščitnih ograj ob mirenski regionalni od Dolenjega Boštjanja do Tržišča. Poslanec dr. Jurija Pesjaka zanima, kam neki je izginil prometni znak, ki je omejeval parkiranje pred zdravstvenim domom, še bolj pa, kdaj bo pred hramom zdravja bodisi na novo postav-

Gre za umazane manipulacije?

Ali pa morda za sprenevedanje naravovarstvenikov? Take misli so bile izrečene na tiskovni konferenci v zvezi z zapletu ob posodabljanju poti ob Kolpi

KOČEVJE - "To so umazane manipulacije na škodo ljudi, ki tu živijo. Zame imajo prednost ljudje pred vidro." To je med drugim poudaril na tiskovni konferenci v sredo minuli teden o posodabljanju kolozoza ob Kolpi med Petrino in Kužljem, ki mu nasprotujejo naravovarstveniki in (Plutovi) zeleni, predsednik izvršnega sveta občinske skupščine Kočevje Alojz Petek.

Predsednik Petek je najprej s številnimi dokazali, da je v kočevski občini z ozirom na njeno površino najmanj cest v Sloveniji, še med temi je zelo malo posodobljenih. Zaradi redke naseljenosti pa odpade na kočevskega prebivalca 2- do 3-krat več stroškov za vzdrževanje lokalnih cest kot povprečno na prebivalca Slovenije. Tudi zaradi slabih cest oz. sploh nepovezanosti obkolpskih krajev s cesto s Slovenijo se številni prebivalstva že desetletja zmanjšuje in se bo še zmanjševalo, saj je od leta 1948 do 1991 v 24 vaseh ob Kolpi, ki nimajo

sednik sveta KS Kostel mag. Stanislav Južnič, ki pa nima podpore niti sveta KS in ne krajanov, pa še stanuje ne ob tej trasi. Na republiškem odboru za infrastrukturo in okolje so bile prikazane tudi fotografije, kako "Kolpo spreminjajo v kanal", vendar je bilo rečeno, da so ti posnetki napravljeni na slovenskem obrežju Kolpe, dejansko pa so bili na hrvaški.

Zaradi vseh teh dejstev je razumljivo, da je predsednik skupščine dr. Mihael Petrovič na tiskovni konferenci poudaril, da gre v tem primeru za nemoralno sprenevedanje, saj je na primer občinska skupščina Kočevje že pred leti, ko je bil dr. Dušan Plut še član predsedstva R. Slovenije, na ta organ naslovlila Deklaracijo o kočevski stvarnosti in razne druge predloge, pa "Plut in njegovi" niso ukrenili ničesar, da ne bi prišlo do teh zapletov, ki smo jim zdaj priča.

Tudi nadzorni za posodabljanje je potil Vinko Zajc, sicer tudi ribič, ljubitelj narave in prizadeti borec za varstvo narave, je poudaril, da zaradi posodabljanja te poti vidra ne bo ogrožena in tudi okolje ne, saj okolje najbolj ogroža odsotnost ljudi. Med tiskovno konferenco je predsednik KS Kostel mag. Stanislav Južnič razdelil novinarjem dopis te KS "Stopnjevanje nasilja v naši krajevni skupnosti", v katerem so bile ponovno poudarjene nekatere zadeve, o katerih smo že poročali (peskokop) in med drugim še... "Naši predniki so bili razmeroma nasilni ljudje, ki so se svojim gospodarjem pogosto upirali... Po drugi svetovni vojni je sledilo načrtno uničevanje teh krajev, ki nas je spravilo ob štiri petine predvojne prebivalstva... Naše prebivalstvo se ne more samo braniti pred nasiljem Kočevjarjev in drugih, ki bi radi veliko zaslužili na račun naše obmejne lege in demografske ogroženosti..." Po razdelitvi dopisa je zapustil dvorano...

Še bo vroče ob Kolpi! JOŽE PRIMC

Bo Osilnica postala občina?

V KS Osilnica je okoli 440 prebivalcev, ponekod pa so tudi občine z manj prebivalci

OSILNICA - Pred kratkim je bil v Osilnici sestanek, ki sta ga udeležila tudi člana državnega zbora Igor Ormeza in Tone Peršak. Na njem so razpravljali tudi o cestni povezavi Osilnice s Slovenijo, ki jo podpirajo vse stranke v občini in mnoge republiške.

Na istem sestanku so se pogovarjali tudi o bodočih manjših občinah. Domačini so ugotovili, da imajo vse pogoje, da bi bili samostojna občina, le prebivalcev imajo premalo. Po površini je že danes KS Osilnica večja od 17 občin v Sloveniji. Torej bi dobili novo, veliko občino, katere posebnost bi bila tudi ta, da sploh ne bi imela prometne povezave s svojo matično državo, saj je to območje dostopno le prek Hrvaške. Če na primer kdo hoče iz Kočevja v vas Papeže, Belico, Zurge itd., mora kar štrikrat prestopiti državno mejo.

Tudi če bi združili vse obkolpske KS v sedanji kočevski občini (Draga, Osilnica, Kostel in Predgrad), bi nabrali komaj okoli 2.000 prebivalcev,

hrkati pa bi ta občina merila kar 400 kv. km in bi bila daleč največja občina v Sloveniji.

Na te pripombe domačinov je poslanec Tone Peršak povedal, da je v Zakonu o lokalni samoupravi še precej nejasnosti. Tako se še ne ve, v katerih primerih naj bi po nekaterih predlogih bile lahko tudi občine s posebnim statusom. V Avstriji šteje povprečna občina 3.000 prebivalcev, v Franciji in Veliki Britaniji po 4.000 in več prebivalcev, so pa po svetu tudi občine s 100 ali 150 prebivalci, in to zlasti v gorskih dolinah. V Italiji pa je celo gorska občina z manj kot 100 prebivalci.

J. P.

DIREKTOR DVOJMOČ ZAPUŠČA KOPITARNO

SEVNICA - Upravni odbor sevniške Kopitarne je sprejel odstop svojega dosedanjega direktorja Valentina Dvojmoča, ki bi se rad posavskim gospodarskim zagatam po novem letu posvetil kot direktor območne gospodarske zbornice Krško, kjer so ga že imenovali na to funkcijo. Razpis za novega direktorja sevniške Kopitarne bo zunaj še v tem tednu, v Kopitarni pa želijo dobiti na najodgovornejše delovno mesto človeka, ki bi izdelal strategijo razvoja podjetja in se z njo spopadal dlje časa, ne le kot vršilec dolžnosti direktorja. Po neuradnih virih se za to delovno mesto poteguje tudi sedanji predsednik sevniškega občinskega izvršnega sveta Marjan Kurnik.

BEGUNCI PRESELJENI?

KOČEVJE - Urad za begunce je sprejel sklep o zaprtju nekaterih begunskih centrov, med drugimi tudi begunskega centra v Kočevju. Kočevski center je v prostorih nekdanjega samskega doma podjetja Zidar, ki je v likvidaciji, zato bo ta stavba tudi prodana najugodnejšemu ponudniku. Begunci pa ne bi šli radi iz tega centra v druge po Sloveniji. Očitno se v Kočevju dobro počutijo tu zato, ker tu živi veliko njihovih rojakov iz Bosne in od drugod, ki so se sem preselili že pred leti ali celo desetletji, zdaj pa imajo že slovensko državljanstvo.

MINISTER UMEK NA SEVNIŠKIH CESTAH - Predstavniki ministrstva za promet in zveze, republiške uprave za ceste in novomeškega cestnega podjetja na čelu z ministrom Igorjem Umkom so po ogledu nekaterih cestnih odsekov s sevniškimi občinskimi funkcionarji na Studencu (na posnetku) strmili višje. Državni sekretar Marjan Dvornik je povedal, naj bi v letu 1994 za regionalne in magistralne v občini namenili 100 milijonov tolarjev. Prednost naj bi imeli odseki Loka - Radeče, Zavratac - Škocjan, oporni zid v Boštjanju in obnova ceste Vrholov - Hotemež. Sevničani terjajo nadaljevanje posodobitve ceste Impoljca - Zavratac, ki pa je po tehničnih kriterijih dosti nizko, politično pa ima izjemno težo, saj gre za povezavo občine in regij. (Foto: P. Perc)

Nagrade ob Tednu prometne varnosti

Sodelovalo 600 učencev

SEVNICA - Ob Tednu prometne varnosti in Tednu otroka, ki sta letos potekala sočasno od 4. do 10. oktobra, je sevniški občinski svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu razpisal natečaj za likovne in pisne izdelke učencev osnovnih šol na temo "Moj kraj in varnost otrok v cestnem prometu". Predsednik sveta Jože Jek je pohvalil odzivnost šol, saj so na natečaju sodelovale prav vse osnovne šole v občini. Samo s sevniške šole Sava Kladnika je sodelovalo 230 učencev, ocenjujejo pa, da jih je skupaj sodelovalo več kot 600, posebni komisiji, ki je 28. oktobra ocenila prispele izdelke, pa so posredovali najboljših 63 risb in 32 spisov. Učenci so si prislužili lepe nagrade Posavske banke Krško in skupnem znesku 20 tisoč tolarjev. Katja Urbančič, učenka 8. razreda na sevniški šoli, je za najboljši spis prejela iz rok vodje oddelka za poslovanje z občani Posavske banke, gospe Glavačeve, hranilno knjižnico z vlogo 5.000 tolarjev, Petra Krmelj, učenka 6. razreda OŠ Tržišče, je za druga-

grajeni spis dobila 3 tisočake, Mateja Konajzler, učenka 8. razreda boštjanjske šole, pa 2.000 tolarjev. Prvo nagrado za najboljšo risbo so prejeli kar štirje učenci 4. razreda sevniške šole: Aleš Radej, Andrej Horjak, Damir Fatič in Boštjan Klenovšek. Drugonagrajeno risbo je naredil Mitja Vidmar s krmeljske šole, tretjo nagrado pa je dobila Andreja Vrtič, učenka 3. razreda sevniške šole. Risbi Aleša Jagra, učenka 6. razreda osnovne šole Ana Gale, je komisija prisodila nagrado 5.000 tolarjev. P. P.

NAGRADA - Vodja oddelka za poslovanje z občani Posavske banke Krške, gospe Glavačeve, izročila nagrado Adrijani Vrtič, sredi stoji predsednik sevniškega občinskega sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Jože Jek. (Foto: Janez Vrtič)

Ribniški zobotrebc

OBRAMBA PRED VODO - Tudi magistralna cesta v ribniški občini je polna lukenj. Najbolj pa to občutijo v nekdanji Gorenji vasi pri Ribnici, ki je zdaj že del Ribnice in se imenuje Gorenjska cesta. Gorenjevaščani so zato izdelali posebne lesene table, ki jih prislanjajo ob hiše tako, da ob dežju voda ne brizga po zidovih, vratih, oknih, kletnih linah itd. Take obrambe ni videti drugod po svetu, torej gre za svetovno zanimivost.

UVAŽAJO VISOKOKVALITETNI LES - V Ribnici že leto dni deluje predstavništvo Unitrade, ki uvaža visokokakovostni les iz Kanade in ZDA. Prodajajo ga po vsej Sloveniji. V ribniški občini ga kupi največ Inles-Hrast Dolenja vas.

VODA NI OGROZILA FIČKA - Deževje in visoke vode so tudi v ribniški občini povzročile precej škode, niso pa odnesle fička, ki že več mesecev ali morda celo nekaj let očitno neuporabno stoji v Zlebiču med magistrarno cesto in potočkom kot nepozabna turistična zanimivost tega kraja.

Sevniški paberki

GLAVE OSTALE - Tajniku sevniške krajevne skupnosti Stanetu Šesku, predsedniku sevniške vlade Marjanu Kurniku in še komu, ki se čutijo odgovorne za potek napeljevanja plinskega omrežja v Sevnici, so zdaj glavne ostale na vratovih. Takoj ko so se s plinom pričeli ogrevati za Kopitarno, zatem nad Lisco si je verjetno oddahnil tudi dr. Jurij Pesjak, ki je fantom kar na seji sevniške vlade zagrozil, da se z ljudmi, ki so postali povsem odvisni od plina, ne smejo igrati pred novo kurilno sezono in da bi lahko letele glave. Pesjak ni povedal, s kakšno tehniko bi se razsrijni krajanji lotili dežurnih krivcev; s skalpelom, hebelardo ali morebiti kje skrivajo kakšno giljotino?

INKUBATOR - Tajnik sevniške športne zveze Borut Bizjak je prepričan, da bi sevniškim in boštanjim prizadevim atletskim delavcem usojeno, da bodo nadobudne tekmovalce pripravljali za večje klube, ker pač v sevniški občini ni možnosti za vrhunsko atletiko. Bizjak meni, da bi bilo prav, če bi se številni klubi združili, da bi bilo lažje speljati financiranje. Po osamosvojitvi Slovenije je že skoraj vsaka tekma na državni ravni, potem pa mahajo z rezultati, podobno kot tisti, ki po Bizjakovih besedah hodijo na vaske teke v Avstrijo, se vrnejo s petimi kilogrami pokalov in terjajo svoj delež bolj pičle športne pogače.

24 DIREKTORJEV - Na sevniški Žagi noben direktor ne zdrži dolgo. Ernest Sumej, ki dela na žagi okrog 21 let, pravi, da je v tem času zamenjal že 24 direktorjev. Nekateri v zadnjih letih so bili na Žagi hudo kratak čas, tudi po en mesec, en teden, enega pa so zamenjali že po enem dnevu. Sumej meni, da je to del taktike gozdarjev za uničenje Žage, gozdarji pa odgovorjajo, češ da imajo pač redki direktorji tako debelo kožo, da bi zdržali na Žagi.

O PRORAČUNU IN O DRUŽINSKI POLITIKI

KRŠKO - Občinska organizacija Združene liste socialnih demokratov iz Krškega je za minuli torek zvečer pripravila javno tribuno o družinski politiki in proračunu. Člani te stranke pravijo, da ne morejo mimo opredeljene vloge, da zmanjša dosežanje raven socialne varnosti slovenskih državljanov. Da bi opozorili na posledice takega odločanja in dosegli pravičnejše razporeditev proračunskih sredstev, bi radi pridobili podporo čim širše javnosti.

GOZDNA POT TUDI V PIŠEČAH

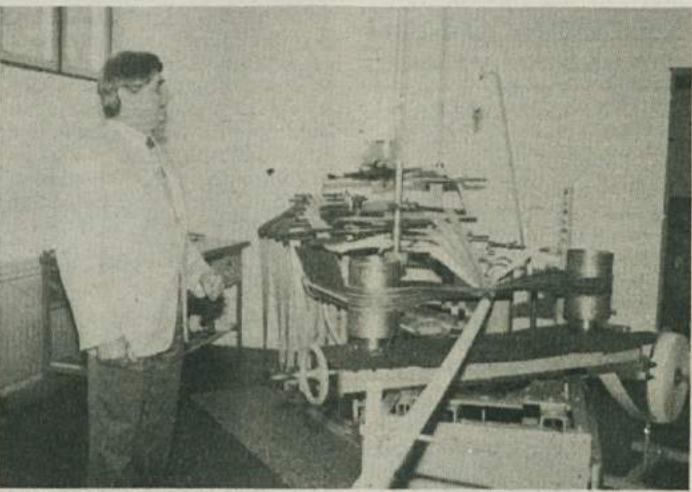
PIŠEČE - Jutri dopoldne bo v večnamenskem domu v Pišečah sestanek urejevalcev gozdnih poti v Sloveniji. Ob tej priložnosti bosta organizatorja - Gozdno gospodarstvo Brežice in Občinska turistična zveza - gostom predstavila Pišeče, po delovnem sestanku pa še zasnovano gozdno pot v Pišečah, ki si jo bodo tudi ogledali na terenu.

MODNA REVILJA IN MARTINOVANJE

KRŠKO - Za tiste, ki jih zanima moda in se radi zabavajo, priredita Društvo za plesno dejavnost Krško in hotel Sremič modno revijo in martinovanje. Dogodek bo v petek, 12. novembra, ob 20. uri v hotelu Sremič. Na modni reviji se bodo predstavili: trgovina in šiviljstvo Modelina ter trgovine: As, Taja, Clann in butik Napoleon. Obiskovalce bosta zabavala ansambel Vikend in pevec Korado Buzeti. Kot gosta večera bosta nastopila Alojz Kocjančič in Petra Stojan, članska državna prvaka v latinskoameriških plesih.

KIP SOKOLA BO SPET NA STADIONU

BREŽICE - To soboto bodo na portal športnega stadiona v Brežicah ponovno postavili kip sokola, simbol nekdanjega telovadnega društva z istim imenom. Stadion je bil že od leta 1904 sokolski, kip, ki ga je izdelal umetnik Vladimir Stoviček, pa so postavili na portal leta 1936. Ob začetku 2. svetovne vojne so ga Nemci odstranili, vendar so ga domačini našli in ohranili vse do danes. Zdaj so ga restavriralni in od sobote naprej bo spet krasil vhod na stadion.

PAPIR NAMESTO PLASTIKE - Stroj, ki ga je skonstruiral Janez Habič (na sliki), vodilni strokovnjak za proizvodnjo spiralno navitih cevi v Sloveniji, bo navil 16 metrov cevi na minuto. Podjetje Spektri računa na trend proizvodnje naravi prijaznih izdelkov. (Foto: B. D.-G.)

V Slovenski vasi navijajo cevi

Podjetje Spektri odprlo proizvodne prostore - Spiralno navite cevi in tiskarna - Trije lastniki se že dogovarjajo s tujimi kupci in računajo, da bodo povečali izvoz

SLOVENSKA VAS - Marjan Lapuh, Zvone Kranjc in Silvo Volčanšek so ustanovili podjetje Spektri, kupili stroj za proizvodnjo spiralno navitih cevi iz papirja in z njim vred pridobili že nekaj kupcev. Proizvodne prostore so si uredili v gospodarski coni v Slovenski vasi, kamor so preselili tudi tiskarno Lapuh s 15-letno tradicijo, ki je doslej delovala v Termah Čatež.

"Spiralno navite cevi so eden tistih anonimnih proizvodov, s katerimi se človek srečuje vsak dan, a jih sploh ne opazi. To so kartonska jedra, na katerih je navit papir za računske stroje in blagajne, papir za telefakse, sukanec, vse vrste folij za gospodinjstvo, toaletni papir, brisače in podobno," pravijo lastniki podjetja Spektri. Njihov stroj bo izdeloval cevi premera od 5 do 50 milimetrov in lahko navije 16 metrov cevi na minuto.

Doslej je proizvodnja stekla samo poskusno, vendar pa, kot so dejali na nedavni otvoritvi proizvodnih prostorov, računajo, da bodo obdržali kupce in pridobili tudi nove. Predvsem se nameravajo preusmeriti na

Kostanjevica je dobila nov turistični vodič

Prvi v zbirki Poti Slovenije zasebne založbe TEO

LJUBLJANA - Konec oktobra je pri zasebni založbi TEO iz Ljubljane izšel prvi kulturni in turistični vodič iz nove zbirke Poti Slovenije. Na tej strani ga omenjamo zato, ker se je avtor v njem lotil Kostanjevice na Krki. Vodič bo mogoče dobiti v slovenskem, italijanskem in nemškem jeziku.

"Kostanjeviški otok, tolikokrat imenovan dolenski Benetke, ni samo predpoda umetnostnih prizadevanj, temveč predznak tega naselja tisočerihih neizkoriščenih možnosti," je v uvodu v knjižico zapisal Lado Smrekar. Kostanjevica je tokrat dobila možnost več, saj žepni vodič na 56 straneh seznanja obiskovalce tega mesta z njegovo zgodovino, naravno in kulturno dediščino, z umetniki in njihovim delom v Galeriji Božidarja Jakca, z dejavnostmi domačinov ter s kulturnim in športnim življenjem v kraju.

Lovcem in ribičem ponuja vodič lovni in ribolovni koledar, ljubiteljem narave pa predstavlja svet kapnikov v Kostanjeviški jami. Avtor ni pozabil niti na šelmarje in kostanjeviške pustne običaje. Čisto na koncu vodiča je zbrana cela vrsta praktičnih nasvetov, ki so namenjeni predvsem tujcem: kje lahko dobijo informacije, kako je s prometom, vizumi, potnimi listi, carino, denarjem, bankami in deviznimi predpisi, poštami pristojbinami, kje so konzularna predstavništva posameznih držav ter kakšne so možnosti za obisk prireditvev.

Vodič je napisal v Kostanjevici rojeni Novomeščan Janko Saje, recenzijo sta opravila dolenska rojaka prof. mag. Marijan Tršar in dr. Andrej Smrekar, knjižico pa je oblikovala arhitektka Irena Tršar. Kot je v uvodu napisal avtor, je vsebina knjižice namerno zelo zgoščena in ob slikah predstavlja le bistveno, a vendar dovolj zgovorno opozarja na vse, kar si je vredno ogledati. Vodič bo zato tako ali drugače prišel prav tudi domačinom.

B. D.-G.

Rudarje čez tri leta na cesto?

Po novem naj bi izkop na Senovem, v Kanizarici in v Zagorju ustavili že s koncem leta 1996 - Rudarji ne verjamejo objubam vodstva RRPS o prezaposlitvi

SENOVO - Do predloga o pospešenem zapiranju treh rudnikov rjavega premoga je prišlo zaradi tega, ker bo ljubljanska toplarna zmanjšala porabo tega premoga. Če bo tak predlog obveljal, bo to povzročilo precej težav rudniku, kraju Senovo in občini Krško. Zakaj? Po prvem predlogu, ki je bil pred letom dni potrjen v organih upravljanja RRPS, je bilo predvideno postopno zmanjševanje proizvodnje. Tako bi na primer v rudniku Senovo do leta 1997 obdržali tako proizvodnjo kot danes (85 tisoč ton), v letu 1998 bi jo zmanjšali na 60.000, leto pozneje na 30.000 ton in nato izkop povsem ustavili.

Po takem scenariju zapiranja bi v rudniku postopoma lahko poskrbeli za prezaposlovanje 310 delavcev, podobno, kot so v zadnjih dveh letih že zmanjšali število zaposlenih za 50. Večina delavcev je brez kvalifikacij ali priučenih, hkrati pa gre za mlad kolektiv, zato v senovskem rudniku že nekaj časa iščejo nove programe. Rezultat njihovih prizadevanj sta hčerinski podjetji Logis in STG Rudar, trenutno pripravljajo gobarno v opuščnem rovu, poleg tega pa računajo, da bo 10 ljudi dobilo delo na novi bencinski črpalki na Senovem.

V rudniku Senovo se tudi ne strinjajo, da je cena premoga razlog za zapiranje. Kot je povedal tehnični vodja enote na Senovem Drago Klanšček, dosegajo v njihovem rudniku bistveno nižjo ceno kot v Zagorju, Kanizarici in Hrastniku. Proizvodnja bi se še pocenila, če bi rudniku Senovo namenili še 6 milijonov tolar-

jev, kolikor jim manjka za dokončanje naložbe. Z njo bi lahko začeli izkoriščati še 800.000 ton zaloga premoga, kar bi jim dalo delo še za 8 do 10 let. Toda pri dokončanju investicije se nekeje zatika, zato rudniku grozi, da še do predvidenega leta 1996 ne bo imel dovolj dela.

"Pomanjkljivost senovskega premoga je v veliki vsebnosti žvepla, vendar menim, da imamo možnosti za prodajo na Hrvaško, kjer kriteriji za premog niso tako visoki. Žal pa smo mi le enota in nimamo svojega ziro računa, tako da sami ne moremo kaj dosti narediti, da bi proizvodnjo začasno ohranili in medtem postopoma poskrbeli za delavce," meni Drago Klanšček.

• Slovenija ne prenese šok terapije. (Rigelnik)

V rudniku Senovo se zato zavzemajo za prvotni program zapiranja. Krško je že doživelo velik udarec s stečajem Vidma, zato si bo kakih 170 novih brezposelnih (za fizično zapiranje bo potrebnih samo 80 delavcev) težko privoščilo. Izkušnje z

• Kaj bo prinesla napovedana reorganizacija Rudnikov rjavega premoga Slovenije, na Senovem še ne vedo. Trbovlje in Hrastnik naj bi postala eno podjetje in nadaljevala proizvodnjo, medtem ko bi ostale tri rudnike oblikovali v holding, tako da bi vsak od njih posloval s svojim ziro računom. To bo pomagalo, da se bodo sredstva za zapiranje rudnikov in za prezaposlitev delavcev enakomerneje porazdelila. Po drugi strani verjetno taka samostojnost trem rudnikom ne bo kaj dosti prinesla, saj se jim obeta, da bodo na njihovo novo podjetje preneseni tudi dolgovi RRPS. Če bo tako, ni nobenega upanja za podaljšanje proizvodnje do leta 2.000.

Vidmom govorijo, kako je z obljubami države, da bo za delavce poskrbela, zato bi se v zvezi z rudnikom morala oglasiti tudi občina Krško. B. DUŠIČ-GORNIK

Kdo dopušča vožnjo po gradbišču?

Senovčani so končno dočakali prenovo ceste med Brestanico in Senovim, a so prisiljeni protestirati - Kako varen je promet po gradbišču in zakaj ni obvoznice?

SENOVO - "Jasno postavimo zahteve, naj zgradijo normalno obvoznico ali pa naj obstoječo cesto spravijo v normalno stanje. Vljudno vabimo vse ustrezne organe, da se pripelejo na Senovo na razgovor o rešitvi problema." To je le droben del iz ogorčenega pisma in protesta zaradi posodabljanja ceste Brestanica-Senovo, pod katerim se je podpisalo kakih trideset krajanov. Pismo so iz osnovne šole, kjer je vzniknila ideja o protestu, poslali senovskim podjetjem. Nemudoma so jih podprli delavci rudnika Senovo, STG Rudar, poslovne enote Lisce, Metalne Senovo in iz Elektrarne Brestanica, od katerih so priložili tudi 80 zbranih podpisov.

Tiste, ki se v teh dneh vozijo po regionalni cesti Brestanica-Senovo, čaka posebno doživetje. Cesta je namreč v popolni rekonstrukciji v dolžini dobrih dveh kilometrov. To pomeni, da na eni strani kopljejo jarke, na drugi prestavljajo komunalne vode, po sredi prevažajo kamione s peskom in valjajo nasipan gramoz. Na gradbišču je zelo živo, kar verjetno pomeni, da z deli hitijo. Toda kako daleč bodo prišli?

O tem se sprašujejo razjarjeni krajanji, ki čakajo na posodobljeno cesto že od leta 1986. V teh letih je bila cesta tako slaba, da ne bi zaslužila niti naziva vaška, kaj šele regionalna. Lansko leto je Republiška uprava za ceste končno namenila 30 milijonov tolarjev za ta odsek, a izvajalec z deli ni pričel, ker iz krajanom (in menda tudi vodstvu občine) neznanih razlogov ni bila podpisana pogodba o tem. Tako so denar izgubili.

Kakorkoli že, dela na cesti so se pričela v letošnjem poletju, za kar je izvajalec dobil na razpolago 30 milijonov tolarjev iz letošnjega državnega proračuna. Glede na to, da je za popolno ureditev ceste potrebno še

najmanj dvakrat toliko denarja, so se krajanji začeli vpraševati, koliko časa bodo še morali trpeti takšen nered na cesti ter do kdaj se bodo vozili čez gradbišče in se izpostavljali nevarnosti.

Po cesti teče regionalni promet, vozijo avtobusi, tovornjaki, naloženi s senovskim premogom, ljudje se dnevno prevažajo v službe. Najhuje pri vsej stvari je, da krajanji sami ne vedo, kakšna bo usoda ceste. O samih delih in o zapori jih ni nihče obveščal, pomagati pa jim niso znali ne v krajevni skupnosti in ne v občini. Krajanji tudi dvomijo o strokovnosti

načrtov rekonstrukcije, saj so opazili, da delavci del ceste razkopljejo, ga uredijo in nato ponovno razkopljejo. Zanima jih tudi, kdo je dovolil, da se gradnja ceste začne, če za dokončanje

• Traso sta si ogledala tudi minister za promet in zveze Igor Umek in državni sekretar za ceste Marjan Dvornik. Zaradi zahtev občine in krajanov po pospešitvi izgradnje ceste je ministrstvo vladi predložilo predlog za prerazporeditev sredstev za ceste. Kot se je izvedelo, je menda vlada tak predlog zavrnila. Tako vse kaže, da bo treba na dokončno ureditev ceste še nekaj časa počakati in si pred tem v državnem proračunu izboriti še preostalih 60 do 70 milijonov tolarjev.

ni dovolj sredstev. In še, kje so zdaj inšpektorji, ki so odgovorni za varnost na cesti, da ne ukrepajo. B. DUŠIČ-GORNIK

Dobitnika oktobrske nagrade

Letos sta jo prejela dva direktorja: Karel Recer iz Vina in Borut Mokrovič iz Term Čatež

BREŽICE - Po tradiciji so tudi letošnji oktobrski nagradi (priznanj tokrat ni bilo) podelili na svečani seji vseh treh zborov občinske skupščine. Borut Mokrovič je že od leta 1987 generalni direktor čateških Term, trenutno pa poleg ostalih nalog opravlja tudi funkcijo podpredsednika skupščine občine Brežice. Posebna skupščinska komisija je ocenila, da je podjetje v času, ko ga vodi Mokrovič, izredno napredovalo in prispevalo k turizmu v občini in državi. Ocenili so, da so številna vlaganja v posodobitev in napredek podjetja v zadnjih nekaj letih predvsem rezultat organizacijskih sposobnosti in podjetnosti generalnega direktorja. Terme Čatež so bile že drugič zapored izbrane za najbolj urejen turističen kraj v akciji dnevnika Delo, njihov generalni direktor

pa je letos slovenski menedžer leta.

Drugi dobitnik letošnje občinske nagrade Karel Recer je od leta 1988 glavni direktor Vina Bizeljsko-Brežice. Kljub številnim težavam in zaostrenim razmeram gospodarjenja je to podjetje doseglo vidne rezultate v gospodarjenju in pri vlaganju v razvoj. Preživel je izgubo 80 odstotkov nekdanjega tržišča in za 480 mio tolarjev embalaže in terjatev. Podjetje se je preusmerilo na nova tržišča in lastna sredstva naložilo v več novih projektov. Z vzpodbujanjem inovativnosti je oblikovalo svoje lastne kakovostne blagovne znamke in s proizvodnjo kakovostnih vin pomagalo, da je domači vinorodni okoliš spet pridobil na ugledu.

B. D.-G.

Karel Recer

Borut Mokrovič

Novo v Brežicah

LOČITEV - Bizeljsko ima vse možnosti, da oblikuje svojo občino, morda celo republiko. Ima center, potok, banko, pošto, zavarovalnico, trgovine, šolo in dovolj dobrega vina ter obnovljeno gostilno Šekoranja, ki je po novem tudi pomembno diplomatsko središče Bizeljskega. Ima veliko kamnoseštvo, ki bi skrbelo za nagrobne in druge nujne spomenike v novi državi, zdravstveni dom, novo telefonsko centralo, pitno vodo. Bizeljani bi se že odločili za samostojno pot svoje dežele, a tako odločilnega koraka ne morejo napraviti. Kadarkoli namreč poskusijo, jim vsaj ena noga obtiči v cestni luknji.

MINISTRI - Ministri pridejo le redkokdaj v brežiško občino. Kadar se to že zgodi, svojim podložnikom dajo vedeti, da so z njimi, da si prizadevajo za to in ono. A kaj, ko jih ostali v vladi, neumni kot so, ne podpirajo!

GOSPA - Gospa v predzadnji vrsti (tretji sedež levo) se ob zadnjem ministrskem obisku ni kaj dosti menila za ministrov obljubljanje svetlejših bodočnosti. Kdaj pa kdaj je siknila kakšno grdo besedo in si mirno strigla dolge rdeče nohte. Medtem ko so se nekateri brežiški direktorji nervozno poigravali s ključki (Le zakaj izgubljam dragoceni čas?), si je gospa utegnila porezati tudi nagajive kočice ob nohtih.

MOST - Ni težko krajanom stopiti skupaj, zbrati denar, pomagati z lastnim delom in zgraditi cesto. Danes je tako asfaltirana že vsaka pomembnejša pot, drugače pa je s cestami širšega značaja. Na manjših se ve, kdo jih uporablja in kdo jih plača. Pri velikih se tudi ve oboje, vendar se denarja ne da izpukniti iz republiškega proračuna. Tako imajo Brežičani v okvari oba mostova. Staremu manjka samo še vmesni del med dvema obokoma čez Savo in Krko, a je kljub temu še vedno zaprt za ves promet, ker reublika ne da od sebe obljubljenega denarja. Novi most je odprt za promet, a bi bilo bolje, da ne bi bil.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 8. do 22. oktobra so v brežiški porodnišnici rodile: Irena Bratuša iz Arta - Jožico, Viktorija Šušteršič iz Krškega - Miha, Irena Pešec iz Krške vasi - Mitja, Lidija Jakovina iz Brežic - Simona, Anica Zajc iz Dobove - Mateja, Tea Oršanič iz Brežic - Neja, Milena Cernelič iz Brežic - Tjaša, Angela Omerzu iz Armeškega - Roberta, Zdenka Mozer iz Anovca - Gregorja, Andreja Žarn iz Malega Mraševega - Uroša, Nataša Mirt iz Leskovca - Kajo, Zvonka Korošec iz Dekmanca - Martina, Mojca Vogrinc iz Brežic - dečka, Alenka Lesinšek iz Brežic - dečka, Marija Kraljič iz Senkovec - deklico. Čestitamo!

kultura in izobra- ževanje

V pol tisočletja 32 proštov

Izšla je monografija o novomeških proštih - Iz njihove osebnosti in dela se zrcali pol tisočletja delovanja Kolegiatnega kapitlja in širša zgodovina

NOVO MESTO - Proslavljanje častitljivega jubileja, 500. obletnice ustanovitve Kolegiatnega kapitlja v Novem mestu, se je prejšnji tork sklenilo s slovesno predstavitvijo monografije o novomeških proštih, o ljudeh torej, ki so kot glava te stoletja dolgo osrednje dolenske duhovne ustanove s svojo avtoriteto in zgledom dajali ton verskemu in duhovnemu, kulturnemu in socialnemu, gospodarskemu in političnemu življenju dolenske metropole in njene okolice.

V nabit polni dvorani Doma kulture so v kulturnem programu nastopili Kamniški koledniki in Oktet bratov Pirnat iz Jarš ter navdušili občinstvo, povezovalno besedilo prof. Janeza Majcenoviča pa je brala dr. Mojca Zajc. O monografiji Prošti novomeškega kolegiatnega kapitlja sta spregovorila njen avtor dr. France M. Dolinar in urednik Dolenjske založbe Franci Šali.

Dr. Dolinar je opozoril, da monografija ni celostna zgodovina novomeškega kolegiatnega kapitlja, je pa ob zborniku s simpozija o zgodovini kapitlja, ki bo še izšel, nedvomno eden od pomembnih korakov k nji. Knjiga govori o življenju in delu novomeških proštov, od prvega, Jakoba

Auerspergra, do današnjega Jožefa Lapa. Avtor je imel pri pisanju pred očmi njihovo celotno podobo in ne le nekaj tistih let, ko so bili dejanski novomeški prošti. Ko je zbiral gradivo, se mu je razkrila vrsta izrednih osebnosti, med njimi osebnosti evropskega formata. Omenimo le trojico: Jurija Slatkonjo, ki je postal prvi kapelnik dvornega zbora na Dunaju in dunajski škof, Alberta Pesterja, ki je bil cesarjev zaupnik v Rimu, in Karla Mihaela Attensa, goriškega nadškofa, ki je bil osrednja osebnost v cerkvenem življenju avstro-ogrskemu monarhiji v času reform cesarice Marije Terezije. Pri zbiranju gradiva o proštih, ki so svojim delom in vplivom presegli okvir novomeške

proštije, je avtor našel na neljubu težavo - na pomanjkanje arhivskih virov; ne sicer za obdobje delovanja v Novem mestu, saj je to kljub nekaterim prazninam dokaj dobro dokumentirano, pač pa za obdobje njihovega delovanja v drugih središčih. Za popolnejšo podobo teh proštov in polno ovrednotenje njihovega celotnega dela v krajevni in vesoljni cerkvi bi bilo treba pregledati še gradiva v Vatikanskem arhivu in v nadškofijskih arhivih v Vidmu, na Dunaju in še kje, vendar te možnosti avtor žal ni imel. Kljub temu se mu je posrečilo izrgati iz pozabe 32 novomeških proštov in pripoved o njih dopolniti z dvema poglavjema: o ukinitvi kapitlja 1810. leta in o obdobju od njegove ponovne ustanovitve 1818. leta do imenovanja novega prošta 1831. leta.

Ker je pol tisočletja zares častitljiva doba, čas, ko se menjajo tako politične, cerkvene in krajevne oblasti kot družbene in socialne strukture ter se menja tudi človekov pogled na svet in zavest o odnosu do lastnega dejanja, je razumljivo, da je med prošti, ki so vodili novomeški kapitelj, avtor našel veliko različnih osebnosti. Med njimi so tudi taki, ki odstopajo od podobe cerkvenega dostojanstvenika, kot si ga predstavljamo danes. Kot zanimiv drobec omenimo prošta Montagnano, ki je imel več otrok s svojo gospodinjico in v zgodovinskih zapisih. Vendar ne gre osebe iz preteklosti presojeti z merili in moralnimi normami današnjega časa, marveč skladno s časom v katerem so živeli, in po moralnih normah, ki so bile veljavne takrat.

"Tisti prošti, ki so za kapitelj naredili veliko, so bili tudi ljudje in so bili veliki prav zaradi tega, ker so bili samo ljudje, kljub svojemu cerkvenemu dostojanstvu. Tisti, ki se zavedajo svojih slabosti in se jim na pravi način zoperstavi, doseže največ," je dejal dr. Dolinar, ki je na koncu svoje predstavitve poudaril pomemben delež sodelavcev pri knjigi: oblikovalca Maše Okršlar in fotografa Zvoneta Pelka ter Jožefa Matijeveča in Franceta Barage, ki sta poskrbela za podpis k slikam, slednji pa je avtorju pomagal tudi pri arhivskih gradivih.

M. MARKELJ

Krožki ponujajo znanje

Kako preživeti na majhni kmetiji ter o spominkih

ČRNOMELJ - Tukajšnji Zavod za izobraževanje in kulturo (Zik) je ena od 17 institucij v Sloveniji, ki je od ministrstva za šolstvo in šport in Andragoškega centra RS dobil pooblastilo za izvajanje študijskih krožkov v tem šolskem letu. Gre za novost na področju izobraževanja v Sloveniji. To je neformalna oblika izobraževanja za vse tiste, ki želijo s svojo ustvarjalnostjo v krožkih prispevati k njegovi uspešnosti.

Delo v krožkih, ki ga bodo vodili strokovnjaki na določenih področjih, naj bi bilo koristno tudi za okolje. Krožki so za udeležence brezplačni, v Ziku pa predvidevajo, da bodo pričeli z njimi v drugi polovici novembra. Če bo prijavi, ki jih sprejemajo že nekaj časa dovolj, bodo krožki tako v Črnomlju kot v Metliki.

In s čim se bodo lahko na ta način seznanjali Belokranjci? S tem, kako se naučiti učiti. Ta program je namenjen predvsem mlajšim odraslim, ki so iz različnih razlogov prekinili izobraževanje. A tudi drugim, ki imajo težave z učenjem. V drugem krožku bodo udeleženci izvedeli čim več o tem, kako preživeti na majhni kmetiji. Prav na takšnih belokranjskih kmetijah je v zadnjem času precej zanimanja za gojenje bio hrane, v krožku pa bodo ljudje dobili obilo koristnih nasvetov. V tretjem krožku bo tekla beseda, a ne le beseda, o belokranjskem turističnem spominku. Poleg domačega platna, pisane in peharčkov, ki so najbolj poznani in uveljavljeni belokranjski spominki, bodo udeleženci tečaja poskušali najti in oblikovati še kaj zanimivega, kar bi si turisti, ki jih v Beli krajini pričakujejo vse več, lahko odnesli s seboj.

Za začetek je program študijskih krožkov v črnomaljskem Ziku zastavljen zelo ambiciozno, kmalu pa se bo pokazalo, koliko zlasti praktičnega znanja, ki jim bo tako rekoč prinešeno na pladnju, so Belokranjci pripravljani sprejeti.

M.B.-J.

PRVIČ V NOVEM MESTU - Pevski zbor Društva upokojencev iz Žužemberka, ki ima za seboj že več nastopov v domačem kraju, je v novomeškem Domu kulture nastopil prvič. (Foto: J. Pavlin)

Zapela je vsa dvorana

Uspela revija upokojenskih pevskih zborov Dolenjske - Nastopilo šest zborov in instrumentalisti

NOVO MESTO - Pod geslom Pesev bogati, združuje in pomlajuje ter z lepimi mislimi o petju, ki jih je za uvod povedal upokojeni ravnatelj brusniške šole Ivan Perhaj, je prejšnji četrtek v Domu kulture izvenela revija upokojenskih pevskih zborov Dolenjske. S po tremi pesmimi so je številnemu občinstvu predstavilo šest zborov, harmonikar Slavko Žnidaršič iz Trebnjega in instrumentalna skupina Godbe na pihala iz Metlike, ki jo vodi Ivan Jerina.

Od pevskih zborov so nastopili: mešani pevski zbor DU Vlaste Tavčar iz Šentjerneja pod vodstvom Sonje Pirc, mešani zbor DU iz Straže z zborovodjem Mitjem Bukovcem,

ženski in moški pevski zbor DU iz Žužemberka pod vodstvom Cirila Zajca in zbor DU iz Novega mesta pod vodstvom Sonje Pirc.

Večer je bil res lepo doživetje in poslušalci po končanih nastopih kar niso hoteli domov. Vsa dvorana je celo z mrmranjem pritegnila partizanski pesmi Brigade s hribov. Organizator, Zveza društev upokojencev iz Novega mesta, upa, da bo revija postala tradicionalna, seveda če bo tudi v bodoče zanjo toliko poslušal, kot sta ga letos pokazala pokrovitelja Skupščina občine Novo mesto in Dolenjska banka.

J. PAVLIN

FILMSKO POPOTOVANJE BOŽIDARJA JAKCA

LJUBLJANA - Na Filmartfestu v Cankarjevem domu so prejšnji teden med drugimi premierno predvajali tudi polurni filmski kolaž Žnidaršičev popotovanje Božidarja Jakca, ki je nastal v produkciji Kanala A. Gre za izbor iz filmske zapuščine našega znanega slikarja in grafika Božidarja Jakca. Znano je, da se je Jakac ljubliteljsko ukvarjal tudi s snemanjem filmov in s filmsko kamero zabeležil nekaj zanimivih, zdaj že zgodovinskih dogodkov. Za prebivalce širše Dolenjske je filmska lepljenka še posebej zanimiva, saj so v njej poleg ostalega filmski posnetki iz predvojne Novega mesta in Bele krajine. Film je v prodaji tudi na video kaseti.

SADOVI 14. KRKINEGA SLIKARKEGA SREČANJA

NOVO MESTO - Jutri ob 18. uri bodo v veži poslovne zgradbe Tovarne zdravil Krka odprli razstavo slikarskih del, ki so nastala na 14. Krkinem srečanju slikarjev. Srečanje je potekalo od 11. do 16. oktobra na Otočcu, udeležilo pa se ga je devet slikarjev, ki so v tehnikah akvarela, pastela in olja slikali dolensko krajino. O razstavljenih umetninah bo spregovoril umetnostni kritik Janez Mesesnel, v kulturnem programu pa bo nastopil napovedovalec Sašo Hribar.

Svetlana Jakimovska-Rodič

Govorica barv

Prodajna razstava grafik Jakimovske-Rodič Pri slonu

NOVO MESTO - V razstavnem prostoru priljubljenega novomeškega lokala Pri slonu so prejšnji četrtek odprli razstavo barvnih litografij mlade akademske slikarke Svetlane Jakimovske-Rodič. Razstavila je izbor iz del, ki so nastala med njenim študijem v grafični specialki ljubljanske Akademije za likovno umetnost pri prof. L. Logarju.

Mlada umetnica, sicer doma iz Kumanovega v Makedoniji, je po spletu naključij, ki jih prinese življenje, našla svoj drugi dom v Dolenjskih Toplicah, občasno zaposlitev pa v Dolenjskem muzeju. Kot novopečena Dolenjka seveda čuti odgovornost, da se svojemu novemu okolju predstavi tudi kot ustvarjalca. Po več razstavah v drugih krajih nekdanje Jugoslavije in dveh samostojnih v Ljubljani in Mariboru se je tokrat prvokrat predstavila tudi novomeškim ljubiteljem likovne umetnosti, v načrtu za prihodnje leto pa je tudi razstava slik v Dolenjski galeriji. Razstava Pri slonu je po številu razstavljenih del sicer skromna, ker pač večje prostor ne dopušča, vendar sedem večjih barvnih litografij, ki jih je izbrala in postavila avtorica sama, daje obiskovalcu zadovoljiv ustvarjalni portret mlade umetnice. Za njena dela je značilna abstrakcija, ki se prek simbolov povezuje s figurativno, predvsem pa avtorica ljubi barve in likovno raziskuje odnose med njimi. Razstava je prodajna, kar pomeni, da je mogoče razstavljena dela tudi kupiti.

MiM

Avtor monografije France Dolinar v družbi z nadškofom dr. Alojzijem Šuštarjem in proštom Jožefom Lepam.

Conestabo v Galeriji Meke

Razstavo je omogočila SO Brežice - Do 25. novembra

BREŽICE - Razstavno podajna galerija Meke ponuja v dneh do 25. novembra na ogled samostojno slikarsko razstavo Piera Conestaba. Avtor je rojen v Trstu, kjer je tudi diplomiral na Umetnostnem inštitutu. Pripravil je že številne samostojne razstave po Italiji, Avstriji, Španiji in Sloveniji ter po Ameriki in Aziji. Bil je tudi avtor postavitev nekaterih večjih mednarodnih razstav.

Ob otvoritvi razstave preteklo soboto, ki jo je popestrila harfistka Marija Mlinar, je slikarja in njegovo abstraktno umetnost predstavil akademski slikar Alojz Konec. Conestabovo umetnost je opredelil kot

iskanje resnic, avtorja pa za slikarja z veliko izumiteljsko tehnično spretnostjo in obrtniško dodelanostjo. "Ne moreš z znanstveno natančnostjo meriti in jemati s slike. Vsakdo gleda s svojimi očmi, iz sebe in po svoji meri," je med drugim ob Conestabovih abstrakcijah zapisal Alojz Konec.

Razstavo je omogočila Skupščina občine Brežice. To dokazuje, da se počasi le uresničuje želja družine Meke, da bi njihova dejavnost, ki je brez dvoma dopolnila kulturno in prodajno ponudbo Brežic, dobila podporo pri občinskih oblasteh.

B. DUŠIČ-GORNIK

Ustvarjalnost iz sosedskih logov

V Dolenjski galeriji odprli razstavo petih likovnih ustvarjalcev iz Avstrije, Italije in Slovenije - Pobudo za razstavo dal v Avstriji delujoči slikar Franc Železnika

NOVO MESTO - V treh prostorih Dolenjske galerije je od prejšnjega petka, 29. oktobra, odprta razstava petih likovnih ustvarjalcev iz treh sosednjih držav: Avstrije, Italije in Slovenije. Na ogled so dela Franca Bergerja, Roberta Primiga in Huga Wolfa iz Avstrije, Giorgia Celibertija iz Italije in Franca Železnika, ki zastopa slovenske barve.

Pobudo za razstavo je že pred leti dal na Avstrijskem delujoči slovenski slikar Franc Železnik, ki je tam spoznal več likovnikov, sodeloval z

njimi na skupinskih razstavah in na slikarskih ektemporih. Večkrat jih je pripeljal tudi v Slovenijo, ki jo sicer dobro pozna, posebej pa so bili presenečeni nad lepoto dolenske krajine, ko so spoznali ta del naše domovine. In tako se je porodila zamisel, da bi se skupina predstavila dolenskim ljubiteljem likovne umetnosti. Zaradi več težav je bila lani razstava preložena, zdaj pa je končno tu.

Kot je povedal v uvodnem nagovoru direktor muzeja Bojan Božič, priložnostna razstava kljub heterogenosti razstavljenih del in razstavjalcev izven sporočilno zelo bogato. Avtorjev ne druži samo osebno znanstvo, ampak tudi podoben odnos do okolja, narave in naravnih danosti ter podobno razmišljanje, filozofija in skrb, kako strezniti človeški rod. S svojimi deli spodbujajo k razmišljanju, opozarjajo in svarijo, opozarjajo človeka na njegovo majhnost, in svarijo pred močjo, ki jo ima v svojih rokah in jo pogubno uporablja. "Avtorje druži skupna energija pomagati in usmerjati človeški rod v pozitivno in ne v razdiralno. Temu so podrejene oblike in vsebine njihovih del," je dejal Božič ter poudaril, da je s to razstavo postavljen nov most, po katerem so k nam prišle duhovne dobrine iz sosednjega prostora, preko njega pa bomo lahko predstavili sosedom tudi del naše ustvarjalnosti.

M. MARKELJ

● Resnicoljubnost se kaže s tem, da znamo povsod najti in ceniti dobro. (Goethe)

Slikar "žarečih oči"

Repnikova razstava v počastitev 50. obletnice streljanja talcev, 35-letnice delovanja Lamutovega salona in 40. obletnice prihoda Lada Smrekarja v Kostanjevico

KOSTANJEVICA - Natanko 30 let mineva, kar se je upokojeni invalid z Mure Anton Repnik prvič predstavil Slovencem na celjski razstavi Slovenski samouki. Že leta 1969 smo ga srečali na samostojnih razstavah v Trebnjem in Kostanjevici; tu je prejšnji teden, 25. oktobra, spet postavil na ogled večino svojih novjših živopisnih slik in motivov, po katerih Repnika ni težko prepoznati.

Slikarjevo življenjsko pot je v uvodu predstavila kustodinja Ida Tomšič, umetnostni kritik dr. Ivan Sedej pa je med drugim povedal, da je Repnik izoblikoval takoj in povsod razpoznaven poseben tip človeške figure. Njegov slikarski svet je tudi danes poln socialnih razlik med ljudmi, še vedno občuti težko življenje kmeta in delavca, z njima vred se veseli, a s trdo resničnostjo slika tudi njuno žalost. Izrazita slikarjeva ekspresivnost vedno znova potrjuje, da je odličen risar. V prej značilne "žareče oči" njegovih likov se je zdaj načrtno vpela modrikasta in zelena barva. Odveč je ugibanje, je dejal dr. Sedej, ali se srečujemo s samorastnikom, največ ali še kako drugače poimenovanim Repnikom. Človek, ki je s slikanjem in humorjem rešil lastno usodo, je postal predvsem slovenski slikar.

Med razstavljenimi deli jih je nekaj iz Repnikovih zgodnjih let, vsa druga so iz zadnjih štirih ali petih let in govorijo v značilni novi živi rdeči barvi. Še vedno je mogoče trditi, da je Repnik slikar malih, žalostnih ljudi, bajtarjev in otrok. Kljub taki le na videz omejeni motiviki pa nam prinaša sveža sporočila dozorelega umetnika.

Iminenit dodatek razstavi in večeru je bil nastop dramskega igralca Tonea Gogale, ki je predstavil dramo dr. Matjaža Kmecla Andrej Smolec, znameniti Slovenec.

T. GOŠNIK

ARGENTINSKI GLASBENIKI SLOVENSKE KRVI - V zdraviliški restavraciji v Dolenjskih Toplicah, kjer pogosto pripravljajo umetniške in glasbene večere, ki popostrjo in kulturno obogatijo bivanje v zdravilišču tamkajšnjim gostom in seveda tudi domačinom, so se prejšnji četrtek predstavili zanimivi gostje: mladi slovenski glasbeniki iz Argentine. Mezzosopranistka Ani Rode, basist Luka Debevec-Mayer in pianist Ivan Vombberger, ki so imeli v Sloveniji že nekaj odmevnih nastopov, so v večernem koncertu predstavili skladbe Webra, Mozarta, Mendelssohna, Guastavina, Carrilla, Kernjaka in Ipavca ter več narodnih pesmi iz svoje sedanje in iz domovine svojih staršev. (Foto: M. Markelj)

VELIKO ZANIMANJE ZA RAZSTAVO - Razstava Kulturna podoba slovenske reformacije, ki so jo v počastitev dneva reformacije odprli v Evangelijski cerkvi v Novem mestu, je zbudila veliko zanimanja. Obiski učencev osnovnih in srednjih šol iz Novega mesta in okolice so se kar vrstili, saj je bilo razstavljeno gradivo (pripravil ga je bibliotekar Studijske knjižnice Tone Pogačnik) poučno in zanimivo. Med drugim so obiskovalci lahko videli tudi dve knjižni dragocenosti, izvorno Luthrovo in Dalmatino biblijo. Obe hrani kot svoji veliki dragotini novomeška študijska knjižnica. Z reformacijo in njenim pomenom za slovensko kulturo in razvoj narodne zavesti sta obiskovalce seznanjala bibliotekarka Nataša Petrov in Ivica Milič. Na sliki: učenci iz stopiške šole pri ogledu Luthrove in Dalmatinske biblije. (Foto: M. Markelj)

Najprej je grozil, potem streljal

58-letni Marjan Brajdič z Grabna pri Novem mestu je letos julija zopet uporabil orožje proti svoji družini - Na srečo ni nikogar zadel - Nepogojna kazen

NOVO MESTO - 23. julija zvečer je v romskem naselju Graben prišlo do streljanja. 58-letni Marjan Brajdič, oče devetih otrok, je 23. julija zvečer najprej klical, da bo vse pobil, potem pa je iz avtomatske puške izstrelil sedem nabojev proti svoji ženi ter sinu z ženo, ki so bili v bližini. Na srečo nobeden od nabojev ni nikogar zadel. Za to mu je novomeško temeljno sodišče izreklo deset mesecev zapora. Vendar to ni bila prva Marjanova streljanja, pred tremi leti mu je bilo že izrečeno 5 mesecev zapora s preizkusno dobo treh let zaradi lahke poškodbe. Ni pa dejanja v pogojni dobi le ponovil, ampak je tudi tokrat uporabil orožje proti lastni družini. Sodišče je prejšnjo kazen preklicalo in mu izreklo enotno kazen: 1 leto in dva meseca zapora. Sodba še ni pravomočna.

Marjan Brajdič živi s svojo družino na Grabnu pri Novem mestu. Na Grabnu živi s svojimi družinami tudi Džoni in Duško. Do enega od tragičnih preprirov je tam živel tudi njegov sin Aleš. Med družinskimi člani je pogosto prihajalo do preprirov. Do spora med sinom Alešem in njegovim očetom Marjanom je prišlo zato, ker je oče nasprotoval, da bi se na Graben preselil Bernard Brajdič iz Žabjeka, ki je poročen z njegovo hčerko. Tako je 19. novembra lani Aleš očetu grozil s pištolo. Posredovala je policija. Ko je naslednji dan prišel domov, je Aleš očetu zopet grozil s pištolo, takrat je oče v obrambi streljal na sina. Aleš je bil hudo poškodovan, ostal je hrom. Preselil se je v Žabjek. Zaradi tega dogodka so se zaostriili tudi odnosi z njegovima ostalima dvema sinovima Duškom in Džonijem.

23. julija je Marjan Brajdič popival po gostilnah in s popivanjem nadaljeval tudi doma. Sprl se je z ženo Olgo, ki je pred njim pobegnila k sinu Dušku. Marjan je klical, da bo vse postrelil. Odšel je v gozd, kjer je iz zemlje izkopal avtomatsko puško, in

z njo odšel do ognjišča v bližini njegovega kontejnerja. Začel je kričati na sina in njegovo ženo Noro, ki so bili takrat pred svojim ognjiščem približno 130 metrov stran, da bo vse pobil, in streljal proti njim. Zaradi strahu, da bi jih izstrelki zadeli, so ti najprej poplegli na tla, nato pa so se skrili v gozd. Marjan je izstrelil najmanj sedem nabojev, nato pa odšel v gozd, kjer je ponovno skrila orožje.

ZGORELA BARAKA S PIŠČANCI

TRŽIŠČE PRI SEVNICI - 26. oktobra ob enajstih zvečer je prišlo do požara na leseni baraki, veliki 7 x 5 metrov, v Tržišču v Sevnjski občini. Baraka, last N. R. iz Tržišča, je od hiše oddaljena okrog 15 metrov, v njej pa so bili piščanci. Iz stanovanjske hiše je imel lastnik do barake napeljana telefonsko žico, na katero je imel priključeno 25-vatno žarnico, s katero je ogrel prostor. Zaradi premajhnega preseka je bila žica preobremenjena, prišlo je do pregrevanja in topljenja izolacije, zaradi tega se je vžgala površina, po kateri je bila speljana žica. Ogenj se je nato razširil na celotno barako, ki je kljub posredovanju gasilcev zgorela. Po prvih ocenah je ogenj povzročil za 50.000 tolarjev škode.

BRAT KONČAL SPOR Z BAJONETOM

KRŠKO - 26. oktobra sta se v Krškem sprla brata 25-letni Janez in 33-letni Zvonko C. Kmalu potem, ko je okrog pol osme ure zvečer Janez prišel domov, je bratu Zvonetu prepovedal, da bi spal v sobi, ki jo že dalj časa deli še z enim bratom. Kljub bratovi prepovedi je Zvone odšel v spalnico. Okrog enajstih zvečer je v spalnico prišel Janez in začel vleči s postelje spečege brata. Ta ga je svaril, vendar mu je Janez grozil z nožem. Zvone je vstal in na polici zagrabil bajonet ter nagal brata iz spalnice. Vrta spalnice je zaprl, vendar jih je Janez hotel na silo odpreti. Ker se je bal, da jih bo razbil, jih je odprl in v tistem trenutku se je Janez zagnal proti bratu. Zvone ga je v obrambi zabodel v pljuča. Janeza so odpeljali na zdravljenje v brežiško bolnišnico. Policisti so orožje zasegli in napisali kazensko ovadbo temeljnemu javnemu tožilstvu.

PO DOLENJSKI DEŽELI

- Nepriprav, ki je na pokopališču v Smolenji vasi ukradel nagrobno marmorno ploščo, je grobove obiskal že pred dnevom mrtvih, in sicer med 17. in 24. oktobrom. Kam je postavil ploščo, se ne ve, ve pa se, da je Z. V. s Krke škodoval za 26.200 tolarjev.
- Na bližajoče se martinovo se je spomnil tat, ki je konec oktobra v Rodinah vlomil v zidnico R. Č. iz Čnomlja in iz soda iztočil 50 litrov mošta. Do Martina ga bo dovolil?
- Trgovci Novotehne na Glavnem trgu v Novem mestu so bili zelo presenečeni, ko so pred kratkim opazili, da v njihovi izlozbi ni več videokamere Goldstar. Neznaneec je očitno izkoristil trenutno nepazljivost trgovcev in jo popihal z videokamero, vredno 129.126 tolarjev.
- Nad izginotjem mini tv sprejemnika pa so bili te dni presenečeni v trgovini Dolenjka Šport na Kidričevem trgu v Novem mestu. Tudi pri njih je nekdo izkoristil njihovo nepazljivost in jih s tem škodoval za 22.896 tolarjev. Jih je morda obiskal dolgooprtniški, ki mu je tovrstni podvig uspel že v Novotehni trgovini?

Na zaslišanju se je Marjan zgovorjal, da je puško slučajno našel dva meseca pred tem in jo zakopal v gozd. Tistega dne, ko je bil v mestu, je srečal nekega možaka iz Žužemberka, ki ga je spraševal po orožju. Dogovorila sta se, da bo prišel ob mraku pogledat. Ko je prišel, je iz-

● Pri odmeri kazni je sodišče kot obteževalne okoliščine upoštevalo njegovo preteklost, saj je povratnik pri izvrševanju težkih kaznivih dejanj in nepopoljšljiv pri uporabi orožja. Posebnih olajševalnih okoliščin sodišče ni našlo, zato se je odločilo, da mu izreče nepogojno kazen.

strelil sedem ali osem nabojev, da bi kupec videl za kakšno orožje gre. Obtoženčevemu zagovornu sodišče ni verjelo, saj je bilo v nasprotju z izpovedjo prič pa tudi v nasprotju s policijskim in sodniškim ogledom.

J. DORNJŽ

ŠE PRAVI ČAS OPAZIL TATU

DOLENJSKE TOPLICE - 31. oktobra je D. G. iz Ljubljane na parkirnem prostoru pred pokopališčem v Dolenjskih Toplicah pustil odkljuden avto in z družino odšel na pokopališče. Neznaneec je izkoristil njegovo odsotnost in iz avta ukradel žensko torbico, v kateri je imela S. G. denar in dokumente. Lastnik ga je še pravi čas opazil, stekel za njim, ga dohitel in zgrabil. Neznaneec pa mu je tedaj vrgele v glavo torbico in pobegnil. Ljubljaničan je stekel za njim, vendar ko je opazil, da ga čakajo še trije neznanici, se je vrnil. Sel je do glavne ceste, tedaj so mimo pripeljali policisti in skupaj so prijeli 23-letnega V. K. iz Novega mesta, medtem ko so ostali trije Romi pobegnili.

Do zapisnika le s prošnjo

Po 1. novembru policija zavarovalnicam ne bo več pošiljala zapisnikov o prometnih nesrečah

LJUBLJANA - Notranje ministrstvo RS je minuli teden policijskim enotam po Sloveniji poslalo nova Navodila o načinu poslovanja, ki začnejo veljati s 1. novembrom, nanašajo pa se na policijsko posredovanje o prometnih nesrečah. Do sedaj so policijske enote, ki so obravnavale posamezno prometno nesrečo, avtomatsko poslane podatke zavarovalnici, od 1. novembra dalje pa se je ta način precej spremenil.

Zavarovalnice ali kdo drug, ki bo izkazal interes, bo moral za podatke o vsaki nesreči posebej s pisno in kolkovano vlogo zaprositi policijsko enoto. Policijska enota bo na prošnjo za nezgode, ki se obravnavajo kot kazniva dejanja, odgovorila v petih dneh, v desetih dneh pa za nezgode, ki se obravnavajo kot prekrški. Na ustno zahtevo bodo podatke lahko dobili le udeleženci nesreče. Pot do policijskih podatkov o prometni nesreči pa bo še daljša, če bodo v nesreči udeleženi tuji, saj bo spis potoval prek več služb.

Slovenski zavarovalni biro je ministrstvo za notranje zadeve že opozoril na posledice, ki ga lahko

ima to navodilo za zavarovalnice in predvsem za oškodovance. Vendar ministrstvo pojasnjuje, da je Zakon o varstvu osebnih podatkov omejel zbiranje, obdelovanje, shranjevanje in posejovanje osebnih podatkov, s sprejetjem Zakona o evidencah s področja javne varnosti pa ni več pravne podlage za pošiljanje zapisnikov o prometnih nesrečah različnim upravičencem, torej tudi zavarovalnicam. Ministrstvo pravi, da se s 1. novembrom sedanja praksa spremeni in bo morala zavarovalnica ali druga stranka pisno zaprositi za podatke o nesrečah. Če bo zadeva že odstopljena sodniku za prekrške ali javnemu tožilstvu, bo v dopisu navedba, katere policijska enota je zadevo obravnavala in pod katero številko je primer posredovala naprej.

Kako zapleten bo postopek, se bo pokazalo šele v praksi, še sedaj pa lahko sklepamo, da oškodovanci z dolgim čakanjem na odškodnino ne bodo zadovoljni, prav tako ne bodo zadovoljne zavarovalnice, saj bodo ljudje stresali jezo predvsem nanje.

J. D.

ČELNO V AVTOBUS

SEVNICA - 30. oktobra nekaj pred drugo uro jutraj se je na Kvedrovi cesti v Sevnici pripetila prometna nezgoda zaradi vožnje po levi strani vozišča. 48-letni Ivan R. iz Lončarjevega Dola v sevnjski občini se je peljal po Kvedrovi cesti iz smeri Glavnega trga proti Trgu svobode. Ko je pripeljal v bližino železniške postaje, je zapeljal na levo stran ceste, nato pa preko ceste na označeno avtobusno postajališče, kjer je čelno trčil v parkirani avtobus, last izletnika iz Celja. Voznik se je v nezgodi hudo poškodoval in so ga odpeljali v celjsko bolnišnico, kjer je ostal na zdravljenju. Na vozilih je za okrog 170 tisoč tolarjev škode.

TATOV SO SE SPRAVILI NAD KIOSKE

NOVO MESTO - V noči na 26. oktober je neznan storilec vlomil v kiosk CGP Delo na Zagrebški cesti in ukradel večjo količino najrazličnejših cigaret. S tem je lastnika kioska škodoval za 100 tisočakov. To pa ni bil edini vlom v kiosk prejšnji mesec, policisti so obravnavali pred tem dva vloma, prav tako v kiosku, CGP Delo. V času od 16. do 18. oktobra je neznanec vlomil v kiosk na Mirni, od koder je odnesel najrazličnejše znamke cigaret, vredne 75 tisočakov. Pri drugem vlamu, ki se je zgodil tudi v tem času v Bršljinu, je storilec prav tako odnesel najrazličnejše znamke cigaret. Policisti storilce še iščejo.

J. D.

dežurni poročajo

NATAKAL SI JE GORIVO - 33-letni I. V. iz Novega mesta je osumljen, da je 23. oktobra popoldan iz tovarnjaka, ki je last GIP Pionir, v plastični sod iztočil okrog 50 litrov goriva, vrednega okrog 3.000 tolarjev. Policisti so gorivo zasegli, saj so storilca dobili pri dejanju.

IZGINILO KOLO Z MOTORJEM - 23. oktobra je S. M. iz Grobelj zaradi okvare pustil kolo z motorjem na semišču v Šentjerneju. Ko se je zvečer vrnil, motorja, vrednega okrog 25 tisočakov, ni bilo več. Policisti so zmikavta, 20-letnega A. G. iz Šentjerneja, kmalu odkrili in kolo z motorjem vrnilo lastniku.

OB PLATIŠČA IN PNEVMATIKE - V noči na 28. oktober je neznan storilec v Šentjerneju z osebnega avtomobila odmontiral in ukradel 4 platišča ter 4 pnevmatike. Lastnika A. B. iz Šentjerneja je oškodoval za 35 tisočakov.

NASLI LE PRAZNO DENARNICO - 29. oktobra popoldan je neznan storilec v pisarni Zavoda za zdravstveno zavarovanje v Novem mestu ukradel iz ženske torbice denarnico, v kateri je imela M. S. iz Novega mesta devize in tolarje. Denarnico so potem našli pred zgradbo. Seveda je tat iz nje pobral ves denar v vrednosti 23.800 tolarjev. Policisti storilca še iščejo.

UKRADLA ŽENSKO BLUZO - C. R. iz Mirne Peči je 29. oktobra v trgovini Standard konfekcija v Novem mestu na ženskem oddelku ukradla žensko bluzo, jo skrila v torbo, vendar jo je prodajalka pri tatvini opazila in ji bluzo v vrednosti 4.620 tolarjev vzela.

POŽAR V UPRAVNI STAVBI RUDNIKA SENOVO

SENOVO - 29. oktobra je okrog pol petih jutraj prišlo do požara v kurilnici poslovne zgradbe Rudnika rjavega premoga na Senovem. Ob 3. uri jutraj je kurjač 36-letni Franc S., ki stanuje na podstrežju upravne stavbe, vstal z namenom, da očisti in zakuri centralno peč v kurilnici. Ko je prišel v kletne prostore, je takoj pri vohu v kurilnico, ki je bila zaprta s požarnimi vrati, opazil, da se iz skladišča, v katerem je bilo okrog 2 tona rjavega premoga in 3 kubične metre sekanih bukovih drv, močno kadi. Kurjač je takoj poklical gasilce. V požaru so zgorela vsa drva in premog v skladišču, v kurilnici pa je ogenj poškodoval peč in električno napeljava za krmiljenje peči. Iz skladišča se je ogenj razširil tudi v prostore, kjer je shranjen arhiv poslovanja podjetja. Zaradi visoke temperature v kurilnici in skladišču se je močno segrela tudi betonska plošča stropa, tako da se je vnel les, ki je služil kot polnilo na podu v poslovnem prostoru Rudnika, ki se nahaja nad kurilnico in skladiščem. Nastala škoda je ocenjena na okrog 2 milijona tolarjev, dokončna pa bo znana po sanaciji.

POBEGLEGA ZAPORNICA PRIJELI V ZAGREBU

KRŠKO - Na mejnem prehodu Obrežje so hrvaški obmejni organi sredi prejšnjega tedna našim policistom izročili 21-letnega Miroslava K. z Vrhničke, ki je pred kratkim pobegnil iz KPZ Dob, potem v Velenju vlomil v več avtomobilov in se z enim od vlomljenih avtomobilov tudi odpeljal na Hrvaško. Hrvaški policisti so ga prijeli v Zagrebu, ga zvečer odpeljali na mejo, naši policisti pa so ga odpeljali nazaj na Dob.

DEKLICI JE ZAPELJAL V GOZD

KRŠKO - Policisti so prejšnji teden privedli v novomeške zapore 23-letnega Franca V. iz Krškega, ki je osumljen spolnega napada na mlajšo osebo od štirinajst let. Osumljenec je junija z avtobusne postaje v Krškem odpeljal dve deklici, stari 11 in 14 let. Najprej ju je peljal na brestaniški grad na sok, nato pa v bližnji gozd, kjer ju je začel spolno nadlegovati. Krčan je osumljen, da je tudi od 17. februarja do 29. aprila večkrat spolno občeval z deklico, mlajšo od 14 let, čeprav je vedel, koliko je stara.

KRONIKA NESREČ

POVZROČITELJ NEZGODE IZGINIL - 25. oktobra ob 23. 15 je neznan voznik osebnega avtomobila Pontiac transport peljal ob Biča proti Poljanam. Pri Trebnjem je začel prehitevati golfa, ki ga je vozil 40-letni Jože Komar z Vrhničke. Ko je bil vzporedno z avtom, ki ga je vozil Komar, je iz nasprotne smeri pripeljal neznan voznik osebnega avta, zato je zaviral in se umikal nazaj na vozni pas, pri tem pa trčil v golfa. Komarjev avtomobil je obrnilo, začel je drseti po travnatem nasipu, nato pa se zaril v zemljo in prevrnil na streho. V nezgodi se je Komar tako hudo poškodoval, da je na kraju nezgode umrl. Policisti še iščejo povzročitelja nezgode.

PROTI VOZEČI AVTO - 28. oktobra ob 18. uri je 40-letni Stanislav Jaklič vozil osebni avto od Metlike proti Gradcu. V bližini Križeve vasi je v ovinku zapeljal na levo stran, tedaj pa je iz nasprotne smeri pripeljal z osebnim avtomobilom 28-letni Dean Štampohar iz Gradca in med vozili je prišlo do čelnega trčenja. Jakličev osebni avto se je po trčenju prevrnil na streho in drsel po cesti, kjer je trčil še v osebni avto 40-letnega Vladislava Dražumeriča iz Črnoljca, ki je pripeljal za Štampoharjem. V nezgodi se je Jaklič lažje poškodoval, njegov sopotnik, 43-letni Ivan Jaklič iz Metlike, pa huje. Lažje se je poškodoval še Dean Štampohar. Na vozilih je za okrog 400 tisoč tolarjev škode.

Za varnejšo in prijaznejšo mejo

Na meji s Hrvaško več kot 100 različnih poti - Kako zavarovati mejo? - V Posavju poskuša na mesec mejo ilegalno prestopiti okrog 350 ljudi - Mnenje Bojana Gričarja

KRŠKO - S tem ko smo postali smaostojna država, smo dobili tudi južno mejo in z njo vse probleme, ki sodijo na mejo. Z vojno v nekdanjih jugoslovanskih republikah je pritisk na mejo že od vsega njenega začetka velik, predvsem na njenem posavskem delu, ki spada pod nadzor krške UNZ. Na tem delu meje poskuša vsak mesec ilegalno prestopiti v Slovenijo okrog 350 ljudi, predvsem so to bosanski državljani. Mejni policisti so v prvih sedmih mesecih letos obravnavali na celotni slovenski meji s Hrvaško 1500 državljanov BiH. Na tej meji je več kot 100 različnih poti. Zavarovati takšno zeleno mejo ni lahka naloga.

Na območju krške UNZ imajo mednarodni in cestni mejni prehod na Obrežju ter cestni prehod Dobova in Bizeljško. Vse ostale ceste varujejo po načelu akcijskih pregledov. "Na pomoč občanov, ki bi najbolje varovali mejo, se ne moremo opreti, saj nimamo za to osnovnih pogojev - telefonov in cest. S svojim delom in prisotnostjo na meji povzročamo napetost med občani in policijo, saj policisti mnogokrat po nepotrebnem ustavljajo tudi naše ljudi," pravi šef urada načelnika na krški UNZ Bojan Gričar.

"Rešitev vidimo v tem, da bi poleg že obstoječih mejnih prehodov pos-

tavili še štiri dodatne mejne prehode za maloobmejni promet. Na te mejne prehode bi postavili policista takrat, ko je migracija na cestah - ko gre za prihod ali odhod v službo, poljska dela in ostalo. Policist bi opravljal tudi minimalne preventivne preglede, seveda pa ne carinskih del," razlaga Gričar. S tem bi bila naša meja prepuščajša. Vse ostale ceste bi morali zapreti po evropskem principu, ko kjuče dobijo le dvo lastniki, občasno pa bi na ta mesta prišla tudi kontrola, seveda glede na pojave zlorab. Če bi uredili obmejno infrastrukturo in postavili maloobmejni promet, bi potrebovali manj policistov, promet

● Za čas Jugoslavije je državno mejo varovala tudi vojska, sedaj s štiristo dodatnimi ljudmi varujejo severno in južno mejo le policisti, poleg tega so tudi razmere na meji zaradi vojne na Balkanu veliko težje. Na območju brežiške meje je za delo na meji angažiranih 64 policistov. "Delo na meji ni prijetno, vendar, če ne bo vzdržala južna meja, bo to postala severna meja, mi pa bomo ostali na Balkanu," pravi Gričar. Na tem delu južne meje je pritisk beguncev večji kot drugje, ker grejo skozi te kraje osrednje ceste in železnica, ki vodijo iz Balkana v Evropo. S sprejetjem mejnega sporazuma s Hrvaško bi dosegli tisto, kar sedaj trpi, to je pretek blaga, ljudi, denarja.

pa bi potekal normalno, neobremenjujoče.

J. DORNJŽ

Policija naj poostri nadzor prometa

Pobuda sevnjske vlade

SEVNICA - Ko je sevnjski izvršni svet razpravljal o prometni varnosti v občini, je ugotovil, da prihaja v Sevnico do vedno večjega števila hušjih prometnih nesreč. Povzročitelji so pogosto posamezniki - znani občanom in verjetno tudi sevnjski policijski postaji - ki iz oblastnosti, nasilja in pod vplivom alkohola s prehitro vožnjo tudi smrtno ogrožajo krajane. Lastniki gostinskih lokalov bi morali spoštovati odpiralni čas ter prepoved točenja alkoholnih pijač vinjenim in mladoletnim osebam. Predvsem ob koncu tedna in ponoči pa je premalo čutili prisotnost policije, ki bi morala pozorneje spremljati stanje v gostinskih lokalih in kasneje na cestah, meni sevnjska vlada. V pismu komandirju Policijske postaje Sevnica Andreju Bobeku pa tukajšnji izvršni svet podpira njegova prizadevanja za kadrovsko okrepitev sevnjske policije s starejšimi in bolj izkušenimi policisti.

P. P.

SMRT PEŠČA

KOČEVJE - 26. oktobra okoli 19. ure je prišlo do hude prometne nesreče na magistralni cesti med Livoldom in Kočevju, v kateri se je smrtno ponesrečil 60-letni Jože Sercer iz Dolge vasi. Sercer je šel pravilno po robu vozišča po svoji levi strani. Iz Livolda proti Kočevju pa je peljal z golfom 32-letni Viljem Klarič iz okolice Kočevja, vendar preblizu desnege roba ceste, zato je zadel pešca, da ga je vrglo na avto, nato pa je padel na cesto 16 m od kraja nesreče in obležal mrtev.

POGIN VIDRE

KOČEVJE - Pred kratkim (točnega datuma nismo zvedeli, ker na policijski postaji nimajo uradnih podatkov o tem) je bila povožena kapitalna vidra, ki je merila kar 125 cm. Nesreča se je zgodila na magistralni cesti Kočevje - Brod na Kolpi v Štalcerparku, to je kakih 5 km od Kočevja in 25 km od Kolpe. Ta podatek je pomemben zato, ker naravovarstveniki niso dali soglasja za gradnjo ceste po slovenski strani Kolpe in kot vzhod med drugim navedli, da tam prebivajo vidre (te so zanje očito pomembnejše kot ljudje, ki cesto potrebujejo). Zeleni med drugim trdijo, da je človek največja nevarnost za naravo in torej tudi za vidre. P. C.

ZARADI OTROŠKE IGRE ZGOREL HLEV

BRUNA VAS - 25. oktobra nekaj po 16. uri popoldan je prišlo v Bruni vasi do požara na hlevu. Zgorelo je ostrežje in seno. Ugotovili so, da je nastal požar zaradi otroške igre z vžigalicami. Požar so pogasili gasilci, škoda pa znaša po nestrokovni oceni 350.000 tolarjev.

Opeharjeni pri lastninjenju?

Se bodo po nedavno oklicanemu stečaju krmeljske Metalne in ko se se še prej v podobni koži znašli kovinarji Tehnoloških sistemov Sevnica, tudi delavci sevniškega podjetja za predelavo in promet z lesom Žaga morali soočiti z grozno, da bodo slej ko prej ostali na cesti? 52 delavcev Žage je prepričanih, da nad njimi visi Damoklejev meč, ko zaradi nenavadnih postopkov in poskusov lastninjenja Žage, lahko ostanejo še brez tiste skorje črnega kruha, ki jim je doslej zagotavljala vsaj preživetje.

Kot pravi Ernest Šumej, predsednik sindikata 22 delavcev decimirnice Žage, za katero se številnim cedijo slinje, že dva meseca niso dobili plače, decembra pa le 30-odstotno plačo. Šumej, ki dela na Žagi 21 let, pravi, da ima sicer okrog 30.000 tolarjev plače in da je to med "boljšimi" plačami v podjetju. Kako lahko preživijo družine, kjer zasluži le eden od zakoncev okrog 25.000 tolarjev mesečno, je že drugo vprašanje. Medtem naj bi si gozdarji po Šumejevih besedah delili mastne plače, z različnimi materialnimi stroški, dnevniciami in kilometrinami tudi okrog 400 tisočakov. V takem položaju je podjetje po mnenju delavcev zato, ker jim njihov dvetretjinski lastnik Gozdno gospodarstvo Brežice, TOK Gozdarstvo Sevnica ne dobavlja več lesa (nazadnje so ga dobili v prvi polovici junija). Če ne bi po besedah direktorja Žage inž. Slavka Zakška na novo oživili odkupne službe, ki so jo morali po sklepu upravnega odbora Žage razpustiti, bi ne bila proizvodnja že nekaj časa niti polovično zasledena. Prejšnjo sredo (27. oktobra) pa delavci niso imeli več vzeti v roke nič pametnega, zato so, ker ni bilo več surovine, vsi ostali doma. Zakšek pravi, da so izgubo vsak mesec povečevali za dobra 2 milijona tolarjev.

Mimo veljavnega statuta

Upravni odbor vodstvu Žage ni dovolil organizirati lastnega odkupa surovin iz območij v neposredni bližini podjetja, kar bi bilo ceneje zaradi manjših prevoznih stroškov, ampak je zahteval, naj poteka celoten odkup gozdnih sortimentov preko GG TOK Gozdarstvo Sevnica. Na Žagi zatrjujejo, da dobave niso bile redne in da so jih gozdarji spomladni zasuli z drobnimi, manj kakovostno hlodovino, zadnjič pa so pripeljali les v prvi dekadi junija. Žaga je brez surovin v vse večji agoniji. Najbolj pa je zaposlene v Žagi pogrelo, ko so zvedeli, da je predsednik skupščine Ludvik Grilc odtujil njihov žig in dosegel, da so opravili vpis v zemljiško knjigo mimo veljavnega statuta in akta o ustanovitvi podjetja. Na temeljnem sodišču v Novem mestu so ob registraciji vpisali novega ustanovitelja sevniške Žage - GG Brežice TOK Gozdarstvo Sevnica, n. sub.o., kar je razvidno iz objave v Uradnem listu 24. septembra. Na Žagi so prepričani, da je oškodovana družbena lastnina in z njo vsi delavci, zato so na zboru, 4. oktobra upravnemu odboru, ki ga vodi Dušan Perko, in skupščini podjetja izrekli nezaupnico.

Direktor GG TOK Gozdarstvo inž. Jože Guštin ni hotel obširno komentirati konflikta. Povedal je le, da jim je Žaga, ki so jo kupili za 600.000 mark (tretjina Žage je last delavcev), dolžna okrog 23 milijonov tolarjev in da bi bilo bolje, če bi na Žagi vsaj nekaj delali, čeravno uslužnostni razrez lesa ne bi zagotavljala dela vsem dosedanjim delavcem. Poudaril pa je, da ne morejo "na lepe oči" dobavljati surovin, dokler ne bo znano, kako in kdaj bo poravnana vse večji dolg. Pojasnil je še, da že vsa leta les dobavljajo pač takrat, ko ga kmetje prodajo, in torej ne gre za nikakršno hudobijo oz. nagajanje Žagi.

Delavci Žage so se od 1. oktobra 1973 odpovedovali zaslužku za boljši jutrišnji dan, ko so ustvarjali in investirali v lupilno linijo, decimirnico, širokolistno tračno žago, kuhinjo, mehanično delavnico, brusilnico; asfaltirali so skladišče žaganega lesa, vzdrževali objekte in drugo. Gozdarjem zlasti zamerijo, ker se zdaj skrivajo pod krinko, češ da so si sami skrojili usodo 9. januarja 1990 z referendumom o združitvi v GG Brežice tozd Gozdarstvo Brežice. Na zboru delavcev Žage, ki ga je decembra 1989 sklical takratni glavni direktor GG inž. Vinko Šeško, je ta, po besedah Šumeja, grozil, da bo zaustavljena dobava surovin Žagi, dok-

ler ne bodo njeni delavci izglasovali pozitivnega rezultata na referendumu.

Se pripravljani na žrtve, a ne za "gospode"

Delavci sevniške Žage so prepričani, da so se vodilni delavci GG Brežice, ko so v začetku 1991 iskali izhod iz težav GG, odločili ustanoviti novo podjetje Žaga, d.o.o., da bi se izognili reševanju presežnih delavcev na Žagi. Edini namen gozdarjev naj bi bil, po prepričanju kolektiva Žage, da bi obdržali premoženje. GG Brežice želi imeti seveda še sedaj glavno besedo pri odločanju o dobičku, ni pa imelo nobenega poslušala za težave, ki pestijo Žago že od ustanovitve. Nadalje na Žagi očitajo gozdarjem, da so si prilastili pravico preimenovali upravni odbor podjetja, v katerem imajo podobno kot v skupščini večino delavci TOK Gozdarstvo. Tudi predsednika prihajata iz tega kolektiva. Upravni odbor je diktiral vodstvu Žage, kako naj gospodari. Taisti upravni odbor je sklenil, naj vodstvo Žage naredi sanacijski program, da bi reprogramirali izgube, ki se vlečejo zadnji dve leti, in ko je 18. avgusta vodstvo prišlo s tem na plan, je GG TOK Gozdarstvo 1. septembra pripravilo svoj program obveznosti Žage. Pri tem so upoštevali tudi obresti (teh je že

za okrog 9 milijonov tolarjev), čeravno je upravni odbor sklenil, da se obresti ne obračunavajo, pripovedujeta direktor Žage Zakšek in računovodkinja Žage Marina Božič, ki je tudi v upravnem odboru.

Delavci zagotavljajo, da so se še pripravljani žrtvovati, se odpovedovati svojim dohodkom po kolektivni pogodbi za svoj jutri, ne pa za prihodnost "gospodov" novodobnih podjetnikov, ki so prišli do premoženja na nepošten ali vsaj sila sumljiv način. Od 1. decembra 1990 do konca lanskega leta so bili delavci sevniške Žage prikrajšani pri osebnih dohodkih, glede na kolektivno pogodbo, za dobrih 23 milijonov tolarjev, s pripadajočimi bančnimi obrestmi pa za skupaj 38 milijonov tolarjev. Delavci zahtevajo revizijo lastninjenja in prodaje Žage brez vednosti zaposlenih in prepovedujejo sleherni vmešavanje GG Brežice in GG TOK Gozdarstvo Sevnica v odločanje o nadaljnji usodi Žage do izvedbe in zaključka revizijskega postopka. Predsednik sindikata Žage Albin Kolman pravi, da so o svojih zagatah in zahtevah, naj jim pomagajo v boju zoper "divje" lastninjenje obvestili več naslovov, med drugim tudi predsednika slovenske vlade, odzval pa se je le sindikat.

Nekoliko drugačno luč meče na razmere nepreklicni odstop iz članstva v upravnem odboru Žage, d.o.o., ki ga je podal Jože Kovač, sicer zaposlen kot sekretar sekretariata za gospodarstvo pri sevniški občini. Kovač je prepričan, da v nastalem položaju lastnina sama po sebi nikomur ne prinaša nobenega zaslužka, zato mu je nerazumljivo, da zaradi lastninskih ambicij drvi navzdol celotno podjetje. V primeru, če bi se tako ravnanje nadaljevalo, bi po Kovačem mnenju lahko Žaga zaključila s poslovanjem in se ne bi lastnina v skladu s sprejeto zakonodajo, ampak bi to opravilo sodišče v stečajnem postopku. Minister Kovač pa je še pretekli četrtek poudaril, da stečaj Žage ni potreben in da se njena sanacija, glede na dejavnost in razmere na trgu, uspešno izve-

Albin Kolman

FOTO: P. PERC

šport in trg

Bo agencija pokopala športno zvezo?

Z ustanovitvijo javnega zavoda Agencije za šport bo občina imela boljši nadzor nad porabo denarja ter bo tudi v športno organizacijo uvedla tržne zakonitosti.

Država in politika na eni strani in šport na drugi strani sta že od nekdaj tesno povezani in v veliki medsebojni odvisnosti. Država šport potrebuje predvsem zaradi lastne promocije v tujini in tudi doma, saj športni uspeh daje narodu občutek pomembnosti in uspešnosti. Zato je država vedno del denarja, ki se je zbiral v proračunu, namenila športu in ga tako postavila v položaj odvisnosti.

Po drugi svetovni vojni je skrb za razvoj športa in vodenje politike v njem prevzel Partizan, ki je bil neke vrste naslednik Sokola in je v svojih vrstah združeval skoraj vse športne panoge. Ker se je število različnih športov, ki so delovali v okviru Partizana, stalno večalo, Partizan ni mogel več skrbeti za vse, poleg tega se je v šestdesetih letih začel vse bolj usmerjati v orodno telovadbo in v organizacijo množičnih "športno-političnih" manifestacij, se je v sedemdesetih letih v Novem mestu tako kot drugje v državi športna politika preselila v Športno društvo Novo mesto, ki je vključevalo več nosilnih športnih panog. Delo športnih organizacij je v tistih časih slonelo na plečih prostovoljcev, iz občinskega proračuna pa je šel denar predvsem za gradnjo in vzdrževanje objektov.

Športno društvo se je preoblikovalo v občinsko zvezo za telesno kulturo in kasneje v zvezo telosnokulturnih organizacij. S pojavom samoupravnih interesnih skupnosti se je vzporedno s ZTKO-jem pojavila še telesnokulturna skupnost kot državna birokratična služba, ki je zastopala interese športa v odnosu do upravnih organov občine in proračuna. ZTKO je takrat

vseeno obdržala pomembno vlogo, saj je bila njena osnovna funkcija delitev proračunskega denarja, ki ga je bilo tiste čase dovolj za vse, in skrb za objekte. Obenem je bila ZTKO krovna organizacija vseh športnih klubov in društev in je imela tudi sama status društva.

Z ukinitvijo SIS-ov je del pristojnosti telesnokulturne skupnosti prešel v roke upravnih organov oziroma sekretarijata za družbene dejavnosti. ZTKO pa se je preimenovala v športno zvezo, ki pa je počasi začela izgubljati svoj pomen. Športna zveza je imela vse bolj zvezane roke pri razporejanju denarja. Proračunska sredstva, namenjena športu, so klubi in društva dobivali neposredno v obliki dotacij, drugi del denarja pa se je porabil za upravljanje in vzdrževanje športnih objektov. Ker športne organizacije niso plačevale najemnine objektov, ki jih je upravljala športna zveza, ta del njihove porabe ni bil nikoli realno ovrednoten, ob tem pa so bili tisti, ki niso uporabljali teh objektov, prikrajšani za posredno financiranje.

Da bi država oziroma občina dobila boljši nadzor nad porabo denarja na športnem področju in da bi denar za dejavnost športnih organizacij delila neposredno na osnovi predlaganih programov dela in pogodb, ki bodo klube in društva zavezovala k izpolnitvi načrtovanih rezultatov, je izvajalske funkcije v športu s športnih zvez prenesla na javne zavode, športnim zvezam, ki so neke vrste nadružbene organizacije in imajo tudi same statusa društva, pa ostaja samo še politična vloga v športu in bodo obstale le v primeru, če bodo društva imela

FOTO: I. VIDMAR

potrebo po organizaciji, ki jim pravzaprav ne more dati ničesar več, kar so od nje dobivali do sedaj. Denar namreč. Glede na to, da denarja ne bodo imele, ravno tako ne bodo imele več s čim upravljati in bodo slej ko prej odmrle.

Javni zavod, ki prevzema skoraj vse funkcije športne zveze, je v novomeški občini Agencija za šport Novo mesto, ki je bila ustanovljena z odlokom Skupščine občine Novo mesto 18. februarja letos in postopoma že prevzema vse svoje funkcije. Poglavitni razlog za novo organiziranost na področju športa je racionalizacija sredstev in neposreden nadzor nad financiranjem in izvajanjem športnih programov. S tem se na športnem področju končuje obdobje precejšnje anarhičnosti, ko se ni vedelo, koliko kdo zasluži, koliko kdo dobi in koliko kdo za to plača. Agencija za šport je javni športni zavod, katerega osnovne dejavnosti so: upravljanje in vzdrževanje športnih objektov, ki jih bodo klubom in društvom dajali v najem, izvajanje športno rekreativnih aktivnosti v okviru nacionalnega programa športa, načrtovanje razvoja športa v občini in strokovno delo v športu, organizacija športnih in drugih prirediteljskih in drugih dejavnosti, ki jih agencija upravlja, ter vzpodbujanje in organizacija športne rekreacije v občini.

IGOR VIDMAR

izročila

DAN MRTVIH

Po starem običaju ljudje že kak teden pred "vsemi svetimi" na pokopališču urejujejo grobove in se pripravljajo na dan, ko se spominjajo rajnih svojcev. Misel na rajne oživi popoldne. Najprej jim je posvečena maša v cerkvi, sledi procesija z blagoslovom grobov, med katero prizigajo sveče. Po končanem obredu na pokopališču se sorodniki zberejo na svojih nekdanjih domovih ob bolj ali manj bogati gostiji in s pogovori o življenju rajnkih okrepijo vezi z njimi. Ta vez se ohranja v spominu, saj pravijo, da, dokler prizigaš sveče in misliš na rajnega, je ta še med nami.

Včasih, mogoče je ponekod še danes, je bilo v navadi, da so po končani gostiji na praznično pogrnjeni mizi čez noč pustili kozarec vina in kos kruha za duše rajnih, ki se po ljudskem verovanju na ta dan vračajo na svoje domove.

Izvor tega prastarega verovanja, ki je dobilo svoj odsev v šegah in navadah tega dne, je treba iskati v človekovemu občutenju smrti. Smrt je največja skrivnost, ki v trenutku poruši bivanje. Strah pred telesno minljivostjo je človek premostil z vero v posmrtno življenje. Ta predstavlja temelj in jedro sleherne religije.

Verovanje, da se človek s smrtjo vključuje v "drugi svet", kjer se njegovo življenje nadaljuje v duhovni obliki, je človeka pomirilo in zasužnjevalo hkrati. Mrtvih so se bali in jih obenem spoštovali. Duhovi prednikov živčim lahko pomagajo in svetujejo, saj so lastniki življenjske sile in blagostanja. Njihova pomoč ni zastoj. Zanjo zahtevajo ustrezno plačilo - darove, sicer se maščujejo.

Praznik mrtvih je tudi praznik živih; kot smo mi odvisni od prednikov, so oni odvisni od nas, in s tem je sklenjen oplajajoči krogotok življenja in smrti. To pogansko izročilo je dobilo tudi krščansko preobliko. Dan mrtvih je posvečen vsem rajnim dušam, ki v vicaš še čakajo na svoje zveličanje. Sam Jezus tega dne spuša duše iz vic, duše pa se zanašajo na pomoč živih, da jih bo njihova molitev in pobožna misel odrešila ravno to noč, v zameno pa bodo pustile svoj blagoslov. Odtod izvira šega o pogostitvi rajnih duš. Nekdaj so gospodinje na tan dnu obdarovale otroke in berače s kruhki, ki so jih v različnih krajih Slovenije različno imenovali. V Kostanjevici na Krki so jim rekli prešca. Vsak v družini je dobil po eno prešco, v zahvalo za dar pa so morali moliti za zveličanje duš rajnih.

Ker je smrt razumljena kot izločitev iz normalnega človeškega bivanja, ponekod med mrtve prištevajo tudi tujce in berače. Sledi takšnega verovanja so med nami še prisotne, čeprav v našem nezavednem. Obdarovanje beračev s kruhki lahko razumemo kot obdarovanje prednikov. Danes omenjena šega, verjetno tudi zaradi višje življenjske ravni, ni več živa.

Duše se vračajo in, kot smo že rekli, zahtevajo darove. Po izprisanem verovanju informatorka iz Skopje pri Krški vasi jim moramo posvetiti molitve še teden dni po dnevu mrtvih. Na dan mrtvih se ne smejo opravljati nobena dela.

IRENA ROŽMAN

Drugoval je s Cankarjem

Spomini na slovenskega pisatelja Ivana Cankarja, kot jih je pred več leti pripovedoval zdaj že pokojni Henrik Sbil iz Mokronoga.

Ko sem bil pred petindvajsetimi leti župnik v Trzišču, sem šel večkrat v Mokronog in na Žalostno goro. Nekdo mi je svetoval, naj v Mokronogu obiščem zanimivega moža. To je bil enaindesetletni Henrik Sbil. Njegova hišica je stala nad Mokronogom, tik ob cestnem ovinku. Potrkal sem in vstopil. Prav tedaj je mimo peljal težko naložen kamion in postelja, na kateri je Henrik ležal, se je stresala. Moža sem našel slabe volje. V roki je držal pismo. Rekel je, da ga je dobil od "socialnega".

"Kaj sta upokojenec?" sem ga vprašal. "Da, upokojenec brez pokojnine. Nešteto vlog sem že naredil za priznanje pokojnine, pa nič."

Potem sem ga povprašal, ali je res drugoval z Ivanom Cankarjem. Tedaj se mu je obraz spremenil. Pozabil je na slabo voljo. Pismo je odložil na nočno omarico. Razživel se je in začel pripovedovati: "Prvič sem se srečal z Ivanom v začetku prve svetovne vojne, ko mi je bilo šestnajst let. Bil sem djak preporodovec. Prišel sem v kavarnok Zalazniku na Starem trgu v Ljubljani. Bilo je neke sobote popoldne. Cankar

je bil tedaj že priznan pisatelj, ki smo ga mladi oboževali. Prislunil sem njegovemu pogovoru z Ivanom Endlicherjem. Ivan je večkrat omenjal besedi bratstvo in svoboda.

Jeseni leta 1914 smo se začeli sestajati po raznih ljubljanskih gostilnah. Nekega dne sem bil skupaj z Julijem Betetom v gostilni blizu šentjakobske cerkve Pri Lozarju. Prav tedaj je vstopil Cankar. Ko je videl pri meni violino, me je prosil, naj zaigram. Ustregel sem mu. Pozorno me je gledal in poslušal. Ponovno me je prosil, naj igram. Ko sem končal, mi je rekel, da mi bo za plačilo nekaj veselega povedal. Približal se mi je in mi na uho zaupno skrivnostno povedal: "Veš, avstroogrška monarhija bo prej ali slej razpadla."

V letih 1916 do 1918 smo se redno shajali v hotelu Štrukelj. V naši družbi so bili: Ivan Cankar, Julij Betetto, pisatelj Ivan Tavčar, Rihard Jakopič, Hinko Smrekar in jaz. Če je le mogel, se nam je pridružil tudi Franc Finžgar. Ker smo imeli kozarčke pred seboj, so se nam kmalu razvezali jeziki in smo razdrli marsikakšno veselo... Prekinil sem ga in ga vprašal, kaj mu je o

Ivanu Cankarju najbolj ostalo v spominu.

Nasmehnil se je, malo pomislil in odgovoril: "Marsikaj. Vsega vam ne bom povedal, nekaj pa lahko. Cankarja se spominjam kot človeka, ki je zelo cenil duhovite šale. Bil je namreč duhovit satirik. V duhovitosti nas je vse presegal. Večkrat smo morali tuhtati njegove besede in premišljevat, kaj je hotel sšalo povedati. Kadar je bil razpoložen, smo se ob njegovih dovptih do solz nasmejali.

Pretep zaradi slovenščine

Zbirali smo se tudi v kavarni Union in v gostilni Pri fajmoštru. Prav v tej gostilni smo bili zbrani leta 1917, dobro leto pred Ivanovo smrtjo. Bili smo veselo razpoloženi, ko je nenadoma vstopil avstrijski oberlajtnant. Vedeli smo, da je bil slovenski učitelj. Po nemško je pozdravil: Guten Abend. Ivan Cankar ga je pomilovalno pogledal in mu rekel: "Ali ne znaš slovensko, saj si sin slovenske matere?"

V gostilni je nastalo napeto ozračje. Razdelili smo se v dva tabora. Potegnil sem z Ivanom. Začel se je prepri in pretep. Naju z Ivanom so porinili skozi vrata, ker so bili v premoči.

Ivan je nosil črno pelerino s kapuco. Med prerivanjem mu jo je nekdo odtrgal in jo vrpel po tleh. Natakarija, ki je Cankarja zelo spoštovala, mu je kapuco naslednji dan vrnila.

V hotelu Union sva z Ivanom večkrat prenočevala. Spominjam se, kako mi jo je nekega jutra zagodel. Pred spanjem sva zvečer postavila vsak svoje čevlje ven na hodnik. Jaz sem nosil čevlje številka 43, on pa št. 40. Zjutraj je precej zgodaj vstal, ko sem jaz v svoji sobi še spal. Ne vem, ali je čevlje zamenjal po pomoti ali nalašč. Ko sem šel na hodnik po čevlje, sem takoj opazil, kaj je naredil. Nekaj časa sem bos hodil

sem in tja, se jezil in robantil, potem sem stlačil noge v njegove tri številke manjše pošvedrane škarpete. Vse prste sem imel zvite. Počasi sem pristorkljal v kavarno. Tam sta že sedela Cankar in Rihard Jakopič in se mi iz srca smejala. Vsi v kavarni so se smejali, ko sva zamenjavala čevlje. Dobre volje smo vsi postali, ko je natakarija Pavel Majnik prinesel na mizo zajtrk.

Ni maral kvantanja

Cankar je bil glede hrane zelo skromen. Večkrat smo ga morali siliti, da se je jedi dotaknil. Vedeli smo, da ima rad govejo juho in govedino s hrenom. Najraje je hodil na kosilov Hotel Štrukelj, kjer mu je stregla prijazna natakarija iz Mokronoga.

Naj omenim, da je bil pisatelj Ivan Cankar dostojen in pošten človek, vreden vsega spoštovanja. Če sem začel kvantati ali preklinjati, me je vedno opozoril in rekel, naj neham. Pa ne le mene, tudi druge je opozarjal, kadar so kleli ali izgovarjali neprimerne besede. Z odrezavo besedo je tako govorjenje prekinil.

Naj še povem, da je bil Ivan veren. Tako ga je namreč vzgajala njegova verna mati. Rad se je pohvalil, da je bil mladih letih ministrant in da je rad stregel duhovniku pri maši. Zaupal je tudi, da je narisal podobo Matere božje in jo nesel na Brezje v božjepotno cerkev, ker je neko deklo z Vrhniko na priprošnje Matere božje čudežno ozdravela. Mislim, da mora biti ta njegova slika še sedaj na Brezjah...

Henrik Sbil mi je še veliko pripovedoval. Videl sem, da živi iz spominov. Kar zasmililo se mi je, ko sem videl, da nima leve noge in da ima prst na rokah vse zvito od revme.

Med najinim pogovorom je tu in tam postal otožen. Sam pri sebi je zašepetal: "Lepo je bilo, ko smo bili mladi. Z Ivanom

Cankarjem sva ga velikokrat skupaj pila..."

Med njegovim zanimivim pripovedovanjem sem se oziral po stenah skromnega stanovanja. Imel je predsobo, spalnico, kuhinjo in delovno sobo, vse v enem samem prostoru. Vse stene so bile prekrite s slikami, večimi in manjšimi različnejših motivov.

Opazil je mojo radovednost. "Vse to, kar vidiš, sem naslikal sam. Vse te akvarele sem ustvaril po svoji posebni metodi."

Na omari sem zagledal violino. Tudi to je takoj opazil. "Najhuje mi je, ker ne morem več igrati. Revma mi je zvila prste. Tako se včasih jezim, včasih obujam spomine in životarim..."

Spet je postal njegov obraz otožen in potrj kot tedaj, ko sem vstopil. V tem se je hišica stresla. Mimo je peljal kamion. Prav poleg hiše gre cesta. Zaradi prometa je bil občasno tak hrušč, da sva morala pogovor prekiniti.

"Jezim se, ker nimam pokojnine. Nimam pravega stanovanja pa še invalid sem. Odrezali so mi nogo. Bolan sem, zapuščen. Predolgo sem že zaposlen s prošnjami za pokojnino."

Tolažil sem ga. Poslušal me je. Zahvalil se mi je za obisk.

Ko sem te dni slučajno našel v knjigi zapiske o mojem obisku pri znanem Mokronožanu Henriku Sbilu, sem živo mislil nanj. Odšel je za Ivanom, Betetom, Finžgarjem, Jakopičem. Končano je njegovo trpljenje, nič več ne trpi krivic in bolečin. Kakor sem mu takrat, ob svojem odhodu obljubil, ko sem mu v slovo podal roko, se ga bom sedaj spet večkrat spomnil v molitvi. Spomnil se bom tudi njegovih tedanjih prijateljev: Cankarja, Jakopiča, Smrekarja, Tavčarja, Finžgarja.

MIRKO ŽERJAV

naše korenine

Kmečko kovaštvo je povozil čas

Leta 1871 se je v Podgorju pri Pišecah, na vzhodnih obronkih brežiške občine rodil Mihael Podgoršek. V Planini pri Sevnici se je izučil za kovača. Potrebne izkušnje za svoj poklic je dobil pri vojaki v Cetinju, tako da mu ni bilo treba po svetu. Mladi kovači so namreč kot "vanderpurši" morali obiskovati kovačije na večjih kmetijah in opravljati kovaška dela. Kmetje so jim na koncu v knjižico vpisali, kaj in kako so delali.

Mihael je začetnik kovaške tradicije v Podgorškovi družini, ki se je ohranila celo stoletje. Tudi njegova dva sinova sta se oprijela tega poklica: Mihael je bil kovač v Šentjerneju, Alojz pa je kupil staro hišo v Pišecah, kjer je še danes kovačija Podgoršek. Alojz je bil kovač celih osemdeset let, saj je še tik pred smrtjo pri petindevetdesetih letih marsikaj naredil. Znal je popravljati vse vrste reči, od kuhinjskih loncev in škropilnic do ur: stenskih, žepnih in tistih na cerkvenih zvonikih.

Milan Podgoršek je prevzel kovaško obrt na svojem domu leta 1965. Pred tem je kot kovač delal vzdrževalna dela v trboveljski cementarni in v globoškem rudniku. Kovaško delo opravlja zdaj že okroglih 50 let. Podgorškova kovačija je bila ves čas prava kmečka kovačija. Niso nabavljali novih strojev in niso se preusmerjali v kovinsko galanterijo, da bi lažje preživel. Stara obrt jim je dajala dovolj dela. Milan se s posebnim veseljem spominja obdobja, ko je izdelal kakih 700 vozov in so ga poznali naročniki daleč okrog. Njegovi izdelki so pogosto romali v hrvaško Zagorje, nekateri pa tudi vse do tja do Splita, saj se je dober glas slišal daleč. Predvsem je mojster Podgoršek vedno držal besedo. Okrog cene se ni prekal, postavil jo je in se je potem tudi držal. Delal je za številna domača podjetja: cestno, za gozdarje, Slovin. Sam je izučil le dva vajenca, ker je stara kovaška obrt vse bolj izginevala. Pred štirimi leti, ko je dopolnil šest križev, je zaprl obrt. Naslednika kovačija nima, a četudi bi ga imela, se ne bi mogla preživeti s tradicionalnim kmečkim kovaštvom. "Če se ne bi upokojil, bi se morali preusmeriti v kako drugo vejo kovaštva. Tudi v Pišecah danes ni več konj, da bi jih podkovali, in skoraj ni več vozov." Milan Podgoršek v svoji delavnici še vedno popravlja in izdelka kaj malega. Naročil ima ravno dovolj, da mu nikoli ni dolgčas. Tudi domačini tam okoli imajo

danes doma vsakovrstnih strojev in kovinske izdelke popravljajo kar sami. Poleg tega ne manjka mladih ljudi, ki so se naučili delati s kovino in nudijo svoje usluge vaščanom.

Zanimivo je, da so Podgorškovi imeli spoštovanje za stare in na videz že preživete predmete. V sto letih družinskega kovaštva se je veliko spremenilo. Na začetku je kovač potreboval obilo znanja in izkušenj ter nekaj skromnega orodja: kladivo, meh in še kako malenkost. Počasi je razvoj prinašal novosti tudi v to obrt, največ se je spremenilo z elektriko. Podgorškovi so jo dobili leta 1941, a zatem še dolgo niso imeli ustreznih pripomočkov, da bi jo lahko s pridom izkoristili. Kljub vsemu je nova tehnologija vztrajno prodirala tudi v kovaške delavnice.

Danes je le še malo kovačij, kakršna je bila Podgorškova. Tudi če so, je delo na njih drugačno, kot je bilo nekoč. Milanu Podgorškemu se je zdelo škoda, da bi nekdanje življenje utonilo v pozabo, bal se je, da bo čas minil, da se bodo stari predmeti porazgubili in bodo ljudje pozabili. Zato je ob stoletnici družinske kovaške tradicije sklenil odpreti kovaški muzej. Uradno je bil

odprt pretekli torek. V njem si je mogoče ogledati, kako in s kakim orodjem so kovači nekdanj delali ter kaj vse je znala izdelati kovaška roka tudi z najbolj preprostim orodjem.

Kovaški muzej je nastajal več let, zdaj pa je v stari delavnici končno vse na svojem mestu: kovaško orodje in izdelki. Med njimi tudi marsikateri tak, za katerega današnji obiskovalec niti približno ne more vedeti, čemu je služil. Zato je tam mojster Podgoršek, ki rad razkrije, čemu so služili razstavljeni predmeti in tudi pokaže, kako kuje kovač. Posebna prednost kovaškega muzeja v Pišecah je v tem, da staro kovaško delavnico samo vrata ločijo od novejše, kar obiskovalcu omogoči neposredno primerjavo.

Etnologinja Posavskega muzeja Ivanka Počkar je kovaču Podgorškemu pomagala z nasveti, da bi razstavljeni predmeti našli najprimernejše mesto v zbirki. V kovaški muzej je vabi lična tabla ob cesti od Pišec proti Bizeljskemu. Podgoršek pove, da so ga v delavnici že doslej redno obiskovali učenci domače osnovne šole, dvakrat pa so prišli tudi otroci iz Brezic. K obisku je povabil še ostale šole v občini. "Skupinam tudi pokažem, kako delajo kovači. Ravno zdaj razmišljam, kateri izdelek naj izberem, da bi bil hitro narejen, zanimiv in bi hkrati ob njegovem izdelovanju otroci videli čimveč postopkov pri delu kovača," pravi.

Povezal se je tudi z Občinsko turistično zvezo, saj so Pišce že zdaj priljubljena izletniška točka, če pa bi slovenski turizem izbral pravo pot, bi znale privabiti še več obiskovalcev. Pišce že imajo vinsko cesto, ki vodi po gričih, poraslimi z vinsko trto, ogleda vredno vaško cerkev s številnimi podružnicami, pišečki grad s parkom in stari mlin ob izviru Gabrnice. Pišečani so že doslej toplo sprejemali popotnike in jim rade volje pokazali svoja bogastva. Zdjaj se jim pridružuje še muzej kovaštva kot spomin na obrt, ki izginja, ter spomin na preteklost, ki jo moramo poznati in spoštovati, če hočemo razumeti sedanost. BREDA DUŠIČ-GORNIK

na kraju samem

Beneti ali Veneti?

Benete - vas z domišljijo budečim imenom je zvalila našega novinarja na obisk, še prej pa je odšel na kratek Izlet v zgodovinopisje

Že desetletje in več me je vabil smerokaz ob novi cesti med Podklancem v ribniški občini in Runarskim v cerkniški občini, naj obiščem vasio Benete, ki leži kak kilometer od ceste. Takrat, ne vem že katerega leta so preusmerili promet z nevarnega klanca Boncar, po novi cesti. Cesto sta odprla cerkniški in ribniški župan tako, da sta prežagala mlaj, ki so ga za to priložnost postavili preko ceste. V svečanem govoru je takratni ribniški župan med drugim dejal, da je prav tam neke potekal rimski limes, se pravi utrjeni zid, ki je branil dostop barbarom na ozemlje Rimljanov.

Pred okoli 100 leti je Dragutin Hirc (1853 - 1921), zagrebški botanik in naravoslovec, ki je napisal okoli 1000 del, v svoji knjigi Gorski kotar zapisal med drugim, da je še okoli 100 let pred njim obiskal te kraje Baltazar Hacquet (1739 - 1815), francoski naravoslovec in kirurg, profesor, pionir planinstva med Slovenci. Ko je prišel v Prezid, je hotel zvedeti, odkod kraju ime. Našel je ostanke debelega zidu, ki je nekdanj zapiral prehode v gorah. Gre za ostanke zidu, ki se je vlekel od Reke vzdolž Rečine na Jelenje proti Klani v Istri in od tam potekal do Prezida in naprej na Kranjsko do Nanosa - torej tudi neke pri Boncarju. Ime kraja Prezid pride od tega, ker je bilo to naselje pred zidom, rimskim, seveda. Hirc nadaljuje, da nekateri misljo, da je ta ogromni zid branil Liburne (Liburni so bili ilirsko pleme, ki je živelo v jadranskem primorju med rekama Rašo in Krko) med bojevitimi Japodi (veliko ilirsko pleme, ki je iz svojih središč pogosto vdiral v severno Italijo na roparske pohode in so jih Rimljani pokorili šele leta 35 do 33 pr. n. št.). Drugi spet menijo, da je zid ločeval vzhodno od zahodnega rimskega cesarstva. Hacquet pa trdi, da so zid postavili Rimljani proti Illoom. Naj bo tako ali drugače, Prezid je dobil ime po tem zidu, za katerim se izgublja oz. se je ponekod že izgubila sled.

Med mnogimi voznjami mimo odcepa za Benete sem razmišljal, odkod vasi tako ime. Edina razumljiva razlaga je bila, da je ime vasi izšlo iz besede Veneti. Saj je bil tu blizu rimski zid, ki je ločeval rimsko cesarstvo od Venetov, neke blizu zidu pa je najbrž bilo naselje Venetov-barbarov-Benetov. Po Mali splošni enciklopediji so Veneti skupina Illoom narodnih plemen, ki so v predrimski dobi naseljevali severno obalo Jadranskega morja severovzhodno od reke Pad. Poromanili so se, ko so prišli v 2. stol. pr.n. št. pod rimsko oblast. Enciklope-

75-letna Terezija Samsa in njen pes Tobi, ki še danes stoji na straži na nekdanji meji med Rimljani.

dija jih tudi označuje kot keltsko pleme v Bretaniji, ki je prišlo pod rimsko oblast v 1. stol. pr. n. št. in se postopoma romaniziralo. Navaja pa tudi, da je to najstarejše ime za Slovane (Vendi). Veneti, Vendi je tudi najstarejše ime za Slovane v zgodovinskih virih Plinija starejšega (1. stol.), Tacita in Ptolemeja. Nemci so tako imenovali tudi Slovence (Vendi, Vindi, Windische).

Oni dan sem torej krenil v Benete. Pri prvih hišah ni bilo nikjer žive duše. Šele neke sredi vasi me je obljubljal pes, jaz pa sem ogovoril žensko, edino, ki sem jo videl v vasi. Bila je to 75-letna Terezija Samsa. Na moja vprašanja o vasi Benete in Venetih ni vedela kaj dosti. Povedala pa je, da se njena vas Benete tako imenuje šele od konca druge svetovne vojne. "Ko sem bila še mlada, se je naša vas imenovala Beneča Strmca. Tako ji domačini in sosedje pravimo še danes", je povedala Terezija. Potem pa še dodala, da je vasi le osem hiš, od teh samo šest naseljenih. Skupno je v vasi 15 prebivalcev. V hiši živi sama, saj so otroci šli po svetu. Pridejo ji pomagat ob vikendih, da kaj pridelajo zanj in zase. Ima le kravo, kokoši, mačko in majhnega, a hudega psa Tobija, ki mu je to ime izbral nečak. Otroci iz Benetov hodijo v šolo v Novo vas.

To je bilo vse, kar sem zvedel tisto megleno jensko jutro v vasi Benete ob rimskem zidu, ki je nekdanj ločeval največjo rimsko državo od barbarov.

JOŽE PRIMC

Milan Podgoršek med starinami

OBE NAGRADI V NOVO MESTO.

Žreb je izmed reševalcev 42. nagradne križanke izbral MARJANO BAZNIK in DRAGICO PERIC, obe iz Novega mesta. Baznikovi je pripadla denarna nagrada 3.000 tolarjev (sporoči naj nam številko tekočega računa ali bančne knjižice in EMŠO), Peric pa bo prejela knjižno nagrado. Nagrajenkama čestitamo.

Rešite današnje križanko in jo pošljite najkasneje do 16. novembra na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 44. Ovojnico brez poštna znamke lahko oddate v naš poštni nabiralnik pri vходу v stavbo uredništva v Novem mestu.

REŠITEV 42. NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev 42. nagradne križanke se, brano v vodovodnih vrsticah, glasi: PLIMA, OTO, RANAR, RUM, EMANACIJA, TER, BAKER, POLICIJSKA, SARA, OZN, PITTI, KREATOR, ARARA, LOM, KRI, KIVI, HIT, CINK, RAKO-VEC, ROVAŠ, ANATEMA, FLOTA.

prgišče misli

Da bi se ideologija uveljavila, mora zmagati nad resnico.

S. GRIFFIN

Ne morete zaupati vase, če se ne spoštujete.

P. HAUCK

Kdor hoče živeti, mora najprej verjeti, da hoče in da je to dobro, da je smiselno in da bo preživel. Prav nobeno brisanje nosa ne pomaga.

M. KMECL

Ideologija se je začela kot teorija o svobodi, sedaj je prestrašena od možnih novih teorij o svobodi: počasi gradi zapor za misel.

S. GRIFFIN

NAGRADNA KRIŽANKA

44

SALOMONOV UGANKAR		AVTOR: JANEZ KOGOVSEK	ZAPLENJE- NI IZVOD CASNIKA	ITAL. RENEŠAN- SNI PESNIK LUDOVICO	SREDNJE- VESKA UTEZNA IN DENARNA ENOTA	GLAVNI ŠTEVNIK	DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST	EVROPSKA DENARNA ENOTA	ITAL. REZISER CARLO	OLGA (LJUBKO- VALNO)	KDOR STIKA
		IZGUBA, UNESEK					OBSEZNA PRIPOVED- NA PESNITEV (DALJŠA OBLIKA)				
		OCRT					AMERIŠKI REVOLVER KOŠČEK LAVE				
		PRITLIKAVI POLOŽ- NIKI KRALJA NIBELLUN- GA						INDUSKI HRAST			
		OBLIKA, POGOBA						PROSTOR ZA GLEDALCE			
		IGRALKA MIRANDA BICKATALJ- ZATORJI				ŽIVAL, KI LETA GOROVJE V SRBIJI					
DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST	NEPRIJE- TEN VOJN	AMER- IGRALKA DNINAR- SKO DELO				ČAS BREZ VOJN DEL LETALA			ANICA ČERNEJ		
NAŠ KIPAR										KRUTI RIMSKI VLADAR	DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST
NAPOVEDO VALKA GLADEK					RADO LORBEK GRUŠČNA- TA PUŠČAVA			SLOV. IGRALEC IVO DRŽAJ, ROČA			HRVAŠKI DIRIGENT MIRSKI
NEKDANJI SLOV. ZUNANJI MINISTER											
POKRAJI- NA V VIETNAMU					ITAL. GLEDALJ- SKA IGRALKA DUŠE						
LEGENDAR- NA VOHUNKA MATA					RUSKI PISATELJ IVAN						

praktični
praktični
praktični
praktični
praktični

KRIŽANKA

Postave in oblačenje I

Ko se odločate za nakup ali šivanje oblačil, morate biti pozorne, da boste izbrale takšna, ki bodo ustrezala postavi. Če imate ravne in široke rame, morate izbrati vzorce kril in tkanine, ki pritegnejo pozornost na spodnji del telesa. Krila naj bodo krajša, čevlji pa z nizkimi petami. Ženske z ravnimi postavami, pri katerih je razlika v centimetrih med prsmi, pasom in boki majhna, naj se odločijo za obleke in jakne, ki ne smejo imeti preveč poudarjenega pasu. Material naj bo gosto tkan kot na primer groba tajska svila ali laneno platno. Priporočljivo je tudi nizanje več oblačil enega vrh drugega. Pri postavi, kjer je pas močneje poudarjen, rame in boki pa so še vedno v isti liniji, se podajo mehkejši materiali kot so pletenine in oblačila iz jerseyja. Lahko izbirate med pikami, črtastimi ali karo vzorci. O še drugačnih postavah pa prihodnjic.

Suho cvetje

V mnogih vrtovih raste cvetje, ki je tudi posušeno zelo lepo, a gospodinje ne vedo, kako bi ga koristno uporabile. Tudi sicer lahko na sprehodih v naravo nabereš bilke, s katerimi prijetno popestrite šopek suhega cvetja, ki vas bo pozimi spominjal na poletne dni. Suho cvetje daste lahko na mizo v vazi ali manjši košarici, v katero ste položili cvetličarsko gobo in vanjo zapčili bilke. Ali pa košarico, ki je na eni strani ravna, obesite na steno. Prijetna popestritev doma je venček. Čez noč namočite v vodo vrbove vejice, jih zvijete in povežete z žico, da nastane venček. Majhne šopke iz cvetja in nekoliko zelenja zvežete z žico na venček. Če ga nameravate obesiti na steno, naj ostane ena stran venčka ploska, če bo visel na oknu, vežite cvetje naokrog. Za karkoli se boste odločili, morate cvetje najprej posušiti tako, da ga obesite s cvetovi navzdol.

Skutni namaz

Za osnovni skutni namaz potrebujemo: 1/4 kg skute, približno 4 - 5 žlic mleka, jogurta ali smetane, 4 dag masla. Skuto z vilicami zmečkamo, ji dodamo mleko, jogurt ali smetano in umešamo maslo. Mleko, jogurt ali smetano uravnava gostoto namaza, ki mora biti dobro mazav, zato vseh količin enega ali drugega ne primešamo obenem. Vse, kar dodamo, mora biti dobro umešano ali dobro sesekljano. Osnovnemu namazu spremenjamo okus z dodatki. Če želimo hrenov skutni namaz, primešamo osnovnemu namazu 2-3 žlice drobno naribane hrena, po okusu soli ali sladkorja. Skutni namaz s papriko naredimo tako, da osnovnemu namazu primešamo 1-2 žlički sladke paprike, 2 žlici sesekljane čebule, 1-2 žlici sesekljane sveže paprike, kumino in malo sesekljane drobnjaka. Lahko pa si pripravite skutni namaz z dodatki po lastnem okusu.

Strune vse hujše

Vedno znova se obupani vrtničarji obračajo k strokovnjakom za pomoč zaradi prevrtnih gomoljev krompirja in drugih gomoljnic z vprašanjem, kaj naj naredijo. Nič, delo je opravljeno, zanj so poskrbele strune, ličinke hrošča pokalice, ki je sam po sebi čisto nedolžna živalca, koščkom žice podobne ličinke, strune imenovane, pa postajajo najhujši talni škodljivci, ki mu gre na roke predvsem nepravilno kolobarjenje. Mehanično je mogoče precej strun uničiti že s preoravanjem oziroma prekopavanjem v vročem poletnem soncu, posebej še, če priletijo na pomoč ptice. Seveda jih je mogoče zatreti tudi s talnimi insekticidi dotanom G-5, volotanom, geocidom, furstanom, ki morajo v zemljo pred sajenjem. Poskus, ali so strune v zemlji, naredimo tako, da na štirih mestih položimo 5 do 10 cm globoko krompirjeve gomolje, čez čas pa pogledamo, če je varje zavrtalo kaj strun. Ena na kvadratni meter je prag za ukrepanje.

Zimske gume

Po gorah že diši po snegu. Pa ne samo diši, saj je zimska oprema na nekaterih gorenjskih gorskih prelazih to zimo jesen že kar prav prišla. Zlasti če se odpravljamo na pot v Avstrijo, moramo biti pripravljeni na vse in se ne smemo zanašati na to, da je zjutraj, ko odhajamo na pot, vedro. Razmere v visokogorju se lahko hitro spremenijo. Pameten voznik bo poslušal vremenska poročila, zraven pa dodal še malo lastne pameti in previdnosti. K tej sodijo seveda dobre zimske gume, za katere je čas, da jih obujemo že sedaj in ne čakamo na prvi sneg, ter verige, ki jih bomo morda kljub zimskim gumam le potrebovali. Pameten voznik se bo pripravil na dolgotrajnejše čakanje tudi s toplejšo obleko, obutvijo in primernim poživilom.

zanimivosti iz sveta

Geni izbirajo jedilnik

Človek prehiteva sposobnosti svojega organizma za prilagajanje in si z zobmi koplje prezgodnji grob.

ačnimo z resnično in poučno zgodbo, ki jo je zapisal novinar ameriške revije Newsweek. Pred štirimi leti je 48-letni havajski poslovnež Opunui zvedel žalostno stvar, da mu ne ostane več kaj dosti let življenja. Moža so pestile hude zdravstvene težave, ki so precej značilne za prebivalce Havajev. Bil je predebel, imel je visok krvni tlak in trpel je za močno povečanim srcem. Vse skupaj je bilo tako hudo, da mu je zdravnik napovedal največ še pet let življenja. "Bil sem tako slabotem, da sem komajda hodil. Lani sem začel pospravljati svoje stvari. Med drugim sem začel prodajati svojo čudovito zbirko starih avtomobilov," pripoveduje ta poslovnež danes, ko pa ni videti kot človek, ki se odpravlja na oni svet. Zdrav je in poln življenjskih moči. Od kod tak nenavaden preobrat?

Možakar se je, hkrati ko je dajal slovo svetu, odločil še za tritedensko zdravilno dieto, ki je zasnovana na uživanju domačih havajskih jedi. Program vodi dr. Terry Shintani v havajskem zdravstvenem središču Waianae. Poslovnež je v treh tednih izgubil 14 kilogramov odvečne telesne teže in se kljub temu telesno okreplil. "Prej sem pogosto hodil k svojemu zdravniku, vsak teden ali najmanj enkrat na tri mesece, jemal sem po osem tablet na dan za srce in krvni tlak, zdaj pa jemlem samo še po dve. In žal mi je, da sem prodal svoje stare avtomobile," z nasmehom pove zadovoljni Opunui.

Opisani primer je zelo poučen, saj opozarja na izreden pomen vsakdanje prehrane za zdravje ljudi, kar se še posebej jasno izkazuje pri tistih ljudstvih, ki so dolgo živela izolirano življenje in bila vezana na prehrano zgolj iz svojega okolja. Pri Havajcih gre za svojevrstne paradokse: žive v zdravi s povprečno najdaljšo življenjsko dobo na svetu in z odličnim zdravstvom, pa vendar umirajo razmeroma zgodaj, predvsem za srčnimi obolenji, sladkorno boleznijo in rakom. Po mnenju dr. Shintanija so vse te bolezni povezane z debelostjo in z neprimerno vsakdanjo prehrano. Dolga stoletja so bili poglavita hrana Havajcev taro korenje, kruhovec, morske alge, sladki krompir, zelenjava, sadje in ribe, danes pa se hranijo s povsem drugačnimi jedmi, od hamburgerjev do makaronov, z vsem pač,

časar poprej niso ne poznali ne uživali, je pa značilno za ameriško prehrano. Dr. Shintani vrača stare jedi na vsakdanji jedilnik svojih pacientov in dosega prave čudeže. Eden od takih čudežev je tudi omjenjeni poslovnež.

Za vsem tem početjem stoji posebna teorija, ki ji pravijo o "varčnih" genih. Ljudje so bili tisočletja in tisočletja prisiljeni živeti v pomanjkanju hrane in človeško telo se je temu prilagodilo tako, da je z zaužito hrano ravnalo zelo varčno. Presnova je potekala tako, da se je vsak presežek hrane uskladiščil v telesu kot maščoba za rezervo v hudih in oddlgih dneh lakote. Danes je hrane v obilju in ljudje so se v okusu in z

jedilnimi navadami temu obilju hitro privadili, človeški organizem pa ne. V njem se vedno delujejo zakoni, ki so se gradili v tisočletnem prilagajanju in boju za preživetje. Poleg tega so danes ljudje na splošno telesno manj dejavni. In težave so tu! Naši geni še vedno ravnajo varčno in shranjujejo presežke zaužite hrane v maščobe za dneve lakote, ki so nekdanj v davni pač vedno prišli, zdaj pa jih ni več. Evropejci imajo to prednost, ker so se počasi privajali na močnejšo in obilnejšo hrano, zato njihovi geni niso tako "varčni" in nimajo toliko težav. Drugače pa je z ljudstvi, ki so živela izolirano vse do 19. stoletja, potem pa tako rekoč na vrat na nos planila v nove čase. Bila so povsem nepravilna in posledice so bile zato zanje veliko hujše.

Raziskave indijanskega plemena Pima so, denimo, pokazale, da se ljudje genetsko

prilagodijo hrani, ki jo imajo v izobilju v svojem okolju. Tako so Pimi nekdanj uživali povsem drugačno hrano kot danes, ko se hranijo z mesnimi konzervami in podobno močno hrano. Posledice so v pogosti debelosti in sladkorni bolezni. Kar polovica nad 35 let starih Indijancev ima sladkorno, kar je svojevrsten svetovni rekord.

Rešitev pred zdravstvenimi težavami, ki jih prinaša nepravilna prehrana, je torej v tem, da se prislujne organizmu in ravna tako, kot je zanj prav. To pa preprosto pomeni vrnitev na star način prehrane in zmerno uživanje novodobnih živil. Programi zdravljenja sladkorne in srčnih obolenj, ki jih v svetu že izvajajo po teh načelih, so pokazali, da so rezultati lahko odlični.

MILAN MARKELJ

Najbolj pravični in najbolj strogi so revni.

V. KAVČIČ

Kraljestvo ljubezni je neusmiljeno in zlobno.

G. G. MARQUEZ

Vsi napravljamo najboljši vtis v nekoliko zastrti svetlobi.

A. MUNTHE

zdravnik razlaga

mr.sc.dr. Tatjana Gazvoda

Bolečina v križu

Tretja vrsta nizkofrekventnega zdravljenja je protibolečinsko draženje, ki ovira potovanje bolečinskega dražljaja proti zaznavnim centrom. Potrebno je, da vsakega bolnika skrbno pregledamo in za vsakega posebej določimo mesta, kamor bomo nastavili elektrode. Le tako bomo imeli s to vrsto zdravljenja tudi uspeh! Bolnik mora čutiti to vrsto draženja kot prijetno, sicer lahko pride do nasprotnega učinka: razširitve bolečine.

Zdravljenje s toploto

Preden se je vedelo, da bolečine v križu povzročajo spremembe v medvretenčni ploščici, je bila glavno domače zdravilo proti bolečinam toplota. Tudi danes se radi vračamo pri terapiji bolečin v dobre stare čase in uporabljamo številne izvore toplote. Zelo uporaben je bil in je še danes ovitek iz mačjega krzna. Danes obstaja cela vrsta posebnega toplega perila oziroma tako imenovani protirevmatični pasovi iz angora volne. Ponekod se na prizadete predele dajejo vrečke s toplim peskom ali pepelom, stopljen čebelji vosek, vroče olivno olje in podobno. Na Kitajskem uporabljajo posebne krogljice, ki jih zažgejo na prizadetem mestu. V modi so tudi posebni obliži, ki povzročajo toploto zaradi povečane prekrvavitve. Ponekod se uporabljajo termofori, toplotni fen, toplo blato ali parafin.

Toplota vpliva na krvne žile in izzove lokalno povečano prekrvavitost v koži in pod kožo. Toplota je v najrazličnejših oblikah brez dvoma najbolj uporabljana metoda fizikalne terapije. Sprosti mišice, izboljša preskrbo mišic zaradi razširitve krvnih žil in deluje protibolečinsko. Pogosto pomaga pri odstra-

nitvi mišičnih krčev in bolečin v križu.

Poleg tega toplota vpliva na splošno na fiziološke procese v organizmu. Pod njenim vplivom se zvečajo procesi izmenjave snovi, hitreje se odstranjujejo tudi strupene snovi. Toplota spodbuja zaščitne funkcije organizma.

Ultrazvok

Ultrazvok sodi med mehanska valovanja in ima iste fizikalne lastnosti kot slišni zvok. Najugodnejša frekvenca ultrazvoka je za zgornje dele tkiv višja, za globlje pa nižja. Tako dosežemo v telesnih tkivih različne učinke mehanične, toplotne ter fizikalno-kemične narave. Učinki mehanične narave nastajajo pri ultrazvočnih vibracijah. Govorimo o tako imenovani mikro-masaži in prav ta je najpomembnejši zdravilni učinek ultrazvoka. Toplotni učinek pa je pri ultrazvoku najvidnejši in je najbolj izrazit tam, kjer je plast tkiva nad kostjo tanka. Fizikalno-kemični učinki ultrazvočnega valovanja v tkivih spreminjajo kislost medcelične tekočine v alkalno smer, kar okrepi "celično dihanje" in izboljša sprejemanje kisika. Normalno bolnik občuti prijetno toploto. Čas enega obsevanja je tri do deset minut, bolnika pa običajno obsevamo desetkrat.

Z ultrazvokom lahko tudi ugotovljamo, kje je boleče mesto. Bolnik včasih ne more točno opredeliti bolečin, z ultrazvokom večje jakosti, kot jo običajno uporabljamo v terapevtske namene, pa lahko ugotovimo boleče točke.

Masaža

Masaža je vrsta fizikalne terapije, kjer se z določenimi gibi na površino telesa neposredno ali posredno mehanično deluje na različna tkiva. Terapevtska uporaba masaže sega v daljno preteklost. Najstarejši podatki govore o masaži pri Kitajcih in Indijcih pred 3000 leti. Tudi Egipčani in Perzijci so jo uporabljali. Grški zdravniki so jo natančno opisali, zato se podobne metode uporabljajo še danes.

(Se nadaljuje)

FOTO: I. POČKAR

OKNO RDEČE HIŠE - Čeprav majhna, so okna kmečke hiše odpirala pogled otrok po dvorišču tja do hleva ali kašče. V obcestnih vaseh so mnoga zrla na vaško ulico in spremljala življenje zunaj. Na oknih so cvetele domače vrste lončnic, fuksije, vodenke in gorenjski nagelj. Gospodarjevo stalno mesto za mizo je bilo tam, od koder je lahko vidno obvladal okno in "hišna" vrata. Skozi okno so otroci oprezali, kdaj se vrne oče s "tabrha" in mu ačni tekli naproti pogledat, ali je prinesel kaj kruha. Skromno okvirjeno okno lesene, rdeče pobarvana hiše v Kapelah (na sliki) je bilo nekdanj okrašeno z belimi rastlinskimi okraski. Hiša, zgrajena leta 1931, je danes skromnejša po zunanem videzu kot tudi po življenju, ki teče v njej. (Pripravila Ivana Počkar, etnologinja v Posavskem muzeju Brežice)

Na Trdinovih napiskih

Hudič in smrt - Na cesti v Stražo postavil je lovec križ in ga obsadil s smrekicami v spomin, da ga je obvaroval bog na tem kraju srečno hudiča in smrti. Sel je tod v temni noči, naenkrat začne ga nekaj tipati, prijema in ustavlja - lovec se usrči in ustrel - ta hip nastane strašen vihar, pojavi se vse zemeljsko in podzemeljsko strahovje. Ali bog bil je močnejši in je rešil poštenega lovca - kako - se prav za prav še sam ne pomnja.

Idilično življenje v zidanicah - Kaj idilično žive v zidanicah starci, ki so izročili gospodarstvo sinu. Za Jakoba n. pr. je tem lepše, ker ima hišo blizu pod sabo doli pod hribom na zeleni trati. Naredil si je peč, ta si skuha krumpir, žgance ali kaj tacega, če mu ne ljubi se domu iti; udi spavnico ima v zidanici, ali po leti prenese si posteljo ven pod široko trho in zaspri sladko na zraku nagledavši se nebeških zvezdic.

V šarvi dovolj vode - Na Pogorelcu ni studenca, le dve kapnici, luča in šarba dajete potrebno in ta tudi ob naj huji suši stanovito vodo ljudem in srnam in onemu malemu broju drugih živali in tičev, ki se nahajajo v tej nepriljudni šumi. Šarvi odbil je nek hudobivnik toliko roba, da drži zdaj saj 2 kabla vode manj.

Dvajsetci za kavs - Tlačanke dopadljive gospodu, bile so klicane v pivnico na kavs - kmečki deklici dajal je za ta posel graščak in gospod sploh po 2 dvajsetci, kmet le po eno, vse veselo so bile, če jim je vrgel gospod včasih kako kunjjo ali kak večji bankovec.

Medtem ko so nekateri izšli iz boja z reko kot zmagovalci, so premnogi končali kot poraženci. Da pomeni poraz v boju s tako močjo smrt, je jasno. Eden od puistolovcev, ki so izzivali reko, je bil George Stathakis. Preživel je skok v globino, a se je zadušil, ko se je za osemnajst ur znašel v pasti za slapovi. Red Hill je zaslovel, ker je vzdolž reke rešil številna življenja, zaslovel pa je tudi po drznih junaštvih na brzicah. Slapovi ni izzival nikoli. Za to se je Charles Blondin domislil povsem nekaj drugega. Zanj je spuščanje po slapovih očitno postalo že predolgočasno, zato je rajše nad njimi napel vrv. Da bi bil spektakel čim večji, je po njej porival samokolnico, na kateri je kahal zajtrk, na hrbtu pa nosil svojega menedžerja. Karkoli so ti ljudje s svojimi dejanji želeli doseči, moraš priznati, ko takole gledaš v globino, kjer se peni, brizga vrtinči in meglični bobneča vodna gmota, da so imeli veliko poguma, pa naj jim je nameravani podvig uspel ali ne. Moč, ki jo ima voda, je nepredstavljiva. Tega so se zavedali tudi tisti inženirji, ki so jo vsaj delno izkoristili tudi za proizvodnjo električne energije.

Več sreče je imel William Fitzgerald, ki je preživel težak spust v veliki železni krogli, obložen z gumo, medtem ko se je Charles Blondin domislil povsem nekaj drugega. Zanj je spuščanje po slapovih očitno postalo že predolgočasno, zato je rajše nad njimi napel vrv. Da bi bil spektakel čim večji, je po njej porival samokolnico, na kateri je kahal zajtrk, na hrbtu pa nosil svojega menedžerja. Karkoli so ti ljudje s svojimi dejanji želeli doseči, moraš priznati, ko takole gledaš v globino, kjer se peni, brizga vrtinči in meglični bobneča vodna gmota, da so imeli veliko poguma, pa naj jim je nameravani podvig uspel ali ne. Moč, ki jo ima voda, je nepredstavljiva. Tega so se zavedali tudi tisti inženirji, ki so jo vsaj delno izkoristili tudi za proizvodnjo električne energije.

Uspešna slovenska zgodba na Niagari
Za Slovence tako v Ameriki kot v Kanadi velja, da

NAŠA ZGODBA
MOJKA
SVEČKA ZANJO

Tiho se sprehajam med grobovi na pokopališču in iščem grob prijateljice Monje, ki me je zapustila mnogo prezgodaj. Vse povsod stojijo ljudje poleg grobov svojih pokojnih prijateljev, znancev in sorodnikov. Z juga zapiha veter in sveče močnejše zagorijo. Na nekem grobu se prevrne vaza in svečka ugasne. Stopam dalje. Še čisto svež grob. Poleg stoji v črnino oblečena mlada mamica z dvojčkom. Ne daleč stran pa mlad možič, ki stmi v črn marmornat nagrobnik. Njegovi starši, pomislim. In končno prispem na Monjin grob.

Poleg nagrobnika je vse polno belih krizantem in belih sveč, črna zemlja pa prekrivajo cvetoče mačehe. Iz torbice vzajemem belo svečko, jo prižgem in postavim na podstavek. H grobu pristopi njena mama. Sežem ji v roke in v oko ji stopijo solze. "Nikoli več," zašepeta in se zagleda v fotografijo na mzemel kamnu.

Zazrem se proč. Na nebu se podijo črni oblaki. Živo se spominim svoje prijateljice. Monja je bila smeh in solza svojih staršev, edinka. Kako ju je imela rada! In potem nekega dne - "Umrla bom... rak!" mi je zašepetala v siju obcestne svetilke.

Si res ni zaslužila drugega kot prostorček na pokopališču? O, pač! Za njo ostajajo lepi spomini, ki so zaklenjeni na dnu naših src, ki smo jo poznali. Njena izguba je spremenila tok marsikatere-

mu, ki jo je imel rad. Nihče ne uvidi, kako pomembno je življenje vsakega posameznika, nihče ne ve, koliko je vredno, dokler med nas ne stopi nepovabljen gospa Smrt. Tedaj človek trpko spozna, kaj pomeni izguba.

Včasih se je zgodilo, da preprosto nisem mogla več prenašati Monjine radovednosti, toda nikoli nisem pomislila na to, kar se je dejansko zgodilo. Nobene solze, prazne obljube zdravnikov in nobeno trpljenje ni moglo več vrniti zdravega duha v njeno mlado telo. Bilo mi je žal, da sem včasih pomislila na to, da bi jo pustila samo z njeno bolečino, toda na najhujše nikoli nihče ne pomisli.

Oblaki so se razpršili, nebo se je zjasnilo in veter pojenjuje. Pogled se mi ustavi na Monjini sliki: smehlja se s tistim nasmehom, ki se ga tako dobro spominjam. Tako rada bi zopet sedla z njo v restavracijo in poklepotala o življenju; vedno je znala prisluhniti in me spraviti v dobro voljo. Toda nikoli več...

Odhajam. Ljudje se poslavljajo od prijateljev, si stiskajo roke in odhajajo na parkirnišče k avtomobilom. Še zadnjič pogledam svečko in se prepričam, da še gori. Samo to ji lahko dam. Toda nekoč nekje drugje, v drugem svetu in v drugem času, se bova srečali in tekali po zelenih travnikih...

FOTO: M. MARKELJ

KNJIŽNA POLICA

Šest Brechtovih iger

Dramatika je v slovenski prevodni literaturi slabše zastopana, ker so pač dramska besedila manj berljiva in v knjigi niso tisto, kar so v živu uprizoritvi. Kljub temu pa se Mladinska knjiga odloča, da z novimi izdajami bogati prevodno književnost tudi s tega področja. Tako je prejšnji teden izdala knjigo šestih iger slovitega nemškega pisatelja, pesnika, publicista in predvsem dramatika Bertolta Brechta. Založnikom se je zdelo kulturno, četudi finančno suicidalno, kot

Bertolt Brecht
SEST IGER

je dejal urednik Aleš Berger, da v razmeroma obsežnem, reprezentativnem in raznolikem izboru predstavijo slavnega dramatika, ki si je tudi pri nas pridobil status relevantnega in upoštevanja vrednega dramatika, teoretika in gledališkega reformatorja. Njegove igre so namreč na slovenskih odrih zvezda stalnica, četudi ne najsvetlejša. Nova knjiga Brechtovih iger želi izpolniti praznino v dosedanjih prevodih, kar pomeni nove prevode že prevedenih del in tudi prevod dela, ki ga doslej v slovenščini še nismo imeli, četudi gre za pomembno dramsko besedilo (Baal), ter s tem predstaviti nam relativno še neznanega Brechta v ospeljih različnih praksah njegovega pisanja. Veliko prevodov je raztresenih po revijah in gledaliških arhivih, v knjigi pa Brecht obsežneje še ni bil predstavljen.

Mojka Kranjc, ki je pripravila izbor in napisala spremno besedo h knjigi SEŠT IGER, se je odločila za natis teh Brechtovih iger: Baal, Malomeščanska svatba, Opera za tri groše, Horacij in Kuriaciji, Galileo Galilei ter Gospod Puntila in njegov hlapec Mati. Gre za dela, ki pomenijo pomembne točke v Brechtovem ustvarjalnem opusu, pa naj gre za prvo pravo njegovo dramsko delo (Baal), za delo, s katerim je Brecht dokončno stopil med klasične dramatik (Opera za tri groše) ali po prepričanju mnogih poznavalcev njegovo najbolj zrelo delo (Galileo Galilei). Brechta torej imamo poslej vedno na voljo, četudi ga na slovenskih odrih trenutno ni.

MILAN MARKELJ

Moje bregače

Več kot petindvajset let je že, kar je Tone Kuntner izdal svojo prvo pesniško zbirko Vsakdanji kruh. Tej knjigi, ki je tudi začrtala tematski krog vse Kuntnerjeve poezije, so v nasled-

njih letih sledile nove, tako da je ta pesniški glasnik Slovenskih goric do letos objavil že trinajst zbir. Pred kratkim je izšla pri Mladinski knjigi do zdaj najboljše zbirka Kuntnerjeva zbirka MOJE BREGAČE, in sicer ob pesnikovem življenjskem jubileju - petdesetletnici. V knjigi, ki jo je z izvirnimi ilustracijami obogatil akademski slikar Rudi Španzel, so izbrane pesmi iz vseh zbir Tona Kuntnerja. Izbor je z avtorjevim sodelovanjem opravil in pesmi uredil Aleš Berger.

Kot je razbrati iz kratke spremne besede, ki jo je za zavitek napisal Aleš Berger, predstavljajo Moje bregače izbor najznačilnejših pesmi iz celotnega Kuntnerjevega pesniškega opusa. Ali povedano drugače: v tej zbirki so zbrane tiste pesmi, ki so po tematski in tonih najbolj kuntnerjevske. Pojem kuntnerjevska tema se je nekako že utrdil in vsaj poznavalcem natančno pove, s kakšno poezijo imamo opraviti. Kuntner namreč že od samega začetka na moč prizadeto in trpko presunjeno zapisuje svoje doživljanje omrtvele zemlje, opuščeni in propadajoči vaških domačij ter doživljanje tujsstva v mestu, kamor ga je privedla življenjska nuja. Njegove tovrstne pesmi so elegično intonirane impresije ali glasovi socialnih protestov. Ob tej osrednji in tudi najbolj prepoznalni tematiki pa je Kuntner pisal tudi nikoli dokončano zgodbo o ljubezni in sobivanju z ljubljeno osebo. S tem dvojim, namreč z ljubeznijo do zemlje in ljubeznijo do ženske, je torej osvetljena in presvetljena Kuntnerjeva poezija. Tako prežarčena, da se v njej trpko zablesti vsa tragika ljudi, usodno priklenjenih na zemljo, kot pove pesem Balada: "Vsi so od hiše. / Ostala sva sama. / Aja in mama. // Ostala sva sama. / Bog, kaj bo z nama. / bog, kaj bo z nama".

Citirana Balada je tudi primer, ki pokaže, kako so Kuntnerjeve pesmi preproste, razumljive, vsebinsko polne, verz naraven in tekoč, neobtežen z modernimi in drugimi jezikovnimi inovacijami. Skratka, gre za pesmi, ki so zlahke v najboljšem pomenu - ki so umetnost.

IVAN ZORAN

telegrami

- Pri Delavski enotnosti sta izšli knjigi GLASNIK PEKLA Miroslava Jančiča in STEBRI DRUŽBE Vladimira Kavčiča.
- Mohorjeva družba je izdala prevod knjige Bartolomeja de Las Casasa UNICENJE INDIJANCEV IN EVANGELIZACIJA.
- Izšla je knjiga ZF novel AS-TRALNI SVETILNIK Miha Remca.

Mirjam Bezek - Jakše Tone Jakše 11 PRI ROJAKIH ONKRAJ LUŽE

so se na splošno kar dobro znašli, seveda s pomočjo svoje pridnosti, bistrosti in iznajdljivosti. Ena od uspešnih zgodb je tudi življenjska pot Johna Holerja, sicer doma iz okolice Lenarta v Slovenskih Goricah. Poročen je z Mirico iz Suhorja pri Metliki. Mirica je prišla v Kanado kot trinajstletno dekle leta 1954, John pa nekaj let pozneje. Če je hotel preživeti, je moral takoj poprijeti za delo. A kaj kmalu je spoznal, da mu delo za druge ne diši in želel se je čimprej osmosvojiti. V njegovi glavi so se pletli številni načrti, še najbolj pa ga je privlačila pokrajina okrog Niagarskih slapov, kamor so že pred desetletji prihajali občudovat to čudo narave številni obiskovalci.

Kar dve leti je potreboval, da je temeljito preiskal okolico, predno je pričel na svoje. Leta 1961 je začel z zabaviščem, če bi temu lahko tako rekli. Ustanovil je Marineland. Začetek je bil skromen: pol hektarja zemlje je imel in nekaj tjušnjev, ki jih je sam vadil. Število obiskovalcev v njegovem parku pa je bilo vse večje, saj je zlasti privlačil otroke, ki so uživali ob pristrčnih vragolijah tjušnjev - vodnih klovnov.

"komaj" kakih 100 hektarov. Ima pa John Holer še veliko načrtov v rezervi, zato se zemlje ne brani: "Čez leta bo že prišla prav," pravi, "če ne zame, pa za sinove." V parku si zdaj obiskovalci lahko ogledajo okrog dva tisoč živali. Zelo obiskane so predstave v notranjem in zunanem bazenu s kiti ubijalci, tjujnji in morskimi Levi. Predvsem so ponosni na pet kitov ubijalcev. Prvega so dobili v Marinelandu pred 25 leti, in četudi se zelo red-

John Holer, Slovenec, lastnik Marinelanda na Niagarskih slapovih.

ko zgodi, da imajo ti kiti naraščaj v ujetništvu, so imeli v Marinelandu že tri mladiče. Obiskovalci se lahko poleg tega zabavajo v več zabaviščnih parkih, se peljejo z železnico strahov in gorsko železnico, ki je speljana tudi po visokem umetno nasutem hribu. Za otroke je posebej zanimivo hranjenje na tisoče krapov in zlatih ribic v umetnih jezerih in srn in srnjakov, ki živijo v parkih za visokim obzidjem, kakršna so nekdanj varovala gradove v Evropi. Ves park je ali pa še bo zgrajen v stilu pozne srednjeveške arhitekture v srednji Evropi Pri tej gradnji ima nekaj koristi tudi Slovenija, saj vso kritino, opeko bobovec, pripeljejo iz tovarne v okolici Ljutomerja. Prav sedaj gradijo evropsko vas z restavracijami.

John Holer skrbno proučuje navade ljudi in se jim prilagaja. Kot smo že omenili, otroci zelo radi krmijo živali. Ker turisti nosijo v torbica vsake vrste slaščice in pecivo, ki bi utegnili živalim celo škoditi, je potegnil odlično poslovno potezo. Ob ribnikih in ogradah je postavil kioske, v katerih prodaja osebe obiskovalcem hrano, primerno za živali. Tako ljudje, ki so plačali vstopnino za njegov park, hranijo njegove živali s hrano, ki jim jo je prodal on. Ljudje se zadržijo v parku, kjer je med drugim prostor za piknik za 15 do 20 tisoč ljudi, povprečno po šest ur. Holer pa računa, da bodo čez nekaj let zgradili že toliko novih atrakcij, da bodo turisti, zlasti družine z majhnimi otroki, ostale pri njih po deset ur.

Kako velik je zdaj Marineland, pove tudi to, da je v njen stalno zaposlenih sto ljudi, v glavni sezoni, ki traja od 24. maja do 3. oktobra, pa petkrat več. Takrat dela tudi Johnov osemnajstletni sin Johnny, sicer študent, ki skrbi predvsem za igralne avtomate. Med počitnicami zasluži več kot vsak njegov profesor. Kako tudi ne, ko pa park v sezoni vsak dan obišče od 20 do 25 tisoč ljudi, ki jih zvabijo tudi vabljive reklame! Zanje Holer v sezoni odšteje po 3,5 milijona kanadskih dolarjev. Sicer pa Marineland povsem zaprejo konec novembra in ga zopet odprejo v začetku aprila.

Še: Zeleni "pogoreli" v Kužlju

Odgovor na poročilo, ki je bilo v Dolenjskem listu objavljeno 28. oktobra - "Nekateri razen osebnih interesov poznajo samo še "buldožerski dialog"

Na članka novinarja J. Primca, naslovljena "Zeleni so "pogoreli" v Kužlju" in "Nadaljevanje kot v kriminalni" (Dolenjski list, 28.10.1993) Zeleni-Ekološka socialna stranka odgovarjamo takole:

Zeleni-ESS smo za cestno povezovalno obkolskih krajev (podprli smo sprejemljivo varianto belokranjske obkolske ceste), vendar menimo, da je treba upoštevati tudi naravovarstveno stroko. Zatorej sploh ne gre za vprašanje, ali cesto graditi ali ne, temveč za to, kje bo le-ta potekala.

V primeru cestne povezave Grivac - Kuželj Zeleni-ESS zagovarjamo t.i. višinsko varianto, ki bi potekala od Grivca naprej po gozdni poti, nato po novi trasi z usekom in dvigom niveleto za okoli 150 m do vasi Laze ter nato po obstoječi poti do Kužlja. Omenjena trasa ohranja neokrnjen breg Kolpe, v ozki dolini ohranja dragoceno rodovitno zemljo ter nudi vse možnosti za razvoj turizma. Nižinska varianta vse to uničuje, neprimerna pa je tudi z vidika nestabilnega in nesprejetega pobočnega gruča (nevarnost plazjenja in spodkopavanja rečnega brega). V podporo višinski varianti (imenovani tudi severna ali gozdna varianta) ceste smo na sedež Zelenih-ESS dobili tudi pisno podporo KS Kostel in pisno soglasje 20 krajanov vasi Grivac.

Kako to, da investitor kljub nasprotjučinam in mnenjem, brez potrebnih soglasij in brez upoštevanja vseh strokovnih argumentov že gradi cesto? Nekaj odgovorov smo dobili na zborovanju Zelenih-ESS v Kužlju.

V vasi Laze, skozi katero naj bi sicer potekala t.i. višinska varianta ceste, praktično ni več stalnih prebivalcev, temveč prek 20 vikendov, katerih nekateri vplivni lastniki se zaradi lastnega miru vztrajno in agresivno zavzemajo za nižinsko, obkolsko varianta ceste. Pri tem imajo tudi podporo nekaterih žal necevolnih informiranih krajanov. Nižinski projekt odločno podpira tudi kočevska vlada.

Stroški niso bistveni razlog, kajti republiška vlada ocenjuje, da bi bili stroški cestnih povezav ob Čabranki in Kolpi 340 mio SIT, v varianti z odmiki od rečne struge pa 370 mio SIT. Razlika je le 30 mio SIT (poročilo vlade z dne 23.9.1993). Argumenti nekaterih krajanov, da bo nižinska cesta pripeljala razvoj in turizem, so čista iluzija. Cesta tik ob vodi (dober del so že uničili - Kolpo so spremenili v kanal) bo turizem uničila, kot ga je npr. na relaciji Koper - Izola, kjer sedaj razmišljajo, kako prestaviti cesto v hrib, da bi pridobili vsaj nekaj turistično atraktivne obale. Colnarjenje, šotorjenje, kovanje ali ribarjenje ob vodi, kjer ti nad glavno rohnijo avtomobili, res ni vabljivo.

Argument, da je tik ob Kolpi za časa Marije Terezije potekal kolovoz (širina 1,5 do 2 m) in da zato lahko sedaj tam poteka tudi cesta (širina 5 m), je še bolj neresen. Primerjati kmečke vozove, ki so jih vlekli konji ali volji, z avtomobili, tovornjaki, cisternami, je neresno. Očitek dr. Ni-

količa, da smo glede obkolske ceste togi in nepopustljivi, je tako popolnoma neupravičen, saj argumentirano ponujamo turistično-razvojno, cenovno in naravovarstveno bistveno bolj sprejemljivo možnost cestne povezave za celotno dolino Kolpe.

Na zborovanju v Kužlju smo se skupaj s predstavniki Ribiške zveze Slovenije in Slovenskega ekološkega gibanja prepričali, da nekateri razen osebnih interesov poznajo le "buldožerski dialog" in argumente sile. Po zborovanju nas je izvajalec del s težko mehanizacijo strahopetno zablokiral pred vasio Grivac, in to na gradbišču, ki ni označeno z nobenim napisom, znakom ali prepovedjo prometa. Po več kot dveh urah so nas zapore - s tovornjakom so na silo s ceste umaknili gradbeni stroj - rešili kočevski policisti. V tem času so nam domačini v Grivcu ponudili žganje in kavo. Seveda novinar J. Primca, ki ga z nami na trasi ni bilo, trdi o tem dogodu nekaj povsem drugega. Bralci Dolenjskega lista bi si v bodoče zaslužili objektivnejše poročanje.

Zeleni-ESS se ne bomo uklonili argumentu sile. Tako je Odbor za okolje in infrastrukturo Državnega zbora RS na našo upravičeno pobudo že sprejel sklep o prenehanju del in sklep, v katerem investitorju nalaga, da si mora za dela pridobiti lokacijsko in gradbeno dovoljenje.

Zahtevali bomo tudi, da se uničeno obrežje vzpostavi v prvotno stanje (kolikor je to v celoti sploh mogoče) in da krivici za opustošenje in neupoštevanje pravne države nosijo odgovornost. V Kuželj smo prišli s plakatom, na katerem je pisalo: Za zeleno mejo in za zeleno cesto. Plakat so nam strgali. Volje, da realiziramo zapisano in prizadevanja za čimprejšnjo izgraditev zelene obkolske ceste, pa nam ne bodo odvzeli. Niti z buldožerji in nasiljem ne.

Zeleni-Ekološka socialna stranka:

dr. DUŠAN PLUT
predsednik Strokovnega sveta
BOŽO FLAJŠMAN
generalni sekretar

KAJ JE SPORNEGA? - Še en posnetek s predstavitev knjige o kozolcih pod kozolcem. (Foto: Janez Platiše)

Trebanjske iveri "grdo" odmevajo

Moj odgovor "nevemkdojevem" po predstavitvi knjige Slovenski kozolec pod Blažetovim kozolcem v Bistrici in po pisanju v Trebanjskih iverih (DL 28. oktobra)

Pravzaprav je, dragi "nevemkdojevci", najpomembnejše to, da se vsi strinjamo, da sta bila izid in predstavitve knjige Slovenski kozolec pravi kulturni dogodek. Za drugo se bomo lahko zmenili.

Ideja o predstavitvi pod Blažetovim kozolcem se je ponudila v trenutku, ko je ta lepotec dobil prostor na naslovnici. Zamisel je potem vsebinsko, režijsko in organizacijsko oblikoval podpisani. Ždelo se mu je imenitno, da predstavitev veže na folklorno vsebino ličkanja, tega že skoraj pozabljenega kmečkega opravila. Za izvedbo scenarija, ki je

gradil na improvizaciji na znano temo, je navdušil in pripravil mokrnoške in mirenske pevce preprosto zato, ker mu skupini že vrsto let zapuata strokovno vodstvo, pa tudi zato, ker imata skupini bogate tovrstne izkušnje (npr. zborovska spevoigra Dekle, pogled me prav). Tudi v organizacijskem smislu je bil tak izbor najbolj smotrni: pevci so poskrbeli za koruzo, mošt, "potanc kruh" in še kaj. Iver se prav okrog tega, okrog gostoljubnosti, čudno (čeprav razpoznavno) motovili. Nekako noče naravnost pokazati svojega oblastniškega napuhka, pa se skrjuje za "nejevoljo domačinov" (katerih?), ki da so menda "napadli šentrupeške krajevne veljake (katere?)", zakaj niso bili obveščeni o tem pomembnem kulturnem dogodku, ker bi rade volje pri tem sodelovali in pokazali svojo gostoljubnost. Potem motovili naprej do nagovarjanja (za vsak primer z vprašanjem na koncu): "Bodo domačini res prej ko slej zahtevali tudi spremembo imena kraja Bistrica pri Mokronogu, da bodo opustili ta dodatek in se bo natančno vedelo, da spada Bistrica v krajevno skupnost in bodočjo občino Šentrupe?"

O, ljuba žolca! Organizatorji res nismo krivi za uradno ime kraja. To, da so vaščani delali silo šentrupeškimi veljakom zaradi te prireditve, pa preprosto ne verjamem, ker so bili vključeni v dogodek. Na razpolago so nam dali travnik in nekaj dvorišč za parkirišča, bližnji "kozolčev" sosed je ponudil elektriko, vzdrževalci kozolca (kot so se na prireditvi proklamirali najozjimi sorodniki pokojnega lastnika) so objekt pripravili za prireditev in še marsikaj dodali, mlinar iz vasi (pa menda iver ne očita mlinarju in njegovi ženi, da kot vaščana z Bistrici pri Mokronogu pojeta pri mirenskih pevcih?!), je prispeval moko za kruh, ki je bil spečen v kmečki peči, v tej hiši se je skuhal tudi krompir, potem ponujen v obliach...

Tudi na sami prireditvi so sodelovali vaščani, saj je bilo vse skupaj od samega začetka zamišljeno kot intimna prireditev te vasi in za to vas, na kateri so avtorji in drugi soustvarjalci knjige predstavljali večino "uradnih" gostov. Zato tudi ni bilo nobenih plakatov in posebnih pisem, le nekaterim smo dali pisno informacijo vnaprej, zgolj zato, da se je slišalo

Plače direktorjev brez nadzora

"Priporočljivi" kriteriji ne rešujejo problema

Predsedstvo Neodvisnosti-KNSS je na svoji seji obravnavalo kriterije za določanje direktorskih plač iz podpisanega sporazuma med Gospodarsko zbornico Slovenije in Društvom Manger. Z nekaterimi kriteriji se sicer strinjamo, vendar pa svojega dosedanjega mnenja, da je to področje potrebno urediti z zakonom, nismo spremenili. Sprejete sporazuma ne daje nobenih zagotovil, da se bodo direktorji v družbenih podjetjih dogovorjenih kriterijev tudi držali. S tem pa direktorji in poslovodni delavci še naprej ostajajo edina družbena skupina, za katero ne velja ne kolektivna pogodba ne zakon.

Sprejete je "priporočljivih" kriterijev za omenjene plače pomeni, da le-te še naprej ostajajo brez družbenega nadzora. Če bi se vlada že pred letom dni odzvala na naše odločne zahteve po zakonski ureditvi teh plač, potem se danes ne bi dogajale take anomalije. Pri tem mislimo na objavljene podatke bruto plač za mesec junij v nekaterih družbenih podjetjih, iz katerih je razvidno, da so direktorji sami sebi dali izplačati neverjetno visoke zneske od 790 tisoč do milijon 700 tisoč. To pomeni, da je direktor na mesec prejel kar 68 plač delavcev, ki jih prejema delavke v Pletenini, ali njihov več kot 5-letni zaslužek.

Naša zahteva nikakor ne pomeni splošne gonje proti direktorjem, ampak pomeni le zavarovanje družbene lastnine pred grabežljivimi posamezniki, ki izkoriščajo sedanje pravno neurejeno stanje.

Neodvisnost-KNSS
predsednik: FRANCE TOMŠIČ

ZAPOZNELI KUKMAK - Zvonko Gorišek iz Krške vasi je tik pred začetkom "monsunjskega deževja" pobral na travniku popolnoma zdrav travniški kukmak s premerom klobuka 20 cm. Lep zaključek letošnje obilne šampinjonske gobovske bere. Ni kaj. (Foto: M. Vesel)

HREN IN POL - Brežičan Karli Rožman se je kar precej namučil, predno je na svojem vrtu izkopal skoraj poldrugi meter dolgo korenino hrena. Karli, znani posavski izdelovalec salam, si bo k orjaški začimbi pripravil tudi primeren veliko šunko. (Foto: M. Vesel)

• Narava ne naredi nič zamern. (Aristotel)

• Vse kaže, da se bomo o boljšem jutri pogovarjali še jutri. (Jurijč)

• Zakaj me v lepše življenje vlečejo za nos? (Jurijč)

Dve resnični

Kaj pa tebi mar?

Peljem se od Novega mesta proti Straži. Nekje pri Srečičih me biološka potreba prisili, da zavijem na stransko pot med smrečje. Skoraj zaletim se v prikolico, s katere oče in sin (domnevam tako) vneta mečeta odpadle v mlado smrečje.

Jezno pritisnem na hupo, še bolj jezno izstopim, zaloputnem vrata avtomobila, da presenečena obstaneta sredi "dela". Vzajem svinjino in beležko iz žepa, jezno zapisujem številko njenega avtomobila...

"Kaj pa je? Kaj pa tebi mar?" poskuša napasti starejši.

Pa ga obdelam tako, da ne ve, kam bi z rokami, očmi. Najbrž je verjel, da sem "ekološki inšpektor", ki ga bom drugič neusmiljeno kaznoval. Denarno iz zepa! Skrbno pobera vso svinjarijo, ki sta jo malo prej zmetala. Ne odmaknem se, dokler ne odpeljeta svinjarije...

Če bi mogel, kako bi jih, take onesnaževalce! Kako bi jih!

Hitim v službo

Zakaj mi vsi "žmigajo" z lučkami? Zakaj hupajo? Kažejo z rokami na avto? Kolesa so na mestu, pomislim, gume niso predre...

Zaustavim na prvem odmikališču in vidim: nekdo mi je odvil in odnesel obe prednji luči.

Prekolnem lopove in zavijem na policijo. "Modri angel!" me posluša, malo zatem me smešljaje prime pod roko in odpelje na parkirni prostor. Napol zleze v svoj avto in se vrne z izvijačem v roki.

"Takole, glejte," mi nazorno kaže, "se to napravi. On tebi, ti njemu. Ni druge. Si me razumel?" Zasmrdi mi. Bolj kot v smrekovem gozdičku.

I. M.

Franc Štalcer

Poberejo vse, ne dajo nič

Ceste ne vzdržujejo

KOPRIVNIK - "Plačujemo razne davke, tudi na bencin, cesta od Kočevja do Koprivnika pa skoraj ni prevozna. Pravijo, da ni denarja, in če zdaj porabijo še tisto malenkost, ga ne bo nič za zimsko službo," pravi Franc Štalcer iz Koprivnika, ki je tudi delegat zbora krajevskih skupnosti občinske skupščine Kočevje.

Koprivničane najbolj boli, ker je cesta do Kočevja vedno v zelo slabem stanju. Je nevarna za potnike in vozila. Pred kratkim so jo sicer zasilo popravili, a je takoj prišlo do močnega naliva in cesta je spet taka, kot je bila prej. Tudi dogovor za Integracijo-Stojno, Cestnim podjetjem in predstavniki občinske skupščine ali krajevne skupnosti ne zaležejo. Franc Štalcer pravi:

"Po tej cesti prihajajo k nam polharit pa po jabolka, lešnike, gobe in druge dobrote, ne poskrbijo pa za vzdrževanje ceste. Iz smeri Brezovica so proti Koprivniku pobrali celo prometne znake in zdaj mnogi avtomobilisti zaidejo. Za nameček pa imamo skozi vas v asfaltu še udarne jame, da se avtomobili lomijo in kvarijo."

J. P.

PREDSTAVITEV ZALOŽBE VIHARNIK

SEVNICA - Ob sevniskem občinskem prazniku vabita sevniška zveza kulturnih organizacij in občinska knjižnica v petek, 5. novembra, ob 17. uri v sejno dvorano na sevniški grad na predstavitev založbe Viharnik. Dr. Ivan Stopar bo predstavil knjigo Grajske stavbe v vzhodni Sloveniji. Janez J. Švajncar pa knjigo Obrani slo Slovenije. V kulturnem sporedu bodo nastopili učenci sevniške glasbene šole. V soboto ob 18. uri bo v kulturni dvorani na Blanci gostoval kabaret Toneta Fornezija - Tofa "Ej ga as ga vidu" v izvedbi jeseniškega Gledališča Toneta Čufarja. Za torek, 9. novembra, pa pripravljajo v občinski knjižnici razstavo ročnih del gojencev Doma upokojencev in oskrbovancev Impoljca. Razstava bo na ogled do 18. novembra.

KIDRIČEVA IMA KABELSKO

KOČEVJE - Od minule sobote, 30. oktobra, ima kabelsko televizijo vsa Kidričeva ulica v Kočevju. Pred približno dvema tednoma so priključili na KTV prvo stolpnico (Kidričeva 7), zdaj pa še ostale večje stanovanjske stavbe. Do konca leta bodo dobili KTV še vsi, ki naj bi jo dobili v prvi fazi urejanja KTV sistema za Kočevje, nato pa pride na vrsto druga faza. KTV obratuje poizkusno, kar pomeni tudi, da jo lahko sprejemajo vsi, ki so priključeni na skupinske tv antene, neglede na to, če so plačali prispevek za priključitev na KTV. V naslednji fazi del pa bodo tudi poskrbeli, da bodo lahko sprejemali KTV le tisti, ki bodo plačali priključek, saj bodo vode napeljali le do naročnikov, ostali pa bodo iz sprejema izključeni.

Brez znanja ni podjetništva

Kako nameravajo v Kočevju pomagati obrtnikom in podjetnikom - Primer Avstrije - Nujni računalniki

Pred kratkim je v našem listu pisalo, da je kočevski Izvršni svet sprejel program razvoja malega gospodarstva, ki ga je pripravilo podjetje KOSS, d.o.o., iz Kočevja. To podjetje je tudi član slovenske pospeševalne mreže za razvoj.

Znano je, da obrtniki, podjetniki in tisti, ki so brez zaposlitve ter bi želeli sami začeti z gospodarsko dejavnostjo, potrebujejo veliko strokovnih nasvetov. Za vse te bo podjetje KOSS že v začetku novembra organiziralo vsako sredo brezplačna svetovanja. Prvo in tretjo sredo bodo svetovali dopoldne, drugo in zadnjo pa v večernih urah. Poslovne prostore so si uredili na Kolodvorski c. 2, za občinsko stavbo.

Občani bodo lahko zvedeli, kako ustanoviti obrt ali postati podjetnik,

kako izdelati poslovni načrt, kje in kako priti do posojil in drugih gnotnih sredstev, posebno pa tisti, ki bi začeli na novo in imajo zamisli, kaj bi delali, manj pa vedo o tem, kaj vse je treba storiti, da bi poslovno uspeli. Dostikrat tudi ne vedo kam in komu bi prodajali svoje izdelke ali storitve. Znano je, da je država predpisala visoke kazni za kršitelje davčnih predpisov. Vodenje poslovnih knjig je vedno bolj zahtevno. Kazni se sučejo med 100.000 in 5 milijoni tolarjev. Slovenija se zgleduje po Avstriji, v kateri pa deluje nekaj tisoč davčnih svetovalec, ki pomagajo gospodarstvenikom in posameznikom. Pri nas jih še nimamo! V okviru srednjih svetovanj so vključili tudi brezplačno davčno svetovanje.

Močnejši obrtniki, posebno pa trgovci so uvideli, da brez računalnika ne gre več. Nekateri so ga že kupili, pa ga le malo uporabljajo. Ponudba je velika, vendar je treba precej vedeti, da bi kupili pravišnjega in tak program zanj, da nam bo delo olajšano. O vsem tem bodo, tudi brez plačila svetovali usposobljeni strokovnjaki.

Kočevje bo med prvimi občinami v Sloveniji nudilo brezplačne strokovne nasvete in po želji jih bodo pomagali tudi uresničiti.

M. CETINSKI

gorenje proizvaja TIKAProdaja

TRGOVINA & SERVIS, Trebnje
tel.: 068/44-940, fax: 068/44-987

Nenavadna so pota ljubezni

Zakaj je Nemeč Ernst Saland iz Oer-Erkenschwicka vzljubil domovino svojega očima in polbrata?

KOČEVJE - Že nekajkrat smo poročali o nemškem politiku, gospodarstveniku, predvsem pa do brem človeku Ernstu Salandu iz Oer-Erkenschwicka, ki je najbolj zaslužen za prijateljske stike te občine s Kočevjem in nemško pomoč našim ljudem, športnikom, beguncem in drugim. Ob zadnjem obisku je nekaj več povedal o sebi.

Rojen sem bil pred 66 leti v Nemčiji. Starša pa sta se kasneje ločila. Drugi mož moje mame Elfriede je postal Franc Kosič, ki je prišel iz taktarne Jugoslavije že leta 1920 na delo v Nemčijo. Bil je rudar. Ker je bil jugoslovanski državljan, se z mojo mamo dolgo nista mogla poročiti. Tako se jima je prej (leta 1940) rodil moj polbrat Werner Kosič, poroka pa je bila šele leta 1943. Jaz sem se že leta 1941 odselil od družine, ker sem odšel v drug kraj za vajenca. S sedemnajstimi leti starosti sem bil vpoklican k vojakom, bil na vzhodni fronti ranjen, prišel domov na dopust in bil ujet od Američanov. V ujetniškem taborišču v Franciji sem bil vse do leta 1946. Bil sem bolj lačen kot sit in sem marsikaj pretrpel. V taborišču je bila tudi mama z očimom in polbratom Wernerjem. Oni so leta 1946 odpotovali v Jugoslavijo in so najprej delali v Okolici Maribora v vinogradih. Leta 1949 so iskali za kočevski premogovnik rudarje in takrat so se vsi trije preselili v Kočevje, kjer se je oče zaposlil kot rudar.

Sele po okoli 20 letih sem zvedel, da so odšli na Kočevsko, in potem sva si z mamo dopisovala. Na Kočevsko sem začel redneje prihajati leta 1966, se pravi leto dni po očimovi smrti. Mama je umrla leta 1988, polbrat Werner pa maja 1991. Ze prej sem se tudi jaz poročil in dobil sina ter hčer, zdaj pa imam že tri vnukine, med katerimi ima najstarejša prek 20 let.

S prejšnjim predsednikom občinske Skupščine v Kočevju, zdaj že pokojnim Alojzom Erzenom, sva bila velika prijatelja. Za začetek prijateljskih stikov smo v Oer-Erkenschwicu postavili v

Parku prijateljstva veliko skalo, ki smo jo pripeljali iz Kočevske; mi pa smo Kočevju darovali rudarski voziček hunt, ki stoji zdaj pri Rudniškem jezeru, kjer je bil nekaj dnevi kop kočevskega premogovnika in kjer je premog kopal tudi moj oče. Kasneje so se nadaljevala razna srečanja med obema občinama, najprej na športnem področju, pa sodelovanje v mednarodnih športno-zabavnih igrah prijateljstva, pred kratkim so bili pri nas na obisku vaši solarji, zdaj pa jim bodo naši vrnil obisk itd.

Mi iz Oer-Erkenschwicka smo med vašo vojno in po njej pritisnili na naše deželne in zvezne poslance, naj se Nemčija odločno zavzema za zagotovitev miru v Sloveniji in za njeno mednarodno priznanje. Zdaj, ko divja še vojna v Bosni in na Hrvaškem, pa pošiljamo vam v Kočevje pomoč za begunce in tudi za slovenske socialno ogrožene družine. Želimo pa, da poteka delitev pomoči pošteno in pod nadzorom.

Ernst Saland, prijatelj in dobrotnik

Nadaljevali bomo z dosedanjim načinom, želimo pa sodelovanje razširiti tudi na gospodarsko, predvsem proizvodno področje. Tako sem te dni posredoval občinski skupščini naslov nemške tovarne velikih vrtilnih glav, oni pa so ta predlog že posredovali naprej tovarni v Petri in v KS Kostel. Zdj vse kaže, da bo prišlo do navezave poslovnih stikov. Predlagani program bi zaposloval do 50 kvalificiranih delavcev.

J. PRIMC

Krščanski demokrati ne zaupamo

Zakaj smo proti samoprispevku - Predvsem ne zaupamo ljudem, ki bi upravljali z zbranim denarjem - Volitve v KS Trebnje so bile nepošteno in nezakonite

Slovenski krščanski demokrati občine Trebnje podpirajo izgradnjo doma ostarelih, čeprav poznamo danes v svetu veliko bolj humane oblike oskrbe starejših in bolnih ljudi. Te nove oblike si tudi že v slovenskem prostoru utirajo pot. Ta podpora velja tudi za bazen, ki ga načrtuje KS Trebnje, vendar tudi v tem primeru poznamo druge bolj učinkovite investicijske pristope.

Smo pa proti samoprispevku kot obliki zbiranja finančnih sredstev. Vedeti moramo, da družine in posamezniki danes plačujejo razne prispevke in davke (v prihodnjem letu se nam obetajo novi premoženjski davki). V teh sredstvih se skrivajo tudi viri za investicije v objekte, ki so v programu za financiranje iz samoprispevka v občini oziroma krajevni skupnosti. Država in tudi občina bi morali graditi objekte predvsem s tem denarjem ter pridobiti sredstva najprej iz teh virov, ne pa da dodatno poskušata obremeniti občane. Šele potem bi lahko govorili o dodatnem denarju, ki naj ga prispevajo občani. Odgovorni v občini Trebnje in KS Trebnje so storili vse premalo, da bi pridobili omenjena sredstva. S tem dejanjem po našem mnenju izkazujejo predlagatelji svojo nespoštnost in poskušajo volilne obljube uresničiti z dodatnim denarjem volilcev, kar pa je velik absurd.

V zadnji številki trebanjskega Občana je bilo zapisano, da referendum za samoprispevek ni politično dejanje. V tem primeru je resnica ravno nasprotna. Izjave strank in vodilnih občinskih moči kažejo, da gre pri referendumu za samoprispevek predvsem za politično dejanje, katerega cilj je na eni strani pridobiti čim več volilnih glasov. S tem se grobo izrabljajo pozitivna čustva ljudi.

Na drugi strani pa gre za mafijško obnašanje nekaterih krogov in posameznikov, ki hočejo za vsako ceno pridobiti "sveži" denar, s katerim bodo poskušali manipulirati predvsem v svojo korist, ne pa v korist občanov.

Enako ali še bolj problematičen je referendum za samoprispevek v KS Trebnje, kjer očitno ne morejo pozabiti prejšnjega lagodnega življenja na račun samoprispevkov ter očitnega manipuliranja z njim. Zanimivo je, da naj bi samo polovica denarja

dajo poskušajo v občinah in krajevnih skupnostih nekateri uveljaviti svoje interese. Tako je bilo tudi v Trebnju, kjer je bila že sestava skupščine KS problematična. Sestavljena je predvsem iz delegatov, ki niso bili voljeni. Med njimi je bil župan gospod Ciril Pungartnik, ki je danes tudi predsednik Sveta KS in je bil poslan v skupščino KS iz Komunale v Trebnju, čeprav ni tam zaposlen (morda pa se motimo). Prav tako na teh volitvah ni bila dovoljena nikakršna kontrola, voliči so spominjala na stanje pred letom 1990, člani volilnih komisij so lahko kandidirali v skupščino KS, samovoljno so bila spreminjena volišča in volilni okolišči, voliči niso bili obveščeni o predlagateljih kandidatih, prav tako je bila zelo slaba obveščenoost o času in kraju volitev in podobno. Okrajna volilna komisija ni reagirala.

Danes se dogaja nekaj podobnega. Skupščina občine Trebnje se ne sestaja, vse priprave vodi samovoljno predsedstvo skupščine in okrajna volilna komisija. Skupščina občine na korespondenčni seji spreminja datum referendumu, o tem delegati niso obveščeni. Prav tako samovoljno postopa okrajna volilna komisija, spreminja število voličev, samovoljno sestavlja volilne odbore, deluje v obliki korespondenčnih sej in podobno. Kontrola ni predvidena in ni dovoljena, čeprav je to ena izmed stalnic demokratičnega sistema, in še bi lahko naštevali. Naše stališče je vse-skozi bilo, naj o tem odločajo ljudje in ne stranke. Upamo pa, da bo volja ljudi izražena na demokratičen in pošten način, čeprav se na primer o nekaterih vprašanih premalo obvešča ljudi (na primer, da se bo plačevalo 10dst. od bruto OD).

PRAVI ČLOVEK NA PRAVEM MESTU

Kako koristno je, da so krščanski demokrati "zraven". Zunanji minister Peterle uspešneje demokratizira Slovenijo kot njegov predhodnik dr. Dimitrij Rupel, ki je bil samo demokrat. Peterle drži v tujini vse "Beblerje" (komunistične diplomate), pošilja tja še preostale komuniste (Zlobec, Juri itd.) in pripravilja Milana Kučana za veleposlanika v Vatikanu. Papežovo odlikovanje mu je že priskrbel!

Kmalu bomo brez komunistov! Srečna Slovenija! Toda nesrečni Peterle; s kom bo potem sodeloval in nas Slovence štivil "pred čim slabšim"?

DR. LUDVIK ČANŽEK

TREBANJCI GLASUJEJO ŠE O KRAJEVNEM SAMOPRISPEVKU

TREBNJE - V krajevnih skupnosti Trebnje bo v nedeljo skupnosti z občinskimi referendumom za dom starejših občanov potekal še referendum za uvedbo krajevnega samoprispevka v obdobju 1993 do 1998. Tako naj bi v KS Trebnje zbrali okrog 60 milijonov tolarjev. Polovico tega denarja naj bi porabili za ceste, 40 odst. za izgradnjo kopalnega bazena, za vzdrževanje zelenice, parka, otroških igrišč, za vzdrževanje kulturnega doma 5 odst.

Franci Smolič je predsednik skupščine občine Trebnje. Včeraj je bil v občini, kjer je bil poslan v skupščino KS iz Komunale v Trebnju, čeprav ni tam zaposlen (morda pa se motimo). Prav tako na teh volitvah ni bila dovoljena nikakršna kontrola, voliči so spominjala na stanje pred letom 1990, člani volilnih komisij so lahko kandidirali v skupščino KS, samovoljno so bila spreminjena volišča in volilni okolišči, voliči niso bili obveščeni o predlagateljih kandidatih, prav tako je bila zelo slaba obveščenoost o času in kraju volitev in podobno. Okrajna volilna komisija ni reagirala.

Danes se dogaja nekaj podobnega. Skupščina občine Trebnje se ne sestaja, vse priprave vodi samovoljno predsedstvo skupščine in okrajna volilna komisija. Skupščina občine na korespondenčni seji spreminja datum referendumu, o tem delegati niso obveščeni. Prav tako samovoljno postopa okrajna volilna komisija, spreminja število voličev, samovoljno sestavlja volilne odbore, deluje v obliki korespondenčnih sej in podobno. Kontrola ni predvidena in ni dovoljena, čeprav je to ena izmed stalnic demokratičnega sistema, in še bi lahko naštevali. Naše stališče je vse-skozi bilo, naj o tem odločajo ljudje in ne stranke. Upamo pa, da bo volja ljudi izražena na demokratičen in pošten način, čeprav se na primer o nekaterih vprašanih premalo obvešča ljudi (na primer, da se bo plačevalo 10dst. od bruto OD).

FRANCI SMOLIČ
predsednik

PRENOVILI TERAPIJO V TERMAH ČATEŽ

ČATEŽ OB SAVI - V začetku preteglega tedna so v Termah Čatež odprli prenovljene prostore za terapijo. Z obnovo so dobili po oceni odseba odlične razmere za delo in zdravljenje, saj so prostori opremljeni zelo funkcionalno.

Bo politikom uspelo spreti ljudi?

Živi na Hrvaškem tudi slovenska manjšina? - Še do nedavnega ljudje v deželi Petra Klepca niso vedeli in se sploh niso spraševali, kakšne narodnosti so - Greh politikov nad ljudmi in naravo je v nebo vpiljoč

Te dni je med drugim naš zunanji minister Lojze Peterle sredstvom obveščeval, da naj izjave zaradi naselevanja hrvaških beguncem v slovenskih vikendih v okolici Novigrada v Istri. Med drugim je povedal, da ga je med obiskom v Ameriki obiskala skupina izseljencev iz območja Prezida in Cabra na Hrvaškem, ki je govorila slovensko. Iz te izjave se je dalo sklepati, da je presenečen nad tem dejstvom, saj je znano, da se na primer Zagrebčani ali pa Srbi ne nauče slovenskega jezika, čeprav več desetletij žive v Sloveniji. Zato je minister verjetno sklepal, da tam, se pravi v občini Cabar, žive Slovenci oz. slovenska manjšina.

Vse kaže, da velika večina slovenskih politikov ne ve kaj dosti o zgodovini zgornje Kolpske doline, se pravi o tako imenovani deželi Petra Klepca, ki je danes razdeljena med slovenski in hrvaško državo, pred stoletji pa je bila to enotna dežela, ki je sodila dolgo pod kočevsko gospostvo. Segala je daleč v sedanjo Hrvaško. Vse to je bila posest Ortenburžanov in za njimi Celjanov, po izumrtju katerih "niso pazili na točne razmejitve in je zato prihajalo do omejenih sporov, ki so kočevsko gospostvo znatno prikrjali in okrnili. Izgubilo je Babno polje, ki si ga je prilastilo loško gospostvo, gerovsko županstvo od grobniških mej do Čabranke so si priključili Frankopani in za njimi Zrinjski..." ugotavlja pokojni zgodovinar Ivan Simonič, ki pravi dalje, da leta 1574 kočevsko-reški (Kočevska Reka) urad ni več vključeval gerovskega županstva, ker so ga priključili Frankopani k svojim vindi-dolskim posestvom, zaradi česar se je kočevsko gospostvo skrčilo za 4 kvadratne milje. Ze prej, leta 1504, pa je ribniška prafara ustanovila faro tudi v Gerovu.

imeli v Brodu na Kolpi pripravljeno oboroženo skupino. Vendar do tega ni prišlo, ker je takrat avstroogrski cesar v Dunajskem Novem mestu skrajšal za glavo Petra Zrinjskega in Krsto Frankopana.

Vendar vse to ne dokazuje, da so bili oz. so še danes na Hrvaškem Slovenci oz. naša manjšina. To bi morali dokazati naši jezikoslovci, ki pa o tem v glavnem molčijo, zato naj spet uporabim hrvaške virov in svoje osebne izkušnje. Sam sem bil namreč zelo presenečen, ko sem nekje okoli leta 1965 prvič bil v Novigradu v Istri in Cabru. Ugotovil sem, da govore lepo slovensko kot na primer v Beli krajini. Z njimi sem se pogovarjal le v slovensčini, in to v hrvaškem delu dežele Petra Klepca počem še danes.

Narečje, ki ni ne slovensko in ne hrvaško

Zdaj pa k hrvaškim virom. V predgovoru knjižice narečnih pesmi "Tiha beseda lakote" pesnika prof. Zlatka Pochobradskega, ki je iz Gerova, v službi pa je v Cabru, je v predgovoru

Josip Lisac dokaj temeljito obdelal to narečje, ki ni ne hrvaško in ne slovensko. Med drugim ugotavlja, da to narečje ne pozna mehkega č (č). Dajle: nekatere besede so v tem narečju istega spola kot v slovensčini, na primer KARUZA (slov. koruza, ženski spol; hrvaško kukuruz, moški spol) ali ZGUON (slov. zvon, m. sp.; hrvaško zvono, srednji spol). Še mnoge druge besede so podobne slovenskim, kot MURJE (morje), VUODA (voda), RUOKA (roka), MLEJKU (mleko), pajesak (poiskati), VMR (umrl), ZADAVULNA (zadovoljna), SRAMAKE (siromaki), TIČE (ptiči), ŠENICA (pšenica), KREH (kruh), NA ŠTEJGAH (na štenгах, na stopnicah) itd., itd., da se vpraša, če gre za hrvaško ali slovensko narečje. Tu je zaselek FAŽONCI, kjer ljudje rečejo fiziolo žažun in ne grah.

Pred okoli 100 leti je zagrebški znanstvenik Dragutin Hirc potoval po teh krajih in med drugim zapisal, da je kraj Plesce (v občini Cabar) dobil to ime, ker je bila tam najprej lovška hiša, v kateri se je zabavala gospoda

kranjske komore, in da so tu plesali, zato Plesce. Prvi se je tu nastanil neki Wolf, menda logar. Ze v sosednji občini Delnice se je priimek Volf spremenil v Bolf. Volfov pa je veliko imena po prvih družinah, ki so se sem naselile iz sosednje Kranjske. Priimek Žagar je zelo pogost v vsem slovenskem in hrvaškem delu dežele Petra Klepca. Tudi hrvaški veleposlanik v Sloveniji se piše Žagar in je morda slovenskega rodu, kot tudi znana novinarka Vesna Karuza (ki bi se sicer morala pisati Vesna Kukuruz). Vendar njuna dejanja ne govore temu v prid. Ali pa morda - saj prepovedi pravi, da ni boljšega Turka, kot je janičar. Za to je med Slovenci dovolj dokazov, med drugim je bil med drugo svetovno vojno eden glavnih nacistov na Slovenskem Globočnik (Globtschnig), pred leti pa je najbolj pridigoval proti Slovincem na Trzankem neofašisti Čehovin.

Je pa še mnogo drugih posebnosti, ki potrjujejo, da je bilo to ozemlje nekaj časa hrvaško. Tako imajo v vsej deželi Petra Klepca podobne pravljice, zbadljivke itd., na primer tisto, kako so Delničani (Hrvaška) zaklali vola tako, da so ga s svedom zabodli v uho, ki je znana tudi v Bohinju. Zdaj je vprašanje, če so je Delničani zanesli v Bohinje ali Bohinjeci na Hrvaško. Zanimivo pa je, da je v deželi Petra Klepca veliko gorenjskih, koroških pa tudi štajerskih in dolenskih narečnih besed; zgodovinski viri pravijo, da so v zgornjo Kolpsko dolino naseljevali grofje uporne kmete iz Gorenjske, kamor so jih že prej zaradi upornosti pregnali iz Koroške ali z Nemskega, razen tega so sem grofje naseljevali predvsem obrtnike iz svojih posestev v drugih deželah Avstro-Ogrske.

Politiki rušijo enotnost

Izpričana je enotnost ljudi v deželi Petra Klepca od nekdanj do danes. Tako so se bolj praviloma kot izjemoma poročali še do nedavna ljudje iz

slovenskega dela te dežele na Hrvaškem in obratno. Skupno so imeli cerkve, pokopališča, šole, zdravnik, pa tudi zaposlovali so se neglede na prejšnje republiške in zdaj državne meje.

Po osamosvojitvi Slovenije in Hrvaške se je začelo razdvajanje, ki so ga očitno povzročili predvsem politiki v obeh novih državah. Hrvatje ne obiskujejo več slovenske osnovne šole. Slovenski zdravnik lahko zdravi le še Slovence. Nekateri zahtevajo, naj se onemogoči zaposlovanje državljanom druge države. Zahteve so po izjavljanju o državljanstvu, čeprav večina teh preprostih ljudi sploh ne ve, kakšnega narodnega izvora je. Vedno so bili eno. Zdaj pa se morajo zaradi pokojnin, dela, obrti itd. izjav

● V glavnem je zdaj vse videti tako, kot da se politiki v Zagrebu in Ljubljani prizadevajo, da bi te ljudi, ki so kravno povsem pomešani in so praktično eno, ločili in jih naučili sovražiti se. To pa je največji greh današnje politike in politikov. To je značilno nad ljudmi. Zaradi takih zaostrovanj prav zdaj prihaja tudi do zločina nad naravo, saj bosta po Kolpski dolini poslej tekli dve cesti: ena po slovenskem, druga po hrvaškem obrežju Kolpe. Še večji zločin do ljudi v deželi Petra Klepca pa bi bil, če jim ne bi omogočili take cestne povezave s svojo matično domovino, da jim v domača središča in spet domov ne bi bilo treba potovati prek druge države, kjer so izročeni tako rekoč na milost in nemilost policistom druge države, ki so sicer v glavnem kar v redu fantje in dekleta, včasih pa le kdo namerno nagaja.

ljati Slovenci za Hrvate in obratno, saj naj bi bilo možno le eno državljanstvo.

Ob meji na Kolpi je vedno več zapletov. Policisti strogo pregledujejo vozila. Kaznujejo vse, ki prehajajo prek meje na tistih krajih, kot so še do nedavnega, saj se sme zdaj le prek mednarodnih mejnih prehodov. Pregledi avtomobilov so po izjavah domaćinov pogosto izredno pikolovski in policist lahko vedno najde kakšno pomanjkljivost in izgovor za kazeno. Nekomu, ki ni imel denarja pri sebi, da bi kazen plačal, so ukazali, naj pusti pri njih za talca otroka, ki ga bo dobil nazaj, ko bo prinesel denar.

JOŽE PRIMC

VČASIH SO SPAJALI, ZDAJ LOČUJEJO - Na fotografiji je viseči most prek Kolpe, ki povezuje vasi Turke (Hrvaška) in Grintovec (Slovenija). Od Osičnice do Slavskega Laza pri Fari so trije taki viseči mostovi, ki jih zdaj uradno ni moč uporabljati, ker tu ni uradnih meddržavnih omejenih prehodov. Razen tega je prek Kolpe in Čabranke še nekaj mostov, kjer zdaj tudi ni dovoljen prehod. Včasih so mostovi ljudi spajali, zdaj jih ločujejo. (Foto: J. Primc)

Smo za, vendar na drug način?!

Poziv predsednika Pungartnika občanom Trebnjega

Tako v bistvu pravijo v svojem prispevku slovenski krščanski demokrati občine Trebnje, ki se nanaša na zbiranje sredstev za dom starejših občanov občine Trebnje. Seveda pri tem ni nobenih konkretnih navedb o možnostih drugih virov. Značilen za vsebino članka je naslednji stavek: "S tem dejanjem po našem mnenju izkazujejo predlagatelji svojo nespoštnost in poskušajo volilne obljube uresničiti z dodatnim denarjem volilcev, kar pa je velik absurd." Pri tem seveda zamolčijo, da je po temeljitih strokovnih pripravah, ki so trajale leto dni, sklep o razpisu referendumu sprejela občinska skupščina na seji 16.6.1993, in to s POPOLNIM SOGLASJEM vseh prisotnih odbornikov (med njimi tudi odbornikov SKD oz. pisca članka, Francija Smoliča). Glede na povedano, je nesmiselna vsaka polemika z nadaljnjo vsebino članka, ki ljudem, ki jim je občinska skupščina soglasno naložila naloge za izvedbo referendumu, obmetava z dokaj čudnimi izrazi, katerih vsebina in namen imata edini cilj, da z diskreditiranjem posameznikov, ki se odkrito zavzemajo za reševanje skupaj ugotovljenih perečih problemov prostora v katerem živimo. Z isto melodijo, le z drugačnim refrenom, se ob tej priliki spotikajo ob razpisani referendum v KS Trebnje.

Spoštovani krščanski demokrati občine Trebnje, osebno želim, da (kot trdite) nezakonitosti rešujemo s pravnimi, ne s političnimi sredstvi. Dobro bi tudi bilo, da bi stališča, ki jih v zvezi z referendumom prinaša vaše pisanje, pravočasno, jasno in glasno sporočili preko svojih odbornikov v (v občinski, kot v krajevni) skupščini, kjer imate svoje predstavnike, ne pa, da skupščina enoglasno sprejme odločitev o razpisu referendumu, nato pa je vse narobe.

Spoštovani krščanski demokrati! Prepričan sem, da je med vami mnogo tistih, ki soglašate z mojim prispevkom, ki je bil pod naslovom: "Dom je potreba, možnost in zaveza" objavljen v zadnji številki Občana, prav tam pa je objavljen tudi pogovor z dr. Jožetom Ramovšem pod naslovom: "Zvijljenje vseh treh generacij je ena celota", v katerem pravi tudi naslednje: "Domov je v Sloveniji približno toliko kot občin, vendar jih je v nekaterih več, drugje pa nobenega, kot npr. v Trebnju, ker so te občine sofinancirale izgradnjo domov drugje. Tako gradnja je gotovo opravičljiva zaradi bližine, pa tudi ker dom nudi zaposlitev precejšnjemu številu ljudi. Če "izvažajo" stare ljudi, izvažajo tudi denar in delovna mesta. Tako glede ekonomskega vidika. Sicer pa se mi zdi razseljevanje starih ljudi daleč po Sloveniji podobno razseljevanju med vojno. S človeškega vidika je gradnja gotovo opravičljiva. Dejansko ga gradi današnja srednja generacija tudi za reševanje problemov v svoji starosti."

Spoštovani občani! Tudi preko Dolenjskega lista se obračam na vas in vas prosim, da v izgradnji doma za starostnike vidite tako kot jaz potrebo, možnost in zavezo, in prav zato vas tudi prosim, da se odzovete povabilu na referendum ter daste svoj glas ZA.

Predsednik skupščine občine CIRIL PUNGARTNIK

DVE ČRPALKI STA DOVOLJ

SEVNICA - Stara bencinska črpalka nasproti Lisce se je v dvajsetih letih amortizirala in jo bo Petrol, kljub temu da na tem prostoru po družbenem planu, ki pa ni več obvezujoč, bencinski servis ni predviden, lahko obnovil. Za izgradnjo nove črpalke na Planinskih cestah se zanima tudi Petrolov konkurent avstrijski OMV, ki bi poleg goriv močno razširil svojo ponudbo, vendar, kot kaže, tretje bencinske črpalke v Sevnici ne potrebuje, saj sta dovolj dve, pa tudi sevnške trgovine so dovolj dobro zalozene, da ne potrebujejo še avstrijske. Tako je bilo tudi-mnenje slabo obiskane javne razprave, ki jo je ob spremembi družbenega plana pripravila sevnška občina.

K sreči ni ognja

Uspela sektorska vaja je pokazala, da gasilstvo dobiva premalo pomoči

LOŠKI POTOK - 24. oktobra so vsa potoška GD pod vodstvom sektorskega poveljnika Janeza Ravnikarja izvedla sektorsko vajo. Potekala je v okviru meseca požarne varnosti. Sodelovale so mobilne enote GD Travnik, Retje, Mali Log, Hrib, bodoči naraščalniki in seveda veliko število občanov. Hkrati je bil to preizkus priročne in motorne opreme. Vaja je pokazala primerno usposobljenost mobilnih desetih, le nekatera oprema, gre predvsem za dotrajane cevi, je za odpad in tudi sama dolžina ne ustreza večjim nalogam. "Vaja je v celoti in proti pričakovanju izredno uspela," pravi sektorski poveljnik, "nujno pa bo potrebno urediti ustrezno financiranje za izstrošene dele. Z načrtom, da bi gasilci prišli v sklop obrambnih struktur, do sedaj ni storjenega nič. Financiranje, če to sploh je, gre še vedno iz občinskega proračuna, kar pa ni dovolj. K sreči naš sektor že dolgo ni imel večjih akcij reševanja. Tako lahko vadimo in posvečamo vso skrb nekaj najsposobnejšim mobilnim skupinam," našteva Ravnikar.

Avtomobil cisterna je letos služil za razvažanje vode v sušnem obdobju in tudi na ta način pomagajo ogroženim. Dovažali so jo v Segovo vas, Belo Vodo, Matevlejek, Stari Kot (kočevska občina), še največ pa v Jelenov Žleb. Seveda je bilo za porabnike to veliko breme, vendar je bila voda in delo prevoznikov zastoj. Kljub prazni blagajni letos nameravajo asfaltirati dvorišče pred najstarejšim domom na Hribu. Pričakujejo pomoč KS, groba dela bi opravili sami, upajo pa, da bo kaj primaknil sose, ki dvorišče uporablja.

A. KOŠMERL

VESELO MARTINOVANJE S KVINTETOM OTA LESJAKA - Kvintet Ota Lesjaka in Slovensko društvo dr. France Prešern vabita slovenske rojake iz Remscheida, Kolna, Wuppertala, Essna, Düsseldorfa in drugih mest na veliko tradicionalno "Veselo martinovanje", ki bo v soboto, 13. novembra od 19. do 1. ure v "Sporthalle Hüggen" pri Burscheidu.

Prizadevanje za skupno dobro

Sodelovanje posvetne in cerkvene oblasti v Kočevju - Obnova cerkve in sv. Jernej v bronu - Kočevski Nemci niso izpolnili obljube - Hvala sestri Mihelangeli

KOČEVJE - Kočevskega župnika Marjana Lampreta smo zaprosili za kratko oceno poteka dosedanjih svečanosti ob 600-letnici kočevske župnije in ga vprašali, kakšni so načrti v zvezi z nadaljnjo obnovo kočevske cerkve ter gradnjo stavbe Karitas.

"Najpomembnejše je", pravi, "da smo v pripravi na praznovanja in med praznovanji zelo dobro sodelovali s predstavnikoma občine, strank in drugimi. Želimo, da bi tudi vnaprej

Marjan Lampret, župnik v Kočevju: "Obnova kočevske cerkve bo veljala po ceni še okoli 115.000 DEM."

ohranili dobre odnose, se pravi, da bi cerkvena in svetna oblast sodelovali, se dogovarjali in združevali v prizadevanjih za skupno dobro.

Kipar Stane Jarm nam je podaril kip našega patrona sv. Jerneja v mavcu in naša dolžnost je, da zberemo denar za odlitje tega kipa v bronu. To bomo skušali opraviti v dveh letih, veljalo pa nas bo okoli 15.000 DEM.

Nadaljevali bomo z obnovo kočevske cerkve, predvsem njene notra-

njosti, oken z vitražami, pa tudi streho je treba prihodnje leto temeljito preurediti. Obnova cerkve je doslej bremenila izključno le kočevske vernike, ki so brezplačno opravljali dela in prispevali še za nakup materiala. Doselej je od drugih nekaj daroval le grof Auersperg, kočevski Nemci so tudi obljubljali, da bodo pomagali pri obnovi cerkve, saj so jo gradili njihovi predniki in je torej kočevska cerkev tudi njihova. Vendar njihovega prispevka doslej še nismo dobili, za kar so očitno vzrok strankarske razprtije znotraj njihove organizacije. Se je pa njihovo precejšnje zastopstvo z najvišjimi predstavniki udeležilo naših slovesnosti in so ob tej priložnosti darovali naši cerkvi svečnik s svečo in grbom Kočevja.

Gradnja doma Karitas, ki je edina taka gradnja na območju občin Ko-

JUTRI PREDSTAVITEV KNJIGE O CERKVAH - Župnijski urad Kočevje in Muzej Kočevje vabita na predstavitev knjige "Cerkev na Kočevskem nekoč in danes" avtorjev Gojka Zapana, Mitje Ferenc in dr. Franceta M. Dolinarja, ki bo v Muzeju, v petek, 5. novembra, ob 18.30. Na fotografiji je kočevska cerkev sv. Jerneja. (Foto: J. Primc)

čevje in Ribnica, lepo napreduje, saj je že pod streho. Upamo, da ga bomo pred zimo zaprli, za kar bo dobrodošla obljubljen pomoč nemške in švicarske Karitas. Zdaj si pomagamo s posojili in prispevki redkih posameznikov. Prihodnje leto bomo skušali usposobiti spodnje prostore, kjer bomo sprejemali, skladiščili in razdeljevali hrano in oblačila pomoči potrebnim kočevskim družinam. Tem družinam zdaj lahko pomaga-

mo le s pomočjo, ki jo dobivamo iz Italije in Francije, saj bi sicer lahko našo Karitas že zaprli. Od Slovenske in Škofijske Karitas že dolgo ne dobivamo ničesar, ker tudi njima vsega primanjkuje. Posebna naša zahvala za pošiljanje pomoči pa velja sestri Mihelangeli iz Gorice v Italiji, ki po-

• KNJIGA O CERKVAH NA KOČEVSKEM ni izšla ob proslavi 600-letnice kočevske župnije, kot je bilo predvideno, ampak bo šele te dni, se pravi konec oktobra. Vzrok za zamudo je med drugim tudi ta, da ne bo imela le 150 strani, kot je bilo predvideno, ampak 272. V njej bo 80 črno-belih in 160 barvnih fotografij. To bo knjigo tudi nekoliko podražilo in bo veljala v maloprodaji okoli 6.000 tolarjev. Izšla bo v 2.000 izvodih.

maga ne le nam, ampak tudi mnogim drugim župnijskim Karitas po Sloveniji. Po rodu je Slovenka, je pa v redu Marjinih sester. Čeprav je sama zelo bolna in najbolj potrebna pomoči, nesebično pomaga nam in drugim."

J. PRIMC

NA ZDRAVLJENJE POD POHORJE

Zreče, kraj severozahodno od Slovenskih Konjic, v dolini gornje Dravinje, je znan po kovanju orodja in tovarni Unior. Veliko bolj je poznano malo višje ležeče RTC Rogla. Vendar so Zreče vedno bolj prisotne tudi na področju zdravstvenega turizma. Najmlajše Terme v Sloveniji imajo bogato ponudbo naravnih dejavnikov in kvalitetno medicinsko storitev. Vse to je izkoristilo Društvo invalidov Novo mesto in v oktobru odpeljalo v Terme Zreče 34 svojih članov na desetdnevno zdravljenje. Pod zdravniškim nadzorom in ob obilici poslušal osebja Term so si nabirali moči in krepili načeto zdravje. Animator družabnega življenja je poskrbel, da so si ogledali bližnje zanimivosti pestre okolice, in s tem še popestril in obogatil zdravljenje naših članov. Prehitro je minilo deset brezskrbnih, a bogato izkoriščenih dni. Ob povratku je skupno kosilo v Bobičevi gostilni Karolina v Skočjanu dalo piko na i. Nasmehljani obrazov in s pesmijo so se razšli zadovoljni invalidi z željo, da bi tako zdravljenje še organizirali.

Za DI Novo mesto: ANDREJ GREGORČIČ

- Ničesar se ne bojim, ker nič nimam. (Buther)
- Človeškost je najvišja krepost. (Vauvargues)
- Zgodovina postaja dekla politike. (Kučan)

KONČNO POSTAJA - Metlika je pretekli petek le dobila težko pričakovano avtobusno postajo ob mestni obvoznici. S tem bo močno razbremenjen promet v starem delu mesta, ki je bilo ob konicah tako zatrpano z avtobusi, da je bil promet skoraj nemogoč. Tudi zaradi prometne razbremenitve v centru mesta je postaja za Metliko velika pridobitev. (Foto: M.B.-J.)

MODNA REVUJA ZA IZLET - Modno revijo, ki se je ne bi sramovalo niti uveljavljeno tekstilno podjetje, so minuli petek zvečer pred očmi staršev, sorodnikov, gostov in sošolcev v dvorani osnovne šole Šmarjeta pripravili kar učenci sami. Z modno revijo so dosegli dvoje. Svojim staršem in sošolcem so pokazali, kakšna bo moda v naslednjem letu, istočasno pa so z vstopnino zbrali kar nekaj denarja za zaključni izlet 8. razreda na Primorsko in v italijanski Gardaland. Pri pripravi revije sta se še posebej zavzeli osmošolki Katja Vodopivec in Marjeta Kocjan, ki sta mlade Šmarječane naučili plesnih korakov, skupaj z učitelji pa sta potrkali tudi na vrata butikov in modnih trgovin. Tokrat so jim z modeli postregli v butikih Kobra, Daks, Levis in Novoteksu in Jutranjki ter šiviljstvu Veronika. Revijo so popestrili plesalci plesne šole Borisa Vovka in domača plesna skupina. Da bi se zbralo še nekaj več tolarčkov za zaključni izlet, so učenci 8. b razreda izdali prvo številko svojega glasila Pimpa. (Foto: J. Pavlin)

FITNES STUDIO - V sevniškem Partizanu je dolgoletna vadiateljica pri tem društvu Estera Savič - Bizjak, sicer zaposlena v Jutranjki kot kreatorica, odprla dobro opremljen fitness studio. Na 15 "postajah" bodo našli dovolj priložnosti za temeljito razgibanje telesa, hujšanje, nabiranje kondicije in preverjanje svojih telesnih sposobnosti rekreativci in aktivni športniki, rokometaši, smučarji in drugi. Na vajah za postrehabilitacijo bo strokovno pomagala tudi fizioterapevtka. Na posnetku: mladi sevniški rokometaši ob otvoritvi fitness studia spremljajo Esterin prikaz vaj na eni izmed naprav trdke Technogym. (Foto: P. P.)

ZLATOPOROČENCA VETERŠEK IZ BOŠTANJA - Anton in Angela sta se spoznala v Nemčiji in se tam tudi poročila. Le dva dni po poroki je moral Anton v nemško vojsko, kjer je bil dvakrat hudo ranjen. 12. aprila 1945 je pobegnil s fronte in se vrnil k ženi. Ko sta se vrnila s svojci iz Nemčije, je bilo doma vse opustošeno. Zato sta se nastanila v Zagorju. Anton je našel delo v trboveljski cementarni. Pozneje sta se preselila k ženinim staršem na Mrtovec. Anton je našel delo v Kopitarni, pred upokojitvijo pa je delal na železnici. V zakonu sta se jima rodila sin in hči. Ob zlati poroki je Veterskovima v imenu občine čestitala sevniška županja Breda Mijovič, matičarka Marjana Drstvenšek pa jima je izročila priložnostno darilo in cvetje (na sliki).

Po malico brez denarja

Kaj, če bi roparja segla še v blagajno?

Očitno je, da bodo morali biti tudi trgovci bolj previdni, na kar kaže dogodek, ki se je zgodil 16. oktobra v trgovini Retje, ki je last trgovskega podjetja Mercator iz Ribnice. Trgovka je bila ob 12. uri sama v trgovini, ko sta vstopila neznanca. Njuno obnašanje se ji je zdelo sicer sumljivo, vendar ju je postregla. Ko je pisala paragonski blok, je opazila, da je drugi padel segel v zaboj z bananami in še kam. Medtem je kupec na pultu naloženo blago pograbil in, ne da bi plačal, zapustil lokal.

Trgovka Danica L. pravi, da še ni

imela podobnega primera, zato je ostala brez besed. Kljub temu je bila le toliko prisebna, da si je zapisala številko katree kovinske barve, s katero sta neznanca odbrzela. Na srečo ni šlo za velik znesek, toda kaj bi bilo, če bi segla v blagajno? Pravi, da bodo neznanca, če so seveda imeli prave tablice na katri, drago plačali na silo vzeto blago. Na policiji v Ribnici pravi, da intenzivno preiskujejo dogodek, več podrobnosti pa nismo izvedeli, ker pravijo, da so v korist preiskave.

A. KOŠMERL

Gasilstvo nič več hobi

Zaradi vse večjih predvsem denarnih problemov v gasilstvu, število zagnancev v črnomaljski občini upada

ČRNOMELJ - V črnomaljski občini je v 36 prostovoljnih teritorialnih in dve industrijski gasilski društvi vključenih 3.200 gasilcev. Gasilska enota pokriva v povprečju 13 kv. km površine in 485 prebivalcev. Največji problem v vseh društvih je denar, saj občina namenja za delo občinske gasilske zveze po 294 tolarjev na prebivalca na leto. Za normalno opravljanje nalog, ki jih je vsak dan več, bi potrebovali vsaj dvakrat toliko.

O težavah požarnega varstva v občini je pretekli teden tekla beseda na problemski konferenci v Črnomlju, ki se je udeležila tudi mag. Romana Hrovat z republiške uprave za zaščito in reševanje. Razprava se je vrtela predvsem okrog financiranja, vzdrževanja gasilskih domov in opreme. Za novo opremo namreč namenjuje vse manj denarja, medtem ko ga vedno več odeda za vzdrževanje stare. Ob tem ni neznanmarljivo, da so gasilci pri intervencijah premalo zaščiteni, saj so zaščitne obleke, dihalni aparati in druga oprema zastareli ali pa jih sploh nimajo.

Poudarili so, da bo potrebno spremeniti miselnost o gasilskem hobiju, saj je vse manj zagnancev,

ki so na leto pripravljene opraviti po sto do tristo prostovoljnih delovnih ur, a za to ne dobijo niti tolarja.

Precej besed je bilo izrečenih o novih zakonih o varstvu pred požarom in o gasilstvu, ki po mnenju Črnomaljšev ne bosta rešila problemov financiranja v gasilstvu. Glavno breme za financiranje društev bo namreč padlo na občinski proračun. Toda čeprav jim je predsednik občine za prihodnje leto obljubil v proračunu več denarja, se gasilci boje, da bodo polovico društev v občini lahko kar odpisali. Zanima jih tudi, kdo bo kriv za slabo opravljeno delo gasilcev, če ne bo denarja za primerno opremo.

Hrovatova jih je potolažila, da se bo v prihodnje denar za gasilstvo iz zavarovalnih premij zbiral na republiko, kajti financiranje gasilstva s pomočjo zavarovalnic je bilo zadnje čase zelo negotovo. Z republike se bo denar v občine vračal glede na to, koliko ga je bilo tam zbranega z zavarovalništvom. Sicer pa so po novem predvideni tržni odnosi med izvršnimi sveti in gasilskimi organizacijami, zato se bodo manjša gasilska društva najbrž morala združiti, da bodo lahko preživevala.

M. BEZEK-JAKŠE

indov p.o.
PROIZVODNJA, NOTRANJA IN ZUNANJA TRGOVINA

MALOPRODAJNA TRGOVINA
Ljubljana, Poljanska 95

Tel.: 061/316-143
262-764

Skoraj stoletne izkušnje v črvarstvu in visoka strokovnost vam v naši maloprodajni trgovini zagotavljata ugoden nakup

- naravnih črev
- umetnih ovitkov
- začimb in dišav
- aditivov
- mesarskega pribora in

NOVOST
— meso mladih piščancev in izdelki iz perutninskega mesa priznanega proizvajalca PERUTNINE iz Ptuj.

Obiščite nas, zadovoljni boste!

TREBANJSKI OSNOVNOŠOLCI NAJBOLJŠI

TREBNJE - Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu pri Skupščini občine Trebnje je v sodelovanju z osnovnimi šolami 19. oktobra organiziral občinsko kolestarsko tekmovanje "Kaj več o prometu". Na tekmovanju so sodelovali učenci osnovnih šol Trebnje, Mirna, Mokronog in Veliki Gaber v dveh starostnih skupinah 5. in 6. razredi skupaj ter 7. in 8. razredi skupaj. Najbolje se je uvrstila trebanjska osnovna šola, saj je osvojila prvo, drugo in tretje mesto pri mlajših, prav tako prvo in drugo mesto pri starejših, tretje mesto pa je osvojil učenec iz Velikega Gabra. Prav tako je OŠ Trebnje osvojila obe prvi mesti pri ekipni uvrstitvi. Najboljši pri starejših tekmovalcih je bil Peter Franjga iz trebanjske šole, ki bo sodeloval tudi na državnem prvenstvu. Pri izvedbi tekmovanja so sodelovale članice SPV: ZŠAM Trebnje, AMD Trebnje in PP Trebnje. Pokroviteljstvo nad tekmovanjem je prevzel mirenski Tom, ki je poskrbel za zaščitne čelade in s tem za varnejšo vožnjo.

I. Z.

OTROCI PRI SEVNIŠKIH GASILCIH - Mesec požarne varnosti se pri sevniških gasilcih ne začne niti konča v oktobru, čeravno je res, da je tokrat javnost še nekoliko bolj seznanjena vsaj z nekaterimi oblikami vsakodnevnega družbeno koristnega dela gasilcev. Predstavniki GD Sevnica so te dni obiskali učence na sevniški osnovni šoli, dobra stotinja prvošolčkov pa si je ogledala tudi opremo in delovanje gasilcev v njihovem domu (na posnetku) in razstavo v avli doma. Sevniški gasilci bodo preverjali opremljenost tovarnjakov z gasilnimi aparati, v izložbi Mercatorjeve železnine je na ogled vrsta gasilnih naprav, ki so tudi naprodaj, 9. novembra pa bodo pripravili že tradicionalni kviz o požarnem varstvu za vse šole v občini. (Foto: P. Perc)

PLEŠIMO, POJMO IN IGRAJMO SE SKUPAJ - Pod tem naslovom je minuli petek popoldne v športni dvorani Leskovec potekala prireditve, ki sta jo za krške otroke pripravila Občinska zveza prijateljev mladine in Društvo za plesno dejavnost. Med okrog 20 nastopajočimi so največ zanimanja vzbudile otrokom dobro znane pevke: Romana Kvančan, Haidi Korošec in Sanja Mlinar ter voditeljja prireditve Spidy in Gogi iz Čudežnih polj. V športni dvorani se je zvrstilo več kot 1000 otrok, kar dokazuje, kako zelo pogrešajo podobne prireditve. (Foto: B. D.-G.)

NARAVOSLOVNI IN KULTURNI DAN V VAS FARI

VAS FARA - Učenci in učitelji na OŠ Vas-Fara posvečajo zelo veliko pozornost različnim dejavnostim, ki spremljajo reden pouk, kot so naravoslovni, kulturni in športni dnevi in razne prireditve. Tako so v tem času realizirali kar veliko tega. Naravoslovni dan je bil posvečen gozdu, njegovemu pomenu (biološko) in vplivu lege in tal na rast drevesnih vrst. Sam dan je lepo uspel, za kar gre glavna zasluga Antonu Prelesniku, ki je tako spretno in uspešno vodil učence skozi gozd. V okviru kulturnih dejavnosti pa je zastavljena akcija Kulturna dediščina na Kostelskem. In prva naloga je bila spoznavanje gradu Kostel in njegove bližnje okolice. Delo je potekalo po skupinah, tako da so to zgodovinsko znamenitost Kostela spoznali skozi različna tematska in zgodovinska področja.

ŠOLA ZAMUJA MESEC DNI

VAS FARA - Dela pri adaptaciji šolske stavbe v Fari zamujajo za slab mesec. Učitelji in učenci razumejo, da je letošnja jesen sila deževna, a so vendarle upali, da bo vse potekalo po programu. Sedaj je selitev še posebej aktualna, saj so nastopili mrzlejši dnevi, a ogrevanje in stari stavbi v Vasi je neprimerno. Tako upajo, da jih bodo novi prostori sprejeli takoj po jesenskih počitnicah. To bi bil pa res že skrajni čas!

F. C.

PESTER OKTOBER V UČNEM CENTRU

CERKLJE OB KRKI - V cerkljanskem učnem centru se vedno dogaja kaj zanimivega. Sredi oktobra so najboljšim vojakom 6. generacije podelili priznanja, na kulturni prireditvi ob odhodu zadnjega vojaka JLA iz Slovenije pa so podelili še več priznanj učnega centra za uspešno delo z vojniki. Posebni nagradi za uspešno delo na tem področju sta prejela poveljnika učnih oddelkov p. por. Aleš Zajc in vodnik Marjan Petek. Vojaki učnega centra so se konec oktobra udeležili tudi 17. pohoda po poteh Brežiške čete in se odzvali krdovajalski akciji.

MLADI DOPIŠNIK

V SKLAD ZA DRAGE MEDICINSKE INSTRUMENTE

NOVO MESTO - V sklad za drage medicinske instrumente pri OORK so prispevali: VVE Ločna I Novo mesto namesto cvetja na grob Marjetke Stroj in 6.000 tolarjev; Polonini in Jožetovi sodelavci namesto cvetja na grob Jožetu Mohoriču 15.400 tolarjev; Krka - sektor za proizvodnjo surovin, tehnična služba in vodstvo sektorja Novo mesto namesto cvetja na grob pokojnega Franca Derganca iz Semčica 19.940 tolarjev. Vsem darovalcem hvala!

KRAJEVNI PRAZNIK V ŠENTJANŽU

V nedeljo, 24. oktobra, smo v Šentjanžu praznovali krajevni praznik. Ob 11. uri smo se zbrali v kulturni dvorani, kjer je moški pevski zbor iz Hrastnika zapel nekaj pesmi, predsednik KS Alojz Keber pa nam je predstavil delo KS v tem letu in nakazal smernice za vnaprej. Ravnatelj šentjanjske šole je v kratkem govoru prisrčno pozdravil vse prisotne, nato pa smo učenci naše šole s kulturnim programom poskušali "pričarati" jesen tudi v dvorani v Šentjanžu. Po proslavi je DPM iz Šentjanža pripravilo pogostitev za vse, ki so želeli še nekaj časa prebiti v veseli družbi krajanov Šentjanža.

Novinarski krožek OŠ Milana Majcna Šentjanž

Z ADRIATICOM NA IZLET

Šli smo na izlet. Toda ne vsi, samo tisti, ki so zavarovani pri zavarovalnici Adriatic. Zjutraj smo se zbrali pred šolo. Z avtobusom smo se odpeljali proti Kopru. Z nami so šli ravnatelj, tovarišica Ana Kozlevčar in predstavnik

Mladi ribniški pretepači

Izsilili so hoteli dostop na ples osnovnošolcev - Pretepli so mlade zdomce - Vabljeni na posvet "Nasilje med mladimi"

RIBNICA - Policijska postaja Ribnica je pripravila minuli petek z mladoletnimi pretepači in nasilniki ter njihovimi starši posvet in razgovor na temo "Nasilje med mladimi". Vzrok je, ker se nasilje med mladoletniki vedno bolj širi iz mest na podeželje in tudi v Ribnico. Nanj so bili vabljeni udeleženci zadnjih dveh večjih nasilniških dejanj v Ribnici in njihovi starši. Nazadnje je prišlo do večjega nasilniškega obnašanja mladoletnikov 13. oktobra, ko je bila v Ribnici rokometna tekma med domačo ekipo in Jadranom. Med tekmo so se domači mladoletniki in zdomci prepirali in zmerjali, nato pa so domači mladoletniki odšli ven še pred koncem tekme in pričakali mlade zdomčke pri begunškem centru oz. ribniškem gradu. Med pretepom so Ribničanje poškodovali dva zdomčka. Sicer pa so bili domačini bolj "oboroženi", saj so v pretepu poleg kamenja in palic uporabili še nož, boksar in plinski sprej. Begunčka sta bila poško-

dovana po roki in arkadi ter so jima v ribniškem zdravstvenem domu nudili pomoč. Skupno je v pretepu sodelovalo 13 domačih mladoletnikov in 10 mladoletnikov iz begunškega centra. Zoper pet domačih mladoletnikov bodo policisti napisali zaradi nasilniškega obnašanja ovadbo Temeljnemu javnemu tožilstvu Ljubljana - enota za mladoletnike.

Nekaj dni prej pa je približno ista skupina ribniških mladoletnikov, starih pretežno 16 do 17 let, delala nered pri ribniški osnovni šoli, kjer so imeli osnovnošolci ples. S silo so hoteli prisostvovati plesu, in ker jim ni bilo ustreženo, so s plinskim sprejem spustili plin skozi razne reže in odprtine v prostore, kjer je bil ples. Zaradi tega je bil ples prekinjen. Najbolj nasilni mladoletniki - gre za istih pet kot pri pretepu z begunci - se bodo tudi za to dejanje zagovarjali pred sodiščem.

J. PRIMC

stp trgovsko podjetje
NOVO MESTO d.o.o. - Ljubljanska 27 - 8000 Novo mesto

trgovina **elvod**

- električni kablji
- elektroinstalacijski material
- bela tehnika
- drobnji gospodinjstvi aparati, akustika
- rezervni deli za pralne stroje in štedilnike
- svetila in lestenci

NOVO SLAŠČIČARNA EMONKA

Se priporočamo!
UGODNE CENE — PESTRA IZBIRA
tel./fax. (068) 26-071

"Ohranimo našo ozkotirno železnico!"

Poziv s Senovega

Pod tem geslom je v tednu otrocka tekla na naši šoli kar nekaj uspešnih projektov. Ko smo pripravljali program za kulturne in naravoslovne dneve, nismo mogli mimo dejstva, da se je v tem letu v našem kraju pojavil problem: ali ozkotirno železnico odstraniti ali ohraniti kot edino tako progovo v Sloveniji in ji dati ustrezno turistično podobno.

Kot so starši, so tudi učenci prinašali v šolo različna mnenja, predloge in zdelo se nam je, da bi lahko posvetili tej železnici več pozornosti, ne glede na njeno usodo. Če bo ostala v kraju, smo storili nekaj prvih korakov, da smo jo učencem vsestransko približali in predstavili, če pa bo usoda drugačna, bomo pa tudi imeli zagotovilo, da smo po svojih močeh prispevali k ohranitvi kulturne in tehnične dediščine; še nekaj lahko z gotovostjo trdimo: mnogo učencev jo je šele sedaj spoznalo kot nepogrešljiv del zgodovine našega kraja in jo zato ljubijo.

Kako smo se lotili dela? K sodelovanju smo povabili predstavnike Rudnika rjavega premoga, ga. Čepinova nam je dala v uporabo arhivske dokumente, z g. Klanjščekom so učenci opravili intervju, prav tako z g. Gračnerjem iz KS, g. Janko Mlakar pa je bil kar dva dni na voljo našim učencem. Razkazal jim je vse lokomotive, ki jih še imamo in so kdaj vozile po tej progi, učenci so lahko posedli v vagončke, kakršni vozijo v jamo delavce, in se nekaj metrov popeljali s čisto pravim vlakom po edini naši ozkotirni železnici.

Povabilu sta se odzvala tudi člana Društva ljubiteljev železnice g. Ozvald in g. Brumac. Ob okrogli mizi o naši železnici sta podala svoje mnenje o ureditvi, času, turistični ponudbi in o drugem, o čimer smo razpravljali. Ob zaključku drugega dne smo imeli veliko srečanje v kulturni dvorani, kjer nam je g. Ozvald pokazal nekaj diapozitivov o takih železnicah v svetu in nas z izbranimi besedami poučil, kakšen odnos bi morali imeti mi do te železnice in kakšnega imajo člani društva.

Naši učenci so k sodelovanju povabili tudi učence sosednje brestaniške šole. Čeprav se prej niso pripravljali na sodelovanje, so se kar uspešno vključili v naše delo.

Sodelovali so tudi v drugih skupinah, ki so ta dan delovale na naši šoli. Delo smo vsi uspešno opravili in smo zadovoljni, da smo prispevali svoj delež k ohranitvi proge.

Hvala vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali. Sedaj pričakujemo, da nas bo obiskal kakšen član Turističnega društva. Ali na Senovem morda ni več Turističnega društva?

Mladi ljubitelji naše železnice in njihovi mentorji

Zvezdana Hribar

Pred dnevi smo se na pokopališču na Jesenicah na Dolenjskem poslovili od Zvezdane Hribar, naše sodelavke, prijateljice in tovarišice.

Zvezdana se je rodila na Jesenicah pred komaj 37 leti. Osnovno šolo je obiskovala na Veliki Dolini, zatem pa je v Ljubljani končala srednjo administrativno šolo. Še pred svojim 18. letom se je zaposlila v upravnih organih občine Brežice. Zadnjih 14 let je bila referentka v Sekretariatu za notranje zadeve. Zvezdana je pri vseh volitvah in referendumih opravila šama največ zelo zahtevnih nalog. Še posebej veliko je naredila pri pripravi in izvedbi plebiscita, pri zadnjih volitvah in pri uresničevanju državnih zakonov. Pred in med vojno je izven delovnega časa opravila vrsto zelo zahtevnih, zaupanih in za naš narod izjemno pomembnih opravil.

V zasebnem življenju je bila dobra mati, soproga in hčerka. S pomočjo družine je uredila hišo, v kateri je bilo v sožitju prostora za vse. Lepo je skrbelo za svoje starše in izjemno skrb je posvečala svojim otrokom.

Zvezdana je bila prijubljena pri vseh ljudeh, s katerimi je prihajala v stik. Vsi smo jo imeli radi, kajti za ljudi je imela vedno dovolj prijaznih besed, četudi je delala še potem, ko je bilo njeno zdravje že zelo ogroženo. Borila se je s strašno boleznijo, vendar je do zadnjih moči s posebnim materinskim čutom skrbelo za svoja otroke.

V spominu nam bo ostala kot zlata mamica, skrbna žena, dobra hčerka, varčna gospodinja in nadvse iskrena sodelavka, sosedja, prijateljica in tovarišica. Da je res tako, smo dokazali, ko smo jo v izjemno velikem številu pospremili na njeni zadnji polji.

IVAN KAPUŠIN

Marija Sebanc

Rodila se je 12. novembra leta 1922 pri Kunškovi na Rihpovcu v kmečki družini. Imela je sestro, ki pa je že zelo mlada umrla. Marija je bila zelo delovna, pomagala je staršem na kmetiji. Bila je nadarjena in želela si je naprej v šolo, toda tega ji niso omogočili. Marsikomu je napisala razne prošnje in pritožbe.

Leta 1946 se je poročila z Janezom Sebancem iz Bitne vasi. Rodili so se jima štiri otroke. Težko je bilo za preživitev, zato so poleg kmetovanja nabirali in prodajali sadje, da so lahko kupili zvečke in knjige za šolo. Dekleti sta se poročili in odšli od doma. Sinova sta ostala doma, eden se je zaposlil in bil dolga leta predsednik krajevne skupnosti Dol. Nemška vas.

Pred dvanajstimi leti je mož nena doma umrl. Skrb za otroke in gospodarjenje je prevzela na svoja ramena. Leta 1959 je njeno zdravje začelo pešati in od takrat je bila večkrat v bolnišnici. Konec septembra je njeno plemenito srce prenehalo biti. V velikem številu so jo zadnje pospremili na pokopališče sv. Marjete in položili njeno telo k zadnjemu počitku. Ostala nam bo v lepem spominu.

R. M.

• Dokler smo, ni smrti, ko pride ona, ni nas. (Epikur)

• Če smrt nima smisla, potem ga tudi življenje nima. (Sartre)

JAN PLESTENJAK BO SNEMAL NA DOLENJSKEM - Te dni se je v Novem mestu mudil slovenski glasbeni zvezdnik Jan Plestenjak, ki je pred kratkim izdal svojo debitantsko kaseto. Namen njegovega obiska na Dolenjskem je bil ogled snemalnega studija Luka v Lebanovi ulici, Jan Plestenjak bo namreč svojo drugo kaseto in CD posnel prav tu na Dolenjskem. (Borut Peterlin)

Adriatica. V Kopru smo si ogledali Adriaticovo stavbo. Po ogledu smo se odpeljali v pristanišče. Vkrkali smo se na katamaran. Vožnja je bila zelo prijetna. Pristali smo v Portorožu, kjer smo imeli skupno zabavo z otroki, ki so prišli iz drugih krajev. Po kosilu nam je zapela Romana Kranjčan, plesalec oblečen v dvorskega norčka pa nas je spravil v smeh. Ko je zabavni program minil, smo se s katamaranom odpeljali nazaj v Koper. Predstavniki Adriatica so nas obdarili s torbicami za okrog pasu. Zvečer smo se odpeljali z avtobusom proti domu.

DAŠA KEBE
5. a, OŠ Bršljin

ZBIRALNA AKCIJA STAREGA PAPIRJA

V četrtek, 14. oktobra, je na naši šoli potekala zbiralna akcija starega papirja. Učenci smo zbrali tri tone papirja. Za to pa smo iztržili 10.000 tolarjev, ki jih bomo tako kot vsako leto namenili za nakup novih učbenikov.

METKA VODOPIVEC
novin. krožek
OŠ Šentjerneje

KOSTANJEV PIKNIK

V petek, 15. oktobra, smo imeli kostanjev piknik. V šolo smo morali prinesiti kostanj, pekače in pijačo. Kostanj smo pekli na prostoru ob igralih. Imeli smo tri pekače. Kostanj so pekli fantje. Polona je igrala na kitaro, dekleta pa smo pele. Škoda, da je začel padati dež. Fantje so na igrišču igrali nogomet, in ko so prišli z igrišča, so nam pobrali kostanj. Ob pol treh smo odšli domov.

ANDREJA URBANČIČ
Mladi novinar
OŠ Dolenske Toplice

ŠUMI JE NAGRADIL MENE, JAZ PA SOŠOLCE

Imate pri žrebanju srečo? Jaz ponavadi ne, zgodilo pa se je nekaj izjemnega. Gotovo poznate nagradno igr "Šumi nagraduje". Z mamo sva na sejm kupili pol kilograma bombonov, prodajalka pa nama je obljubila, da bom sodelovala pri nagradnem žrebanju. In res! Domov sem dobila pismo, v katerem je pisalo, da sem izžrebana in da bom za nagrado dobila toliko kilogramov bombonov, kolikor imam sošolcev in sošolk. Morala sem poklicati na šumi in povedati, koliko nas je v razredu. Čez nekaj dni so mi na šolo pripeljali 40 kg bombonov. Razdelila sem jih v a in b razredu, ostal je še kilogram, ki sem ga dala tovarišici. Z bomboni so bili vsi zadovoljni, jaz pa najbolj, saj je bila to moja prva nagrada.

LUCKA KNEZ
novin. krožek
OŠ Artiče

TELEVIZIJSKI SPORED

ČETRTEK, 4. XI.

SLOVENIJA 1
8.15 - 0.15 TELETEKST
8.30 VIDEO STRANI
9.00 POČITNIŠKI PROGRAM
12.00 TEDENSKI IZBOR
12.00 TAM, KJER JE PESEM DOMA
12.30 ANALITIČNA MEHANIKA, 39/52
13.00 POROČILA
13.05 PO DOMAČE, ponovitev
15.50 OČI KRITIKE, ponovitev
17.00 DNEVNIK 1
17.10 OTROŠKI PROGRAM: ŽIV ZAV
18.00 REGIONALNI STUDIO MARIBOR
18.45 PARI, TV igrice
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.10 ŽARIŠČE
20.35 NEVERJETNI ČETRTEK
21.25 TEDNIK
22.15 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
POSLOVNA BORZA
22.50 SOVA
22.50 HIŠA NAPRODAJ, amer. naniz., 4/21
23.20 SEVERNA OBZORJA, amer. naniz., 20/29

SLOVENIJA 2
14.45 - 23.40 Teletekst
15.00 Video strani - 15.35 Tedenski izbor: Nedeljski otrok (švedski film); 17.30 Sova (ponovitev); Hal Roach predstavlja (amer. burleska); 17.55 Severna obzorja (amer. naniz., 19/29) - 18.45 Že veste? - 19.15 TV nočoj - 19.30 Dnevnik 2, vreme, šport - 20.05 Elitne bojne enote (amer. dok. serija, 4/8) - 21.00 Umetniški večer - Moderna umetnost: Če zame (angl. dok. oddaja); 22.00 Nurejev: Portret baletnega plesalca

KANAL A
9.00 Macneil in Lehrer komentirata (oddaja v angleščini) - 10.00 CMT - 10.45 A shop - 11.00 Luč svetlobe (ponovitev 28. dela) - 11.45 A shop - 12.00 Pred poroto (39. del) - 12.25 Video strani - 16.30 A shop - 16.45 Med dvema ognjema (ponovitev) - 18.00 Luč svetlobe (29. del) - 18.45 Rock starine (ponovitev 38. oddaje) - 19.15 Risanke - 19.25 CMT - 20.00 Risanke - 20.10 Poročila - 20.30 Smrtonosni pogled (amer. krim.) - 22.05 Rock starine (39. oddaja) - 22.35 Poročila - 23.00 Pred poroto (ponovitev 39. dela) - 23.25 A shop - 23.40 CMT

PETEK, 5. XI.

SLOVENIJA 1
8.15 - 1.15 TELETEKST
8.30 VIDEO STRANI
9.00 POČITNIŠKI PROGRAM
10.55 TEDENSKI IZBOR
10.55 'NOČ, MAMA (amer. film)
12.25 ŽE VESTE?
13.00 POROČILA
13.05 TEDENSKI IZBOR
13.05 POSLOVNA BORZA
13.15 UMETNIŠKI VEČER, ponovitev
16.10 OSMI DAN, ponovitev
17.00 DNEVNIK 1
17.10 TOK TOK, kontaktna oddaja za mladostnike
18.00 REGIONALNI STUDIO KOPER
18.45 PARI, TV igrice
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.10 FORUM
20.30 GOLJUFIVO ZLATO, angl. film
22.20 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.45 SOVA
22.45 SEVERNA OBZORJA, amer. naniz., 21/29
23.35 CIKLUS FILMOV B. HLADNIKA: MAŠKARADA, slovenski film

SLOVENIJA 2
15.45 - 0.10 Teletekst
16.00 Video strani - 16.40 Tedenski izbor: Neverjetni četrtek; 17.30 Sova (ponovitev); Hiša naproda (amer. naniz., 4/21); 18.00 Severna obzorja (amer. naniz., 20/29) - 18.45 Znanje za znanje - 19.30 Dnevnik 2, vreme, šport - 20.00 Koncer simfonikov RTV - 22.00 Moški, ženske - 23.00 Prostitucija (franc. dok. serija, 2/3)

KANAL A
9.00 Macneil in Lehrer komentirata (oddaja v angleščini) - 10.00 CMT - 10.45 A shop - 11.00 Luč svetlobe (ponovitev 29. dela) - 11.45 A shop - 12.00 Pred poroto (40. del) - 12.25 Video strani - 15.55 A shop - 16.10 Smrtonosni pogled (ponovitev filma) - 18.00 Luč svetlobe (30. del) - 18.45 Ali lahko udomačimo opico? (ponovitev) - 19.15 Risanke - 19.25 CMT - 20.10 Poročila - 20.30 Teden na borzi - 20.40 Indijanske barve (amer. film) - 22.15 Poročila - 22.35 Pred poroto (ponovitev 40. dela) - 23.00 A shop - 23.15 Kdo me je umoril? (amer. film) - 00.40 Erotična uspavanka - 01.10 Erotični film

SOBOTA, 6. XI.

SLOVENIJA 1
7.45 - 2.10 TELETEKST
8.00 VIDEO STRANI
8.30 TEDENSKI IZBOR:
8.30 RADOVEDNI TAČEK
8.45 LONČEK, KUHAJ!
8.55 OTROCI SIRNEGA SVETA, amer. dok. naniz., 19/26
9.20 KLOBUK
10.10 TOK TOK
11.00 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
11.50 SKRIVALIŠČE, danski film

13.00 POROČILA
13.05 TEDENSKI IZBOR
13.05 TEDNIK
13.45 MOŠKI, ŽENSKÉ
15.00 GOLJUFIVO ZLATO, ponovitev angl. filma
17.00 DNEVNIK 1
17.10 PO AFRIKI Z OTROKOM IN KAMERO, nemška dok. serija, 2/4
18.00 RPL
18.45 TV MERNIK
19.00 RISANKA
19.10 ŽREBANJE 3 X 3
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.10 UTRIP
20.30 TUJI SHOW: PETER USTINOV NA ORIENT EKSPRESU
21.30 DOMAČE OBRTI NA SLOVENSKEM: PLETARIJ
22.05 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
23.40 SOVA:
ŽELITE, MILORD?, angl. naniz., 1/6
0.30 DIPLOMATSKA IMUNITETA, amer. film

SLOVENIJA 2
12.45 - 0.40 Teletekst
13.00 Video strani - 13.25 Človek in glasba - 14.20 Sova (ponovitev); Severna obzorja (amer. naniz., 21/29) - 15.10 Nesrečniki (franc. film, 1/2) - 16.40 Športna sobota: namizni tenis (posnetek); 17.10 rokomet - 18.45 Divji svet živali (24/25) - 19.30 Dnevnik 2, vreme, šport - 20.05 Trgovec s sencami (novozelandska nadalj., 2/3) - 20.55 Veliki zločini in procesi 20. stol. (dok. serija, 6/13) - 21.25 Pogled in zadeni - 22.30 Sobotna noč

KANAL A
9.00 Country Music Television Europe (CMT) - 9.45 A shop - 10.00 Kino, kino, kino (ponovitev oddaje o filmu) - 10.30 Indijanske barve (ponovitev filma) - 12.05 Teden na borzi (ponovitev) - 12.15 A shop - 17.00 ITV: Izjeblička televizija - 18.00 BMX (1. oddaja o atraktivnem športu) - 18.30 Dan po jutrišnjem (5. del amer. serije) - 19.10 Devlinova zveza (ponovitev 8. dela) - 20.00 Avtoimes (oddaja o avtomobilizmu) - 20.35 Devlinova zveza (9. del) - 21.30 Vojna v grofiji Macon (akcijski film) - 23.00 Poročila v angleščini - 23.25 CMT

NEDELJA, 7. XI.

SLOVENIJA 1
8.45 - 0.10 TELETEKST
9.00 VIDEO STRANI
9.15 OTROŠKI PROGRAM
9.15 ŽIV ZAV, ponovitev
10.05 HOVI, ponovitev angl. naniz., 2/8
10.30 SEZAMOVA ULICA, amer. naniz., 8/13
11.30 OBZORJA DUHA
12.00 SLOVENSKI LJUDSKI PLESI: RAZKRIŽJE
12.30 DIVJI SVET ŽIVALI, ponovitev (24/25)
13.00 POROČILA
13.30 POPOLNI TUJCI, amer. film
15.00 ELITNE BOJNE ENOTE, ponovitev amer. dok. serije, 3/8
15.55 EDVARD VII., angl. nadalj., 6/13
17.00 DNEVNIK 1
17.10 PO DOMAČE
19.00 RISANKA
19.10 LOTO
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.10 ZRCALO TEDNA
20.30 NEDELJSKIH 60
21.30 KROKODILI - PRIČE PRADAVNINE, nemška dok. oddaja
22.05 DNEVNIK 3, VREME
22.25 SOVA
MOJSTER IN MARGARETA, poljska nadalj., 5/8
SEVERNA OBZORJA, amer. naniz., 22/29

SLOVENIJA 2
0.45 - 23.25 Teletekst
Opomba: 17.30 F-1, posnetek
11.30 Video strani - 11.50 Tedenski izbor: Pogled in zadeni; 12.55 Hlapčič (avstral. nadalj.); Tuji show - 14.45 Športna nedelja - 19.30 Dnevnik 2, vreme, šport - 20.05 Alpe-Donava-Jadran - 20.35 Živel je siepar (amer. film) - 22.30 Športni pregled

KANAL A
8.00 Nedeljski nagovor patra Benedikta Lavriha - 8.15 Ris (risanke in spoti) - 8.35 Male živali - 8.55 BMX (ponovitev 1. dela) - 9.30 Vojna v grofiji Macon (ponovitev filma) - 11.00 Ameriških deset (ponovitev) - 11.30 Dance session (ponovitev) - 12.00 Nedeljski nagovor patra Benedikta Lavriha - 12.15 Helena - 13.00 Video strani - 18.00 Rally - 18.30 Burn Rubber (dok. film o dirkah) - 18.55 Risanke - 19.05 Tropska vročica II (ponovitev 6. dela amer. nadalj.) - 20.00 Poročila (2. del) - 21.00 Kino, kino, kino (oddaja o filmu) - 21.30 Delfinov dan (amer. krim.) - 23.50 CMT

PONEDELJEK, 8. XI.
SLOVENIJA 1
10.45 - 00.00 TELETEKST
11.00 VIDEO STRANI
11.15 TEDENSKI IZBOR
11.15 VRNITEV ANTILOPE, angl. nadalj., 4/13
11.45 ZNANJE ZA ZNANJE - UČITE SE Z NAMI
12.15 PO AFRIKI Z OTROKOM IN KAMERO, nemška dok. serija, 2/4
13.00 POROČILA
13.05 TEDENSKI IZBOR
ALPE-DONAVA-JADRAN
13.35 ŠPORTNI PREGLED, ponovitev
16.25 DOBER DAN, KOROSKA
17.00 DNEVNIK 1
17.10 OTROŠKI PROGRAM

18.00 REGIONALNI STUDIO MARIBOR
18.45 BESEDE, BESEDE, BESEDE, TV igrice
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.10 GOSPODARSKA ODDAJA: MADE IN SLOVENIA
20.55 OMIZJE
22.15 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.40 SOVA
LJUBEZEN NA PRVI POGLED, TV naniz., 2/10
SEVERNA OBZORJA, amer. naniz., 22/29

SLOVENIJA 2
12.45 - 23.50 Teletekst
13.00 Video strani - 13.40 Tedenski izbor: Forum, TV mernik, Utrip, Zrcalo tedna; 14.40 Nedeljskih 60: 15.40 Obzorja duha - 16.10 Sova (ponovitev); Želite, milord?, (angl. naniz., 1/6); 17.10 Mojster in Margareta (poljska nadalj., 5/8); 18.00 Severna obzorja (amer. naniz., 22/29) - 18.50 4 X 4 - 19.30 Dnevnik 2, vreme, šport - 20.05 Sedma steza - 20.25 Čimprej nazaj v Istanbul (nemška drama) - 21.10 Po sledeh napredka - 21.40 Studio City - 22.40 Baročni duet

KANAL A
9.00 Macneil in Lehrer komentirata (oddaja v angl.) - 10.00 CMT - 10.45 A shop - 11.00 Luč svetlobe (ponovitev 30. dela) - 11.45 A shop - 12.00 Pred poroto (41. del) - 12.25 Helena (ponovitev) - 15.10 A shop - 15.25 Delfinov dan (ponovitev filma) - 18.00 Luč svetlobe (31. del amer. nadalj.) - 18.45 Ameriških deset (glasbena oddaja) - 19.15 Risanke - 19.25 CMT - 20.10 Poročila - 20.30 Tepca iste baze (amer. komedija) - 22.00 Trio (dok. film) - 22.30 Poročila - 23.00 Pred poroto (ponovitev 41. dela) - 23.25 A shop - 23.50 CMT

TOREK, 9. XI.

SLOVENIJA 1
9.15 - 0.15 TELETEKST
9.30 VIDEO STRANI
10.05 TEDENSKI IZBOR
10.05 PAMET JE BOLJŠA KOT ŽAMET
10.15 SEZAMOVA ULICA, 8/13
11.15 4 X 4
11.45 PO SLEDEH NAPREDKA
12.15 ČIMPREJ NAZAJ V ISTANBUL, nemška drama
13.00 POROČILA
14.10 TEDENSKI IZBOR
14.10 SOBOTNA NOČ
16.10 SEDMA STEZA
16.30 PORABSKI UTRINKI
17.00 DNEVNIK 1
17.10 OTROŠKI PROGRAM
LONČEK, KUHAJ!
HOV, angl. naniz., 3/8
18.00 REGIONALNI STUDIO KOPER
18.45 BESEDE, BESEDE, BESEDE, TV igrice
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.10 ŽARIŠČE

20.35 GORE IN LJUDJE
21.30 OSMI DAN
22.15 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
POSLOVNA BORZA
22.50 SOVA
MEDVEDJA USLUGA, angl. naniz., 5/6
SEVERNA OBZORJA, amer. naniz., 24/29

SLOVENIJA 2
16.15 - 23.25 Teletekst
16.30 Video strani - 16.55 Tedenski izbor: Gospodarska oddaja: 17.35 Sova (ponovitev); Ljubezen na prvi pogled (koprod. naniz., 2/10); 18.00 Severna obzorja (amer. naniz., 23/29) - 18.45 Iz življenja za življenje: Prislunhimo tišini - 19.30 Dnevnik 2, vreme, šport - 20.05 Po vojni (angl. nadalj., 7/10) - 21.00 Srbska Bosna - 21.45 Videošpon - 22.40 Svet poroča

KANAL A
9.00 Macneil in Lehrer komentirata (oddaja v angleščini) - 10.00 CMT - 10.45 A shop - 11.00 Luč svetlobe (ponovitev 31. dela) - 11.45 A shop - 12.00 Pred poroto (42. del) - 16.00 A shop - 16.15 Tepca iste baze (ponovitev filma) - 18.00 Luč svetlobe (32. del) - 18.45 Jazzbina (ponovitev 39. oddaje) - 19.15 Risanke - 19.25 CMT - 20.10 Poročila - 20.30 Ciklus slovenskega filma: Onkraj - 22.00 Jazzbina (40. oddaja) - 22.30 Poročila - 22.50 Pred poroto (ponovitev 42. dela) - 23.15 A shop - 23.30 CMT

SREDA, 10. XI.

SLOVENIJA 1
9.15 - 0.20 TELETEKST
9.30 VIDEO STRANI
10.05 TEDENSKI IZBOR
10.05 BISKVITKI, risana serija
10.35 VIDEOŠPON
11.30 IZ ŽIVLJENJA ZA ŽIVLJENJE
12.00 VELIKI ZLOČINI IN PROCESI 20. STOL., dok. serija, 6/10
12.30 KROKODILI - PRIČE PRADAVNINE, nemška dok. oddaja
13.00 POROČILA
13.05 POSLOVNA BORZA, ponovitev
14.40 TEDENSKI IZBOR
14.40 SRBSKA BOSNA
15.25 PO VOJNI, angl. nadalj., 7/10
16.20 SVET POROČA
17.00 DNEVNIK 1
17.10 KLUB KLOBUK
18.00 RPL
18.45 BESEDE, BESEDE, BESEDE, TV igrice
19.10 RISANKA

19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.10 ŽARIŠČE
20.35 FILM TEDNA
DOBER VEČER, GOSPOD WALLENBERG, švedski film
22.35 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
23.10 SOVA
HAL ROACH PREDSTAVLJA, 27. epizoda amer. naniz.
SEVERNA OBZORJA, amer. naniz., 25/29

SLOVENIJA 2
14.45 - 22.30 Teletekst
15.00 Video strani - 15.20 Tedenski izbor: Gore in ljudje; 16.10 Omizje - 17.25 Sova (ponovitev); Medvedja usluga (angl. naniz., 5/6); 17.55 Severna obzorja (amer. naniz., 27/29) - 18.45 Analitična mehanika (40/52) - 19.15 TV nočoj - 19.30 Dnevnik 2, vreme, šport - 20.05 Športna sredi - 22.30 Akcent

KANAL A
9.00 Macneil in Lehrer komentirata (oddaja v angl.) - 10.00 CMT - 10.45 A shop - 11.00 Luč svetlobe (ponovitev 32. dela) - 11.45 A shop - 12.00 Pred poroto (43. del) - 16.15 Onkraj (ponovitev filma) - 18.00 Luč svetlobe (33. del) - 18.45 Male živali - 19.05 Risanke - 19.15 CMT - 20.10 Poročila - 20.30 Dance session (6. oddaja o plesu) - 21.00 Smithsonian (3. del amer. dok. naniz.) - 22.00 Filmski festival v Popradu in film Čuvaji snega - 22.15 Palada (dok. film) - 22.45 Poročila - 23.05 Pred poroto (ponovitev 43. dela) - 23.30 A shop - 23.45 CMT

TELEVIZIJA NOVO MESTO

vaš kanal

s Trdinovega vrha na kanalu 41

ob 19. in ob 21. uri

NOVICE

vsak torek

ob 20. uri

celovečerni film

in ob 21.30

NOVICE

Poleg Canona še pohištvo

Nova trgovina z uvoženim programom

NOVO MESTO - V petek je Igor Frlan, ki ima v Jedinščici že dve leti uveljavljeno trgovino in servis biroopreme Biring, odprl še salon pohištva.

Čeprav je trgovin s pohištvom tudi pri nas zelo veliko, je ta nekaj posebnega. Že zato, ker je pohištvo iz voza priznanih ita-lijanskih in avstrijskih proizvajalcev in ker je cenovno sprejemljivo tudi za naše potrošnike. Kljub carinskim in prevoznim stroškom ter davku so cene nekaterih programov precej nižje kot pri naših proizvajalcih. V novem prizidku salona so na ogled in tudi za prodajo

slike akademske slikarke Svetlane Rodič in Jožeta Kotarja, že v kratkem pa boste v Biringu lahko po sistemu katalogske prodaje kupovali zavese Induplati. Vprašanje, zakaj poleg biro opreme še pohištvo, je Igor pojasnil, da odločitev ni bila težka, je pa premišljena, kajti pri nas pohištva za izbran okus in za potrošnika s posebnimi zahtevami po sprejemljivih cenah enostavno ni bilo. In izziv je bil tu. Za vse, ki se bodo odločili za nakup, so pripravili tudi ugodne plačilne pogoje in možnost kredita. To pa je nekaj, kar bo gotovo pripomoglo k lažji odločitvi.

IGRAJTE IN ZMAGAJTE!
Nagradna igra od 1.10. do 15. 11. 1993.

Super nagrada:
• PARTY WEEKEND V LONDONU za dve osebi z VIP obiskom Hard Rock Cafeja

- Enkratna COCA-COLA MUSIC MACHINE
- CD radio kasetofoni
- CD gramofoni, kasete, jakne, ure, torbe, majice, kape

Na naslov COCA-COLA VEDNO Z GLASBO, P.P. 44 61104 Ljubljana, pošljite zamaške Coca-Cole, Fante ali Sprite. Skupno 24 zamaškov steklenic 0,25, ali 6 zamaškov steklenic 1L, ali 3 zamaške steklenice 2L. Zrebanja vsake tri tedne. Zaključno zrebanje v katerem enakopravno sodelujejo vse do takrat prispele pošiljke bo koncem novembra.

Velika nagradna igra za naročnike DOLENJSKEGA LISTA

Avto ŠKODA FAVORIT GLX in še veliko drugih nagrad!

Če še niste, postanite naročnik Dolenjskega lista! Vsi člani doslej največje dolenjske družine, s plačano naročnino na Dolenjski list za tekoče trimesečje (stari naročniki) ali za tri mesece vnaprej (novi naročniki) bodo prišli v poštev za zrebanje, ki bo v četrtek, 16. decembra letos, na Loki. Nagradna igra bo trajala do 10. decembra.

- Glavna nagrada:**
avto ŠKODA FAVORIT GLX s kasko zavarovanjem (Novotehna, zavarovalnica Triglav in Dolenjski list)
- Druge nagrade:**
- * vrednostni bon v višini 100.000 tolarjev (trgovina talnih oblog PCP Pureber v javnih skladiščih Novo mesto)
 - * predsoba Alpes
 - * vikend paket za dve osebi (turistična agencija Mana iz Novega mesta)
 - * kolo (servis in trgovina Smole iz Novega mesta)
 - * bon za 20.000 tolarjev (tehnična trgovina Tilia iz Novega mesta)
 - * avtoalarm z montažo (SPM trade, d.o.o., Šentjernej)
 - * univerzalno centralno zaklepanje avtomobila z montažo (SPM trade, d.o.o., Šentjernej)
- Za našete lepe nagrade se bodo potegovali vsi naročniki, samo med novimi pa bo izžreban dobitnik
- * pečnic za krušno peč ali klasičnega kamina (Pionir Keramika Novo mesto)

Spisek nagrad ni dokončen, do zrebanja je še daleč!
Naročniki Dolenjskega lista vedo, zakaj so naročniki: noben četrtek ne umanjka njihov časopis, zdaj pa še toliko nagrad!

NAROČILNICA
Naročam Dolenjski list na naslov:

Priimek in ime: _____
Ulica in hišna številka: _____
Poštna številka in kraj: _____
Št. osebne izkaznice: _____

Naročilnico pošljite na naslov: DOLENJSKI LIST, 68000 NOVO MESTO, Glavni trg 24

NOVOTEHNA
SERVIS IN TRGOVINA REZERVNI DELI KOLES
tel.: 068/21 952

MANA
turistična agencija
Partizanska 7, Novo mesto

PIONIR
keramika NOVO MESTO d.d.

PCP PUREBER d.o.o.
Novo mesto • FAX 068/23-293
Ljubljanska 27, (Javna skladišča)
Tel.: 068/322-337 int. 220

JP KOMUNALA Novo mesto
 obvešča vse občane, da je v času zapore Cvelbarjeve ulice zaradi gradnje komunalnih naprav do 15.11.1993 možen dostop z vozilom do Restavracije Breg po Kosovi ulici in ulici Mej vrti.
 Prosimo za razumevanje.
 JP KOMUNALA Novo mesto

Stopite na topla tla...
trgovina talnih oblog

PCP PUREBER d.o.o.
 NOVO MESTO • Fax 068/23-293
 Ljubljanska 27, (Javna skladišča)
 Tel: 068/322-337 • int. 220

ADRIATIC Zavarovalna družba, d.d., KOPER
 objavlja prosta delovna mesta
v Poslovni enoti NOVO MESTO:

- referent za sklepanje transportnih in kreditnih zavarovanj,
- organizator terenske mreže,
- kontrolor polic.

Pogoji za zasedbo delovnih mest:
pod zap. št. 1. in 2.:
 - VII. ali VI. st. strokovne izobrazbe, (smer ekonomska, strojna, organizacija dela)
 - najmanj 5 let ustreznih delovnih izkušenj,
 - poznavanje dela v Windows okolju,
 - vozniški izpit B kategorije.

pod zap. št. 3.:
 - V. st. strokovne izobrazbe (ekonomska smer),
 - najmanj 3 leta ustreznih delovnih izkušenj,
 - poznavanje dela v Windows okolju.

Pisne prijave s kratkim življenjepisom in z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema **kadrovska služba Adriatic Zavarovalne družbe, d.d., Koper, Ljubljanska c. 3 a**, 8 dni po dnevu objave.

S sejma obrti in podjetništva v Brežicah

Uresničene sanje majhnega dečka

Slavko Paiča Novomeščani poznajo. Otroška leta je preživel v dolenski prestolnici, in ko je pred dvajsetimi leti začel graditi v Krški vasi na bivšem "pruhu", se mu je marsikdo potihoma smejal. Posebneži, kot je za nekatere bil, niso verjeli, da bo kdaj uspel. Uspelo mu je že prej, na letošnjem prvem sejmu obrti in podjetništva v Brežicah je to ponovno dokazal. Slavko in njegova Cvetka sta prirska sogovornika, ko razlagata o podjetju Ford Paič v Krški vasi. Osem let traja sodelovanje s Fordom, katerega zastopstvo je Slavko prevzel kot prvi Dolenc. Devet zaposlenih, na katere so pri Paičevih še posebno ponosni, skrbi za prodajo, servis in rezerve dele Fordovih vozil. Stranke so zadovoljne, saj sta se Paičeva ogromno naučila od Japoncev, ki jim poslovnosti ne gre oporekati. Tudi tega, da je reklamiranje podjetja, pa naj gre za čisti ekonomsko-propagandni oglas ali pokroviteljstvo športnih prirediteljstev, kar daje dušo podjetju in kar pusti sled, ki je ni moč pozabiti. Pri Fordu Paič se potrjuje z vsakim posebej, naj je to kupec novega avtomobila ali stranka, ki avto pripelje na servis. Celo taka pozornost, kot je cvetlični aranžma v avtomobilu, je obveza in ne le muha enodnevnica. Uspeh Forda Paič ni nobena skrivnost. Ko delaš za dušo in ne za denar in ko je delo užitek in ne breme, skrivnosti ni več.

Stranska vas 1, Novo mesto
 tel. 26-077

NAJUGODNEJŠA PONUDBA VOZIL

	FIESTA	že od 18.250 DEM
	ESCORT	od 22.950 DEM
	Mondeo	od 32.850 DEM

Vse cene so do registracije.
 Na zalogi originalni rezervni deli Ford in kompletne servisne storitve.
 Se priporočamo!

»Ljubi Dolenci!«
 Za vas in za vaše ljube
 smo na Trdinovem vrhu
 postavili oddajnik.
 Po 69. kanalu pridemo tudi
 k vam domov.

KANAL A — Televizijska postaja

Kanal

Na podlagi 51. člena Zakona o stavbnih zemljiščih (Uradni list SRS št. 18/84, 33/89) in 8. člena Odloka o stavbnih zemljiščih na območju občine Trebnje (Skupščinski Dolenski list št. 17/86)

OBJAVLJA
 Sklad stavbnih zemljišč Trebnje na podlagi sklepa komisije za oddajanje stavnega zemljišča, sprejetega na 7. seji dne 27. 10. 1993,

JAVNI RAZPIS

za oddajo stavbnih parcel za gradnjo individualnih stanovaljskih hiš, in sicer:

I. NASELJE MIRNA - ROJE III

a) 25/80, travnik, 3.b.r., v izmeri 941 m²
 b) 25/81, travnik, 3.b.r., v izmeri 902 m², obe k.o. Mirna.

Odškodnina za zemljišče znaša 678,00 SIT/m².
 Prispevek k stroškom priprave zemljišča znaša 285,00 SIT/m².
 Prispevek k stroškom delne komunalne opreme pa znaša 7.126,00 SIT/m².

Cena zemljišča in cena stroškov priprave delne komunalne opreme veljata na dan 30. 9. 1993 in se bosta valorizirali do sklenitve pogodbe v skladu z indeksom cen na drobno in indeksom podražitev, ki veljajo za ostalo nizko gradnjo (Splošno združenje gradbeništva in IGM Slovenije).

Pod delno komunalno opremo je zajeto nizkonapetostno električno omrežje brez javne razsvetljave, kanalizacija, vodovod in cesta v makadamski izvedbi.

Vsak ponudnik pa bo moral še posebej:

- plačati prispevek za spremembo namembnosti kmetijskega zemljišča v gradbeno za površino lokacije;
- urediti okolico objekta v skladu z lokacijskim in gradbenim dovoljenjem ter tehnično dokumentacijo;
- plačati elektroenergetski prispevek v odvisnosti od moči vhodne varovalke;
- prispevek za priključitev na javno vodovodno omrežje;
- sofinancirati manjkajoče komunalne naprave, ki še niso zgrajene (dograditev cest s pločniki v asfaltni izvedbi, zgraditev javne razsvetljave, telefonskega omrežja).

II NASELJE ZAGORICA PRI BIČU

a) parc. št. 96/7, pašnik, 4.b.r., v izmeri 613 m² k.o. Zagorica
 Odškodnina za zemljišče znaša 363.509,00 SIT.
 Cena priprave zemljišča znaša 233.632,00 SIT.
 Cena zemljišča in cena priprave zemljišča veljata na dan 30. 9. 1993 in se bosta valorizirali do sklenitve pogodbe v skladu z indeksom cen na drobno in indeksom podražitev, ki veljajo za ostalo nizko gradnjo (Splošno združenje gradbeništva in IGM Slovenije).

AGROSERVIS
 Pot na Gorjance 8
 68000 Novo mesto
 Tel.: 068/321-479; Fax: 068/321-987

AGROSERVIS
VAŠA TRGOVINA

vam nudi: **traktor ZETOR MATIC**

HMT 35-11
 in
 HMT 25-11, ki je na zalogi!

Trenutno po najugodnejši ceni! Prepričajte se sami.

Republika Slovenija
OBČINA NOVO MESTO
SEKRETARIAT ZA OBČO UPRAVO

RAZPISUJE
JAVNO LICITACIJO

za prodajo osebnega vozila

Alfa Romeo 164 V6 3.0, letnik 1990, ki bo v torek, 9. novembra 1993, ob 14. uri

na dvorišču upravne stavbe Ljubljanska cesta 2.

Izključna cena vozila je **1.600.000,00 SIT.**

Na javni licitaciji lahko sodelujejo pravne osebe s sedežem v Republiki Sloveniji in fizične osebe, ki se izkažejo z državljanstvom Republike Slovenije.
 Pooblaščenca pravnih oseb morajo predložiti pisno pooblastilo za zastopanje.
 Pred javno licitacijo mora vsak ponudnik vplačati varščino v višini 10% izključne cene na žiro račun 52100-637-45410 in kopijo virnanskega naloga predložiti licitacijski komisiji. Varščina bo uspešnemu ponudniku vračunana v kupnino, drugim ponudnikom pa bo vrnjena v 3 dneh po opravljeni licitaciji brezobrestno.
 Uspešni ponudnik mora skleniti kupno pogodbo v roku 7 dni po končani licitaciji in plačati celotni znesek kupnine.
 Prodaja bo potekala po načelu videno - kupljeno.
 Ogled avtomobila je mogoč 2 uri pred začetkom licitacije na dvorišču upravne stavbe na Ljubljanski cesti 2.

Navedeno zemljišče ni komunalno opremljeno. Izveden je izkop gradbene jame in sofinancirana cesta do zazidljivega območja.

Vsak ponudnik bo moral še posebej plačati:

- prispevek za spremembo namembnosti kmetijskega zemljišča v gradbeno za površino lokacije;
- na svoje stroške izvesti priključke na komunalne naprave (cesta, vodovod, elektrika);
- sofinancirati ureditev poti;
- urediti okolico objekta v skladu z lokacijskim in gradbenim dovoljenjem ter tehnično dokumentacijo.

Ostali pogoji:

- Odškodnino za zemljišče ter stroške priprave in delne komunalne opreme je ponudnik dolžan plačati v roku 15 dni po podpisu pogodbe o oddaji stavbnega zemljišča, po tem roku tečejo veljavne zamudne obresti.
- Ponudnik je dolžan zgraditi objekt do III. gradbene faze v roku 5 let po sklenitvi pogodbe o oddaji stavbnega zemljišča.
- Ponudnik je dolžan plačati varščino v znesku 10% od celotne vrednosti komunalno opremljenega zemljišča. Varščino je potrebno nakazati na žiro račun Sklada stavbnih zemljišč občine Trebnje št. 52120-654-65123 in izkazilo o vplačilu priložiti prijavi. Varščina se uspešnemu ponudniku vračuna brezobrestno v ceno zemljišča, neuspešnemu pa se varščina vrne brez obresti najkasneje v roku 8 dni po prejemu obvestila o izbiri najugodnejšega ponudnika. Ponudniku, ki bo izbran, pa bo sam odstopil od sklenitve pogodbe, se varščina ne vrne.
- Rok za vložitev prijav je vključno 8. dan po objavi tega razpisa v Dolenskem listu. Prijave morajo biti zapečatene, na ovojnicah pa oznaka »javni razpis«.
- Prijava je potrebno nasloviti na Sklad stavbnih zemljišč občine Trebnje, Goliev trg št. 5.
- Ponudnik, ki najbolj izpolnjuje razpisne pogoje, mora najkasneje v 15 dneh po prejemu obvestila skleniti s Skladom stavbnih zemljišč pogodbo o oddaji stavbnega zemljišča, ker bo sicer stavbno zemljišče po tem roku oddano naslednjemu najugodnejšemu ponudniku.
- Ob odpiranju prijav bo komisija za oddajanje stavbnega zemljišča zahtevala od ponudnika dodatno dokumentacijo, če bo ta potrebna za ugotovitev najugodnejšega ponudnika.
- Če se bo za posamezno zemljišče prijavilo več ponudnikov, ki izpolnjujejo pogoje razpisa, bo komisija izdelala prednostni vrstni red na podlagi meril, določenih v odloku o stavbnih zemljiščih na območju občine Trebnje.
- Stroški objave se zaračunavajo v ceno stavbnega zemljišča.
- Obrazec za prijavo ter ostali razpisni pogoji in informacije so ponudnikom na razpolago pri Skladu stavbnih zemljišč občine Trebnje, Goliev trg št. 5, Trebnje.

JE MAGNA JE MOŽE.

Postanite močni z MAGNA kartico. Zaživite samozavestneje, brezskrbneje. Brez nepotrebnih zadržev ob poravnavanju denarnih obveznosti.

Plačilna kartica MAGNA vam omogoča plačevanje na bencinskih servisih, v avtopralnicah, avtomehaničnih delavnicah, trgovinah, gostilnah, hotelih, zavarovalnicah ... Je prva kartica, s katero lahko plačujete tudi gorivo.

Če imate pri kateri od navedenih bank odprt tekoči račun, lahko postanete uporabnik plačilne kartice MAGNA:

- Poštna banka Slovenije (PBS.),
- Ljubljanska banka, d.d., Ljubljana,
- Abanka, d.d., Ljubljana,
- SKB banka, d.d., Ljubljana,
- Ljubljanska banka - Banka Zasavje, d.d., Trbovlje
- Creditanstalt - Nova banka, d.d., Ljubljana.

Izpolnite prijavnico, ki jo dobite na Petrolovih servisih in pri navedenih bankah, in moč MAGNA kartice bo v vaših rokah.

* MAGNA - plačilna kartica

STUDIO MARKETING

SVET
SREDNJE TEHNIŠKE IN
ZDRAVSTVENE ŠOLE
NOVO MESTO
Ul. Milke Šobar 30
68000 NOVO MESTO

RAZPISUJE PROSTA DELOVNA MESTA

- a) pomočnika ravnatelja - vodje gradbeno-lesarske enote
b) učitelja slovenskega jezika in književnosti, profesor

Pod a: Za pomočnika ravnatelja - vodje enote je lahko imenovan, kdor izpolnjuje splošne pogoje, določene z zakonom, in ima:

- visoko strokovno izobrazbo,
- pedagoško andragoško izobrazbo,
- strokovni izpit,
- najmanj pet let delovnih izkušenj na področju vzgoje in izobraževanja ter izpolnjuje še druge pogoje za učitelja ali sodelavca na srednji šoli.

Pomočnik ravnatelja - vodja enote bo imenovan za štiri leta. Prijavo z dokazili pošljite na gornji naslov s pripisom "Za razpis".

Pod b: prosto delovno mesto razpisujemo za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in trimesečnim poskusnim delom.

Prijave z dokazili pošljite v osmih (8) dneh po objavi razpisa.

Vsi, ki se bodo prijavi na razpis, bodo o izbiri obveščeni v tridesetih dneh po objavi razpisa.

PODJETJE ASTRA TEHNIČNA TRGOVINA, p.o.
Ljubljana, Staničeva 41

objavlja
za PE NOVO MESTO, Cesta Herojev 44, Novo mesto:
— prosto delovno mesto PRODAJALEC za nedoločen čas, s polnim delovnim časom - 1 delovno mesto
— prosto delovno mesto PRODAJALEC, za določen čas (za dobo 6 mesecev) s polnim delovnim časom - 1 delovno mesto.

Od kandidatov pričakujemo:
- IV. stopnjo strokovne izobrazbe - smer prodajalec
- 1 leto delovnih izkušenj
- odslužen vojaški rok.

Poskusna doba traja 2 meseca.
Nastop dela po dogovoru.
Pismene prijave z dokazili naj pošljete kandidati v 8 dneh po dnevu objave na naslov: Podjetje Astra, tehnična trgovina, Ljubljana, Staničeva 41.

DRŽAVNI ZBOR
REPUBLIKE SLOVENIJE
Službe

Razpisujemo prosto delovno mesto:

sekretarja(ke) Poslanske skupine Slovenske nacionalne stranke

Pogoja:

- pravna fakulteta (VII. stopnja);
- nad pet let delovnih izkušenj (zaželeno so izkušnje, pridobljene z delom v državni upravi).

Skladno z Odlokom o načinu uporabe posameznih določb Zakona o delavcih v državnih organih za delavce v službah Državnega zbora Republike Slovenije (Ur. l. RS št. 12/93) bo izbran delavec imenovan oziroma bo višji upravni delavec, ki bo

opravljal najzahtevnejše naloge, ki zahtevajo visoko strokovnost in samostojnost pri delu v Poslanski skupini Slovenske nacionalne stranke.

Poleg prej navedenih pogojev morajo kandidati(ke), ki se bodo prijavi(e) na razpisano delovno mesto, izpolnjevati še posebne pogoje iz Zakona o delavcih v državnih organih (Ur. l. RS, št. 15/90).

Če želite sodelovati z nami in menite, da izpolnujete razpisne pogoje, pošljite pisne ponudbe z opisom dosedanjih delovnih izkušenj in dokazila o izobrazbi v osmih dneh po razpisu na naslov: Službe Državnega zbora Republike Slovenije, Šubičeva 4, 61000 Ljubljana.

Kandidate(ke), ki bodo izpolnjevali(e) pogoje, bomo povabili na razgovor, vse pa obvestili o izbiri.

Škofja Loka
Kidričeva 58

tel.: 064/631-241
fax.: 064/632-261

okna
senčila
vrata
mont. stene
10%
gotovinski
popust
5%
sejemski
popust

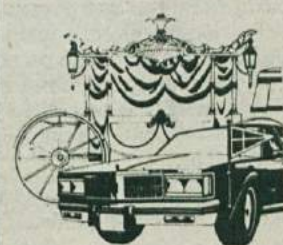
LJUBLJANSKI
POHIŠTVENI

SEJEM
93
november
9. - 14.
hala G

stanovanjske
hiše
5%
gotovinski
popust
3%
sejemski
popust

JELOVICA
prodajna mesta

NOVO MESTO, tel./fax: 068/22-772, KRŠKO, 0608/21-236, BAVEX
Trebnje, KERA TRADE Zagorje, MK TRGOIMPEX Kočevje, Trg zbo-
ra odposlancev 67, 061/857-300, METLIKA, Cesta XV. brigade,
068/58-716

V trenutkih, ko se srečujete z izgubo svojih najbližjih, vam bomo stali ob strani mi.

Pogrebne storitve
Sonja Novak, Stritarjeva 2,
Novo mesto
tel. (068) 21-134

V SLOVENSKI VASI
VSE BOLJ ŽIVO

SLOVENSKA VAS - Gospodarska cona v Slovenski vasi ob hrvaški meji počasi dobiva zamišljeno podobo. V ponedeljek dopoldne sta tam kar dve podjetji odprli nove poslovne prostore. Prvo je proizvodno podjetje Form - tehnik lastnika Stanka Sinka, ki se je že kot obrtnik uveljavil s proizvodnjo orodij. Nove prostore je isti dan odprlo še podjetje Spektri, katerega lastniki so trije možje (Marjan Lapuh, Zvone Kranjc in Silvo Volčanšek), ki se ukvarjajo s proizvodnjo spiralne embalaže, kartonaže, s tiskarstvom, reprofotografijo in in-formatiko.

tedenski koledar

Četrtek, 4. novembra - Drago
 Petek, 5. novembra - Zahar
 Sobota, 6. novembra - Lenart
 Nedelja, 7. novembra - Angelbert
 Ponedeljek, 8. novembra - Bogomir
 Torek, 9. novembra - Teodor
 Sreda, 10. novembra - Andrej

LUNINE MENE
 7. novembra ob 7.36 - zadnji krajec

kino

BREŽICE: 4.11. (ob 20. uri) zabavna prireditev Klepet doma. 5.11. (ob 20. uri) ter 6. in 7.11. (ob 18. in 20. uri) ameriški akcijski film Živi ogenj. 10.11. (ob 20. uri) ameriška melodrama Sommersby.

kmetijski stroji

KMETOVALCI! Ugodna prodaja Deutz 55 in MF 374 F, vse vrste nove kmetijske mehanizacije (trosilci, plugi, vrtalkarste brane itd.) in rabljene kiper prikolice, nakladalne prikolice, plugi itd. ☎ (064)622-575. 4083
 TRAKTORSKI čelni nakladalec za nakladanje gnoja ali gramozu ugodno prodam. ☎ (062)795-422. 4088
 TRAKTOR DEUTZ TX 55 A, star 6 let, dobro ohranjen, prodam. ☎ (068)49-304. 4106

motorna vozila

126 P, letnik 1986, prodam. ☎ (068)43-588. 4080
 TAM 110, tehnično brezhiben, ugodno prodam ali menjam za osebni avto. ☎ 44-366. 4087

EMINENT

Dol. Kamence 25a
 Novo mesto
 — Vsa vozila **HYUNDAI** po ugodnih cenah
HYUNDAI pony 1.5 LSI (3 vrata, kat.) samo 16.990 DEM do registracije.
 — Prodaja novih in rabljenih vozil
 — Odkup rabljenih vozil
 — Leasing, krediti
 Delovni čas od 7.—12. in od 13.—17. ure.
 Tel. fax (068)23-902
 28-950
OBIŠČITE NAS!

ČRNOMELJ: 4.11. (ob 11. uri) in 5.11. (ob 20. uri) ameriški film Zadnji dobri možje. 6.11. (ob 17. in 20. uri) ter 7.11. (ob 18. in 20. uri) ameriški zgodovinski film Sommersby.

KRŠKO: 4.11. (ob 16. in 18. uri) in 5.11. (ob 20. uri) ameriška komedija Napihnjenci (2. del). 9. in 10.11. (ob 20. uri) ameriška erotična komedija Meso.

METLIKA: 4.11. (ob 20. uri) in 5.11. (ob 18. in 20. uri) ameriški zgodovinski film Sommersby. 7.11. (ob 20. uri) ameriški film Zadnji dobri možje.

NOVO MESTO: 4.11. (ob 10. in 16. uri) in 5.11. (ob 10. uri) počitniški program - film Poslednji Mohikanec. Od 4. do 8.11. (ob 18. in 20. uri) ameriška kriminalka Prosti pad. Od 5. do 7.11. (ob 16.30) ameriška risanka Vsi psi gredo v nebasa.

GOLF JGL D, letnik 12/82, prodam. ☎ 49-608. 4098

ADRIATIK

Podjetje za trgovino, turizem in promet, d.o.o.
 68250 Brežice, Valvazorjeva 37
 Tel./fax (0608) 62-220
 mobilni 0609/612-999

Vozila CITROEN

AX, ZX, KSANTIA

Dobava takoj!
 Ugodna posojila in leasing.

obvestila

ŽALUZIJE, ROLETE in lamelne zavese izdelujemo in montiramo po konkurenčnih cenah. ☎ 44-662. 3442

ELEKTROMECHANIKA MA - DE 4, D.O.O., Pot na Laze 15, Mirna, ☎ (068)47-265. Previjanje vseh vrst elektromotorjev in ročnega električnega orodja, motorje za pralne stroje GÖRENJE vam zamenjamo takoj. Zelo poceni in kakovostno. Delovni čas od 7. do 15. ure. 4084

K sodelovanju vabimo gro-siste, na območju celotne Slovenije. Prijave in informacije po telefonu: 062 811-534
 062 813-053
 062 810-177

ELEKTRONIK

Kettejev drevored 5, pri Športni dvorani
 NAKUP NA 25 OBROKOV
 MESEC AKCIJSKE PRODAJE BTV

- * BTV 51 že od 31 DEM na mesec
- * hladilniki že od 27 DEM na mesec
- * pralni stroji že od 33 DEM na mesec
- * zamrzovalne skrinje že od 29 DEM na mesec
- * štedilniki že od 29 DEM na mesec
- * glasbeni stolp že od 27 DEM na mesec

Obroki so plačljivi v SIT po srednjem tečaju banke Slovenije.

NOVO
 Peči na svetilni petrolej TURBO 880 za ogrevanje 35 m², cena 48.870,00 SIT.
 Informacije: tel. (068) 22-409
 Odprto: od 9. do 18. ure,
 sobota: od 9. do 12. ure.

RAČUNALNIŠKI INŽENIRING

— finančno-informativni sistem
 — materialno poslovanje
 — veliko drugih računovodskih programov

ter prodaja, inštalacije in servisiranje računalniške opreme in prodaja programskih paketov svetovnih proizvajalcev

(Podrobne informacije na telefon: (063) 27-217
 fax: (063) 28-511
 (Zlatko Gruber)

SPM TRADE

tel. (068) 42-361
 ŠENTJERNEJ

Prodaja in montaža vseh vrst avtoalarmov, mobitela, avtoakustike, cent. zaklepanja, el. pomika stekel, hišnih alarmov in varnostnih sistemov, telefonov...

VAMPIRE GT, PIRANHA, PIONER, SONY, BLAUPUNKT

SPM TRADE PARTNER, KI VAM LAHKO POMAGA!

MINITOUR d.o.o.

Ulica Ivana Roba 30 Novo mesto
 tel.: (068)-23-917. 25-506

Organiziramo enodnevnne naku-povalne izlete v BRNO (ČESKA) in v PORTOGUARE (ITALIJA). Opravljamo tudi ostale prevoze doma in v tujini s turističnim avto-busom Neoplan (37+2 sedeža).

SPECIALIZIRANA DELAVNICA ZA POPRAVILNO ZAVOR

- za vsa osebna vozila
- na zalogi ves zavorni ma-terial
- ugodne cene
- popravilo istega dne

Zavorni servis - JENIČ
 Rejnovošče 6, Novo mesto
 Tel. (068) 43-633
 Se priporočamo!

»HONEY MOON«

Izdelovanje in sposojanje poročnih oblek ter dodatkov, tudi za obhajilo in birmo.

Novi trg 1, etaža C
 NOVI TRGOVSKI CENTER pri Metropoli
 tel.: 28-301
 Del. čas: 10. — 12.; 16. — 19.
 sobota: 10. — 12.

ŠE SREČA VNEŠREČ

SE SREČA DA IMAM PAKETNO AVTOMOBILSKO ZAVAROVANJE PRI TRIGLAVU

Zavarovalnica vam plača tehnični ali preventivni pregled vozila

10% popust na paketno zavarovanje

10% popust pri takojšnjem plačilu zavarovalne premije

možnost plačila v 10-ih obrokih

bonitete se prenašajo tudi med starši in otroki

podarjena nova zavarovalna vrsta — Zavarovanje pravne zaščite

POSEBNA UGODNOST v primeru, da imate 50% bonus že dve leti, tega ob škodi ne izgubite, sicer pa izgubite le 20% bonusa, kar velja za obvezno kot za kasko zavarovanje vozila

dodatne ugodnosti polnega kaska
 — dodatni 10% popust pri zavarovanju osebnih vozil
 — v prvem letu starosti vašega vozila se ob popolni škodi ne obračuna amortizacija
 — ob škodi vam zavarovalnica plača tridnevni najem rent-a-car vozila

FITNESS STUDIO

RTC JASNICA
 G. Ložine, 61332 Stara Cerkev

Nudimo vam naslednje storitve:

- fitness vadba na napravah
- savna
- vodna in ročna masaža
- organizirana vadba

Obiščete nas lahko vsak delovni dan od 16. do 22. ure.

SALON RENATA

žensko frizerstvo
 nega in podaljševanje nohtov
 Renata ŠTIH

tel. 068/28-138
 Jediništica 18, Novo mesto

MAJDA ZORKO

častnica TO

Ohranili jo bomo v trajnem spominu.

Ministrstvo za obrambo, Republiški štab TO, 2. pokrajinski štab TO, Vojašnica Novo mesto

gorenje proizvaja TIKA prodaja

TRGOVINA & SERVIS, Trebnje
 tel.: 068/44-940, fax: 068/44-987

SALON ZA RESE

BUDVA UL. TALCEV 12 NOVO MESTO

(068) 25-986

gostišče Loka

Župančičevo sprehajališče 2
 Novo mesto
 tel./fax: (068) 321-685

ob zeleni Krki je loka spel
Loka

odprta vsak dan od 9. do 24. ure, pripravljena, da vam postrže z

- malicami
- jedmi po naročilu
- poslovnimi in nedeljskimi kosili

po vaši želji **Loka** pripravi

- cocktail partyje
- sprejeme
- piknike
- poroke

na loki **Loka** vsak dan!

NOVO!

FITNESS STUDIO
 RTC JASNICA
 G. Ložine, 61332 Stara Cerkev

Nudimo vam naslednje storitve:

- fitness vadba na napravah
- savna
- vodna in ročna masaža
- organizirana vadba

Obiščete nas lahko vsak delovni dan od 16. do 22. ure.

SALON RENATA

žensko frizerstvo
 nega in podaljševanje nohtov
 Renata ŠTIH

tel. 068/28-138
 Jediništica 18, Novo mesto

MAJDA ZORKO

častnica TO

Ohranili jo bomo v trajnem spominu.

Ministrstvo za obrambo, Republiški štab TO, 2. pokrajinski štab TO, Vojašnica Novo mesto

TONSON IZOBRAŽEVANJE

organizira začetni tečaj oblikovanja keramike, ki ga bo vodil likovni pedagog Niko Golob. Tečaj bo na OŠ Grm v Novem mestu. Prijave in informacije na tel. /fax. 85-882.

prekllici

MARIJA JARC, Podhosta 32, prepovedujem sosedu Kumlju, Podhosta 33, pašo kokoši po moji zemlji. Če tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjala. 4103
 ANTON JAZBEC izjavljam, da so bile vse govornice, ki so se širile in prenašale zaradi grozdja, lažne. Avgusta 1992 smo šli na svoj travnik po svoja jabolka ne pa po grozdje. To je bila laž. Če bo še kdo to laž govoril, se bo zagovarjal na sodišču. 4119

posest

V BRESTANICI ob stari cerkvi prodam starejšo hišo z garažo, telefonom, vrtom. Ugodno za obrt! ☎ (061)340-126, po 15. uri. 4101
ŽAZIDLJIVO PARCELO v Leskovcu 34 prodam. Ivan Škrabar, ☎ (0608)33-273. 4102
 NJIVO (1 ha 18 a) prodam. Parcela leži ob glavni cesti Šentjerneje - Novo mesto. ☎ (068)42-349. 4112

LERAN d.o.o.

Novo mesto, Lebanova 24

POSREDUJEMO NEPREMIČNINE

Prodajamo:

- hiše v Novem mestu, na Ra-težu, Otočcu, v Mirni Peči, Trebnjem, na Mirni, v Črnomlju, Vinici, Dolenjih Skopcih, Črmošnjicah, Hrastju pri Orehovi, Prečni in Stopičah
- gradbene parcele v Cegelnici, Smolenji vasi, Žuzemberku in Semiču
- vikende v Zaloki nad Šent-rupertom, na Gačah, v Semiču, Klenoviku pri Šmarjeti in Židnji vasi pri N. mestu
- zidanice v vinogradi v Šmavru, na Osojniku pri Semiču, v Tanči Gori, na Zajčjem vrhu, Skuršovcu nad Lankincami
- trgovino z mešanim blagom in picerijo v Novem mestu, poslo-vni prostor v središču Novega mesta, stanovanja v Novem mestu, Soteski, Metliki in Trebnjem
- kmetije na Trsteniku pri Mirni, Razezu nad Brestanico
- kmetijska zemljišča in goz-dove okrog Novega mesta, Črnom-lja, Šentruperta, Gabrja, Brezja pri Raki in Korit pri Dobniču.

Tel.: (068) 22-282
 (od 8. do 18. ure)

REAL

STORITVE FINANCIARANJA, SVETOVANJA IN TRZENJA, d.o.o.
 68000 NOVO MESTO

Na izredno lepi in frekventni lokaciji v Novem mestu, Roška ce-sta 1,

PRODAMO POSLOVNO - PRODAJNI LOKAL v velikosti 114 m².

Lokal, primeren za trgovsko, gostinsko dejavnost ali predstavn-ništvo, je zgrajen do podaljšane tretje gradbene faze. Ogljed lokala je možen po predhodnem dogovoru. Poleg konkurenčne cene nudimo tudi možnost odloženega plačila (KREDIT, LEASING). Vaše pisne ponudbe pričakujemo na naslov: REAL, d.o.o. Trdinova 2 68000 Novo mesto

Informacije po telefonu: 068/323-786, fax 068/323-813.

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJ IN IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, p.o.
 UREDNIŠTVO: Drago Rustja (direktor in glavni urednik), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Jožica Dornič, Breda Dušič-Gornik, Anton Jakše, Mojca Leskovšek-Svete, Martin Luzar, Milan Markelj (urednik Priloge), Pavel Perc in Igor Vidmar.

IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 90 tolarjev; naročnina za 4. trimesečje 1.160 tolarjev; za družbene skupnosti, stranke, delovne orga-nizacije, društva ipd. 2.320 tolarjev; za tujino letno 40 USD ali 70 DEM oz. druga valuta te vrednosti.

OGLASI: 1 cm za ekonomske oglase 1.600 tolarjev, na prvi ali zadnji strani 3.200 tolarjev; za razpise, licitacije ipd. 1.800 tolarjev. Mali oglas do deset besed 1.000 tolarjev, vsaka nadaljnja beseda 100 tolarjev.

ŽIRO RAČUN pri SDK Novo mesto št.: 52100-603-30624. Devizni račun št.: 52100-620-970-25731-128-4405/9 (LB - Dolenjska banka, d.d., Novo mesto).

NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130.
 Telefoni: uredništvo in računovodstvo (068) 323-606, 324-200; ekonomska propaganda, naročniška služba in fotolaboratorij 323-610; mali oglasi in zahvale 324-006; telefax 322-898.

Nenaročenih rokopiesov in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja (št. 23-92) ministrstva za informiranje Republike Slovenije spada Dolenjski list med proizvođe informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5 odst.

Računalniški časopisni stavek Dolenjski list Novo mesto, p.o. Prelom in filmi: Grafika Novo mesto, p.o. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

Na Senovem prodamo stanovanja:
 enosobno — 41 m² — 11.500 DEM, 52 m² — 20.000 DEM
 enoipolsobno — 50 m² — 12.000 DEM
 dvosobno — 50 m² — 12.000 DEM
 dvosobno s centralno — 57 m² — 29.000 DEM
 dvoipolsobno s centralno — 71 m² — 39.000 DEM

RUDAR Senovo, tel. 0608 79-313

PARCELO v izmeri 32 m², primereno za vinograd, pod Kostanovljami, k.o. Zbure, prodam. ☎ 73-483. 4079
PARCELO v Trziču (4800 m²), stara hiša, voda, elektrika, prodam. V račun vzamem tudi avto. Cena po dogovoru. ☎ (0601)25-932. 4085

prodam

KROMPIR za sajenje, lanski uvoz, petland dil (belomesnat), jerla, sante in dezire, ugodno prodam. Anton Krašovec, Sentvid pri Stični 64, ☎ (061)785-097. 4081
ZAMRZOVALNO SKRINJO, 310 l, staro 6 let, ugodno prodam. ☎ 87-594. 4082
TV SAMSUNG, 51 cm, star 2 leti, ugodno prodam. Josip Felbabič, Slavka Gruma 88, Novo mesto. 4091
BOBTAIL MLADIČI, samičke, naprodaj po ugodni ceni. Po predhodni najavi mogoče tudi ogled. Katarina, ☎ (068)25-766. 4092
ŠTEDILNIK na trda goriva Gorenje s kotličkom (20% ceneje), prodam. ☎ (068) 23-065.

Prodam večje število pujskov za nadaljnjo rejo od 25 do 60 kg. Tel. (062) 685-023.

PRAŠIČE, do 150 kg, po zelo ugodni ceni, kravo za zakol in suha kostanjeva drva - metrska, prodam. ☎ 85-684.
OMARO, kavč in fotelje prodam. ☎ 28-501. 4095
1000 KG jedilnega krompirja jerla po 22 SIT, krompir za saditev in hrastove suhe plohe prodam. ☎ (068)44-433, zvečer. 4104
SADIKE MAGNOLIJE in ciprese dobite na ☎ 25-951. 4105
SPALNICO, termoakumulacijsko peč, računalnik PC z diskom in monitorjem poceni prodam. ☎ (068)21-145.
GUMI VOZ, 16 col, malo rabljen, ugodno prodam. ☎ (068)52-952.
JEDILNI KROMPIR dezire prodam po 13 SIT. ☎ 57-272. 4111
NOVO PEČ za etažno centralno ogrevanje Etaž 20 na trda goriva prodam za 60.000 SIT. ☎ 27-896. 4116
PRAŠIČA, težkega 180 kg, ugodno prodam. ☎ (068)49-673. 4117
TOVORNO avtomobilsko prikolico na zaklepanje ugodno prodam. ☎ (068)28-731. 4118

službo dobi

REDNO ALI HONORARNO zaposlim dve simpatični dekleti za strežbo v prijaznem bistroju. Prednost gostinska izobrazba. ☎ 65-047, zvečer. 4086
KV NATAKARICA ali natakari dobi službo. Nastop takoj. Hrana in stanovanje v hiši. Gostilna pri Jerneju, Vel. Colnarska 17, Ljubljana. 4089
DEKLE za pomoč v kuhinji zaposlim. Hrana in stanovanje v hiši. Ostalo po dogovoru. Gostilna Janez Božič, Vikrc 29, 61211 Ljubljana-Smartno.
ŽENSKO za čiščenje lokala (dve uri zjutraj) iščemo. ☎ (0609)613-167.

Kolesa na 10 obrokov!
 Kdaj? v soboto, 6. novembra, od 8. ure dalje.
 Kje? **S MOLE**

SERVIS IN TRGOVINA S KOLESI
ŽOŽE SMOLE
 Žabja vas 27
 Novo mesto
 Tel.: 068/ 21-952

- moška in ženska torpedo klasična in ponji kolesa
- holand kolesa

Vsa ostala kolesa na 7 obrokov. Kupite in se vozite!

SLOVENSKI ŠPORTNI ČASOPIS
EKIPA
 VSAKO SREDO PRINAŠA OBILICO ZANIMIVEGA ŠPORTNEGA BRANJA

SIMEX TRADE
 TRGOVSKO PODJETJE ZA NOTRANJO IN ZUNANJO TRGOVINO, d.o.o.
 Telefon: (062) 811-534, 813-063 810-177, 810-197
 Telefaks: (062) 810-197
 62310 Slov. Bistrica
 Titova 87
 K sodelovanju vabimo komercialne predstavnike na terenu (na območju celotne Slovenije).
 Nudimo odlične zasluge.

Takoj zaposlimo avtomobila z večletno prakso. Informacije dobite na tel. (068) 53-120, 52-407.

PRODAJALEC s končano trgovsko šolo in odslužnim vojaškim rokom z izkušnjami za prodajo kmetijske mehanizacije. Pisne ponudbe pošljite na Dolenjski list do 14. 11. 1993, pod šifro »PRODAJALEC«.

Lokal na avtobusni postaji zaposli dekle ali fanta za delo v strežbi. Tel. 26-089.

SIMPATIČNA DEKLETA za delo za šankom iščemo. ☎ (0609)613-167.
ZASTOPNIKE in vodje skupin na območju Šentjerneja, Krškega, Brežice iščemo. Kličite po 20. uri na ☎ (068)42-626. 4096
AMBICIOZNE LJUDI za prodajo na terenu iščemo. ☎ (068)24-577.

stanovanja

V KRŠKEM najemem dvosobno stanovanje s centralnim ogrevanjem. ☎ (0608)21-184, Damijana, dopoldan.

Takoj zaposlimo:

- komercialista za delo s strankami
Pogoji: sposobnost komuniciranja, najmanj 5-letne izkušnje, zaželjena sposobnost za organiziranje trgovske mreže.
Izobrazba: srednja komercialna ali ekonomska šola ali pa višja komercialna.
 Delovno razmerje se sklene za nedoločen čas.

- knjigovodjo - ekonomista za vodenje računovodstva, financ, za organizacijo notranje ureditve podjetja
 Delovno razmerje se sklene za nedoločen čas.

- knjigovodjo za honorarno vodenje knjigovodstva
 Delo po pogodbi.

VAKO, d.o.o.
 Kolodvorska 56,
 68340 ČRNOMELJ
 Tel.: (068) 52-073, 52-555, 53-173

V ČRNOMLJU oddam stanovanje v hiši z vrtom. ☎ (064)801-497. 4109
GARSONJERO v Novem mestu prodam. ☎ (068)20-482. 4115

ženitne ponudbe

AGENCIJA SREČA vam pomaga pri izbiri partnerja za zakonsko zvezo ali

trajno prijateljstvo. ☎ (061)316-477, od 8. do 16. ure. 4003

Agencija SREČA vam pomaga pri izbiri partnerja za zakonsko zvezo ali trajno prijateljstvo. ☎ (061) 316-477, od 8. do 16. ure.

ZAHVALA
 V 71. letu nas je zapustila naša draga mama in stara mama

MARIJA DAJČMAN
 iz Zapudja

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, sorodnikom in prijateljem. Posebna zahvala dr. Stefaničevi, patronažni sestri Damjani in sosedi Danici, g. župniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: sinova Danilo in Zdravko ter sestra Mojca z družinami

ZAHVALA
 Ob prezgodnji smrti

STANISLAVA ŠPEHARJA
 iz Trubarjeve 6, Črnomelj

Iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem, znanecem in sodelavcem Novosti za izrečeno sožalje in darovano cvetje. Posebna zahvala zdravstvenemu osebju Internega oddelka Splošne bolnice Novo mesto, ZD Črnomelj, govornikom za poslovilne besede, pevkam in g. kaplanu za opravljen obred ter vsem, ki so pokojnika v tako velikem številu pospremili na zadnji poti.

Njegovi

ZAHVALA
Samevala bo hišica, sameval bo kraj, ker vas, draga mama, ne bo več nazaj.

V 91. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga mama, stara mama, babica, teta in tašča

MARIJA ČEŠNOVAR
 rojena Janc
 iz Goriške vasi pri Škocjanu

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znanecem za izrečeno sožalje, cvetje, sveče in sv. maše. Posebno zahvalo smo dolžni družini Kirn in Šinkovec za vsestransko pomoč ter govornici Marjanci za ganljive besede slovesa. Enaka zahvala g. župniku za obiske, večerno molitev in lepo opravljen pogrebni obred. Vsem, ki ste naši mami ali nam kakorkoli pomagali, iskrena hvala!

Žalujoči: hčerka Mari, Fani, Slavka in Tončka, sin Jože in Tone z družinami ter hčerka Milka in ostalo sorodstvo

ZAHVALA
 V 60. letu starosti nas je nepričakovano zapustil dragi mož, ati in dedek

ŠANDOR LEVAI
 iz Črnomlja

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, bivšim sodelavcem, prijateljem in znanecem, ki so z nami delili žalost in čustvovali v trenutku slovesa. Iskrena hvala sosedom iz Kanižarice, Ul. 21. oktobra 15 in Ulice Marjana Kozine, upokojenskemu društvu Rudnika Kanižarica, rudarjem Rudnika Kanižarica, Ribiški družini Črnomelj, kolektivom Beti Črnomelj, OŠ Semič in Doma ostarelih občanov Črnomelj, g. Jankoviču za poslovilne besede in vsem, ki ste pokojnega pospremili na njegovi zadnji poti. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: žena Betka, sin Bojan, hčerki Barbara in Erika z družinami, brat Elek in sestra Erzi z družinami in ostalo sorodstvo

V SPOMIN
*Bolečina da se skriti
 tudi solza zatajiti,
 a kako srce boli,
 ko tebe, dragi mož in ata,
 več med nami ni.*

31. oktobra je minilo žalostno leto, odkar nas je za vedno zapustil mož, oče, stari oče, brat in stric

ALOJZ GRANDLJIČ
 Postaja 44, Mirna Peč

Vsem, ki se ga spominjate in mu prizigate sveče, iskrena hvala.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA
 Ob izgubi drage žene, mame, stare mame, tašče in tete

JOŽICE MALI
 roj. Hervolj
 iz Paderšičeve ul. 18, Novo mesto

Iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znanecem, sosedom, RD Novo mesto, pripadnikom TO Dolenjske, Labodu za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje ter vence. Hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči: mož ter sinovi z družinami

ZAHVALA
 V 84. letu starosti nas je zapustila

MARIJA GORNIK
 iz Bušinj vasi 22

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, prijateljem in znanecem za pomoč in podarjene vence, cvetje in izrečeno sožalje. Hvala Martini Stefanič za poslovilne besede pred hišo, pevkam in gospodu župniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA
*Ni več bolečin,
 ni več trpljenja,
 vse to je vzela zemlja.
 A v domu ostala je praznina,
 v naših srcih težka bolečina.*

V 55. letu starosti nas je zapustila naša draga hči, sestra, mama in teta

DANICA MUHIČ
 iz Gorenjih Lakovnic 3

Z bolečino v srcu se zahvaljujemo vsem, ki ste pokojno obiskovali v času njene bolezni, ji darovali cvetje, sveče in jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Hvala Pljučnemu oddelku Splošne bolnice Novo mesto, Mizarstvu Golob, g. župniku za opravljen obred, pevcem z Ruperčvrha za zapete žalostinke in vaščanom Lakovnic. Vsem skupaj še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA
 Po hudi bolezni nas je v 67. letu starosti zapustila naša draga žena, mama, stara mama in teta

ANTONIJA KMET
 z Gmajne pri Raki

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znanecem, podjetjem Kremen, Market 38 iz Krškega ter Tobak iz Krškega za izrečene besede sožalja, darovano cvetje in vence ter vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih pomagali. Hvala tudi g. župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoči: vsi njeni

portret tega tedna

Erika Lenarčič

Menda so nekateri ljudje iz krajev pod Gorjanci užaljeni, če jih imajo za Podgorce. Erika Lenarčič, mlado, čedno, pametno in prijetno dekle iz Brusnic, pa se s tem, da je Podgorca, postavlja. "Kaj ni to lepo, da veš, kaj si, in da si, kar si?" pravi ta še ne dolgo tega odlična študentka kemijske tehnologije in sedaj mlada inženirka in pripravnica v novomeški tovarni zdravil Krka.

Pred časom ji je vedeževalka dejala, da je rojena pod srečno zvezdo in da ji bo življenje lepo. "Se že uresničuje," se široko zasmije, "izmed devetih, ki smo bili prijavitelji na zavodu za zaposlovanje, so me izbrali za pripravništvo v Krki. Kaj ni to sreča!" Sreča? No ja, malo mogoče tudi. A k taki sreči je najbrž vsaj malo pripomoglo tudi to, da je dekle diplomu opravilo z desetko, povprečna ocena vsega njenega študija na višji stopnji kemijske tehnologije pa je 9. Sreča? "Tako rada grem v službo, da se ne da povedati. V tabletnem oddelku, kjer delam, smo večinoma mladi ljudje. Nobene ribarije, nobene zavisti, kot pripovedujejo, da je marsikje drugje. Poznam vrstnice, ki gredo na delo z odporom, doma pa po službi jokajo." Erika je v Krki od avgusta. Nekako jo, mlado in zagreto, bistro in preudarno

dekletu, uvajajo v to, da bi lahko po končani pripravniški dobi prevzela skrb za celo izmeno. "Mogoče me bojo pa res tudi po končanem pripravništvu obdržali v službi. Kaj ne bi bilo to krasno?"

Po končani osnovni brusniški šoli je šla Erika na kemijsko srednjo šolo. "Tako trdno sem bila odločena za kemijo, da sem šla tudi v Ljubljano." V Novem mestu so v srednjo kemijsko vpisovali samo vsake štiri leta. V srednji šoli in še nekaj malega časa na fakulteti je štipendijo dobivala od IMV-ja, potem pa je usahnila. Kot študentka se je v veliki meri preživljala sama. "Vsaj za štipendijo, če ne več, sem zaslužila, ko sem delala kot manekenka in hostesa, ob koncu tedna pa v bifeju Teens v Novem mestu kot natakara." Obe Lenarčičevi dekleti, Erika in mlajša sestra Lidija, ki je tudi bila in je še občasna manekenka in hostesa, sta vzgojeni tako, da mora mlad človek prijeti za vsako delo. Rada kuha, hiša mora biti pospravljena in urejena, zna delati na polju, kaj si sešije, v vinogradu v Ještopcih nad Pangrci Grmo reže in spiči kolje. "Moja sestra Lidija zna pa poleg tega še voziti traktor." Če ima službo v prvi izmeni, vstane ob pol petih, kajti ob petih gre iz Brusnic avtobus. "Ko pa delam popoldne, položim do sedmih, dlje pa ne." Občasno, ob koncu tedna, pomaga pri strežbi v novem brusniškem lokalnu Kaval. "Saj ni težko prijeti za delo, če je človek mlad in zdrav." Za poroko, pravi, pa pri 22 letih še ni zrela, češ da je še na pol otrok.

Tri dekleta, obe Lenarčičevi sestri s prijateljico, so šle pred kratkim v disko v Škočjan. Tam so ravno izbirali najlepše dekletke večera. Vse tri so prišle v najožji izbor, za najlepšo pa so izbrali Eriko. Dobila je zlat prstan. Tako je, če gredo tri čedne Podgorke na drugo stran Krke.

A. BARTEJ

Prvi preveslali pot od Dolenje vasi do Mrtvic

Štirje mošje v čolnih, da o vožnji ne govorimo

KOČEVJE, DOLENJA VAS - V ponedeljek, 25. oktobra, je zjutraj radio oznanjal, da magistralna cesta Kočevje - Ribnica ni prevozna, ker jo je pri Mrtvicah preplavila voda. To je bil izziv za štiri korajžne mošje, ki so krenili na pustolovsko vožnjo z avtom in dvema kanujema do Dolenje vasi. Na dolnjevaškem polju, ki je bilo takrat jezero, so mošje iz Kočevja: Vinko Zajec, Marjan Zajc, Primož Ogorelec in Simon Lesar zaveslali po vodi, kjer so sicer travniki, njive in pašniki.

"Bili smo gotovo prvi, ki smo v čolnih prevozili pot od Dolenje vasi, med Jasnico (577 m) in Svinjskim gričem (505 m) in naprej po propusu pod železniško progo Kočevje -

VINKO ZAJEC

Ribnica do izvira Zadnje Rinže, nato pa spet pod železniško progo in mimo Ložin do Mrtvic," je pripovedoval po vožnji Vinko Zajec, ki je bil še ves opraskan po rokah in obrazu.

Vozili so po zelo deroči, a tihi vodi skozi gozd in grmovje, da so jih veje udarjale v obraz in jih praskale. Ogulili so si roke, ko so prijemali za veje in debela, da bi nekoliko zaustavili hitro vožnjo. Dvakrat so se prevrnili, in še dobro, da so bili dobro opremljeni, saj imajo vsi izkušnje z vožnjo po divji Kolpi. Začetnikom te poti Vinko ne priporoča, saj so tudi oni, izkušeni, imeli veliko težav. Namestniki so prevoziti po vodi vse do Dolenje vasi, a so morali zaradi bližajoče se teme izstopiti že precej pred Kočevjem v Mrtvicah. Malo pred Mrtvicami se jim je ponudil nepozaben pogled na Mestni vrh in Livoldski vrh.

J. P.

Trinajstica prinesla astro

Trinajsto žrebanje na jesenskem 3 krat 3 je prineslo avto Slavo Predaliču s Primostka pri Metliki

PRIMOSTEK - Slavo Predalič, mesar v metliški mesarji kmetijske zadruge, je predzadnje nedeljo v oktobru zvečer tako kot mnogi Slovenci, ki so kupili vseh milijon kartic za žrebanje jesenskega 3 krat 3, presedel pred televizijskim sprejemnikom. Z ženo sta imela pred seboj kar 40 kartic, ki jih je Slavo kupil v Metliki in Črnomlju, nekaj pa jih je naročil po pošti, ter čakala na izid žrebanja.

Čeprav je Slavo že od leta 1987 kupoval srečke 3 krat 3 za velika žrebanja, doslej ni imel sreče, ki tudi sicer pri igrah na srečo kaj redko zaide v Belo krajino. Večkrat je imel napačno le eno številko. Predalič je mislil, da bo tudi to nedeljo tako, saj je potem, ko je bil izžreban dvajseti od petnajstih oplov astra, že predlagal ženi, da uganseta televizijski sprejemnik. A sta se le odločila počakati do konca. In prav za vraževerne nesrečno trinajsto žrebanje avtomobila je Predaliču prineslo srečo. Še potem, ko je dva dni po žrebanju avto že stal pred domačo hišo, skoraj ni mogel verjeti, da je imel tolikšno srečo. Doslej se mu namreč, ne glede na to, kakšne srečke je kupil, ni nasmehnila še nikoli.

Kot se navadno zgodi v takšnih primerih, pride nagrada ravno v prave roke. Tudi tokrat je bilo tako. Predaličevi so namreč razmišljali, da bi pet let starega nissana zamenjali za

manjši avto. "V prvem trenutku, ko sem zvedel za dobitek, sem pomislil, da ne bom nikoli več kupoval srečk. A sem se pozneje odločil, da bom kartice 3 krat 3 kupoval še naprej. Ne

Srečni dobitnik jesenskega 3 krat 3 Slavo Predalič

zato, da bi še kaj zadel. Zdi se mi, da je to moja moralna dolžnost, saj sem za kartice odšel osem tisoč tolarjev, dobil pa sem avto, ki je brez prometnega davka vreden 27.500 DEM," pravi srečni Slavo.

M.B.-J.

Alojzij Kuzma v obnovljenem mlinu ob Lahinji

Mlinska kolesa se znova vrtijo

Alojzij Kuzma spet pognal mlin ob Lahinji

BUTORAJ - Mlin Alojzija Kuzme ob Lahinji pod Butorajem pri Črnomlju je sameval in propadal 30 let. Pred tremi leti se je lastnik odločil, da ga začne obnavljati. Vso opremo in tri nova vodna kolesa je naredil sam. Letos so mlinski kamni začeli na vodni pogon zopet mleti pšenico, koruzo, ajdo.

"S pokojnim bratom sva bila v mlinu zadnja mlinarja. Ko se mi je približevala upokojitev, sem se odločil, da bom mlin znova usposobil. Zaslužka z delom ravno ni, je pa prijeten hobi, toliko bolj, ker delam v mlinu, ki sem ga na novo, z izjemo zidov, postavil sam," pove Kuzma. V mlin v prijetnem okolju še neonesnažene Lahinje vozijo predvsem prebivalci sosednjih vasi. Alojzij pravi, da pohvalijo, da prašiči raje jedo v mlinu zmelto koruzo kot tisto, ki jo bolj na debelo zmeljejo doma. Pšenična moka sicer ni tako bela kot iz sodobnega mlina, je pa zato okusnejša.

Poleg mlina je žaga na vodni pogon, ki jo je Kuzma obnovil pred poldrugim desetletjem. Nanjo še vedno lahko žaga, a ker je preveč počasna, da bi lahko delal usluge tudi drugim, prežaga le kakšen hlod zase. Z obnovljenim mlinom in žago pa je ohranil ne le zanj, ampak za vse, ki se v dolino Lahinje odpravijo zgolj na sprehod, pomembno dediščino in hkrati tudi spomin na čase, ko so si njegovi predniki prav na takšen način kot sedaj on na pragu 21. stoletja služili vsakdanji kruh.

M.B.-J.

DOBRO JE VEDETI...

NOVOTEHNA INŽENIRING

SVETOVANJE, DOBAVA IN MONTAŽA MATERIALA

V Novotehni inženiring vam za področje:

- OGREVANJA,
- VODOVODA,
- KLIMATIZACIJE in
- PLINSKIH INSTALACIJ

nudimo svetovanje, dobavo in montažo vsega potrebnega materiala. Brezplačni nasveti ter nakup materiala skupaj z montažo (le 3% prometni davek) vam zagotavljajo, da boste skupaj z nami poiskali prav in najugodnejšo varianto vašega nakupa.

INFORMACIJE:
NOVOTEHNA INŽENIRING, Cesta komandanta Staneta 38, Novo mesto.
TEL.: 068/27-005, 27-013.

MRTVI PESNIKI - Novomeška skupina Društvo mrtvih pesnikov bo nastopila v soboto, 6. novembra, zvečer v diskoteki Grad v Črnomlju. Vabljeni!

MARTINOVE DOBROTE V DOLENJSKIH TOPLICAH

DOLENJSKE TOPLICE - V soboto, 6. novembra, bo od 20. ure v zdraviliški restavraciji v Dolenjskih Toplicah še posebej veselo. Pripravili bodo večer Martinovih dobrot. Poskusili boste lahko pravo Martinovo gos, bo pa to tudi ena zadnjih priložnosti popiti kozarec pravega mošta. Lepo vabljeni!

Senovčani igrali v Regensburgu

Pihalni orkester Senovo je imel več koncertov ob predstavitvi Slovenije

SENOVO - Letos se je Pihalni orkester Senovo dva meseca temeljito pripravil za nastop v nemškem Regensburgu, kjer je sredi oktobra sodeloval na predstavitvi države Slovenije pod pokroviteljstvom slovenskega ministrstva za kulturo in ministrstva za gospodarski razvoj. Za godbenike je bil to izredno naporen, vendar zanimiv konec tedna. Zaigrali so že takoj, ko so stopili iz avtobusa, in v naslednjih dneh pripravili še tri koncerte.

Gostovanje so izkoristili tudi za obisk pri pobrateni godbi v Burgauu, kjer so igrali na celovečernem koncertu. Sodelovanje na predstavitvi države Slovenije v Nemčiji je bilo izredno naporno, vendar je hkrati prineslo senovskim godbenikom tudi svojevrstno priznanje ter nagrado za trud, ki ga teden za tednom potrpežljivo vlagajo v svoje in orkestrino znanje.

Pihalni orkester Senovo ima zdaj za sabo že 65-letno tradicijo. Na svojem začetku se je imenoval Delavska godba. Pozneje je ime in uniforme nekajkrat spremenil, kljub vsemu pa je ostal velika družina godbenikov amaterjev, ki jih povezuje veselje do glasbe in veliko vloženega dela. Godbeniki so različnih starosti, poklicev in izobrazbe, vendar znajo stopiti skupaj tudi takrat, ko je najtežje. Vse od leta 1976 jih vodi Janez Cegljar, ki

je gotovo prispeval, da je orkester v minulih letih pridobil nove člane (v najboljših časih jih je bilo kar 70) in se prebil med najboljše slovenske amaterske pihalne orkestre.

Danes v orkestru vadi 50 godbenikov, ki se na vajah zbirajo dvakrat, pred pomembnejšimi nastopi pa tudi štirikrat tedensko. Letos bodo tekmovali v 2. kakovostnem razredu. S ponosom povedo, da igrajo na vseh tekmovanjih

brez sposojenih profesionalcev. Res pa je, da kakovost orkestra tudi zato niha, saj mnogo članov orkestra nima niti osnovne glasbene izobrazbe. Z denarjem je križ tudi pri njih, saj sta v krški občini kar dva močna orkestra (poleg Senovčanov še krški Pihalni orkester Videm). Tako si za instrumente in nemoteno delo pomagajo tudi s prispevki podpornikov.

B. D.-G.

V REGENSBURGU - Pihalni orkester Senovo je v Nemčiji predstavil dosegne slovenske amaterske kulture. (Foto: Vesna Zakonšek)

Halo, tukaj je bralec Dolenjca!

Arestante redijo kot murenčke, koruza pa gleda v tla - Invalid kosi in spravlja les - Iz poplave naredili žur - Vodovoda ni, lakirnica je - O anonimkah

Čeprav je bilo okoli polne lune, v četrtek zvečer telefon pri dežurnem uredniku ni pogosto zvonil. Ali pa prav zato, kdo ve? So pa bili zato pogovori prijetni in sporočila jasna, tudi duhovita in zabavna. Zal pa je bil med temi maloštevilnimi klici eden tak, ki ga moramo uvrstiti med anonimke. A o tem pozneje.

Zgovorna in šegava Pepca iz trebanjskega konca je opozorila, kakšna škoda se dela na posestvu nekdanje graščine Lanšprež, ki sedaj spada pod KPD Dob. "Na več kot 15 ha še niso pobrali koruze," se je hudovala. "To je taka škoda, da se ne da povedati. Le kar jo Cigani pocufajo, drugo pa vse v tla gleda! Pa pravijo, da je kriza. Kakšna kriza neki! Arestante redijo kot murenčke, menda si izbirajo po tri vrste hrane, namesto da bi kaj koristnega naredili in vsaj koruzo pobrali. Trobeca kažejo okoli, kot bi bil kakšen Friderik Baraga, ne

pa največji morilec. Ja, pri nas smo smrtno kazen ukinitili, kaj pa tiste reve, ki jih je on ubil? In kaj je še prej z njimi naredil! Fej, nesnaga!" Iz Mirne Peči se je oglasila bralka N. R. in povedala, da se ljudje iz teh krajev zgražajo nad tem, kaj vse se dogaja pri nas. V okoliški vasi da živi invalid, star okoli 40 let, ki to v resnici ni, dobiva pa invalidsko pokojnino. "Kako in po kakšnih zvezah je ta človek šel v invalidski pokoj, ne vemo, vemo pa, da opravlja vsa težka dela. Cele popoldneve kosi, iz gozda vozi hlode in zavzeto opravlja vsa druga najtežja kmečka dela. Le ko se odpravi v mesto, gre pa z berglami..."

Iz Žužemberka se je v imenu petih ob zadnjih hudih poplavah najbolj prizadetih hiš oglasila bralka in se potožila nad tistimi, ki so ob tej hudi ujmi povzročali še dodatne težave. "Moje mišljenje je drugačno od mišljenja večine ljudi tega sveta, pri katerih velja za modrega tisti, ki skrbi zase, je častihlepen, komolčarski, uveljavlja le svoje pravice in razpolaga s svojo močjo. V mojih očeh je moder tisti, ki pozablja nase in je na voljo drugim. Ta modrost se kaže v človekovi osebnosti in njegovem ravnanju," je pomoderovala bralka. Zlasti zameri neki gospej Ljubi oz. Slavici, ki da je objestni mulariji prinesla kanglo vina, in da so iz poplave naredili svoj žur. "Namesto da bi pomagali, so še tiste, ki so to hoteli, ovirali. Neki gasilec, ki se je res trudil, se ni mogel vzdržati in je to mularijo, ki ga je izzivala, pošprical, sedaj pa mu grozi-

jo, da bo moral za to k sodniku za prekrške. Ta bi bila lepa!" Ker krajani KS Birčana vas nimajo telefona, so nam za to rubriko poslali pismo. "Ne samo da v naši krajevni skupnosti nimamo vsi telefonov, huje je to, da nihče nima vodovoda. Prav zato se sprašujemo, kako so lahko (verjetno ob primernem poročilu ustreznih služb in s soglasjem sveta naše KS) izdali dovoljenje za obratovanje avtomehanične delavnice in lakirnice! To lakiranje je vidno tudi v naravi in na perilu. Zaradi plinov iz te lakirnice pa ne moremo ne hoditi po naravi ne zratihi naših hiš." Krajani hočejo primerno pojasnilo oz. odgovor.

Na koncu pa nekaj o anonimkah. Tega se v uredništvu nabere kar precej. Skupno vsem takim je v bistvu poniglava želja, da bi se nekdo drug izpostavil namesto njih. Marsikdaj gre za prave probleme, pa človek nima toliko moči ali korajžje, da bi to jasno in glasno obsodil. To je pravzaprav lahko razumeti, saj se ljudje boje šikaniranja in maščevanja. Tudi pri časopisu to dobro vemo, zato nikogar ne silimo, da se podpisše s polnim imenom, prav tako vsakemu zagotovimo, da bomo varovali njegovo identiteto. Mi pa moramo vedeti, kdo je ta človek, ki piše ali govori to in to. Največkrat pa je tako, da hoče tisti, kdo je on, je bilo pa konec poguma. Pa ne samo to. Zagotovili smo mu, da bo njegovo ime, ki ga uredništvo mora poznati, ostalo skrito (povedati bi ga morali le na sodišču, če pride do tožbe), pa se je - junak pa tak! - zlagal in povedal izmišljeno ime.

A. B.

DVOBOJ V PENI

OTOČEC - V soboto, 6. novembra, bo v restavraciji Casino na Otočcu od 22. ure dalje spektakel, ki so ga poimenovali "dvojboj v peni". Podobne zanimive pridružitve, vse prvič na Dolenjskem, bodo še,

KLIC V SILI

NOVO MESTO - Ta četrtek vas bo med 18. in 20. uro pri telefonu 23-304 čakala psihologinja.

TREBNJE - Na vprašanja otrok in odraslih bodo odgovarjali strokovnjaki vsak ponedeljek med 7. in 8. uro ter 15. in 17. uro. Številka telefona je 44-293.

Halo, tukaj DOLENJSKI LIST!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo še več sodelovanja z bralec. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvaliti, ali pa le opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev, pokličite nas! Pristuhlili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Na voljo smo vam vsak četrtek zvečer, med 18. in 19. uro na telefon (068)323-606. Dežurni novinar vam bo rad pristuhnil.

ALP SPORT
NOVO MESTO
BTC — Javna skladišča, Novo mesto

VELIKA RAZPRODAJA
VSEH ŠPORTNIH COPAT
Nike, Reebok, Asics, Converse